

Møte torsdag den 12. desember 2013 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 26):

1. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2014, kapitler under Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)
(Innst. 12 S (2013–2014), jf. Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))
2. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2013 under Kunnskapsdepartementet
(Innst. 64 S (2013–2014), jf. Prop. 14 S (2013–2014), unntatt kap. 231)
3. Innstilling fra kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2013 under Landbruks- og matdepartementet
(Innst. 66 S (2013–2014), jf. Prop. 17 S (2013–2014), kap. 1137)
4. Innstilling fra kirke-, utdannings og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2013 under Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet
(Innst. 65 S (2013–2014), jf. Prop. 9 S (2013–2014), kap. 1590)
5. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2014, kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)
(Innst. 9 S (2013–2014), jf. Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))
6. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til godkjenning av endringer av 8. desember 2012 i Kyotoprotokollen av 11. desember 1997
(Innst. 60 S (2013–2014), jf. Prop. 173 S (2012–2013))
7. Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingsloven mv. (heving av strafferammen ved brudd på innreiseforbud)
(Lovvedtak 24 (2013–2014), jf. Innst. 48 L (2013–2014) og Prop. 181 L (2012–2013))
8. Stortingets vedtak til lov om endringer i pengespillloven (endring av tippenøkkel m.m.)
(Lovvedtak 25 (2013–2014), jf. Innst. 45 L (2013–2014) og Prop. 205 L (2012–2013))
9. Stortingets vedtak til lov om endringer i lønnsgaranti loven, permitteringslønnsloven, forskotteringsloven og folketrygdloven
(Lovvedtak 26 (2013–2014), jf. Innst. 62 L (2013–2014) og Prop. 23 L (2013–2014))
10. Stortingets vedtak til lov om endringer i havressurslova (avgift til fiskeriforskning og overvaking)
(Lovvedtak 27 (2013–2014), jf. Innst. 55 L (2013–2014) og Prop. 28 L (2013–2014))
11. Stortingets vedtak til lov om endringer i rettsgebyrloven, kraftledningsregisterloven og tinglysingsloven

(Lovvedtak 28 (2013–2014), jf. Innst. 63 L (2013–2014) og Prop. 5 L (2013–2014))

12. Stortingets vedtak til lov om endringer i tinglysingsloven

(Lovvedtak 29 (2013–2014), jf. Innst. 59 L (2013–2014) og Prop. 6 L (2013–2014))

13. Referat

Minnetale over tidligere stortingsrepresentant Karen Sogn

Presidenten: Ærede medrepresentanter! Tidligere stortingsrepresentant Karen Sogn er gått bort – 82 år gammel.

Karen Sogn ble født 28. april 1931 i Oslo. Etter examen artium og sekretærkurs arbeidet hun i en årrekke i familiebdriften, før hun flyttet til Lardal i Vestfold i begynnelsen av 1960-årene. Her kombinerte hun sitt virke som husmor og bondekone med et bredt engasjement i lokalsamfunnet. Blant annet hadde Sogn verv i bondekvinnelaget og husflidslaget. Ved siden av å være deltidsbibliotekar ved det lokale folkebiblioteket kom hun raskt med i lokalpolitikken. I 1967 ble hun innvalgt i Lardal kommunestyre for Høyre. Her satt hun i tre perioder og var varaordfører fra 1975 til 1977.

Ved valget i 1973 ble Karen Sogn valgt til vararepresentant til Stortinget, og i 1977 som fast representant fra Vestfold. I løpet av tiden på Stortinget fikk hun anledning til å arbeide med saker som hun personlig var svært opptatt av. I kirke- og undervisningskomiteen engasjerte hun seg i skole spørsmål og saker knyttet til kultur og kirke. I landbrukskomiteen fikk hun også jobbe med en næring hun kjente fra innsiden. Sogn var også medlem av Høyres gruppestyre og av Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling.

Etter at hun forlot Stortinget i 1985, arbeidet Karen Sogn videre med en rekke av de sakene hun hadde vært opptatt av i rikspolitikken. Blant annet var hun nestleder i Voksenopplæringsrådet, styremedlem i Norges landbruksvitenskapelige forskningsråd og nestleder i fylkeslandbruksstyret i Vestfold. Hun gikk også inn igjen i ledelsen av Lardal Høyre. Det viktigste var nok allikevel det arbeidet hun nedla for kirke og menighetsliv i Lardal. Hun var i en årrekke menighetsrådsleder og leder av Kirkelig fellesråd i Lardal.

I minneordene fra Lardal Høyre heter det at «Karen Sogn var en skikkelig dame, med godt vett». Det er en karakteristikk alle som hadde gleden av å arbeide sammen med Karen Sogn på Stortinget, kan slutte seg til av fullt hjerte. Hun var høyt respektert og godt likt av både representanter og ansatte.

Vi minnes Karen Sogn for hennes virke på Stortinget og lyser fred over hennes minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten

Gunvor Eldegard fra og med 12. desember og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentant Are Helseth innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Are Helseth er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag. – Det anses vedtatt.

Presidenten vil foreslå Hans Andreas Limi. – Andre forslag foreligger ikke, og Hans Andreas Limi anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 1 [10:05:35]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2014, kapitler under Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2013–2014), jf. Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten begrenses til 2 timer og 5 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Venstre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter. I tillegg fordeles 10 minutter til regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fire replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Trond Giske (A) [10:07:33] (komiteens leder og ordfører for saken): Det budsjettet Stortinget vedtar i dag, er med noen unntak et godt budsjett for kunnskapssektoren. Budsjettet følger i hovedtrekk det framlegget som regjeringen Stoltenberg la fram, et budsjett som bygger på det som har vært vår linje i åtte år med rød-grønn regjering: å sette skole foran skatteuttak, å satse på kunnskap og kvalitet, og å

sette innsatsen inn på en god fellesskole for alle, hvor alle barn blir sett og får muligheten til å realisere sitt potensial.

Satsingen har gitt resultater. Selv om PISA-undersøkelsen av 10.-klassingene i 2012 ikke ga det løftet som mange hadde håpet på, ser vi at elevene blir stadig dyktigere og lærer stadig mer. Flere timer, flere årsverk, tidlig innsats, tydelige læringsmål og bedre systematisk oppfølging, sammen med læringsstøttende prøver, statsstøtte til videreutdanning av lærere, bedre skolebygg, leksehjelp og klare læringsmål har gitt resultater. Klarest ser vi det blant de yngste elevene, de som har hatt mest nytte av det kunnskapsløftet den rød-grønne regjeringen gjennomførte. Vi ser at tiåringene har en framgang som tilsvarer et helt skoleår, og sammen med Finland nå regner best i Norden i sitt årskull. Vi er ikke i mål, men vi er på rett vei, og det er det grunn til å gi norske lærere og elever honnør for.

Vår oppgave er å legge grunnlaget for at en god skole kan bli enda bedre. Men vi skal aldri glemme at det er elevene, lærerne og foreldrene som gjør hovedjobben. Vi må aldri glemme å fortelle om den store og gode jobben som gjøres i veldig mange klasserom.

Også PISA-undersøkelsen viser framgang på noen områder. Det er mer ro i klasserommet, muligheten for konsentrert læring er større, svært mange elever gir ros for samarbeidet mellom elev og lærer, og norsk skole klarer bedre enn skolen i de aller fleste andre land å utjevne for ulike sosiale utgangspunkt blant elevene.

Det har vært bred enighet om mange av satsingene i Kunnskapsløftet. Det startet da jeg som utdanningsminister satte ned Søggen-utvalget i 2001. Min etterfølger utvidet mandatet og endret noe på sammensetningen. Ekstraoppdraget som utvalget fikk, om å utrede et kutt i grunnskolen fra 10 til 9 år, ble heldigvis aldri fulgt opp av Bondevik-regjeringen. Et helt skoleår mindre hadde neppe bidratt til noe kunnskapsløft. I 2004 kom stortingsmeldingen, og med budsjettet for 2006 kunne en rød-grønn regjering starte gjennomføring av Kunnskapsløftet.

Det er likevel noen viktige forskjeller, selv om det kanskje på mange måter nå er bredere enighet om de pedagogiske spørsmålene i skolen enn på lenge. Det viktigste er at man må ha en erkjennelse av at kvalitet koster. I noen av budsjettdebattene her i høst har Høyre og Fremskrittspartiet brukt mye tid på å si at det er andre ting enn størrelsen på budsjettet som teller. Og det er sant. Organisering og å bruke pengene effektivt er viktig, men vi ser også at ressurser er avgjørende. Det koster penger å ansette flere lærere. Det koster å ha en skoledag som er attraktiv for unge mennesker å ønske seg som karrierevei. Det koster å utvide undervisningen med flere timer. Det koster å pusse opp skolebygg og investere i IKT, eller å gi tilpasset undervisning til dem som sliter. Ikke minst koster det å gi lærere etter- og videreutdanning.

Vi rikspolitikere har derfor et stort ansvar, og det er å sette barn og unges oppvekst og utdanning foran andre gode ønsker som vi måtte ha – foran fjerning av bompenger, fjerning av arveavgift eller store skatteuttak til dem som har mest.

Her skiller de rød-grønne partiene og Høyre og Fremskrittspartiet lag. Når Høyre og Fremskrittspartiet bruker

fire oljemilliarder ekstra, ser vi at det ikke er kunnskap som settes først. I sin helhet går økt oljepengebruk til skatteutt. Nye satsinger på kunnskap betales i sin helhet av kutt på samme sektor. Satsing på videreutdanning for lærere betales med kutt i kulturskoletimen. Satsing på yrkesfag betales med kutt i elevenes mat. Og satsing på forskning betales med å droppe den ellevte måneden i studiefinansieringen.

Dette kommer også tydelig fram i svar fra Utdanningsdepartementet, via finans, til finansfraksjonen i Arbeiderpartiet. Etter først også her å ha regnet feil på budsjettvirkningene i 2015 – det er ikke bare i forbindelse med PISA-undersøkelsen matematikkunnskapene kan være litt sviktende – fikk vi til slutt en korrigert tabell som viser at virkningene av de endringene som gjøres i tilleggsposisjonen, i beste fall i 2015 på kunnskapssektoren går i null, sannsynligvis litt i minus. Det er altså realiteten om det taktskiftet som ble varslet i pressemeldingene rundt tilleggsposisjonen.

Jeg tror det er en uklok vei å gå. Torbjørn Røe Isaksen er den første utdanningsministeren – etter det vi har klart å finne ut – som faktisk starter en reduksjon i de timene elevene har til disposisjon. Så sier man at ja, det er jo bare kulturskoletimen. Vel – for det første er det viktig nok i seg selv, men hvis det var innretningen man var uenig i, kunne de ressursene, de pengene, fint vært brukt til andre ting. Vi skulle vært åpne for en diskusjon om det. Vi vet at mange kommuner hittil har brukt disse pengene til andre ting: økt lærertetthet, spesialundervisning eller andre ting. Nå forsvinner pengene. Da forsvinner selvsagt også muligheten til å bruke dem.

Spørsmålet blir: Hva skal satsingen til neste år betales med? Når man nå har fjernet kulturskoletimen, når man har fjernet frukt og grønt, hva er de neste tilbudene til elevene som skal betale de videre skrittene i de felles målene vi har, f.eks. for å satse på videre- og etterutdanning av lærere?

De rød-grønne partiene har en annen strategi. Selv uten å bruke én eneste ekstra oljekrone er vi med på mange av økningene, uten samtidig å være med på kuttene. Vi er med på å styrke yrkesfagene, slik vi har gjort i mange år i regjering. Vi er med på økt satsing mot mobbing. Vi er med på mer penger til vitensentrene, og vi står sammen – hele komiteen – om å fortsette opptrappingen av statsstøtte til videreutdanning av lærere. Det var den rød-grønne regjeringen som innførte et så solid bidrag fra staten til videreutdanning for lærere, at Arbeiderpartiet gikk til valg på at den innsatsen skulle doubles i innværende periode. Når regjeringen i sin tilleggsposisjon øker dette, er det bra, og vi er med.

Men jeg har et råd, tror jeg, til oss alle sammen – ikke minst til kunnskapsministeren – og det er å erkjenne at det er verken Høyre eller Arbeiderpartiet, eller noen andre her i salen, som har oppfunnet videreutdanning av lærere. Det har skoleeierne drevet med i mange år. Det vi har innført, er et øremerket statstilskudd til videreutdanning for lærere. Til sjuende og sist er det likevel skoleeierens økonomi – det er kommunene og fylkeskommunene som ansetter lærere, som sørger for vikarer, og som legger til

rette for videreutdanning – som vil være avgjørende. Derfor blir det fundamentale valget: Hvor godt finansierer vi grunnmuren i skolesektoren, nemlig de kommunene og fylkeskommunene som eier skolene?

Høyere utdanning og forskning har hatt en kraftig vekst under den rød-grønne regjeringen, en langt sterkere vekst enn budsjettet som helhet. Det er riktig. Vi lever ikke av å være billigst, vi lever av å være smartest. Jeg tror vi har mye å hente på å øke kommersialiseringen av den forskningen vi gjør, sørge for at kontakten mellom næringsliv og academia blir sterkere, sørge for at kandidatene kommer raskere gjennom, og sørge for at vi spiser pengene inn mot de forskningsmiljøene som er i verdensklasse. Jeg gleder meg til å jobbe tett med sektoren på disse områdene i årene som kommer.

Skuffet er vi derimot, sammen med studentene, over at flertallet ikke sørger for den ellevte studiemåneden. Vi har meget gode sitater fra bl.a. Fremskrittspartiets Tord Lien, som nærmest sier at dette er selvfinansierende, fordi det å investere i studiefinansiering, øker gjennomføringsgraden, noe man får pengene igjen for. Det er synd da, når Tord Lien og Fremskrittspartiet endelig kom i regjering, at dette føyer seg til den lange listen som nok et løftebrudd fra Fremskrittspartiet.

Kirkebudsjettet er vi også i hovedtrekk enige om. Trosopplæringsreformen, som ble vedtatt under Bondevik-regjeringen, men som igjen gjennomføres av den rød-grønne regjeringen – det er vi som har skaffet så å si hver eneste krone over de budsjettene vi har lagt fram – er nå i mål. Så har vi kanskje litt ulike oppfatninger om hva dette målet er, men det er en enorm satsing.

La meg til slutt takke komiteen for godt samarbeid og komitésekretæren for et utmerket arbeid. Jeg ser fram til en god debatt om et viktig budsjett.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kristin Vinje (H) [10:17:50]: For å lykkes med å opprettholde vårt velferdssamfunn er vi avhengig av å styrke vår konkurransekraft gjennom å utvikle et kunnskapsbasert næringsliv. I dette budsjettet økes forskningsinvesteringene med nærmere 0,5 mrd. kr i forhold til det opprinnelige forslaget fra Stoltenberg-regjeringen.

For meg er det et paradoks at den avgåtte regjeringen ikke har benyttet det økonomiske handlingsrommet til å prioritere forskning høyere. Det offentlige forbruket har økt kraftig, samtidig som oljepengene ikke er benyttet til det som var forutsetningen i handlingsregelen: investeringer i infrastruktur, forskning og utvikling og vekstfremmende skattelettelser.

Da Stoltenberg i januar 2013 annonserte økning i forskningsinnsatsen, sto det i Dagsavisen:

«I 2007 tok de rød-grønne et «hvileskjær» i forskningsbevilgningene, ifølge tidligere kunnskapsminister Djupedal (SV). Dette kan igjen bli et problem for regjeringen ved valget. Løftene som statsministeren kom med i går, er mindre konkrete enn Høyres forsknings-satsing.»

Så min utfordring til Giske er: Er representanten for-

nøyd med Arbeiderpartiets forskningspolitikk etter denne dommen fra Dagsavisen?

Trond Giske (A) [10:18:54]: Jeg blir nok aldri fornøyd. Jeg tror vi skal jobbe hver eneste dag for å øke både satsingen på forskning og høyere utdanning og ikke minst koblingen mellom sektoren og alle de andre samfunnssektorene som drar nytte av det.

Men som jeg sa i mitt hovedinnlegg: Forskningsbudsjettene i Norge har vokst mye raskere enn det øvrige budsjettet. Vi er om lag på 1 pst., som er målet for den offentlige forskningen, mens den private forskningen sakter akterut sammenlignet med mange andre land som vi konkurrerer med.

Nå har jeg ikke disse tallene helt i hodet, men nominelt er jo forskningsbudsjettet nesten doblet. Reelt tror jeg det har økt med over 30 pst. under den rød-grønne regjeringen. Så plusser man på etter regjeringsskiftet. Men det er vel knapt en krone av hver tikroning fra oljepengebruken som går til forskning, så i den grad oljepengene brukes feil, er den økte oljepengebruken fra den nye regjeringen i sin helhet kanalisert mot skattekutt, og ikke mot utdanning og forskning.

Sivert Haugen Bjørnstad (FrP) [10:20:15]: Som representanten Giske sa, kom resultatene fra PISA-undersøkelsen i 2012 i forrige uke. De resultatene var ikke særlig oppløftende, særlig ikke når det gjelder naturfag, og spesielt ikke matematikk – altså realfagene.

Representanten Giske og flere andre representanter fra Arbeiderpartiet har i valgkampen og ved anledninger før og etter reist rundt og sagt at norske elever gjør det best i matte, og at vi har størst framgang blant samtlige land. De nye PISA-resultatene blir derimot tatt med knusende ro, fordi det nå heter at Kunnskapsløftet ikke har slått helt inn – og det kan godt stemme. Men da synes jeg det er betimelig å stille spørsmål om Kunnskapsløftet hadde slått fullt inn ved de resultatene som det ble vist til i valgkampen, og som det ble skrytt av. Hva har i så fall forandret seg? Hvorfor er ikke resultatene bedre nå, etter åtte år med rød-grønn styring?

Trond Giske (A) [10:21:08]: Når man ser på disse undersøkelsene, er det viktig å være klar over hva som måles. De elevene som ble målt i PISA-undersøkelsen, begynte på skolen i 2002, det første året Clemet var utdanningsminister. De gikk allerede i 5. klasse, halvveis i grunnskolen, det året vi begynte gjennomføringen av Kunnskapsløftet, i 2006, og de ble undersøkt i 10. klasse i 2012. Det er klart at de ikke har fått de økte timene, f.eks. i matte, på barnetrinnet, for dette kom etter at de var ferdig med barnetrinnet. De har ikke blitt undervist av en eneste lærer som har gått igjennom lærerskolen etter den nye og mer spissede lærerutdanningen, så mange av disse tiltakene har ikke fått virket for disse ungene.

Derimot ser vi at når det gjelder dem som er yngst, ti-åringene som ble målt i 2011 og 2012, går vi kraftig fram. Det er litt morsomt at Høyre – særlig – skulle ta æren for de elevene som begynte i 2007, men ikke for dem som be-

gynte i 2002. Jeg tror vi får ta et felles ansvar for alle ungene våre, og så får vi legge til rette for at de i framtiden gjør det enda bedre.

Anders Tyvand (KrF) [10:22:23]: Høyt frafall i den videregående skolen er en av de største utfordringene i norsk skole i dag. Det er altfor mange som ikke fullfører videregående opplæring. I Aftenposten i dag kan vi lese at det også er store variasjoner mellom fylkene både når det gjelder faglige prestasjoner og frafall.

Jeg vil gjerne benytte anledningen til å rose satsingen Ny GIV. Gjennom dette viste den rød-grønne regjeringen en vilje til å gjøre noe med denne problematikken, men resultatene har dessverre uteblitt. Målet var å øke gjennomføringsprosenten fra 69 pst. til 75 pst. innen 2015. De siste årene har pilene pekt i gal retning, og i dag er gjennomføringsprosenten 69,3 pst.

Jeg vil gjerne høre om representanten Giske har gjort seg noen refleksjoner rundt hva som har gått galt. Hvorfor har ikke dette prosjektet fungert etter intensjonen, og hva bør gjøres annerledes?

Trond Giske (A) [10:23:21]: Jeg er glad for spørsmålet og deler representantens syn på hvor viktig det er å gjøre noe med frafallet i videregående. Jeg tror at en bedre grunnskole også hjelper i videregående. Jeg tror veldig mange av de problemene elevene opplever i videregående, starter i grunnskolen – allerede på barnetrinnet og definitivt på ungdomstrinnet. Det å styrke undervisningen der vil hjelpe mange.

Jeg tror, og det har gått litt upåaktet hen, at det Stortinget nå samlet gjør, nemlig å innføre en mulighet for å ta allmenn påbygging etter ferdig fagutdanning, kommer til å virke. Det største frafallet har vi for dem som starter på et yrkesfagløp og hopper på et allment påbygningsår midt i fagutdanningen. Veldig mange av dem bør heller fullføre en fagutdanning. Jeg tror de etter ferdig fagbrev kommer til å oppdage at de ikke trenger det allmennåret, i stedet kan de satse på en yrkesfaglig karriere. Det er noen av de tingene jeg tror virker. Så må vi fortsette innsatsen for å heve yrkesfagenes status.

Iselin Nybø (V) [10:24:33]: Vi har i Venstre lenge vært opptatt av at vi må avbyråkratisere lærerrollen og la læreren få tid til å være lærer. Jeg oppfatter også at Arbeiderpartiet og representanten Giske sier det samme som Venstre. Det står til og med på Arbeiderpartiets nettsider under tiltak for skolen framover.

Tilbakemeldingene vi får fra lærere, er at byråkratiet har økt de siste årene under den rød-grønne regjeringen. Det jeg har lyst til å spørre representanten om, er hva han ser for seg at vi skal gjøre av konkrete tiltak for å avbyråkratisere lærerrollen – som man ikke har fått til de siste åtte årene når Arbeiderpartiet har sittet i regjering?

Trond Giske (A) [10:25:23]: For det første er mange skjema som skulle fylles ut, fjernet under vår regjering. Men jeg er enig i at det fortsatt er for mye byråkrati. En ting vi kan gjøre, er å bygge gode støttefunksjoner rundt lære-

ren. Den satsingen som lå i vårt forslag til statsbudsjett på f.eks. skolehelsetjenesten, er nettopp en slik ordning som avlastet læreren og gjør at læreren kan være lærer.

For det andre tror jeg vi skal være nøkterne når vi innfører nye tester – om de er læringsstøttende, målende eller hva de er. Dette tar mye tid fra undervisningen. Vi skal være nøkterne når det gjelder dokumentasjonskrav. Vi skal være veldig tydelige på, og det er jeg glad for at Venstre og Arbeiderpartiet er enige om, å si nei til karakterer i barneskolen. Det ville være en ny byråkratimølle.

Jeg tror også vi skal samarbeide tett med kommunesektoren, for jeg tror at en del av det byråkratiet som lærerne opplever, kommer fra lokalnivået – fra kommunestyre og skoleadministrasjoner som også har behov for dokumentasjon og papirer, men som da pålegger lærerne mer dokumentasjonsbyrde.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Kristin Vinje (H) [10:26:50]: Da jeg var liten, skulle jeg bli lærer. For meg var det en drøm i mange år, og gjennom studiene skaffet jeg meg full undervisningskompetanse i realfag for videregående skole.

For meg var det tilfeldigheter som gjorde at jeg ikke ble lærer, men det er ikke tilfeldig at jeg nå engasjerer meg for å styrke skolen gjennom å satse nettopp på læreryrket. Det er heller ikke tilfeldig at jeg engasjerer meg i Høyre. Høyre gikk til valg på å realisere kunnskapssamfunnet, og i dette budsjettet ser vi en klar dreining i riktig retning for økt satsing på kunnskap.

Skolen er en av de aller viktigste institusjonene i samfunnet, og en god lærer er den viktigste enkeltfaktoren og den som betyr mest for kvaliteten i skolen.

Den rød-grønne regjeringen fikk ikke fornyet tillitt av velgerne ved høstens stortingsvalg. Det har nok falt rød-grønne politikere tungt for brystet. En av grunnene til valgnederlaget kan ha vært at velgerne ikke lenger hadde tillitt til regjeringens kunnskapspolitikk.

Åtte år med rød-grønt styre etterlater seg tiltak som forslag om lovfesting av kulturskoletime, sentralstyrt leksehjelp i barneskolen og øremerkede midler til frukt og grønt. Høyre prioriterer å bruke kreftene på målrettede tiltak for lærere.

Kunnskapsløftet, som ble rullet ut i 2006, ga en ny giv i skolen, resultatene bedret seg noe, men gjennomføringskraften over tid har vært for dårlig.

De ferske resultatene fra PISA 2012 viser at Norge har store utfordringer, særlig innen matte og realfag. Det er særlig bekymringsfullt at resultatene i matematikk er redusert, og at plasseringen er dårligere enn i 2009.

Derfor er det bra at regjeringen nå vil snu skolen gjennom en storstilt satsning på det viktigste for læring, nemlig læreren. Regjeringen vil skape nye karriereveier for norske lærere, slik at de beste lærerne forblir i klasserommet. Vi vil øke prestisjen og styrke lærerutdanningen, slik at de beste elevene søker seg til dette yrket.

I statsbudsjettet for 2014 prioriterer vi særlig videreutdanning i matematikk og naturfag. Det er bra når vi vet at vi har et problem med realfagene.

Regjeringens forslag til budsjett for 2014 gir studentene 3,65 pst., eller 3 450 kr, mer i årlig støtte. Regjeringen vil satse på studentene, de er viktige for fremtiden, og de kan se frem til bedre tider med en blå regjering. Sist studentene hadde en reell økning i studiestøtten, var i 2002, hvor støtten økte med 10 500 kr.

Åtte år med SV i Kunnskapsdepartementet har ikke vært noe løft for forskningspolitikken, og selv om Arbeiderpartiet skryter av sin egen innsats, vet de som har satt seg inn i forskningspolitikken, at det er nødvendig å investere mer målrettet og langt tyngre enn det vi har sett de siste årene. Det offentlige forbruket generelt har vokst enormt, og kun to av ti oljekroner har vært brukt til det som var forutsetningen da handlingsregelen ble etablert, nemlig investeringer i fremtiden – investeringer i infrastruktur, forskning og utvikling og vekstfremmende skatteletter.

Mange land investerer årlig mer enn dobbelt så mye som Norge i forskning som andel av BNP, og har utdanningsinstitusjoner i verdensklasse som årlig utdanner et overskudd av høyt utdannet relevant arbeidskraft. Regjeringens økning av forskningsinvesteringene, økt frihet til institusjonene gjennom økte basisbevilgninger og en forpliktende langsiktig politikk er et stort skritt i riktig retning.

For meg er det også viktig å understreke at regjeringen legger til grunn at religions- og trosfrihet er en grunnleggende menneskerettighet og en forutsetning for et fritt samfunn. Regjeringens verdiforankring vil ligge i den kristne og humanistiske kulturarv. Regjeringen legger vekt på at Den norske kirke er av stor betydning for mange nordmenn, og vil føre en politikk som sørger for at Kirken opprettholder statusen som en folkekirke for alle. Jeg vil særlig trekke frem økte bevilgninger til prestetjenesten og til Sjømannskirken.

Avslutningsvis vil jeg si noen ord om Oslo. Senest i Aftenposten i dag kan vi lese at osloskolen gjør det best i landet. I Oslo har vi gjennom mange år satset hardt på kartlegging og åpenhet om hvordan skolen presterer. Vi har iverksatt målrettede tiltak for bedre læring for alle. I Oslo er det færre elever som tilhører dem med svakest faglig nivå enn på landsbasis, og frafallet er lavere enn i resten av landet. I tillegg vet vi at barn med lavt utdannede foreldre gjør det bedre i Oslo enn i resten av landet. Det viser at Høyres skolepolitikk, slik den praktiseres i Oslo, ikke bare skaper de beste resultatene, men også bidrar til å skape sosial mobilitet.

En klar og tydelig prioritering av kunnskap i budsjettet for 2014 viser at regjeringen mener alvor når den sier at kunnskapsnasjonen nå skal realiseres. Konkret vekst i studiefinansieringen – i tillegg til styrket lærerutdanning – og økte investeringer i forskning og innovasjon er gode nyheter for alle som er opptatt av å styrke vår konkurransekraft i fremtiden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Aasen (A) [10:32:03]: Satsing på forskning er det bred enighet om, men målet om 3 pst. av brutto nasjonalprodukt til forskning er vi likevel langt unna.

Våre naboland har nådd 3 pst.-målet, mens vi ligger på drøye 1 pst. Ser man nøyere på tallene, skyldes de bl.a. at forskning innen olje- og gassnæringen holdes utenfor – Statoil teller ikke. Men Nokia teller, Volvo teller, Ericsson teller, og de leverer hovedandelen av næringslivsforskningen i våre naboland. Vi har ingen slike forskningslokomotiver.

Høyre mener dette nivået på 3 pst. skal tidfestes til 2030. I innstillingen til forskningsmeldingen foreslår bl.a. Høyre også at det skal lages en plan for dette. Mitt spørsmål er derfor: Hvilke kort har Høyre i ermet som skal revolusjonere næringslivsforskningen i Norge til å være i nærheten av 3 pst.-målet, og når får vi se en slik plan?

Kristin Vinje (H) [10:33:03]: Høyre har skyhøye ambisjoner på vegne av nasjonen, og vi har skyhøye ambisjoner for å realisere kunnskapssamfunnet. Da fordrer det at vi forsker mer intensivt enn det vi gjør nå. Planene vil gå ut på at vi målretter forskningsinnsatsen sånn at vi også sørger for å stimulere utviklingen av et kunnskapsbasert næringsliv. Vi ser allerede i dette budsjettet at regjeringen har styrket f.eks. brukerstyrte programmer gjennom Forskningsrådet, nettopp for å kunne stimulere næringslivet til å forske mer.

Vi vil også skape fremragende universitetsmiljøer, som vi vet er grunnlaget for utvikling av et kunnskapsbasert næringsliv, og regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en langtidsplan for forskning – det har de sagt. Så regjeringen har høye ambisjoner og ønsker å gjøre en rekke tiltak for å styrke kunnskapsnasjonen gjennom en mer kraftfull og målrettet satsing på forskning.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [10:34:16]: Representanten Vinje sier at hun har skyhøye ambisjoner på vegne av å realisere et kunnskapsbasert samfunn. Det som forbauser meg litt, er at en da kutter i forskningen til mat og matproduksjon, der man hadde ambisjoner. Jeg lurer på om det er sånn at landbruket ikke skal regnes inn som en del av det kunnskapsbaserte næringslivet i Norge.

Kristin Vinje (H) [10:34:55]: Da har nok representanten misforstått, for i landbruket er det også nødvendig å satse på kunnskap for å utvikle et bærekraftig landbruk i fremtiden. Jeg har forstått på landbruksministeren at det er store planer for nettopp å satse mer på kunnskap for å skape et bedre næringsgrunnlag i landbruket. Så det er absolutt slik at også landbruket er en del av det kunnskapsbaserte samfunnet fremover.

Iselin Nybø (V) [10:35:31]: Jeg har forstått budsjettet sånn at de nye plassene som er avsatt til videre- og etterutdanning til lærere, er planlagt å gå til fagene matematikk og naturfag. I Venstre har vi lenge tatt til orde for at alle lærere må ha en plikt og rett til å videre- og etterutdanne seg, for lærerens formelle kompetanse har betydning i alle fag, og alle elever trenger en bredde i det de får undervisning i, det de får kompetanse i og det de føler mestring i.

Mitt spørsmål til representanten er: Er hun enig i at lærerens formelle kompetanse har betydning i alle fag, ikke

bare i matte og naturfag, og at elever er hele mennesker som trenger læring og mestring i et bredt spekter av områder, ikke bare matte og naturfag?

Kristin Vinje (H) [10:36:23]: Jeg er helt enig i at alle lærere selvfølgelig skal styrke kompetanse for å kunne gjøre en god jobb i skolen, og det sa jeg også i mitt innlegg. Til grunn for kompetanseheving ligger en strategi, og den støtter regjeringen opp om.

Men i dette budsjettforslaget har man styrket videreutdanningen til lærere spesielt, på toppen av det som ligger der fra før av, og noe av det prioriteres sterkere til nettopp matematikk og realfagene. Det er fordi man ser – senest i PISA-resultatene – at vi faktisk har et realfagsproblem. Derfor ønsker regjeringen å prioritere det i en periode, men i tillegg ligger det altså en stor satsing i bunnen som gjelder alle lærere.

Jeg er helt enig i at læreren er en svært viktig faktor, det er den viktigste faktoren for å lykkes i skolen. Derfor er det viktig å satse på kompetanse for alle lærere. Men jeg er også veldig fornøyd med at man faktisk klarer å prioritere ekstra det vi trenger aller mest nå, nemlig realfag.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:37:37]: Da PISA-resultata nyleg blei offentliggjorde, gjorde ministeren og representantene fra Høyre det til eit stort poeng at dette beviste at betre lærarar var viktigare enn frukt og grønt – som om det stod noko i PISA-rapporten om frukt og grønt. Forsking i Noreg viser at mat på skulen og frukt og grønt har positive resultat for læring. Det same er tilfellet for kulturskuletimen.

Mitt spørsmål til representanten er: Korleis stiller Høyre seg til kunnskap på kunnskapsfeltet når det viser seg at noko har betydning for læring? Er det viktig? Vil det bety noko for partiet viss det no viser seg massivt at frukt og grønt har god betydning for læring og støttar opp om læringa som lærarane driv på med? Vil Høyre vurdere igjen å innføre frukt og grønt i skulen?

Kristin Vinje (H) [10:38:37]: Jeg betviler ikke at frukt og grønt er positivt for læring. Det er sikkert veldig positivt. Dette handler om hva man ønsker å prioritere aller mest, og det vi vet om kunnskap, er at en god lærer er definitivt det aller beste man kan sørge for å gi elevene for å sikre god læring.

Politikk handler om å prioritere, og derfor prioriterer regjeringen målrettede tiltak for å styrke læreren fremfor å gi gratis tilbud om frukt og grønt. Det er lett for foreldre å bidra med frukt og grønt, det er ikke så lett for foreldre å bidra med gode lærere. Jeg er fornøyd med at vi prioriterer sånn som vi gjør. Men hadde vi vasset i penger, kunne man selvfølgelig også prioritert frukt og grønt. Det er en positiv ting. Men i prioriteringens tegn er det å styrke læreren som er det viktigste.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Bente Thorsen (FrP) [10:39:46]: Komiteen har hatt kort tid på budsjettarbeidet, og jeg vil først takke for godt

samarbeid, som har gjort at vi har kommet godt i mål med budsjettet.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen satser på skole og utdanning og legger på den måten til rette for utvikling og vekst for dagens og framtidens velferdssamfunn. «Education is the cheap defense of nations», sa Edmund Burke – og med denne regjeringens offensive satsing på utdanning er vi i gang med å bygge et godt forsvar for kommende generasjoner i Norge.

Norge er et høykostland og i global sammenheng kan vi ikke konkurrere på pris, men på kvalitet og smarte måter å arbeide på. Regjeringen har som mål å skape et robust og mangfoldig næringsliv og å gjøre norsk økonomi mindre oljeavhengig.

Humankapitalen er Norges største ressurs og utgjør ca. 80 pst. av vår nasjonalformue. Denne ressursen må vi utnytte enda bedre og få omsatt humankapitalen i mer verdiskapende innovasjon. Bill Gates har sagt: Jeg tror på innovasjon, og at måten man får innovasjon på, er ved å satse på forskning og å lære seg basiskunnskaper.

Denne regjeringen gjør nettopp det; den er tydelig på å prioritere basiskunnskaper og realfag, og satsingen på forskning økes med nesten en halv milliard kroner i forhold til Stoltenberg-regjeringens budsjett. For at vi skal få best mulig utbytte av vår største formue, må vi ha et godt utdanningsstilbud i alle ledd – fra barnehage og grunnskole til voksenopplæring. Norge som kunnskapssamfunn er komplett avhengig av at elevene fra grunnskolen av får til egnet seg kunnskap til å mestre utfordringene de møter i yrkesutdanninger, studier og i arbeidslivet.

Sist uke ble PISA-undersøkelsen presentert. Der holder vi noenlunde stand innen lesekunnskap, men dessverre gjør elevene det dårligere i matte og naturfag, og vi er dermed tilbake på nivået i det som ble betegnet som «PISA-sjokk»-året. Dette er ikke godt nok. Jeg vil si det så sterkt at verdiskapingen som vi er avhengig av, står og faller på realfagskunnskaper. Vi tar PISA-resultatene på alvor. Det PISA måler, er kunnskapsnivået i matematikk, naturfag og lesing, og der scorer norske elever dårlig. Norske elever er omtrent på OECD-snittet i naturfag og matematikk, og scorer lavere i matematikk nå enn for ti år siden. Disse resultatene står ikke i noe rimelig forhold til ressursbruken. Aftenposten skrev nylig på forsiden:

«Etter ti år, 66 prosent dyrere skole og 43 tiltak er PISA-resultatene fortsatt middels.»

Dette understreker behovet for en helhetlig realfagssatsing og må møtes på en offensiv måte. Vi må ha vilje til å sette det viktigste først – det er det som er å prioritere. For denne regjeringen er realfagskunnskap heldigvis et prioritert område, noe budsjettet bærer tydelig preg av.

Fremskrittspartiet har store ambisjoner på elevenes vegne og er stolte over at regjeringspartiene, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, fremmer et budsjett som inneholder en mengde konkrete forslag som vil gjøre skolen bedre, og som fullt ut blir finansiert.

Aristoteles sa at det fremste kjennetegnet på at man har ekte kunnskap, er evnen til å lære bort. Nettopp det å legge til rette for ekte kunnskap hos lærerne er viktig for denne regjeringen. I regjeringens lærerløft styrkes etter- og vi-

dereutdanning med 300 mill. kr, noe som vil gi 750 flere lærere mulighet til kompetanseheving enn det som Stoltenberg-regjeringens budsjett la opp til. Flere har påpekt at mange lærere som underviser i matte og naturfag, ikke har den nødvendige faglige fordypningen i fagene. Derfor prioriterer vi å gi etter- og videreutdanning i disse fagene.

Realfagssatsingen skjer på bred front. Vi er glade for at regjeringen er tydelig, offensiv og praktisk i sine tiltak for å få realfagskunnskapene opp på et nivå som «verdens rikeste land» kan være bekjent av: I etter- og videreutdanningen vil det legges særlig vekt på lærere i matematikk og naturfag, de gode lærerne skal bli enda bedre, det skal utarbeides en offensiv realfagsstrategi, de nasjonale sentrene i realfag vil få økte midler og vi får en styrking av vitensentrene. Den virtuelle matematikkskolen og muligheten til å ta fag på høyere nivå vil også bli sentrale tiltak. Det vil utvikles tettere kontakt med næringslivet gjennom Nasjonalt forum for realfag, og vi får en styrking av faglige krav til lærere i skolen fra 2014. I tillegg kommer et økt antall doktorgrader innen realfag og en merkbar økning i næringsrelatert forskning.

Blant en mengde gode tiltak for å styrke skolen og lærerne vil jeg også nevne satsingen på mentorordningen for nyutdannede lærere. I dag er det faktisk slik at én av tre nyutdannede lærere slutter i yrket, og en bedre mentordning vil kunne gi disse en bedre oppfølging og dempe praksissjokket som mange nyutdannede lærere opplever.

Norge trenger flere kompetente fagfolk innen ulike yrker. Vi vet at mange slutter i skolen på grunn av mangel på læreplass og fordi teorien oppleves for lite yrkesrelevant. For å bedre utdanningen og få flere til å fullføre satser regjeringen på et yrkesfagløft: Bedre etter- og videreutdanning til lærerne i videregående skole, yrkesretting av teorifagene, økt lærerlønnskudd og et stimuleringslønnskudd på 50 000 kr til nye bedrifter som tar inn læringer. Vi er også svært tilfreds med at regjeringen gir ekstra tilskudd til bedrifter som tar inn læringer med særskilte behov. Regjeringen vil utvide praksisbrevordningen og øker bevilgningen med 10 mill. kr. Dette er gode tiltak, som både vil forebygge frafall og sikre flere læreplasser.

Jeg vil også gjerne understreke behovet for helhetlig tenking i skolepolitikken, og det er en tankegang som er gjennomgående i regjeringens budsjett: Realfagsløft, lærerløft og andre kvalitetsfremmende tiltak, fleksible vekslingsordninger, bedre lærerordninger, økt dialog og samarbeid med næringslivet og praksisretting – alt dette bidrar til økt kvalitet i skolen. Vi vil få mindre frafall, flere kvalifiserte elever som blir motivert til å bli dyktige fagarbeidere, akademikere og forskere. Dette igjen gjenspeiles i regjeringens økte satsing på forskning og høyere utdanning og i det særlige fokuset på ingeniør- og realfagsstudier, innovasjon og næringsforskning. Innovasjon er en forutsetning for framtidens verdiskapende virksomheter.

Norges verdiskapende næringer er kompetansebaserte, og dette vil bli enda sterkere i framtiden. Olje og gass, fornybar energi, maritim/offshore og marin, finans og IKT er verdidriverne som skal sikre framtidens velferdssamfunn. Dette er ulike bransjer, men alle har én ting felles – de bygger på realfagskunnskap.

Denne regjeringen prioriterer: Regjeringen foreslår 50 mill. kr til modernisering av utstyrsparken i ingeniørutdanningene. Det må til for å sikre ingeniørutdanning av høy kvalitet og med relevans for arbeids- og næringslivet. Regjeringen bevilger penger til lærerløft i stedet for kulturskoletime i skolefritidsordningen. Regjeringen bruker en halv milliard kroner mer på forskning enn Stoltenberg-regjeringen. Regjeringen har tydelige føringer i sine bevilgninger og satser på realfagene. Dette viser vilje og evne til en politikk for bærekraft og verdiskaping.

De rød-grønnes KUF-budsjett inneholder kun gode ønsker – og ingen konkrete endringsforslag – og grunnen til dette kan være at de er fornøyd med det framlagte budsjettet. Det synes iallfall Fremskrittspartiet at det er veldig mange gode grunner til å være!

Jeg ser at taletiden min renner ut, så jeg må komme tilbake til kirkebudsjetten i et eget innlegg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Martin Henriksen (A) [10:49:03]: Daværende stortingsrepresentant Tord Lien, tidligere medlem av denne komiteen, skrev på sin blogg i 2011 at det «hverken er «for dyrt» eller «overhodet dyrt» å heve studiestøtten». Han uttalte også i sommer følgende til studentavisa Under Dusken: «Jeg kan også love 11 måneders studiestøtte innen fireårsperioden er omme.» Og han tok ingen forbehold om 16,3 pst. oppslutning.

Er representanten Thorsen enig i Liens beskrivelse av kostnadene ved studiestøtte, og er hun enig i hans garanti om 11 måneders studiestøtte?

Bente Thorsen (FrP) [10:49:44]: Jeg er like opptatt som Tord Lien og representanten Henriksen av at studentene skal ha gode studieforhold og tålelig bra økonomi under studiene.

Det er også verdt å merke seg at sist studentene fikk så sterk økning som de gjør i år, var faktisk Fremskrittspartiet også med og sørget for det.

Det viser at Fremskrittspartiet er ivrige og står på for studentene.

Når det er sagt, er det et nytt rekordløft til studentene, som er langt over det som de rød-grønne har foreslått i sine årlige budsjetter til studentene. Med bakgrunn i det er vi godt på vei, og vi vil sørge for at studentene får bedre forhold nå. Økningen er på 3,7 pst., og det er den største økningen i løpet av de siste ti årene.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [10:50:50]: Representanten Thorsen sier at regjeringa satser på kunnskap, men jeg syns jeg fikk et litt dårlig svar fra representanten Vinje fra Høyre i stad. De hadde «skyhøye ambisjoner» for et «kunnskapsbasert næringsliv».

Representanten Thorsen prater om både kompetansebasert næringsliv og innovasjon, og i går hørte vi landbruksministeren som hadde store ambisjoner for økt produksjon, økt lønnsomhet og økt fokus på forbrukeren når det gjelder mat og matproduksjon. Så har vi klimautfordringene på toppen.

Likevel kom regjeringas forslag, som delvis ble kjøpet tilbake av Kristelig Folkeparti og Venstre, med store kutt innenfor landbruksforskningen.

Kan representanten Thorsen forsikre meg om at det er kutt som ikke kommer til å bli gjentatt i neste års budsjett?

Jeg lurar også på om hun kan si om landbruk er et område som ikke hører inn under definisjonen «kunnskapsbasert næringsliv», og at de da må greie seg sjøl.

Bente Thorsen (FrP) [10:51:56]: For Fremskrittspartiet er forskning innenfor landbruks- og matområdet veldig viktig. Det er viktig i både nasjonal og global sammenheng.

Grunnen til at vi får en endring nå, et kutt sammenliknet med Stoltenberg-regjeringens budsjettframlegg, er at vi vil ha en gjennomgang og spisse forskningsmidlene mot det som virker.

Dette året skjer en økning på 11,9 mill. kr sammenliknet med saldert budsjett for 2013. Forsknings- og utviklingsbudsjettet er totalt oppe i 437,8 mill. kr.

Når det gjelder EUs rammeprogram, Horisont 2020, er faktisk matforskning et av de viktigste satsingsområdene, så vi forventer at landbruket har mulighet til å gripe den sjansen til å søke om midler fra dette programmet.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:53:12]: I Framstegspartiet sitt program blir det fremja ei kunnskapstenking som har ei ukuelig tru på konkurranse som verkemiddel for å fremje læring. Framstegspartiet går langt i å skissere framtida sin norske skule som inspirert frå den svenske skulen. Det skal skje gjennom omfattande elevtestar, meir bruk av konkurranse, offentleggjering av testresultat, slik at ein kan få til konkurranse mellom skular, og i tillegg toppe det med fleire privatskular, slik at ein kan auke konkurransen ytterlegare.

Framstegspartiet har danna regjering med Høgre, og vi har fått ein kunnskapsminister som dempar programformuleringane frå eigentleg begge partia. Det skal ikkje vere så mykje testing, ikkje så mange privatskular osv.

Denne strategien med at ein går ganske så langt vekk ifrå Framstegspartiet sin opphavlege politikk – korleis oppfatast han av Framstegspartiet?

Bente Thorsen (FrP) [10:54:14]: Det var et veldig omfattende spørsmål.

Jeg lurar på om representanten har misforstått litt av Fremskrittspartiets politikk på området. Vi er veldig bekvemme med den politikken vi fører nå i regjering, det er vi absolutt.

Vi er for at det skal være et mangfold av skoler – ikke av private skoler – som har et godt innhold, og som gir elevene en god utdanning. Det er det viktigste når det gjelder opprettelsen av private skoler.

Barn liker faktisk å konkurrere, og vi skal ikke legge en demper på barns naturlige utfoldelse, som viser at de kanskje liker å konkurrere når det gjelder både fysiske aktiviteter og i konkurranser for øvrig, f.eks. gjettekurranser. Den gleden må barna også få ta med seg inn i skolen og utvikle. Av og til vinner man, og andre ganger

taper man. Det kan være en god ballast for barn å ta med seg.

Marianne Aasen (A) [10:55:27]: Mitt spørsmål til representanten Thorsen er en oppfølging av det representanten Tingelstad Wøien spurte om.

Thorsen kunne forsikre om at Fremskrittspartiet var veldig opptatt av forskning innen landbruket. Da lurte jeg på hvorfor det kom forslag fra regjeringen, som Fremskrittspartiet sitter i, om å kutte nesten 20 mill. kr til landbruksforskning.

Bente Thorsen (FrP) [10:55:47]: Det er som jeg sa: I stedet for å smøre tynt utover på forskning på mange områder, vil vi ha en gjennomgang og sørge for at forskningen blir spisset inn mot det som er mest relevant.

Vi satser også på at det blir muligheter til å delta i Horisont 2020 for landbruket.

Nå må den nye regjeringen få mulighet og tid til å se på hvordan de skal gripe dette an framover. Det vil skje i samarbeid med næringen.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Anders Tyvand (KrF) [10:56:42]: For halvannen uke siden ble resultatene av PISA-undersøkelsen offentliggjort, og da var det noen som ble litt skuffet.

Norske skoleelever presterer noe under gjennomsnittet i OECD-landene i matte og naturfag og noe over snittet i lesing og skriving. Vi har alle høye ambisjoner for den norske skolen, og da skulle vi gjerne sett at norske elever gjorde det enda litt bedre.

Vi må erkjenne at vi har en realfagsutfordring i norsk skole, og vi må finne fram til de rette virkemidlene for å heve nivået. Jeg tror kompetanseheving blant lærere er ett av de virkemidlene som må til, og jeg mener at det lærerløftet som det nå legges opp til, med en systematisk satsing på etter- og videreutdanning av lærere, er et skritt i riktig retning.

Men vi må også hjelpe lærerne til å lykkes. Kristelig Folkeparti har lenge ønsket å gjøre mentorordningen for nyutdannede lærere obligatorisk. Da får man hjelp og veiledning tidlig i karrieren til å finne ut hva som fungerer og hva som ikke fungerer i arbeidet med klassen. Jeg tror at kompetanse i nettopp klasseledelse og formidling av kunnskap er like viktig som solid fagkunnskap hos lærerne.

Jeg tror også at det handler litt om holdninger hos elever og foreldre. Vi har det materielt sett veldig godt i dette landet. De færreste trenger å slite for sitt daglige brød. Vi kan kanskje fort få en oppfatning av at ting ordner seg uansett. Da har vi alle et ansvar for å dyrke fram motivasjon og gode holdninger hos barna våre ved å snakke positivt om læring, skolen og lærerne.

Men selv om mange var litt skuffet over PISA-resultatene, er det viktig at vi klarer å holde hodet kaldt. Løsningen ligger ikke i en omfattende satsing på mer testing, flere krav og mer rapportering. Det kan fort gjøre mer skade enn nytte, og vi kan risikere å ødelegge det som faktisk er posi-

tivt i PISA-undersøkelsen, for bildet er ikke bare svart. Det finnes også lyspunkter.

Elevene rapporterer om mindre bråk enn tidligere, bedre læringsmiljø og bedre samspill mellom lærer og elev. Det er flott, og et godt læringsmiljø er helt avgjørende for at elevene skal kunne prestere godt. Men det er først og fremst avgjørende for at barna våre skal kunne ha en trygg og god hverdag på skolen.

PISA-undersøkelsen tegner heller ikke et fullstendig bilde av skolen og de utfordringene vi står overfor. Vi må ikke kun konsentrere oss om de noe svake matteresultatene.

Vi vet at mer enn 40 000 barn mobbes jevnlig. For mange betyr det en hverdag med ubehag og utrygghet. For noen betyr det en ødelagt barndom.

I perioden 2001–2005 ble mobbingen dokumentert redusert med 30 pst. På den tiden løftet landets statsminister kampen mot mobbing opp som en viktig verdisak. De siste årene har ikke dette arbeidet fått den samme tydelige prioriteten, og nå har mobbingen igjen blitt et større problem. Stoltenberg-regjeringen satte riktignok ned, like før valget, et utvalg som skal utrede tiltak for å bedre skolemiljøet og bekjempe mobbingen, og jeg ser fram til at denne utredningen legges fram i juni 2015.

Nå håper jeg at landets nye statsminister og kunnskapsminister på nytt vil løfte dette temaet. Det handler om verdighet og livskvalitet for barna våre. Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti i forhandlingene med regjeringspartiene og Venstre fikk gjennomslag for å sette av 10 mill. kr til en pott som skoler, kommuner og fylkeskommuner kan søke om støtte fra til konkrete tiltak for å bedre læringsmiljøet. Dette er en god mulighet til å teste ut hvilke tiltak som fungerer, og hva vi kan satse videre på. Det kan f.eks. være en mulighet til å prøve ut ordning med mobbeombud i ett eller flere fylker.

En annen stor utfordring i den norske skolen er det store frafallet. Det er altfor mange som ikke fullfører videregående opplæring, og det er altfor mange som ikke fullfører høyere utdanning. En viktig nøkkel til å få ned frafallet er å sørge for at flere velger rett utdanningsløp. Da vil jeg spesielt peke på fagskolene, som er et godt alternativ for mange. Jeg er glad for at flertallet i komiteen vil gi elever med generell studiekompetanse mulighet for opp-tak ved fagskolene og gjøre det lettere å gå videre fra en fagskoleutdanning til f.eks. en ingeniørutdanning.

For å få flere studenter til å fullføre utdanningen må vi også gjøre det lettere å være fulltidsstudent. Økningen i studiestøtten i dette budsjettet er den største på mange år, men Kristelig Folkeparti vil jobbe for å øke studiestøtten ytterligere. Det er en god investering i kunnskap og kompetanse.

Skole handler om mer enn bare kunnskap. Det handler ikke bare om utdanning, men også om dannelse. Det handler om å få utvikle seg som menneske. Noen skoler skiller seg litt ut i forhold til andre skoletilbud, og da tenker jeg på folkehøyskolene. Dette er et verdifullt, men ofte litt undervurdert supplement til det øvrige utdanningstilbudet. Mange forteller at året på folkehøyskole er det året som i størst grad har bidratt til å forme dem som mennes-

ker. Nå har det ikke blitt etablert en eneste ny folkehøyskole i Norge de siste ti årene, og jeg er glad for at vi i forhandlinger med regjeringspartiene og Venstre fant rom til å gi etableringstilskudd til Kristiansand folkehøyskole med oppstart i 2015. Dette vil bli en folkehøyskole som skal gi et tilbud til enslige unge mødre, og jeg er sikker på at nettopp denne folkehøyskolen vil bety mye for mange.

Det er den offentlige skolen som utgjør bærebjelken i det norske skolesystemet, og slik mener jeg at det må være også i framtiden. Men det er viktig å legge til rette for privatskoler som utgjør et reelt alternativ til den offentlige skolen, enten fordi de tilbyr en alternativ pedagogikk, eller fordi de utgjør et alternativ basert på tro. Slike skoler er nødvendig for å sikre foreldrenes rett til å velge en annen skoletype for barna sine enn det den offentlige tilbyr, og dette er en rettighet som er nedfelt i internasjonale konvensjoner. Det må sikres størst mulig økonomisk likebehandling av offentlige og private skoler, og jeg er derfor glad for at Kristelig Folkeparti har fått gjennomslag for å innføre et kapitaltilskudd til disse friskolene på 10 mill. kr. Dette er en begynnelse, og Kristelig Folkeparti vil jobbe for å heve dette beløpet i framtidige budsjetter.

Private aktører utgjør også et viktig supplement innen høyere utdanning, og de private høyskolene bidrar ikke minst til økt bredde og mangfold i studietilbudet. Også innen høyere utdanning er det behov for større grad av likebehandling av private og offentlige aktører. Vi må sørge for at de private høyskolene får på plass en finansiering av sin infrastruktur slik at de slipper å skyve regningen over på studentene. Det private studietilbudet skal ikke kun være et tilbud til studenter med god økonomi.

Vi må også sørge for at de private aktørene får sin del av nye studieplasser og stipendiatstillinger. Jeg er derfor glad for at flertallet i komiteen sto sammen om en uttalelse om at de om lag 100 nye stipendiatstillingene som kom på plass etter forhandlingene, skal fordeles på både private og offentlige institusjoner.

Jeg vil avslutte med å vise til at Kristelig Folkeparti i flere år har etterlyst en sterkere satsing på kunnskap, utdanning og forskning. Jeg tror vi alle er enige om at dette er nødvendig for å sikre landets velferd i årene som kommer. Det budsjettet som blir vedtatt nå, er et viktig skritt i riktig retning.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:06:13]: Takk for eit veldig interessant og godt innlegg frå representanten.

Regjeringa har saman med Kristeleg Folkeparti og Venstre gått inn for innføringa av eit KRLE-fag i skulen. I regjeringsplattforma står det tydeleg at det skal vere minst 55 pst. kristendom i undervisningstida. SV finn det problematisk av fleire grunnar. For det første er det tidlegare KRL-faget blitt dømt som menneskerettsstridig i Den europeiske menneskerettsdomstolen. I tillegg vil det også svekke undervisninga på ein del andre område som er viktige i eit multikulturelt samfunn.

Mitt spørsmål til representanten er: Når ein no skal

auke kristendomsdelen til 55 pst., kva for delar av KRLE-faget elles er det ein har tenkt å kutte?

Anders Tyvand (KrF) [11:07:13]: Jeg takker for det spørsmålet, og jeg må presisere at vi ikke skal tilbake til det gamle KRL-faget. De endringene som det nå legges opp til, vil ikke være i strid med dommen i menneskerettighetsdomstolen. Kristendommen skal ikke gis en kvalitativ forrang, men det er riktig at vi ønsker å øke andelen kristendom i faget. Jeg mener at det er naturlig at vi lærer mest om den religionen som for det første er den største religionen i verden. Det er for det andre den største religionen i Norge, og det er for det tredje den religionen som uten sidestykke i størst grad har påvirket samfunnet vårt, både historisk og i dag. Jeg mener at kunnskap om kristendommen er en helt avgjørende nøkkel til å forstå det samfunnet vi lever i.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Jeg har forstått det sånn at representanten Tyvand kanskje hadde et forslag som skulle tas opp? Vi har grunn til å tro at han har et forslag.

Anders Tyvand (KrF) [11:08:57]: Jeg vil ta opp det forslaget som Kristelig Folkeparti har fremmet i innstillingen.

Presidenten: Utmerket. Da har representanten Anders Tyvand tatt opp det forslaget han refererte til.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [11:09:41]: Kunnskapsministeren har ved flere anledninger gjort det til et poeng at regjeringa har gått til verket ved å prioritere skarpt. Det høres tilforlatelig godt og fornuftig ut, og mange av de tiltakene, eller prioriteringene, som er justert opp i dette budsjettet, er det også full enighet om i denne salen. Det er derfor grunn til å gratulere kunnskapsministeren med gjennomslag for gode forslag, og for at han kom seg helskinnet gjennom det som sikkert var krevende regjeringsforhandlinger på kammerset.

Det såkalte lærerløftet inneholder mange elementer som Senterpartiet stiller seg bak, for videreutdanning av lærere og statlig medfinansiering av vikarutgiftene er jo ingen nyvinning som Høyre og Fremskrittspartiet står alene om. Det er en videreføring av det den rød-grønne regjeringa satte på skinner allerede gjennom bl.a. strategien Kompetanse for kvalitet. Før rød-grønn tidsregning var det nemlig ingen statlig strategisk satsing på dette. Med den rød-grønne regjeringa ble dette systematisert og gitt prioritet i samarbeid med skoleeiere og lærere, med statlig føring på faglig innretning osv. – et målrettet arbeid som tar tid.

Så er det, som allerede nevnt, flott at regjeringspartiene og opposisjonen kan stå sammen om å løfte videreutdanningen ytterligere i 2014, sånn at enda flere lærere kan bli tryggere i sine fag og bedre til å lære bort.

Men det er aldri noen gratis lunsj, eller dugurd, som vi sier. Denne satsingen kommer ikke uten regning, og adressaten er elevene. Til å være et parti som påberoper seg å satse på kunnskap, synes kunnskapsministerens eget parti

å fravike dette når det kommer til praktisk politikk. Kunnskapsgrunnlaget er klart: Forskning viser at gode skoleresultater avhenger av en god lærer, men også av aktivitet og ernæring. Det blir en litt billig og enkel retorikk å si at en skal prioritere det viktigste først og satse på videreutdanning på bekostning av frukt og grønt. Som nevnt er vi ikke uenige i prioriteringen av kvalitet i undervisningen i form av videreutdanning, og vi har gitt det prioritet, men det har vi greid i balanse med andre gode formål som også har betydning for hvor godt utbytte ungene får av undervisningen. Når regjeringa først forlater sitt eget mantra om å holde igjen på oljepengebruken, virker det egentlig litt trassig, men kanskje først og fremst litt smålig, å nappe eplene ut av hendene på elevene. Det er ikke sunt.

Jeg sa fra denne talerstolen i trontaledebatten at utdanningskapittelet i regjeringserklæringen minner meg mye om H.C. Andersens eventyr om keiserens nye klær. Ikke overraskende følger tilleggsproposisjonen opp dette, med «klesplagg» som lærerløft og yrkesfagløft. Jeg er glad for at keiseren er såpass klok at han bruker arveklær. Jeg vil minne om at det var brei tverrpolitisk tilslutning til reformen Kunnskapsløftet, og hovedlinjene i skolepolitikken har det vært stor enighet om. Særlig er det viktig med tidlig innsats og satsing på å forsterke lese-, skrive- og regneferdigheter – som regjeringa allerede har styrket. Dette er bra.

Så har jeg også regnet med at de nylig framlagte PISA-resultatene ville få en viss oppmerksomhet her i dag, og det er naturlig nok. Det er ingen grunn til å konstruere et bilde av at den norske skolen nå har dumpet i matte. Ja da, vi skulle vel alle ønsket at framgangen fra 2009 hadde holdt seg, og at Norge hadde avansert på rankingen. Men jeg tror vi gjør klokt i å lytte mer til dem som har analysert resultater, enn de som lager avisoverskrifter, og la meg legge til – de som ønsker å bruke denne testen til å felle en politisk dom over nasjonal kunnskapspolitikk de senere årene. Det er tross alt snakk om marginale forskjeller, og hovedtendensen er at resultatene er stabile over tid. Stabilt dårlige, vil vel noen hevde. Ja vel – ikke helt den ligaen vi skulle ha ønsket oss, men vi kan ikke felle en sannferdig dom over læringsutbyttet til norske elever basert på denne testen. Vi kan ikke enøyd se på skåren. Vi må også telle med andre vurderinger og undersøkelser. PISA tester noe, men slett ikke alt, og det positive med PISA har vi ikke hørt for mye om.

Det er ingen grunn til å si seg fornøyd med PISA-resultatene isolert sett, men det er heller ingen grunn til å utstede krigserklæringer. La gå at regjeringa føler behov for å skape seg et godt utgangspunkt for sin misjon – og for positen som statsråd – ved å erklære krisetilstander, men la oss ikke med det kaste godt arbeid i skolen ut med badevannet og innrette undervisningen sånn at den skal tekkes internasjonale og nasjonale testregimer. Det hadde vært klokt om vi nå kunne lytte til dem som faktisk har dykket ned i testresultatene, og til hva resultatene faktisk forteller. For det første, justert for feilmarginer viser PISA at vi slett ikke har gjort noen bratt dupp i kurven, men ligger stabilt over tid. Sjøl om vi skulle ønske at kurven hadde pekt oppover, er det gode tegn til forbedring på lavere trinn. Det viser

resultatene fra TIMSS- og PIRLS-undersøkelsene. I våre naboland er tendensen motsatt.

Det er ingen, verken skolepolitikere eller lærere, som er uenige i at vi som nasjon har en utfordring når det gjelder realfag. Det er ingen nyhet, og det er faktisk tatt tak i allerede. Men vi kan sjølsagt gjøre mer. Realfagsstrategien er kjent og satt på skinner av den rød-grønne regjeringa, og den må vi bygge videre på. Langt viktigere enn å fokusere på rankingplasseringen er det å se på hva forskerne påpeker som forbedringspotensial, og konkrete tips til hva lærere og elever sammen bør bli flinkere til. Stikkord er: Anvendelse av kunnskapen eller, med andre ord, matte i praksis og mer praktisk naturfag. Innholdet i timene og variasjon i undervisningen er langt viktigere enn antall timer.

Jeg er veldig glad for at regjeringspartiene og en samlet opposisjon kan stå sammen om viktige tiltak for å løfte yrkesfagene – både gjøre det lettere å få flere læreplasser og heve kvaliteten på undervisningen – sånn at vi forebygger frafall. Evalueringen av Kunnskapsløftet viste at denne reformen hadde liten eller ingen innvirkning på yrkesfagene. Når regjeringa lanserer et såkalt yrkesfagløft, er det mer egen-PR enn ny politikk. Jeg minner igjen om at det såkalte løftet ble påbegynt av den rød-grønne regjeringa, med endringer først i ungdomsskolen, ved bl.a. å innføre valgfag og gjøre forsøk med arbeidslivsfag. Deretter ble som nevnt evalueringen av yrkesfagene presentert i en melding til Stortinget som ble vedtatt i denne salen i juni i år.

Det er ikke bare i nasjonalforsamlingen vi banker budsjetter om dagen. Landets 428 grunnskoleeiere og 19 skoleeiere i videregående opplæring baler også med budsjettet for neste år. Jeg merker meg med bekymring at det i seks av ti kommuner er foreslått kutt i skolebudsjettet. Av dem som svarer at det er foreslått kutt, melder sju av ti at det er foreslått kutt i lærerårsverk. Begrunnelsen for kuttene er i all hovedsak svak økonomi i kommunene. På vegne av elever, lærere og foreldre vil jeg derfor utstede en bekymringsmelding til kunnskapsministeren. Det hele er egentlig enkel matematikk: Dersom ikke kommunene som skoleeiere settes i økonomisk stand til å oppfylle de forventningene som settes til en god skole, blir det heller ikke et kvalitetsløft og et lærerløft – tvert imot. Det er ikke kommunal handlefrihet å måtte foreta store grep i fordeling av lærertetthet, pedagogisk organisering og kvalitetsutvikling på grunn av behov for å saldere budsjettet. Kutt i skolebudsjettene vil i praksis bety bl.a. enda flere elever i større klasser, mindre tid til oppfølging av elevene, mindre praktisk undervisning, færre vikarer, mer sammenslåing av klasser og færre lærere på etter- og videreutdanning – stikk i strid med det vi vet er viktig for å sikre alle elever mulighet til å bli sett, til å motiveres og til å utvikle seg faglig og sosialt.

Til slutt: Det er for meg et paradoks, og rimelig uforståelig, at en regjering som sier at de satser på kunnskap og forskning, går inn for å kutte i forskningsinnsatsen i landbruks- og matsektoren. Det er totalt ubegripelig at en statsråd som i denne salen senest i går sa at målet for regjeringa var både å øke matproduksjonen og sørge for økt lønnsomhet og være statsråd for forbrukeren, ikke ser at utviklingen av produkter fra det norske landbruket bør skje

på kunnskapsbasert grunnlag. Landbruksministeren pratet i går med liv og lyst om alt hun hadde fått se av ny teknologi i landbruket etter at hun ble minister. Det er kjempefint, og jeg håper også hun får et lite innblikk i hva f.eks. forskning på planter og dyr har ført til for landbruket. Kutt i forskningsmidler til landbruks- og matsektoren vil ikke bidra til økt innovasjon og et mer robust landbruk, heller ikke til økt trygghet for forbrukeren, men tvert imot til det motsatte. Det er for meg og Senterpartiet en gåte, så jeg håper at kunnskapsministeren kan gi en god forklaring på det i sitt innlegg i dag.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Kent Gudmundsen (H) [11:19:05]: En av vår tids største utfordringer er frafallet i den videregående skolen. Halvparten av årskullene våre velger yrkesutdanning, og frafallet er størst nettopp her – det er faktisk bare om lag 15 pst. som fullfører med yrkeskompetanse. I år manglet 1 400 ungdommer, eller så mye som 8 pst. av dem som søkte læreplass etter Vg2, karakterer i to eller flere fag. Dette er elever som vil få utfordringer med å fullføre en ordinær yrkesutdanning, og som vil ha behov for særskilt tilrettelegging for å fullføre.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har derfor lagt inn et løft på 10 mill. kr for å hjelpe de lærlingene som trenger det. Men til tross for at de rød-grønne har sprunget etter i satsingen vår, har vi ikke fått støtte fra de rød-grønne for dette tiltaket. Hvorfor mener representanten Tingelstad Wøien at disse ungdommene ikke fortjener dette løftet?

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [11:20:10]: Jeg synes det er veldig flott at regjeringspartiene har gått inn for å bevilge mer penger til dette. Vi har ikke prioritert det i vårt budsjett.

Det jeg tror vi må være veldig oppmerksom på, er det vedtaket som ble gjort i Stortinget sist vår, om omleggingen av yrkesfagene. Vi har i mange år prøvd ut 2+2-løpet. Nå skal vi få flere vekslingsmodeller. Vi skal ha flere TAF-løp. Som representanten Giske sa i stad, har vi en påbygging: Etter to år i yrkesfag og to år som lærling har en mulighet til å ta allmennfag til slutt. Jeg tror det er bra.

Jeg tror også det er veldig bra det som den rød-grønne regjeringa gjorde. Den fikk til et trepartssamarbeid der en sammen med kommuner og næringslivet forpliktet seg til å skaffe flere lærlingsplasser. Dette tror jeg også vil virke positivt i framtida.

Bente Thorsen (FrP) [11:21:15]: Fremskrittspartiet er opptatt av å ivareta elevenes og lærernes arbeidsforhold. Det regner jeg med at også Senterpartiet er. Opplæringsloven er å betrakte som elevenes arbeidsmiljølov. Den har tydelige krav knyttet til helse, miljø og sikkerhet – til beste for både elever og lærere.

Rentefrie lån til skolebygg og svømmebasseng har vært vellykket og i tråd med målsettingen. Mange skoler har blitt pusset opp som følge av ordningen. Dette har gitt ansatte og elever i hele landet bedre arbeidsforhold. Men fremdeles får vi mange henvendelser og mel-

dinger om dårlig inneklima og elendige sanitærforhold på skoler.

Hele komiteen sier de er tilfreds med at rentekompen-sasjonsordningen videreføres. Hva er grunnen til at de rød-grønne ikke viderefører og ivaretar dette i sitt budsjett?

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [11:22:16]: Jeg tror den beste hjelpen vi kan gi for at elever skal få bedre arbeidsforhold på sine skoler, er at vi sørger for en god kommuneøkonomi. Det er den som ligger til grunn for den muligheten kommunene har til å gi elevene gode arbeidsforhold. Vi ser eksempler på kommuner som har prioritert å bruke penger på å pusse opp skolebygg, men som får utfordringer med driften av og innholdet i skolen. Jeg tror vi må være oppmerksom på at en god kommuneøkonomi er en forutsetning for all god skoledrift.

Anders Tyvand (KrF) [11:23:09]: Gjennom åtte år med Senterpartiet i regjering ble KRL-faget erstattet med RLE. Andelen kristendom i faget ble redusert fra 55 pst. til om lag en tredjedel. Skolegudstjenester og bordvers ble plutselig noe kontroversielt og ble fjernet flere steder. Man begynte også å diskutere bruk av religiøse symboler som noe problematisk. Verdinøytralitet har blitt løftet opp som et ideal.

Jeg vil gjerne spørre representanten fra Senterpartiet om denne utviklingen har vært i tråd med Senterpartiets ønsker og politikk, eller om hun og partiet helst hadde ønsket seg en annen forvaltning av den kristne kulturarven i skolen.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [11:23:52]: Jeg er ikke enig i det forslaget som Kristelig Folkeparti har fått kjempet igjennom sammen med regjeringspartiene, at vi skal ha en større vektning av kristendomsfaget.

Jeg tror det er veldig viktig at vi i vårt samfunn har en bred tilnærming. Jeg tror også at hovedvektingen slik den er i dag, vil være at vi bygger på den kristne arven også når vi underviser i disse fagene.

Når det gjelder skolegudstjenester, er jeg – og partiet mitt – veldig for at vi skal ha skolegudstjenester i Norge. En diskusjon om dette må vi tåle, men vi bygger jo på den kristne kulturarv. Det skal vi fortsette å gjøre, så skolegudstjenester er Senterpartiet for.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Iselin Nybø (V) [11:25:03]: Å utdanne den oppvoksende generasjon er noe av det viktigste et samfunn kan gjøre. Det er ikke olje vi skal leve av i framtiden – det er de kloke hodene våre. Det er disse hodene som utgjør vår største nasjonalformue. Som politikere med ansvar for utdannings- og forskningsfeltet er det vår fremste oppgave å forvalte denne formuen på best mulig måte.

Kunnskap og forskning er en av hovedprioriteringene i Venstres alternative statsbudsjett. Forskning og utdanning er viktige forutsetninger for framtidens arbeidsplasser og velferd. Ikke minst er det avgjørende for at vi skal kunne ta skrittet over i kunnskapssamfunnet.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har valgt å styrke utdanningssektoren i forhold til forslaget som ble fremmet fra den rød-grønne regjeringen. Venstre mener likevel at dette feltet burde løftes enda mer. Dette er vår mulighet til å utnytte vårt unike utgangspunkt som kompetansenasjon og med de økonomiske forutsetningene vi har, til å bidra til å dra verden framover.

Det er mange som kan være enig i at læreren er den viktigste enkeltfaktoren i norsk skole, og at det er læreren vi må satse på hvis vi ønsker å løfte elevene våre. Men ikke alle er villig til å prioritere læreren like høyt som det vi i Venstre har gjort. I vårt alternative statsbudsjett la vi inn 550 mill. kr mer enn de rød-grønne til kompetansehevingstiltak for lærere. Vi er selvfølgelig tilfreds med at en i budsjettet som vil bli vedtatt, har styrket dette området, men vi er opptatt av at kompetanseheving er noe alle lærere både har rett og plikt til å ta, ikke bare de som underviser i matematikk og naturfag. Unger er hele mennesker, som har nytte og glede av mestring i alle fag. Lærers formelle kompetanse har betydning også for undervisningen i andre fag enn matematikk og naturfag. Venstre kommer derfor til å jobbe for at senere økninger i antallet etter- og videreutdanningsplasser ikke kun skal forbeholdes disse to fagene.

Venstre er også opptatt av de ca. 10 000 ikke-kvalifiserte lærerne som jobber i norsk skole i dag. Dette er mennesker som har valgt å jobbe i skolen fordi de liker å jobbe med barn og unge, og fordi de har mye å bidra med her. Da må vi ha en plan for hvordan vi best kan tilrettelegge for at denne gruppen, som er veldig sammensatt, får den kompetansehevingen som er nødvendig.

I Venstre er vi svært tilfreds med det punktet i budsjettavtalen med regjeringspartiene hvor det framgår at regjeringen skal utrede et endret opplegg for leksehjelpen, slik at dagens lovfestede ordning kan avvikles og den enkelte skole eller skoleeier selv kan organisere leksehjelpen etter de behovene de har. Vi ser fram til at denne utredningen legges fram i forbindelse med neste års statsbudsjett. Overalt hvor jeg møter skoleledere og lærere, er tilbakemeldingen at dagens ordning er for rigid, og at de selv ønsker å disponere disse midlene for å gi leksehjelp til dem som trenger det mest. De vet selv hvordan de skal organisere dette på best mulig måte.

Vi er også glad for signalene fra regjeringen om at det skal bli lettere å gjøre karriere i klasserommet. Dette må være en vesentlig del av lærerløftet. Vi fremmet forslag om dette i forrige periode. Vi imøteser det videre arbeidet med dette.

I vårt alternative statsbudsjett styrket vi også studieforbundene med 5 mill. kr. Etter en omprioritering i komiteen ble denne potten styrket med 1 mill. kr innenfor rammen. Ved å styrke studieforbundene legger vi til rette for at folk hele livet kan tilegne seg kompetanse på ulike måter utenfor det tradisjonelle utdanningssystemet. Slik vi i Venstre ser det, er det å lære noe nytt en verdi både for den enkelte og for samfunnet, helt uavhengig av om det følger studiepoeng med. Her skiller vi oss litt fra Høyre og Fremskrittspartiet, som gjennom merknad i komitéinnstillingen vektlegger studiepoengene sterkt.

La meg være helt tydelig på at Venstre er for elleve måneders studiestøtte. Vi kommer til å fortsette å jobbe for dette. Den rød-grønne regjeringen var også for elleve måneders studiestøtte, men dette ble ikke lagt inn før de hadde tapt valget og ikke måtte ta regningen. Vi er allikevel glad for at vi har fått regjeringspartiene med på en budsjettavtale hvor det framgår at regjeringen skal utrede studentenes levekårssituasjon, med sikte på å realisere heltidsstudenten. I avtalen står det tydelig at en slik utredning skal innebære en plan for å øke studiestøtten og studiestøttens lengde. Slik vi i Venstre forstår dette, betyr det at vi skal få en studiestøtte utover de ti månedene det er i dag, og at vi derfor skal bevege oss i retning av den ellevte måneden.

Det er også en rekke andre ting som er viktige for å bedre studentvelferden. Ikke minst er bygging av studentboliger viktig i denne sammenhengen. Venstre la i sitt alternative budsjett inn en økning på 700 nye studentboliger, til sammen 2 000 studentboliger, som vi også lovet i vårt stortingsvalgprogram.

I rapporten «Etterspørsel etter og tilbud av stipendiatstillinger i Norge frem mot 2020», anslås det et behov for inntil 400 nye stipendiatstillinger årlig i perioden fram til 2020. For å fylle dette behovet er det på tide med et krafttak. Venstre la inn 500 nye stipendiatstillinger i sitt alternative budsjett. I budsjettavtalen med regjeringen fikk vi gjennomslag for en styrking på om lag 100 stipendiatstillinger. Det er et skritt i riktig retning, men det er noe vi må satse på framover, og vi har klare forventninger til regjeringen om at det blir en mer offensiv satsing på stipendiatstillinger framover. Vi er også tilfreds med at vi fikk flertall for en merknad i komiteen der det tydelig går fram at de nye universitetene skal prioriteres i tildelingen av de nye stipendiatstillingene.

Om man ønsker å satse på forskning og høyere utdanning, holder det ikke bare med flere stipendiatstillinger. Venstre har også ønsket å øke basiskompensasjonen til universiteter og høyskoler, vi har lagt inn 2 000 flere studie-plasser, og vi har lagt inn midler til 100 nye postdokstillinger i vårt alternative statsbudsjett.

Så litt om studieavgift. Jeg tror mange var overrasket da regjeringen i tilleggsproposisjonen la inn et punkt om studieavgift for studenter utenfor EØS. Dette strider mot lange tradisjoner i Norge om at all utdanning skal være gratis for alle, og mange er nok redde for at en slik studieavgift på sikt vil medføre en studieavgift for alle. Jeg er derfor glad for at stortingsflertallet så tydelig har sagt nei til studieavgift.

Kirken og andre tros- og livssynssamfunn er viktige samfunnsinstitusjoner, og Venstre mener at vi skal føre en helhetlig og aktiv tros- og livssynspolitik. Venstre er derfor tilfreds med budsjettavtalen med regjeringspartiene hvor både trosopplæring og IKT i Kirken ble styrket.

Når det gjelder kirkebyggene, har disse en viktig rolle i mange lokalsamfunn. På flere plasser er også kirkebyggene kulturminner som vi må ta godt vare på. I Venstres alternative budsjett fant vi rom for en bevilgning til oppstart av oppussing av Stavanger domkirke. Dette er et viktig arbeid, og jeg håper det er noe kulturministeren vil se nærmere på i tiden som kommer.

Jeg er også glad for at vi i komiteen fant rom for en liten bevilgning til Kirkens ressursenter mot vold og seksuelle overgrep. Det er et viktig arbeid som utføres her.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Christian Tynning Bjørnø (A) [11:33:19]: Representanten Nybøs partileder sa til sitt eget landsstyre etter regjeringsforhandlingene:

«Vi sitter på vippen i Stortinget og har avgjørende innflytelse på makten i Norge.»

Og videre:

«Vi skal fjerne makt fra de lukkede rom. (...) Vi skal revitalisere Stortinget som maktarena i norsk politikk.»

Mitt spørsmål til representanten Nybø blir derfor: Hva er Venstres argument for ikke å utnytte sin avgjørende innflytelse allerede nå, slik at vi sammen med Kristelig Folkeparti kan få flertall for studentenes ønske om elleve måneders studiestøtte? Kan representanten Nybø garantere at hun vil være med oss på dette i neste runde?

Iselin Nybø (V) [11:34:09]: Sitatene som ble gjengitt, høres absolutt ut som noe min partileder har sagt, og som hun selvfølgelig har helt rett i. Det er et ansvar vi tar med stort alvor, den rollen vi har i Stortinget.

Når det gjelder elleve måneders studiestøtte, har vi lagt det inn i vårt alternative statsbudsjett, på samme måte som den rød-grønne regjeringen gjorde før de gikk av. Vi har vært helt tydelige på at dette er noe vi er for og kommer til å jobbe for de neste fire årene. Da jobber vi selvfølgelig sammen med alle som er enige med oss i det.

Jeg er av den oppfatning at vi bruker vår makt og innflytelse for å få gjennomslag for elleve måneders studiestøtte. Nå har vi inngått en avtale med regjeringen om dette budsjettet der det helt tydelig, etter vår oppfatning, står at studiestøtten skal økes – også i lengde. For oss betyr det at vi skal utover dagens ti måneder, og at vi skal bevege oss i en retning av elleve måneders studiestøtte.

Anders Tyvand (KrF) [11:35:19]: Jeg vil bare si til representanten Nybø at jeg synes det er hyggelig at hun trekker fram styrkingen av trosopplæringen, til tross for at Venstre i sitt alternative budsjett valgte å kutte i trosopplæringen med 68 mill. kr eller noe i den størrelsesordenen. Jeg vil bare uttrykke tilfredshet over at Venstre åpenbart har snudd i synet på betydningen av trosopplæringsreformen, og at de nå vil være med å styrke dette arbeidet videre.

Iselin Nybø (V) [11:36:05]: Det er jo slik i budsjettforhandlinger at man får gjennomslag for noe, og så er det andre som får gjennomslag for sine ting. Noen av gjennomslagene er man veldig glad for, og andre er man ikke så fornøyd med. Det med styrket trosopplæring er vi i Venstre veldig tilfreds med at vi fikk til, sammen med Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet, i denne budsjett-

avtalen. Det er absolutt noe vi er fornøyd med i denne avtalen.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [11:36:42]: I spørretimen den 27. november sa representanten Nybø at det var flertall i Stortinget for elleve måneders studiestøtte, og at dette var en veldig viktig sak for Venstre. Likevel har altså Venstre valgt å gi opp kampen for økning av studiestøtten i budsjettforhandlingene i år. Nå er Venstre fornøyd med at studentenes levekår skal utredes.

Jeg lurar på to ting: Hva er det Venstre nå ikke vet om studentenes levekår, som gjør det nødvendig med en ny utredning? Vil det bli en gjentakelse framover i stortingsperioden at Venstre skal vise fram sine tap gjennom sine alternative budsjetter?

Iselin Nybø (V) [11:37:24]: Det er flertall i Stortinget for elleve måneders studiestøtte, slik jeg ser det. Men det var også i forrige periode et flertall for elleve måneders studiestøtte. Da satt bl.a. Senterpartiet i en flertallsregjering og hadde alle muligheter til å få innført og gjennomført det i løpet av de åtte årene den flertallsregjeringen eksisterte.

Det er fortsatt et flertall for elleve måneders studiestøtte, og Venstre er i det flertallet. Vi kommer til å jobbe hardt for å få gjennomført det. Det viktige med dagens budsjettavtale med regjeringen er ikke nødvendigvis utredningen, det er at det skal komme en plan for hvordan vi skal øke studiestøtten og studiestøttens lengde. Vi skulle selvfølgelig ønsket at vi hadde fått gjennomført elleve måneders studiestøtte allerede i denne budsjettavtalen. Det klarte vi ikke, men vi tar et skritt – et riktig skritt – på veien, som jeg mener er lenger enn det bl.a. Senterpartiet kom de siste åtte årene.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:38:47]: Først vil eg berre seie at det har vore fleire veldig gode innlegg. Dette teiknar til å kunne bli ein god diskusjon. Det er viktig å få inn litt temperatur, for dette er eit område som har enorm betydning for Noreg. Det handlar eigentleg om kva samfunn vi skal ha framover.

Som antakeleg Stortingets einaste utdanna filosof, eit slags produkt av avgjerder historisk fatta i denne salen, har eg arbeidd med å forske på korleis nye idear oppstår, på kreativitet, på korleis ny kunnskap blir til. Det har vore mitt interesseområde. Det er dette, kreativiteten, vi skal leve av også i framtida. Det er kreativiteten som avgjer om vi finn svara på dei spørsmåla framtida stiller oss. Korleis legg vi om samfunnet vårt, slik at vi unngår farlege klimaendringar? Korleis sikrar vi arbeid, velferd og tryggleik for alle i tida framover? Kreativitet er det som kjem til å vere svaret på desse utfordringane.

Framtidens arbeidsliv treng og vil ha kreative, sjølvstendige menneske. Barnehagar, skolar, høgskolar og universitet skal bidra til det. Idealet om gagns menneske handlar både om sjølvutvikling og samfunnsutvikling. Kreative, sjølvstendige elevlar er betre rusta for både arbeidslivet og samfunnslivet – ja, for sjølve livet. Kreativitet er funda-

mentet i læring, pedagogikk og forskning. Å lære handlar om å forstå noko som før var ukjent – det er å oppdage noko nytt. For SV er målet å leggje til rette for kreativiteten og fjerne stengsel som hindrar, svekkjer eller beint fram øydelegg for kreativitet og læring.

Forskinga på kreativitet er eintydig – kreativiteten er driven av nysgjerrigheita. Det er den indre motivasjonen som er drivaren for å tileigne seg ny kunnskap, anvende kunnskap på nye måtar og skape nye idear. Vår oppgave som kunnskapspolitikarar er derfor å leggje til rette for ein skole som skaper sjølvstendige, kreative og kritiske elevar. Grunnleggjande ferdigheiter må liggje til grunn, men gjer vi skolen for smal, vil vi aldri lykkast med å tenne den indre motivasjonen hos alle elevar.

Sidan elevane er forskjellige, treng vi å prioritere mange forskjellige typar tiltak samtidig. Derfor har SV i regjering – og no nemner eg noko – satsa markant og auka etter- og vidareutdanning, etablert ny lærarutdanning og auka rekrutteringa. Frå 2011 til 2012 auka talet på etter- og vidareutdanning med 20 pst. Vi har auka talet på lærarar med om lag 6 000 i perioden 2005–2013, 600 ekstra berre i haust.

Vi har reorientert skolen ved å satse på tidlegare innsats, slik at elevar med utfordringar får hjelp tidlegare, og har auka satsinga på skolehelseteneste og helsestasjonar.

Vi har innført gratis leksehjelp på 1.–4. trinn. Familiar med låg inntekt og låg utdanning og familiar med minoritetsbakgrunn er dei som i størst grad har brukt denne ordninga.

Vi har innført frukt og grønt og kulturskoletime, som høgresida no forkastar. Vi har stått for ein variert, praktisk, estetisk og teoretisk skolekvardag, som kan trigge forskjellige typar menneske med forskjellige typar evner, bakgrunn og behov.

Når ein diskuterer kunnskap, må ein halde seg til kunnskap. Når forkinga viser at vi får positive læringseffektar av frukt og grønt, og når lærarar rapporterer at det verkar positivt inn på ro, orden og læring, skal kunnskapspolitikarar halde seg til det og ikkje raljere. Regjeringa raljerer. Statsråd Røe Isaksen og representanten Asheim brukte til og med PISA-undersøkinga som eit dekke for å latterleggjere eit viktig og kunnskapsbasert tiltak i den norske skolen. På same viset er det med kulturskoletimen. Også her ser vi at dei landa som legg opp til kulturell og estetisk utfolding, er dei som gjer det best i matte. Ja, kunnskapens vegar er vanskelege å forstå, men det skal kunnskapspolitikarar gjer.

Det er mange vegar til kunnskap, eller for å seie det på ein annan måte: Hjernen er ikkje aleine. Kroppen treng næring og aktivitet og må stimulerast teoretisk, praktisk og estetisk. Hjernen er ein del av ein organisme og kan ikkje berre førast som ei datamaskin – instrumentelt innføre noko kunnskap her og der. Ein må jobbe med han. Derfor må kunnskapspolitikken prioritere fleire tiltak samtidig, ikkje berre eit eller to tiltak, men fleire samtidig. Lærarars kompetanse og lærarars ansvar og handlingsrom har mykje å seie for elevanes læring.

I motsetning til regjeringa vil SV auka talet på lærarar,

gi rett til etter- og vidareutdanning, auka handlingsrommet for det pedagogiske faget i skolen. Her går det eit viktig skilje. Satsinga på etter- og vidareutdanning av lærarar er ei satsing heile Stortinget stiller seg bak, og er ei vidareføring av det arbeidet som SV tidleg starta i den raud-grøne regjeringa. Vi reduserte kommunanes del frå 40 pst. til 25 pst. etter avtale med partane. Den nye finansieringa har ført til at kommunane søker for fleire, men ikkje for så mange som ønskjeleg. No aukar Stortinget løyvingane og endrar fordelinga mellom stat og kommune og lærarar på nytt. Men ei utfordring vil framleis vere om kommunane stiller med sin del, uansett kor liten den er. Ei viktig utfordring for kommunane vil vere å finne vikarar for lærarar som er i vidareutdanning. Det blir ofte ufaglærte vikarar og dårlegare tilbod til elevane mens den faste læraren tar vidareutdanning. Det blir viktig for oss å sørgje for at satsinga på etter- og vidareutdanning fungerer best mogleg for både lærarar og elevar.

Noko av det viktigaste den raud-grøne regjeringa gjorde i skolepolitikken, var å satse på sterkare tidleg innsats. Dei første skoleåra er heilt avgjerande for å tileigne seg ferdigheiter som trengst for å meistre skolen. Men mykje av grunnlaget blir lagt også før første skuledag.

Elevanes heimesituasjon betyr svært mykje. Derfor er det med bekymring eg ser på høgresidas omlegging av barnehagepolitikken. Høgre, Framstegspartiet Kristeleg Folkeparti og Venstre aukar barnehageprisane og kontantstøtta samtidig. Resultatet vil bli at nokre av dei barna som ville hatt størst glede av viktige tilbod som barnehage, ikkje får delta. Det er da skolen må gjere resten av jobben, m.a. med barn som møter første skoledagen med norskkunnskapar som gjer at dei slit med å henge med i undervisninga.

Gode, jamlege tilbakemeldingar der elevane får tilbakemelding om korleis dei ligg an, og kva meistringsnivå dei ligg på, har mykje å seie i skolen. Karakterar er ei snever tilbakemelding, som forkinga forkastar som læringsfremmande. Dei er først og fremst brukbare når inngang til vidaregåande skole og høgare utdanning skal avgjerast. Her går høgresida sine egne vegar og trur i si villfaring at karakterar betrar elevanes læring. Dei kan ikkje påvise det. Tvert imot, dei landa som gjer det best i PISA-undersøkinga, er dei landa som er minst opptatt av testing. Ytre motivasjon, som konkurranse, verkar hemmande på læring – spesielt blant dei yngste elevane. Om læring er målet, er det den indre motivasjonen som må stimulerast, den indre drivkrafta i kvar enkelt elev til å oppdage litt meir, vere nysgjerrig og bruke kunnskapen på kreative måtar.

Høgresida har sjølv funne på at utstrekt bruk av elevestart stimulerer eleven til å lære meir, at lærarane underviser betre, at offentleggjering av resultata forsterkar læringa, og at kommersielle privatskolar er prikken over i-en. Det finst ikkje haldepunkt for dette.

Så skal eg bruke det siste minuttet til å kommentere noko av det som har kome fram i debatten. Det er eit stor felt vi diskuterer her.

For det første kan gjerne høgresida seie at det er ei prio-

ritering dei har gjort ved ikkje å velje frukt og grønt og kulturskoletime. Det kan ein gjerne seie. Dei raud-grøne prioriterte etter- og vidareutdanning og skole osv. pluss frukt og grønt og kulturskoletime. Det er ein markant forskjell. Ein kan ikkje rote det bort i prioritering. Ein har rett og slett satsa mindre på skolen.

Så til elleve månaders studietøtte. Dette var ei lissepasing til sentrum og regjeringsspartia. Her har alle unntatt Høgre lovt det, og likevel hoppar dei av det. Det vil svekke moglegheitene for studentane til å studere og til å utfalde seg i studia sine.

Så blir det framstilt som om regjeringa ikkje har satsa på forskning. Vi har frå 2005 til i dag auka forskinga med 32 pst. – ein realvekst. Det er 7 mrd. norske kroner. Det har gått frå 0,79 pst. av BNP til 0,92 pst. av BNP. Det har vore ein markant auke, som regjeringsspartia eller andre ikkje bør underslå.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Henrik Asheim (H) [11:49:09]: Representanten Knag Fylkesnes snakket varmt om SVs lærerløft, og det er for så vidt bra at vi nå kan stå sammen om dette. Men det har ikkje vært sånn at vi har stått sammen om det verken i de årene de satt i regjering, eller denne høsten da de la frem sitt budsjett.

Tidligere SV-leder og statsråd i den rød-grønne regjeringen, Erik Solheim, har gitt ut en ganske god bok, hvor han skriver om bl.a. dette, og hvor han sier:

«Da jeg kjempet for ideen om det store lærerløftet i interne debatter i SV, ble det argumentert med at det ikke nytter å kjøre fram læreren, fordi det ikke vil skape noen konflikt med Høyre.»

Hvis man ser på de alternative budsjettene Høyre har lagt frem, og de budsjettene den rød-grønne regjeringen har lagt frem, og senest nå i høst det budsjettet den rød-grønne regjeringen la frem, og hvordan de rød-grønne da etterpå fulgte etter Høyre og Fremskrittspartiet, vil jeg bare spørre Fylkesnes: Hvorfor prioriterte man ikke læreren så høyt?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:50:07]: For det første er jo lærerløftet for SV – i motsetning til for Høgre – eit sett med fleire ting. Lærarløftet handlar om å styrke kompetansen til læraren, men også om å auke talet på lærarar i skolen. Det er nær samanheng mellom kor mange lærarar det er, og kva for læringseffekt ein får. I tillegg kjem det som representanten Asheim er inne på, som er det Høgre er opptatt av når det gjeld lærarløft, nemleg kompetanseheving.

Frå tida då Clemet sat i regjering, og til i dag har det vore ein enorm auke i etter- og vidareutdanning. For det første fekk vi etablert ei varig, statleg ordning som gjekk frå 25 pst. statleg del til 40 pst. statleg del. Framleis får ikkje det den store effekten vi er ute etter, men det har betydd at alle kommunar som har søkt om å få stønad, har fått det i 2012 og 2013. Men vi ønskjer at fleire kommunar skal søkje, og derfor ønskjer vi å innføre ein rett til vidareutdanning.

Bente Thorsen (FrP) [11:51:25]: I Aftenposten presenteres det i dag en ny, norsk skoleundersøkelse. Der heter det at skolene i Finnmark gjør en veldig god jobb. Finnmark kommer dårligst ut av fylkene i studien, men fylkesråd for utdanning – Elisabeth Isaksen fra SV – tror det handler om elevgrunnlaget.

«Jeg tror ikke nødvendigvis det er dårlig kvalitet. I Finnmark er det 50 prosent som ikke fullfører og består eller slutter i løpet av fem år, og med et slikt barometer er det klart at vi er dårligst i landet. Men vi har jobbet veldig mye med å heve kvaliteten. Det er min hypotese at skolene gjør en veldig god jobb, og at resultatet kunne vært veldig mye dårligere.»

Da er mitt spørsmål: Er det så å forstå at det er elevene det er noe galt med, eller er det dette SV mener med å skape kreative og kunnskapsrike elever?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:52:24]: Takk for spørsmålet. Det gir jo ei anledning til å seie litt om fråfallet i dei nordlegaste fylka – spesielt Finnmark.

Når det gjeld det utsagnet til Isaksen, er nok utgangspunktet hennar eit litt anna enn sånn det er å forstå i Aftenposten, og sånn eg også kjenner den politikaren – ein dyktig politiker i Finnmark. Hennar utgangspunkt er at folk bur veldig spreidd i Finnmark. Dette dreier seg om vidaregåande skole. Folk bur veldig spreidd, det er lange reisedistansar, folk må bu på hybel. Vi veit at hybelbuarar er ei veldig utsett gruppe for fråfall i skolen. Studiar m.a. nettopp frå Finnmark viser at det er 50 pst. høgare sjanse for at hybelbuarar fell ut av vidaregåande skole enn dei som bur på staden. Så når ein snakkar om elevgrunnlaget, er nok utgangspunktet meir at Finnmark har heilt spesielle utfordringar, store distansar, som gjer at ein må jobbe litt annleis med å få ned fråfallet der enn andre stader i landet.

Anders Tyvand (KrF) [11:53:32]: Både SV og Kristelig Folkeparti ønsker elleve måneders studiestøtte, og representanten Fylkesnes uttrykker en viss skuffelse over at sentrumspartiene ikke tok pasningen fra den rød-grønne regjeringen videre.

Jeg må jo få lov til å spørre om hvorfor den rød-grønne regjeringen og SV valgte å sende en pasning til oss i stedet for å score selv. Nå har de hatt åpent mål i åtte år, men de har altså ikke gjort noe med det.

Jeg vil bare høre om representanten Fylkesnes er fornøyd med den rød-grønne regjeringen og SVs innsats for å heve studiestøtten de siste åtte årene.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:54:15]: For det første – når det gjeld å score mål: Viss vi alle er enige om at vi skal score mål, er det veldig rart at ikkje Kristeleg Folkeparti, Venstre og regjeringa berre sette foten fram og sparka ballen i mål når dei hadde moglegheita til det.

Men for å gå ordentleg tilbake til spørsmålet: Vi har prioritert bustadbygging i vår periode. Det har vore ei prioritering som også studentorganisasjonane har vore enige i. Bustadbygginga har vore på eit prekært lågt nivå – spesielt etter den førre borgarlege regjeringa. Vi har reist det, sånn at vi dei siste fire åra i snitt ligg på rundt 1 000 bu-

stader årleg, med ein veldig høg del – nærare 2 000 – dei siste åra. Det arbeidet må fortsetje, det er veldig viktig. Så klarte vi, og det har vore ein draum for meg som tidlegare studentpolitikar lenge – sidan slutten av 1990-talet – å få til studiestønad i elleve månader. Vi fekk det til, men reknin-ga får sjølvstøtt ein effekt på budsjetta dei neste åra. Men eg meiner at vi må leggje det til side og rett og slett prøve å få det til uansett, og da hjelper det ikkje å leggje skylda på kvarandre, ein må berre jobbe saman om å få det til.

Iselin Nybø (V) [11:55:36]: Det er representantens parti, Sosialistisk Venstreparti, som har hatt kunnskapsmi-nisteren de siste åtte årene. I denne regjeringstiden ble det satt ned et utvalg som skulle se på behovet for stipendiat-stillinger fram mot 2020. Det konkluderte med at det er et stort behov og et årlig behov for inntil 400 stipendiatstillin-ger fram mot 2020.

Så mitt spørsmål er om representanten er tilfreds med den rød-grønne regjeringens innsats på dette området, sett i lys av at det siste budsjettet som den la fram, kun inneholdt 60 nye stipendiatstillinger, og at det vel var første gang siden 2009 at det ble gitt nye stipendiatstillinger.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:56:25]: Eg trur kanskje aldri at eg kjem til å bli – eller aldri, det er å ta hardt i – men eg kjem kanskje til å vere tilfreds på lang tid når det gjeld satsing på forskning og høgare utdanning. Eg ser på det som eit område der vi verkeleg må komme på eit heilt nytt nivå i Noreg. Det har vi også jobba for i regjering, og vi har fått gjennomslag for ei rekke satsingar. Men det er mange ting som er viktige i eit statsbudsjett, det er mange ting som er viktige i ei fleirtalsregjering, så vi har komme eit stykke på veg.

Det som har gjort høgare utdanning og forskning til eit vekstområde – kanskje det store vekstområdet – i statsbudsjettet dei siste åtte åra, har vore at vi har fått auka satsinga med 7 mrd. kr frå 2005 til i dag. Med ein realvekst på 32 pst. trur eg ikkje det er nokon annan sektor som har hatt same veksten som forskning. Det har ført til mange sti-pendiatstillinger også på universiteta. I tillegg har vi fått til rundt 1 000 nye stipendiat- og postdokstillinger i åra våre i regjering. Men som Venstre trur eg det er nødvendig med nye løft for stipendiatar, men også generelt innan forskning framover.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:57:48]: Det er veldig mye som er bra i Norge, og det betyr også at det er veldig mye som er bra i skolen. Men vi er jo ikke i politikken bare for å skryte av alt som er bra. Vi er også i politikken for å forsøke å gjøre noe med det som kan bli bedre.

Det er to utgangspunkt jeg mener vi skal ha når vi skal forvalte dette samfunnet videre på vegne av både denne generasjonen – folk som har valgt oss – og kommende generasjon.

Det ene er at vi er nødt til å ruste Norge for fremtiden. Vi har nå vært gjennom en god periode i norsk økonomi. Nå ser vi at det kanskje begynner å skranke litt den andre

veien, men det har vært en god periode – et godt tiår – i norsk økonomi. Men det er ikke slik at den internasjonale konkurransen kommer til å stoppe. Det er ikke slik at arbeidsplassene kommer til å bli tryggere av seg selv. Det er ikke slik at forskning og utvikling kommer til å gå av seg selv. Alt dette må det investeres i. Og denne regjeringen har gjort som Jens Stoltenberg engang sa, da han innførte handlingsregelen og fikk enstemmig tilslutning til det, nemlig at vi skal bruke oljeinntektene på fremtidige investeringer i kunnskap og forskning, i samferdsel og i vekstfremmende skattelettelser.

Den andre grunnen til at vi ikke kan være fornøyde, bl.a. med utgangspunkt i PISA-resultatene, er at vi som samfunn har høye idealer. Vi har sagt det veldig enkelt. Hvis du destillerer det ned, har vi sagt til hver eneste førsteklasing som begynner på skolen: Etter at grunnutdanningen din er ferdig, skal du ha fått med deg de verk-tøyene du trenger resten av livet. Du skal ha lært deg å lese og skrive. Du skal ha lært deg regning og matematikk, og du skal ha lært deg de andre tingene du trenger for å bli en god samfunnsborger og gå inn i arbeidslivet. Når det løf-tet ikke oppfylles for alle, når for mange ikke opplever at det løftet blir en realitet, har vi fortsatt en vei å gå. Det er utgangspunktet for at regjeringen både mener det er behov for et lærerløft, for et yrkesfagsløft, for taktskifte i forsk-nings- og høyere utdanningspolitikken, og for at vi har lyst til å ta et nytt krafttak mot mobbing.

Lærerløftet er denne regjeringens viktigste satsing. Jeg synes det er veldig bra at det nå viser seg at det er stor støt-te til denne regjeringens politikk i Stortinget. Det er vel-dig bra. Men det er verdt å nevne at det ikke alltid har vært slik. Vi overtok et budsjett hvor bevilgningene til det store statlige programmet Kompetanse for kvalitet, som riktig-nok ble opprettet av den forrige regjeringen, ble videreført i 2014. Det mente vi ikke var godt nok, og derfor gjorde vi noe med det. Vi mente at det ikke holdt bare å rette en pe-kefinger mot kommunene og si at dere må sende flere læ-rere på etter- og videreutdanning. Vi gjorde noe med det. Vi økte andelen for alle – statens andel – til 60 pst., og et ekstra krafttak på 75 pst. statlig andel for matematikk- og naturfagslærere. Vi gjorde noe med det.

Tilsvarende på yrkesfagsløft: Det er viktig at vi satser på gode fagarbeidere. Det er viktig at vi tar et krafttak for å få ned unødige teoretisering av yrkesfagene. Derfor gjorde denne regjeringen noe som ikke lå i budsjettet, nem-lig: Vi øker lærlingtilskuddet. Så innfører vi en ny ordning med 50 000 kr i belønning for nye lærlingbedrifter. Denne regjeringen gjorde det, det lå ikke inne i det vi overtok.

På forskning sa vi at vi ønsket et taktskifte. En halv mil-liard, nesten – alt i alt – mer til forskning på dette bud-sjettet. Den halve milliarden lå ikke inne for to måneder siden – denne regjeringen tok grep, vi gjorde det.

På studievelferd kunne mange ønsket seg mer. Jeg for-står at særlig studentene kunne ønsket seg mer, men tross alt er det opplegget denne regjeringen har lagt fram, med støtte fra flertallet i Stortinget, det største løftet i student-økonomien siden Kvalitätsreformen ble innført – altså på over ti år.

Til slutt har jeg lyst til å si noe om mobbing. For på sko-

len dreier det seg ikke bare om at vi skal ha gode lærere, det dreier seg også om at elevene skal kunne føle seg trygge. Denne regjeringen kommer til å gå gjennom mobbepolitikken, ikke fordi det ikke fungerer, men fordi vi ser at det ikke fungerer godt nok. Mobbetallene i dette landet går dessverre ikke ned. Det er for mange barn som går til skolen med en svart liten klump i magen, og da er det veldig vanskelig å konsentrere seg om matematikk.

Vi kommer også til å realisere det som står i plattformen vår, nemlig at utgangspunktet i mobbesaker skal være at hvis det settes på spissen – det håper vi det ikke gjør – og noen må bytte skole, er den soleklare regelen at det er mobberen som skal bytte skole, ikke den som har blitt mobbet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A) [12:03:07]: Når en hører kunnskapsministerens innlegg, er det nesten så en skulle tro at han har et slags år 0 for satsing på utdanning, og det er idet han selv trådte inn i de kontorene. Jeg tror vi overlater til andre å sette utgangspunktet for år 0 – vi diskuterer det budsjettet også i dag.

Når det gjelder taktskiftet, spurte vi om det i et spørsmål i forbindelse med statsbudsjettet, hvor vi ba om å få en samlet oversikt over de plusser og minuser som budsjettet innebærer på kunnskapsområdet. Når man ser på dette, og da har jeg ikke tatt med barnehagekuttene, gir virkningen av det man gjør på kunnskapsområdet i 2015, et pluss på rundt 940 mill. kr, men et minus på 1 050 mill. kr. Ifølge PISA skulle det bli et minus til sammen. Jeg lurer på om det var det man mente i valgkampen, at taktskiftet var et taktskifte til et litt roligere tempo.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:04:11]: La meg først si at jeg er altfor konservativ til å tro at det finnes noe år 0. Jeg bare påpekte objektivt sett hva denne regjeringen har lagt på, som ikke den forrige regjeringen gjorde. Og summen av det er over 300 mill. kr ekstra, friske midler til kunnskapsfeltet, som ikke den rød-grønne regjeringen hadde lagt inn.

Hvis man skulle være litt streng og populistisk, kunne man gått gjennom det og sagt at hvis vi skulle fulgt den rød-grønne regjeringens budsjett, hadde det blitt et kutt på 300 mill. kr til etter- og videreutdanning av lærere, et kutt på nesten 80 mill. kr til forbedret og styrket lærlingordning, etc. Arbeiderpartiet har vært med oss på nesten alle ting, bortsett fra at man ikke har ønsket å styrke ordningen for lærlinger med særskilt behov. Det synes jeg er synd.

Så er det nok ikke matematikkunnskapene, men historiekunnskapene som Giske må gjøre noe med, for det sier litt om Arbeiderpartiet når man må se til et budsjett for 2015, som ennå ikke er foreslått, for å vise forskjellene mellom denne regjeringen og opposisjonen. Sannheten er: De rød-grønne ga mindre, vi gir mer fordi vi satser på kunnskap.

Trond Giske (A) [12:05:25]: Selvsagt må man se på virkningen av alle plusser og minuser. Man kan ikke lukke

øyene og si: Nei, vi fjerner 11 måneders studiefinansiering, men virkningen kommer ikke før i 2015, så det er egentlig ikke noe kutt. Man kutter med den ene hånden, og man plusser på med den andre.

Og ja, man satser mer på etter- og videreutdanning av lærere. Nå begynte vi den opptrappingen med statstilskudd, så man har fortsatt en vei å gå for å plusse på like mye som vi gjorde. Men greit nok, det er en bra satsing. Men man tar pengene fra elevene. Ja, man satser på forskning, på høyere utdanning, men man tar pengene fra studentene. Det kommer man rett og slett ikke fra. Når man snakker om et taktskifte, må man se på summen av dette. Man bruker 4 000 mill. kr mer i oljepenger og har en nettoøkning til og med i 2014 på under 10 pst. av dette til kunnskap. Er det riktig bruk av oljepenger?

Jeg gjentar spørsmålet mitt: Var taktskiftet ment som et taktskifte til et roligere tempo, eller kan man forvente at man faktisk skal bruke mer penger netto på utdanning i årene framover?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:06:31]: Jeg regner med at representanten Giske er enig i at det er fornuftig å forholde seg til virkningene i budsjettet for 2014. Bare for å se om jeg forstår representanten Giske rett: Han mener altså at fordi man regner med at 11 måneders studiestøtte fra 2015 er tatt bort, blir effekten av et potensielt budsjett som regjeringen skal legge frem, sånn og sånn i 2015. Det er – med all respekt – en meget merkelig måte å regne på, når vi kan forholde oss til budsjetteffektene i 2014. De viser veldig tydelig hva som er denne regjeringens prioriteringer sammenliknet med den forrige. Representantens regjering – da dere satt – sammenliknet med vår, ville kutte ut over 300 mill. kr til etter- og videreutdanning av lærere, representantens regjering ville kutte ut nesten 80 mill. kr i lærlingtilskuddet og representantens opposisjonsparti vil selv ikke være med på et lite løft for at lærlinger med spesielle tilretteleggingsbehov skal få en ekstra mulighet i 2014. Der vil Arbeiderpartiet ha et kutt på 10 mill. kr. Det er – med respekt å melde – ganske merkelig.

Anders Tyvand (KrF) [12:07:48]: Historien om to åtteåringer som ble sittende alene på bursdagen sin, har beveget mange den siste uken. Nå kjenner vi ikke årsaken til at det ikke kom noen gjester i akkurat denne bursdagen, men historien har uansett bidratt til å sette fokus på sosialt miljø i skolen og kampen mot mobbing.

I Bondevik II-regjeringen ble kampen mot mobbing løftet opp som en viktig sak for regjeringen, og den økte bevisstheten ga resultater. På tirsdag kunne vi lese på vg.no at kampen mot mobbing også er en hjertesak for vår nye kunnskapsminister. Vi fikk også høre i hans innlegg nå i dag at dette er noe som opptar statsråden.

Jeg vil gjerne spørre statsråden hva han ønsker å gjøre for å skape et bedre læringsmiljø i skolen utover de 10 mill. kr som Kristelig Folkeparti fikk forhandlet inn i neste års budsjett – om vi kan forvente å se en statsråd som vil følge opp Bondevik-regjeringens ambisjoner i dette arbeidet.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:08:54]: På dette området mener jeg det er snakk om ambisjoner på et helt annet nivå enn andre politiske ambisjoner. For jeg mener at ambisjonene våre ikke kan være noe annet enn at så lenge det går ett eneste barn i Norge og gruer seg til å gå på skolen fordi han eller hun blir mobbet, har vi ikke nådd målet vårt. Så kan man godt diskutere om det er realistisk eller ikke, men vi kan ikke ha lavere ambisjoner enn som så.

Dette er en sak hvor makrotallene ikke passer med alle de gode historiene ute på skolene. Det gjøres veldig mye godt arbeid, men tallene viser at mobbingen ikke går ned. Nå er det satt ned et utvalg av den forrige regjeringen – Djupedal-utvalget – som skal gå gjennom deler av mobbepolitikken. Problemet er at det utvalget skal levere i 2015, mens det er en del av de statlig støttede mobbeprogrammene hvis tid går ut i 2014. Det er ting vi er nødt til å gjøre noe med, slik at vi ikke blir stående uten statlig støttede mobbeprogrammer, og så er vi nødt til å gå inn på det aller viktigste, nemlig rektorledelse og skoleledelse, og styrke innsatsen der.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [12:10:09]: Jeg har lyst til å slutte meg til forrige taler og si at det er bra at statsråden er en så klar forkjemper mot mobbing. Jeg tror det er veldig mange som kjenner seg igjen i det å gå med en svart klump i magen når du kommer til skolen.

Høyre har jo harselert med både frukt og grønt, kulturskoletimer og valgfag osv. Jeg har vært lærer i skolen i tretten år, og jeg vet at unger er veldig forskjellige. De har ulike forutsetninger, de lærer ulikt og de har ulike motivasjoner. Jeg er veldig glad for at Høyre ikke har rørt valgfagene, og jeg håper de heller ikke gjør det. Jeg håper også at de innfører arbeidslivsfag, når evalueringen av det viser gode resultater.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden til å fortelle litt om hva han mener om skolens system og innhold, og om det har betydning for elevenes motivasjon og innsats, eller om det kun er læreren, uavhengig av fag, som er den beste motivasjonsfaktoren for elevene.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:11:05]: Det var et stort og viktig spørsmål å besvare på 1 minutt.

La meg bare aller først si at jeg aldri har – håper jeg – harselert med frukt- og grøntordningen. Jeg har heller aldri harselert med kulturskoletimen. Jeg hadde selv seks veldig gode år som kulturskoleelev i Porsgrunn.

Det jeg har sagt, er at det finnes noe som er viktigere å prioritere. Når vi bl.a. ser at resultatene fra PISA-undersøkelsen viser at vi har en reell nedgang i matematikkresultater, må vi styrke det som er aller viktigst i skolen, og det er læreren. Det betyr ikke at en kulturskoletime i skolefritidsordningen ikke kan være fint, det betyr heller ikke at frukt og grønt ikke kan være fint, det betyr bare at det aller viktigste er å bruke penger på læreren. Det gjør denne regjeringen – 300 mill. kr mer enn forrige regjering. Nå har de forrige regjeringspartiene kommet etter, og det er jeg glad for.

Så er det veldig mye som spiller inn for at elevene skal kunne lære på skolen. Mobbing og erting er en ting, læ-

ringsmiljø, hvor det heldigvis er forbedringer nå, er viktig, skoleledelse, kommunen som skoleeier, tidlig innsats – alle disse tingene er viktige, og vi prioriterer også veldig mye av det i budsjettet.

Men den største og viktigste prioriteringen er et nytt lærerløft.

Iselin Nybø (V) [12:12:26]: Mange har i sine innlegg snakket om lærernes betydning i skolen, og det har også statsråden gjort ved flere anledninger.

Vi vet at det er ca. 10 000 ikke-kvalifiserte lærere i skolen i dag, og det er en veldig sammensatt gruppe. Det er ikke noen enkle tiltak som kan settes i verk for å gjøre dem i stand til å bli lærere.

Jeg lurer på: Hva har statsråden tenkt å gjøre for å sette disse ikke-kvalifiserte lærerne i stand til å utøve sin jobb på best mulig måte?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:13:12]: Målet er at vi skal få flere av dem til å ønske å bli kvalifiserte lærere. Da tror jeg vi må angripe problemstillingen fra flere innfallsvinkler.

For det første er det et mål at vi skal øke prestisjen til lærerutdanningen enda mer, slik at vi kan få enda flere studenter til å ønske å søke der. Vi burde – og det vet jeg Venstre har vært opptatt av – lage en plan for å se på hvordan man kan få dem som har jobbet lenge som vikarer i skolen, til å ønske å ta den formelle utdannelsen de trenger for å bli lærere. Det er mye forskjellig – noen kan f.eks. ha en ingeniørutdanning eller en bibliotekarutdanning, og så trenger de bare pedagogikk og kanskje fordypning i noen fag eller noe sånt for å kunne bli lærere. Så det er det mulig å jobbe med.

Jeg mener også at skolene, kommunene og fylkene må være veldig bevisste på at veldig mye av dette kan de kanskje løse gjennom å bruke lærere som er på skolen fra før. Det er også en innfallsvinkel.

Det siste er at vi vet at mange lærere ikke jobber i skolen, så hvis vi klarer å lokke flere av dem tilbake, om enn bare som vikarlærere i perioder, vil det kunne bøte på problemet.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:14:29]: Eg sit på eit spørsmål som eg har stilt før til kunnskapsministeren. Det handlar om studiestøtte. Eg fekk ikkje eit skikkeleg svar på det. Regjeringa og sentrumspartia har valt å dytte på avgjerda – eventuelt ikkje avgjerd – om å auke til elleve månaders studiestøtte fordi ein treng å vite meir, ein treng å greie ut meir.

Eg skal prøve å vere så konkret som mogleg i spørsmålet mitt, slik at eg er sikra eit svar: Heilt konkret: Kva er det ministeren har tenkt å finne ut om studentanes levekår som vi ikkje allereie veit i dag?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:15:13]: Nå er det ingen hemmelighet at denne regjeringen tok ut elleve måneders studiestøtte, og så kom det et vedtak i Stortinget som sa at vi skal både øke studiestøtten, se på økning av lengden og gå gjennom studentenes levekår.

Det vi vet om det, er bl.a. at de siste åtte årene har studentene sakkert akterut sammenlignet med norske lønns-mottakere hvert eneste år, rett og slett fordi de ikke har fått noen større økning enn prisstigning. Det betyr at mens folk flest har fått bedre råd, har studentene forholdsmessig sakkert akterut hvert eneste år de siste åtte årene. Det er det ene.

Det andre, det vi vet litt mindre om, er f.eks. forholdet mellom studiekvalitet og studiefinansiering. Det finnes forskning på det, og det finnes også norske tall på det, men der er det fortsatt mye mer som er interessant å vite.

Det siste er totalen av studentenes økonomiske situasjon – for veldig mange studenter jobber jo noe ved siden av, og mange får også hjelp fra annet hold. Så det vil det også være interessant å kartlegge.

Men løftet om en bedre studiefinansiering enn det man fikk de foregående åtte år, står fast.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Marianne Aasen (A) [12:16:42]: Kunnskap er en av bærebjelkene i et moderne samfunn. Derfor får forskningen en stadig mer sentral plass i samfunnet vårt. Vi får flere forskere, og det bevilges stadig mer penger til forskning. I dette budsjettet fortsetter den satsingen vi hadde under den rød-grønne regjeringen, og det er grunnleggende sett bra. Likevel skal vi kunne forsvare den stadige økningen av penger til forskning, og at forskningen må komme til anvendelse. Vi skal selvfølgelig ha nysgjerrighetsdrevet grunnforskning som basis, men den økte satsingen må ha en hensikt.

Den nye kunnskapen må tas i bruk. Som nasjon må vi bli flinkere til det på nær sagt alle områder: i bedriftene, på sykehusene, i kommunene, i Forsvaret, hos politiet, innen velferdsproduksjon, barnevern og eldreomsorg. Økt bruk av forskningsbasert kunnskap kombinert med innovasjon og utvikling vil gi en bedre offentlig sektor og bedre verdiskapning i bedriftene våre.

Å bruke forskningen må også gjelde skolene våre. Det var en gang slik at i praksis i norsk skole, bygde man mye på tro og lite på forskningsbasert kunnskap. Slik jeg opplever det nå, er det mer slik det bør være – prestene sysler med tro, lærerne med dokumentert kunnskap.

Ikke alle forskningsrapporter får så mye oppmerksomhet i mediene som PISA-undersøkelsen – ikke bare i Norge, men i hele verden. Dette er trolig det mest kjente vitenskapelige arbeidet som gjøres, kanskje med unntak av klimapanelets rapporter. Om klimapolitikk er krevende, er PISA-rapporten desto mer følsomt – for å sitere The Globe and Mail, en kanadisk avis som utgis i Toronto:

«It's PISA day, and the world is freaking out.»

Et søk i verdens aviser viser at ikke alle viser den nøkternhet som de burde. Mange tar PISA-undersøkelsen ille opp, og det har ført til mye bekymring. Det at de tar det ille opp, er både begrunnet og ubegrunnet. I Østerrike er bekymringen stor for at de ligger langt under OECD-snittet. I USA presterer også elevene under OECD-snittet. I England skylder politikerne på hverandre for dårlige resultater. Skottene er bekymret for at framgangen har stoppet opp.

Canada har tilbakegang i matematikk, som bekymrer dem. Litauen er urolig og liker dårlig at de ligger etter Estland, Polen og Latvia. I Finland klør de seg i hodet over hva som skjer med den store tilbakegangen i matematikk. Svenskene snakker om å nedsette en skolekommisjon – de er dypt bekymret. Malaysia er misfornøyd med å være på den nedre del av tabellen, og vil opp i sjiktet til den beste tredjedelen. Og slik kan vi fortsette. Vi er jo også selv en del av dette, ved at vi er misfornøyd med matematikkresultatene.

I parentes kan det bemerkes at det er ren matematikk – faktum er at halvparten må ligge under middels og halvparten må ligge over middels. Målet for alle må jo være noe annet enn å klatre oppover på tabellen. Det må være å bli bedre enn forrige gang, altså framgang. Å bli den beste utgaven av seg selv er et optimalt mål for elever og for en nasjon.

Et barn som begynte på skolen i Norge denne høsten, skal tilbringe 7 800 klokketimer på skolebenken før han eller hun er ferdig med grunnskolen. Etter det venter fra to og opp til sju-åtte år med utdanning for de aller fleste. Det er klart at det hviler et stort ansvar på oss og verdens skoleeiere for å skape trygge, gode skoler, mobbefrie, selvutviklende, med opplevelse av mestring og økt selvfølelse, utvikling av ferdigheter, påfyll av kunnskap – at alle får sjansen til å utvikle evnen til å ta til seg kunnskap resten av livet. Vi vil at alle barn i Norge settes i stand til det, slik at de skal fungere godt senere. Derfor er skolen så viktig, derfor er kunnskap om skolen viktig, og derfor må vi tåle å bli sett i kortene av et stort internasjonalt forskningsprosjekt som PISA.

Men vi skal håndtere denne forskningen som vi håndterer all annen samfunnsvitenskapelig forskning, med varsomhet. Også slike undersøkelser har metodiske svakheter, og det må tas visse forbehold. Og NB, mye som er viktig, blir ikke målt. Likevel, PISA gir oss indikasjoner på hva som fungerer. Hva er det som gjør at man lykkes? Land som har satset på læreren, inkludert en bedre lærerutdanning, gjør det bra. Land som har innført heldagsskole, og som har gått vekk fra nivådeling, har klar framgang. De som har kuttet ut at elevene må passere et visst faglig nivå før neste trinn, dvs. dumpeklasser, gjør det bedre. I land hvor foreldrene følger opp barna tett, ser man en klar positiv effekt.

Et viktig funn dreier seg om dyktighet i matematikk – om man skal gå etter evner eller innsats. I noen land som gjør det bra, typisk Sørøst-Asia, tror de at alle kan bli bra i matte, bare de jobber hardt nok, for det handler ikke om evner eller arv, det handler om holdninger. Det mener jeg kan være en inspirasjon å ta med seg i norsk mattedebatt også.

Henrik Asheim (H) [12:21:58]: I den norske skolen har vi mange flinke lærere som hver eneste dag gjør en av de viktigste jobbene i samfunnet vårt. De underviser og engasjerer elevene, de tar med seg jobben hjem og retter prøver, forbereder konferansetimer og gjør alt de kan for å se sine elever strekke seg litt lenger hver eneste dag.

Lærerne i den norske skolen har jobbet hardt med å gjennomføre Kunnskapsløftet, som ble vedtatt av den

forrige borgerlige regjeringen, og som ble implementert under den rød-grønne regjeringen over de senere årene.

En viktig del av denne reformen da den ble vedtatt, var å satse på etter- og videreutdanning av lærerne. Det ble lagt opp til en etter- og videreutdanningsplan som var ti ganger større enn i Reform 97, nettopp fordi gode lærere skulle få bli enda bedre. Dette ble også fulgt opp av den rød-grønne regjeringen, noe det er all grunn til å rose dem for. Men dessverre ble ikke satsingen videre utvidet. Fremfor å fortsette å øke antallet lærere som skulle få etter- og videreutdanning, stoppet nivået opp der Kunnskapsløftet opprinnelig la det. Kapasiteten til etter- og videreutdanning ble ikke økt på høyskolene, og det ble ikke satt av nok penger til at kommunene hadde råd til å prioritere dette i tilstrekkelig grad. Sakte, men sikkert måtte lærerløftet vike for andre forslag og tiltak i skolen når budsjettene økte. Kunnskapsløftet begynte rett og slett å spore av.

På tross av at stort sett alle partier var enige om å satse på lærerne i den valgkampen vi har lagt bak oss – og Arbeiderpartiet lovte til og med å doble satsingen i denne perioden – kom sannheten for en dag da de rød-grønne partiene skulle legge frem sitt forslag til statsbudsjett for 2014. Der ble det klart at det ikke var satt av en eneste ny krone til etter- og videreutdanning av lærere utover nivået i inneværende år. Da Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen la frem sin nye skolepolitikk, økte de etter- og videreutdanningsbudsjettet med over 300 mill. kr, sammenliknet med de rød-grønnes forslag.

I ettertid har også de rød-grønne partiene fulgt etter. Det er bra, men jeg registrerer at det budsjettet de selv hadde laget, og som ville blitt vedtatt i denne sal dersom de vant valget, ikke prioriterte penger til økning. Det er veldig positivt at vi i komiteen nå er tverrpolitisk enige om å gi lærerne det løftet de har bedt om, men de rød-grønne måtte altså i opposisjon før man kunne få den enigheten på plass.

Årets PISA-undersøkelse viste at Norge har et realfagsproblem. Selv om mye er bra i norsk skole, er det slik at vi henger etter i matteprestasjoner. Dette er alvorlig, ikke minst fordi vi vet at elevenes realfagskompetanse også henger sammen med drop-out-statistikken. Utviklingen for gruppen som får karakteren 1 på eksamen på 10. trinn, har økt fra 2,8 pst. våren 2008 til 11,7 pst. våren 2013.

I videregående opplæring vet vi at 65 pst. av dem som ikke fullfører Vg1, stryker i et matematikkfag. Dette viser at matematikk er det viktigste barrierefaget for gjennomføring av videregående opplæring. Derfor gjør det nye flertallet noe med det.

Flere har i den offentlige debatten etter PISA-undersøkelsen advart mot å få «PISA-panikk». Det er jeg enig i, panikk er aldri bra, men det er like farlig om vi får «PISA-pasifisme», at vi blir så opptatt av ikke å snakke om problemene i skolen at vi heller ikke tar signalene og resultatene på alvor. Derfor er det svært positivt at vi i dag vedtar mange tiltak for å løfte nettopp realfagene, og særlig matte. Budsjettet som i dag vedtas, gir kommunene et ekstra incentiv til etter- og videreutdanning av lærerne i nettopp realfag. Statens andel øker her til 75 pst., slik at enda flere realfaglærere får den etter- og videreutdanningen de

selv sier at de ønsker seg. De økte plassene til etter- og videreutdanning øremerkes til realfag. Denne øremerkingen er de rød-grønne partiene fortsatt imot. De har altså blitt med på flere plasser, men vil ikke øremerke økningen til det vi vet er den største utfordringen for den norske skolen, nemlig realfagene.

I tillegg styrkes de nasjonale sentrene for realfag, og man utvikler et tettere samarbeid med næringslivet gjennom Nasjonalt forum for realfag.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen må altså igjen gå foran i skolepolitikken. Kanskje kommer de rød-grønne etter om noen år, slik de også gjorde i høstens budsjettbehandling.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Sivert Haugen Bjørnstad (FrP) [12:27:04]: Kunnskap, innovasjon, teknologi, forskning og utvikling er noe vi alltid har vært gode til å utnytte i Norge. Ja, det har faktisk vært helt avgjørende for at vi har fått den velferden og den velstanden vi har i dag. I et land som har blant verdens høyeste kostnader og lønninger, er det helt avgjørende at denne utviklingen fortsetter, og at vi blir enda bedre enn hva vi er i dag. Så lenge vi er dyrest, men best, skal det nok gå bra også framover.

Men da er noen av de signalene vi får og har fått både fra tester, undersøkelser og også fra ansatte og elever i utdanningssektoren, faretruende. Det er faktisk, som kunnskapsministeren sa forrige uke, slik at vi har et realfagsproblem i Norge, både i grunnutdanningen og oppover i systemet.

Både Fremskrittspartiet og Høyre gikk til valg på store ambisjoner for Norge. Et av de punktene som skilte seg særlig ut, var satsingen på kunnskapssamfunnet. Der Arbeiderpartiet og de andre sosialistiske partiene virket å være litt satt og fornøyd, hadde vi større ambisjoner for å realisere kunnskapssamfunnet. Det har vi fortsatt, og dette budsjettet er en god start på akkurat det.

PISA-resultatene kom forrige uke. Det var ikke spesielt lystig lesing. Mange av de landene som gjør det bedre enn oss, er fra Asia. Men det er ikke så farlig, sier noen rød-grønne politikere og ulike interesseorganisasjoner. Det er uansett vanskelig å eksportere utdanningssystemer, sier det. Jeg er litt mer bekymret enn dem. Det er helt riktig at det er vanskelig å eksportere systemer fra et land til et annet. Noe som funker i et land, funker ikke nødvendigvis i et annet land. Men det er nå engang slik at Norge har en av de sterkest internasjonalt orienterte økonomiene i hele verden. Hva betyr det? Jo, det betyr at vi konkurrerer med hele verden, også Øst-Asia. Alt vi eksporterer, må være bedre enn det de asiatiske landene produserer, siden vi ikke kan være billigere.

Det som er særlig bekymringsfullt, er at veldig få klarer å løse de aller vanskeligste oppgavene i matematikk. Dette problemet forplanter seg videre i utdanningssystemet. Vi vet at nærmere halvparten av dem som starter på ingeniørutdanningen, faller fra, og vi vet også at mangelen på teknologer har økt kraftig. I 2005 manglet vi 5 000

teknologer, i dag mangler vi et sted mellom 16 000 og 18 000.

Universitetene og høyskolene er mer internasjonalt orientert enn det barne- og ungdomsskoler og videregående skoler er. Og hva er det UH-sektoren sier er problemet? Jo, de studentene som kommer inn, har for dårlig og for lite kunnskap i realfag, særlig i matematikk. Det er alvorlig, og det er blant hovedgrunnene til at vi nå satser stort på akkurat det.

Det er som sagt vanskelig å eksportere utdanningssystemer – det er greit. Men det handler nok også litt om kultur. Hva gjør andre land for å stimulere også de aller, aller beste? Komiteen skal heldigvis om ikke så altfor lenge på tur til Singapore. Kanskje vi får sett noe av det der. Det handler nok om langt mer enn å bevilge penger over statsbudsjettet.

Regjeringen satser på høyere utdanning. Faktisk har det aldri vært satset mer på høyere utdanning enn hva det gjøres akkurat nå. Det er mange grunner til at vi gjør det, men det viktigste er selvsagt at vi skal være best mulig rustet for framtiden og den konkurransesituasjonen vi er i i dag og kommer til å være i i lang tid.

La meg ta et eksempel – mulig det er lite, men det viser en retning: Regjeringen foreslår å gi 50 mill. kr til modernisering av utstyrsparken i ingeniøruddanningene i 2014. Regjeringen tar på alvor ett av de viktigste rådene fra NOKUTs evaluering av utdanningen. Skal vi få de kloke hodene til å bli enda klokere, kreves det god tilgang til funksjonelle laboratorier og gode verksteder. Rundt hundre stipendiatstillinger, økt kapasitet i UH-sektoren for at flere lærere kan ta etter- og videreutdanning, bedre og mer støtte til studenter i utlandet og et styrket NOKUT er andre gode og viktige eksempler.

I forhold til regjeringen Stoltenbergs budsjett er kunnskap, skole og utdanning en av de klare vinnerne i vårt tillegg. At de rød-grønne partiene nå kommer springende etter på forslag etter forslag, tar jeg som en stor tillitserklæring til denne regjeringen og særlig denne regjeringens kunnskapspolitikk. Det er heldigvis flere som også har den tilliten: Hilde Wibe i Abelia uttaler:

«Vi har lett med lys og lykte etter noe negativt, men vi har sjelden sett en så tydelig dreining i riktig retning mot mer kunnskap, forskning og innovasjon».

Jeg skulle gjerne ha prøvd å si det bedre selv, men det klarer jeg ikke.

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:32:10]: Under lanseringen av Horizon 2020 i Oslo sist fredag ble det gjort et poeng av at generaldirektør Robert-Jan Smits i DG forskning hadde merket seg «hvileskjæret» i Norges forsknings-satsing. I sitt tilsvarende påpekte kunnskapsministeren at Robert-Jan Smits nå måtte glemme dette ordet, og det nye ordet han måtte lære seg, var «taktskifte».

For nå varsler regjeringen et taktskifte i norsk forskningsinnsats, der innsatsen for å utvikle Norge som kunnskapsnasjon intensiveres. Investeringer i forskning og utvikling er helt sentralt for næringslivets fremtidige konkurranseevne. Dette gjelder ikke minst innenfor marin sektor.

Gjennom tilleggsproposisjonen foreslår regjeringen å øke investeringen til forskning med over 320 mill. kr, sammenlignet med Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag. For å lykkes i fremtiden må vi lykkes i å overføre forskningsresultater til markedsresultater. Bevilgningene må omdannes til forskning, og forskningsresultatene må omdannes til nye kroner. Dette er regjeringens oppskrift for å oppfylle Sundvolden-erklæringens målsetting om økt verdiskaping i fastlandsøkonomien. Regjeringen foreslår derfor en betydelig satsing på næringsrettet forskning.

For å lykkes i fremtiden må vi også satse på strategisk viktige områder for Norge. Marin sektor er nettopp et slikt område. Forskning på teknologi, bærekraft og nye marine næringer er avgjørende for å fremme sjømatnæringsens vekstpotensial.

Dette påpekes i SINTEF-rapporten «Verdiskaping basert på produktive hav i 2050». I rapporten skisseres det et potensial for en fremtidig seksdobling av omsetningen i marin sektor, gitt at bestemte premisser er på plass. Økt investering i marin FoU er ett slikt premiss.

For å få til retningsendringene denne regjeringen ønsker, har vi i budsjettet for neste år bl.a. reversert tiltakspakken for hvitfisknæringen.

Vi ønsker fremtidsrettede tiltak for å styrke lønnsomheten i fiskerinæringen. Regjeringen mente at en rekke av tiltakene i hvitfiskpakken svekket incentivene for den omstillingen næringen må ta, og at det bidro til å befeste, snarere enn å endre de underliggende faktorene som påvirker lønnsomheten.

Spørsmål knyttet til kvalitet, markedsforskning, lewendelagring, teknologiutvikling og bærekraftig havbruk er fortsatt prioritert innenfor forskningsbevilgningene.

Vi er stolte over å foreslå hele 55 mill. kr mer til marin forskning i 2014, sammenlignet med 2013. Midlene skal bl.a. gå til havbruksforskning, økt forskning på bioressurser fra havet, teknologiutvikling og markedsforskning gjennom Norges forskningsråd.

Gjennom Havforskningsinstituttet og Veterinærinstituttet styrker vi overvåkingen av havbruksnæringsens miljøpåvirkning. I tillegg sørger vi for et løft på 15 mill. kr til økt overvåking av fremmedstoffer i sjømat i regi av forskningsinstituttet NIFES.

Denne styrkingen skjer samtidig som vi nå gjennomfører den største investeringen i havforskning noensinne, nemlig byggingen av et nytt, isgående forskningsfartøy til 1,4 mrd. kr. Den 29. november hadde jeg gleden av å overvære at byggekontrakten ble underskrevet. Et nytt isgående forskningsfartøy vil være viktig både for miljø- og polarforskning og for ressursforskning i nordområdene. Fartøyet vil være ferdig bygd i 2016, og i ordinær drift fra starten av 2017.

Det er ingen grunn til bekymring for ressursforskningen i Norge. Havforskningsinstituttet bruker om lag 400 mill. kr årlig til ressursforskning, og evalueringen av Havforskningsinstituttet i 2012 slo fast at instituttets fiskeriforskning er bunnsolid.

Norges deltakelse i Horizon 2020 vil gi ytterligere mulighet til å satse på forskning innenfor den blå sektor. På et møte med den portugisiske landbruks- og havministe-

ren i Lisboa mandag denne uka diskuterte vi muligheten for norsk-portugisisk samarbeid om marin forskning. Det er allerede etablert kontakt mellom Havforskningsinstituttet i Bergen og tilsvarende organisasjon i Portugal. I likhet med Norge er Portugal en stor havnasjon, og et samarbeid på dette feltet vil derfor være i begge lands interesse.

Prioriteringene som er gjort i budsjettet for 2014, vil bidra til å øke lønnsomheten i sjømatnæringen og skape økt grobunn for nye viktige marine næringer. Å realisere ambisjonen om å gjøre Norge til verdens fremste sjømatnasjon krever langsiktig satsing på forskning. Havforskningen videreføres i 2014 på et høyt nivå, men samtidig avsettes det nå nye forskningsmidler som skal bidra til å møte utfordringer knyttet til videre vekst i havbruksnæringen.

Det overrasker meg at opposisjonen har kritisert regjeringens prioritering, og at man ikke ser at nettopp dette er nøkkelen til at Norge kan bli verdens fremste sjømatnasjon.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Martin Henriksen (A) [12:37:25]: Jeg vil først takke fiskeriministeren for et innlegg med mange gode momenter, og mye er jeg også enig i. Hun har også et engasjement på feltet. Men det er mulig at hun nå blir historisk, som den siste fiskeriministeren som deltar i Stortingets behandling av forskningsbudsjettet, for fra nyttår blir altså forskningsbudsjettet og forsknings- og utviklingsavdelinga flyttet fra fiskeriministeren til næringsministeren. Det utgjør en tredjedel av Fiskeri- og kystdepartementets budsjett.

Norsk fiskeriforvaltning er kåret til verdens beste opp-til flere ganger på rad. Koblinga mellom forskning og forvaltning har vært helt avgjørende for at vi har hatt de fiskeribestandene vi har, og en god forvaltning. Nå brytes den direkte koblinga mellom ressursforvaltning og ressursforskning. Jeg lurer på hvorfor regjeringa mener at fiskeriministeren ikke er den best egnede til å ivareta hele dette feltet – koblinga mellom ressurs og forskning, som har tjent Norge svært godt.

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:38:28]: Jeg er veldig glad for å få dette spørsmålet fra representanten Martin Henriksen, for det gir meg mulighet til å oppklare det som åpenbart er en misforståelse. I det nye Nærings- og fiskeridepartementet fra nyttår er vi to statsråder, men vi har ett sett med felles fagavdelinger. Det betyr at jeg har samme tilgang til og samme mulighet til å påvirke og bli betjent av det som er den nye forsknings- og innovasjonsavdelingen i det nye Nærings- og fiskeridepartementet.

Jeg mener det er en vinn-vinn-situasjon at vi får til denne koblingen nå for en fiskerinæring som er i ferd med å bli stor, stor industri i Norge, vi kommer tett på virkemidlene, vi får en stor og effektiv forsknings- og innovasjonsavdeling, og vi får ikke minst nærkontakt med handelspolitikken, som er helt avgjørende for at vi skal få god markedsadgang og gode handelsavtaler som også bygger opp under den næringen.

Martin Henriksen (A) [12:39:30]: Det høres ut som om det ikke har vært noen sånn sammenheng før, og at tidligere fiskeriministre ikke har kunnet påvirke handelspolitikken, innovasjons- og virkemiddelapparatet Innovasjon Norge, osv. Men det har man da vitterlig gjort.

Jeg har en kommentar og et spørsmål til fiskeriministeren når det gjelder den satsinga på forskning som hun og andre representanter her i salen trekker fram.

På det som i hvert fall enn så lenge er fiskeriministerens budsjett, er det en økning på 35 mill. kr, bl.a. 10 mill. kr til teknologisatsing i havbruk. Og det framstilles som en økning. Samtidig på det samme budsjettet, om enn i en annen komité, kuttes det 34 mill. kr til marint verdiskapingsprogram, som er anvendt, næringsrettet teknologiutvikling for en hvitfisknæring som sliter. Mens havbruk går godt. Totalt sett kommer vi ut med et netto kutt på dette området.

Jeg lurer på hvorfor fiskeriministeren mener at det er de næringsrettede tiltakene til den industrien som sliter, som skal være med og betale for forskningsøkninga til en industri og en næring der kassaapparatet nå går varmt.

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:40:35]: Jeg prioriterer forskning. Vi har da også lagt fram et budsjett som betyr at bevilgningen til marin forskning er økt med 55 mill. kr. Det gir oss en stor og bred forskningsinnsats innenfor dette fagfeltet sånn som det er i dag.

Det satses på hvitfisk, det satses på havbruk, og det satses på miljøpåvirkninger. Det satses i det hele tatt på forskning på bred front for at dette er en næring som vi skal greie å løfte videre. Altså: En seksdobling av verdiskaping innenfor marin sektor kommer ikke uten en solid forskningsinnsats.

Jeg synes egentlig det er ganske frimodig at man står her og kritiserer det som faktisk er økte forskningsbudsjetter, mens den forrige regjeringen ble mest kjent for at de innvilget seg et hvileskjær innen forskning.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:41:35]: Eg håper vi kan halde oss for gode til å halde oss til avisoverskrifter når vi skal omtale tidlegare regjeringars forskningsinnsats. Lat meg gjenta: Den tidlegare regjeringa auka forskinga med 32 pst. realvekst – 32 pst. Det er 7 mrd. kr meir enn da den førre borgarlege regjeringa satt ved roret. Berre lat det vere sagt.

Så til ei oppfølging av det representanten Henriksen var inne på. Ein må gå breitt til verks for desse spennande næringane som havet representerer. Anten det er oppdrett eller fiskeri, så er det statlege virkemiddelapparatet utruleg viktig. Så kjem dette budsjettet, og ein legg ned Fiskeridepartementet, ein kuttar kraftig i Fiskeridirektoratet, og så kjem det ein serie med kutt på direkte næringsretta tiltak på feltet, rett nok frå ein anna komité, og så kjem den vesle auka, som er gledeleg, men som er henta frå (...). Kva er responsen til fiskeriministeren på det?

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:42:42]: Det er et helt riktig grep å slå sammen Næringsdepartementet og Fiskeridepartementet. Det gir denne næringen ny oppdrift, det gir den en tett påkobling til en mye større innovasjons- og

forskningsavdeling og til et helt annet apparat for å analysere det som er viktige grunnforutsetninger for næringen videre. Man kommer ikke utenom at her ligger det påplussinger til forskning på svært mange viktige områder.

Så vises det her til at det er kutt – altså et kutt på 4 pst. i bevilgningene til Fiskeridirektoratet. Det er ikke mer enn man må kunne forvente, at man også i statlig sektor skal effektivisere, jobbe mer effektivt i sin hverdag. Det kommer ikke til å påvirke det som er de store, tunge satsingene innenfor overvåkning og innenfor kontroll. Vi mener at vi har laget et opplegg for 2013 som ivaretar de hensynene som må ivaretas hvis vi ønsker å bygge stein på stein – å bygge denne næringen seks ganger så stor, som jo dette huset mener, innen 2050.

Trond Giske (A) [12:43:56]: Når vi blir spurt om hva vi skal leve av «etter oljen», som nok er en stund til, så er helt åpenbart sjømat og den fantastiske marine biologien ett av svarene. Vi ser at dette er en næring som har gått fra å være en tradisjonell primærnæring, til en meget forskningsintensiv, veldig avansert næring, hvor dette med ny kunnskap og utvikling av forskningsresultater er helt essensielt.

Da har vi altså en regjering som stripper fiskeriministeren for forskningsansvaret.

Mitt spørsmål er ganske enkelt: Synes fiskeriministeren at det er en fordel eller en ulempe for satsingen på denne fantastiske framtidsnæringen at man nå har en fiskeriminister som fratas hele forskningsporteføljen, og som ikke kan gjøre den helt logiske koblingen mellom forskningsinnsatsen, forskningsutviklingen, forskningsmiljøene og den øvrige fiskeripolitikken?

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:44:58]: Jeg må igjen berolige opposisjonen og representanten Trond Giske med at det er altså ikke sann at fiskeriministeren «strippes» for forskningsmessig ansvar. Det er faktisk sann at fiskeriministeren kommer til å ha det konstitusjonelle ansvaret for forskning, for de instituttene og for de organene som er helt sentrale virkemidler på området innenfor fiskeriområdet. Så jeg skjønner ikke hvor man har det fra at ikke fiskeriministeren også i fremtiden skal være utrustet med de verktøyene som er nødvendige for å sikre at vi har det fokuset og får det trykket på forskningen og innovasjonen på dette området som er nødvendig for å utvikle næringen videre.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [12:45:50]: Jeg tenkte jeg bare skulle slenge meg på representant Giske og spørre fiskeriministeren om hun synes det er en fordel eller en ulempe ikke bare å fratas ansvaret for forskningsmidler, men at det rett og slett også kuttes i forskningsmidler innenfor landbruksministerens område, og om det vil bidra til innovasjon og et robust og framtidsrettet landbruk i framtida.

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:46:18]: Jeg skjønner at representanten Tingelstad Wøien og opposisjonen er uenig i noen av de disposisjonene som regjeringen har gjort i forskningsbudsjettene og opplegget for neste år. Det

får så være. Men jeg føler meg veldig trygg på at vi både har en større satsing enn den forrige regjeringen, at vi har en enda bedre vektlegging av den næringsrettede forskningen, at vi er tydelige på at vi har viktige satsinger som vi skal realisere i årene fremover, og ikke minst at vi har en regjeringsplattform som er langt mer ambisiøs enn den som foregående regjering hadde på dette området.

Martin Henriksen (A) [12:47:02]: Hvordan samarbeidet er mellom næringsministeren og fiskeriministeren, skal ikke jeg legge meg borti.

Men når statsråden nå nettopp sa at hun kunne berolige Stortinget med at hun fremdeles var konstitusjonelt ansvarlig for forskningen, må jeg spørre fiskeriministeren igjen om det er næringsministeren eller fiskeriministeren som skal ha ansvaret for det som tidligere var forskningsavdelinga i Fiskeri- og kystdepartementet, og som dermed skal være konstitusjonelt ansvarlig.

Stortinget kan bare forholde seg til en statsråd av gangen. Hvordan fiskeriministeren og næringsministeren velger å samarbeide, skal ikke vi legge oss bort i. Men så vidt jeg har oppfattet, er det ganske klart at det nå er næringsministeren som er konstitusjonelt ansvarlig for de virkemidlene som ligger på forskning og på innovasjon, f.eks. marint verdiskapingsprogram, som den tidligere fiskeriministeren hadde ansvaret for.

Statsråd Elisabeth Aspaker [12:47:58]: Det er, som jeg allerede har svart, fiskeriministeren som skal være og som fortsatt blir konstitusjonelt ansvarlig for de forskningsinstituttene og for de forskningsområdene som er de sentrale verktøyene på fiskeriområdet. Så la det ikke herske noen tvil om at det fortsatt er fiskeriministeren som skal ha det fulle og hele ansvaret for å sikre at denne næringen får den oppdriften den trenger, og den satsingen på forskning den trenger, i årene fremover.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Christian Tynning Bjørnø (A) [12:48:44]: Noen har vært rimelig høye og mørke og kastet en dom over skolen og de rød-grønnes skolepolitikk etter hele åtte år i regjering. Det skjedde bl.a. en tirsdag i forrige uke.

Jeg er enig i at vi ikke er i mål. Jeg er enig i at PISA viser at vi har et potensial for å gjøre det bedre, særlig i realfagene. Det skal vi ta alvorlig. Det er derfor den rød-grønne regjeringen har beredt grunnen etter hele åtte år i regjering. For vi vet ganske mye om hva som skal til for å lage en god skole.

For det første handler det om læreren. Derfor har vi fått på plass en varig statlig ordning for videreutdanning av lærere på nesten 0,5 mrd. kr. Derfor er også vi med på de påplussingene som gjøres i tilleggsproposisjonen, til etter- og videreutdanning. Vi har endret lærerutdanningen. De nye lærerne vil være jobbsøkende neste skoleår – lærere med mer faglig spesialisering og mer spesialisering på trinn. Lærerne er skolens viktigste ressurs. Lærerne skal ha en god utdanning og sikres faglig påfyll. Her er det fortsatt en vei å gå og fortsatt et rom å fylle.

Så handler det om å starte tidlig. Derfor har vi etter hele åtte år i regjering sørget for nesten 63 000 flere barnehageplasser. Etter hele åtte år i regjering er det blitt fem uketimer ekstra i norsk, matematikk og engelsk på første til fjerde trinn.

Suksessen i Finland har handlet mye om det å starte tidlig. Imidlertid ser man nå en nedgang i de finske resultatene. Fra forskerhold blir det forklart med at det var økonomisk tilbakegang i Finland på 1990-tallet, noe som gjorde at færre barn gikk i barnehage enn i dag. I Norge nådde vi målet om full barnehagedekning i forrige stortingsperiode. Det betyr at i framtidens Skole-Norge vil betydelig flere barn ha gått i barnehage enn tidligere.

Så handler det om et godt fysisk læringsmiljø. Derfor har vi etter hele åtte år i regjering lagt til rette for at 1 300 skoler har blitt pusset opp ved hjelp av rentekompensasjonsordningen – bedre arbeidsmiljø for lærere og elever, gode forutsetninger for læring.

Så handler det om mye mer. Derfor har vi etter hele åtte år i regjering sørget for at elevene har fått tilbud om leksehjelp, innført mer fysisk aktivitet i skolen, satset på kulturskoletimen og på toppen av det hele gitt elevene en pære av og til. For en pære gjør jo godt for elever – akkurat som f.eks. ansatte i et departement.

Vi har satset på helsesøstertjenesten, vi har underskrevet Manifest mot mobbing, vi har opprettet forsøk med beredskapsteam, og flere lærere har fått etterutdanning i klasseledelse. Så ser vi av PISA-undersøkelsen at læringsmiljøet har blitt bedre. Det er blitt mindre uro, men det er fortsatt altfor mange som opplever å bli mobbet. Den siste ukens offentlige debatt understreker en sterk fellesskapsdugnad for bekjempelse av mobbing. Jeg tror at vi alle har vært i en situasjon der vi har visst, men ikke gjort nok. Det må vi slutte med – som kamerat, foreldre, tante, nabo eller lærer.

En høy og mørk Høyre-mann sa tirsdag i forrige uke – og jeg snakker ikke om kunnskapsministeren – at Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen har lagt om skolepolitikken betydelig. Hvis den betydelige omleggingen handler om at man for første gang tar fra elevenes timetall og goder for å finansiere skoletiltak, er jeg enig i at det i hvert fall kan kalles en betydelig omlegging av praksis. Men tiltakene det er omfordelt til, er det liten uenighet om – verre er det med der man har tatt pengene fra. Vi i Arbeiderpartiet har andre ting enn skatteuttak på ønskelisten til jul. Derfor har vi råd til både pærer, lærlingtilskudd og studiepoeng i matte. For skolen blir det faktisk en satsing med positivt fortegn, en satsing som vil gi resultater. Men det som bekymrer meg, er hvis partiene gjør alvor av den betydelige omleggingen av skolepolitikken som faktisk står i partiprogrammene deres – privatisering av fellesskolen og karakterer fra femte klasse, for å nevne noe. Jeg skal vokte dette som en hauk. La oss gjøre det vi er enige om, det vi vet virker. Norsk skole er for viktig til å gjøre noe annet. Vi er på vei.

Kent Gudmundsen (H) [12:53:55]: Nylig la Statistisk sentralbyrå fram rapporten «Forecasting demand and supply of labour by education». Den viser etterspørsel og

tilbud for 20 utdanningsgrupper, hvor de her sammenlignes.

Det framkommer ikke spesielt overraskende at vi har et klart behov for flere fagarbeidere om vi skal kunne møte framtidig vekst og ta i bruk de mange mulighetene vårt langstrakte land tilbyr. Samtidig bekreftes trenden at stadig færre uten fullført videregående opplæring får innpass i arbeidsmarkedet. Det viser derfor med tydelighet behovet vi som samfunn har for nettopp å lykkes med det 13-årige skoleløpet.

En av vår tids største utfordringer er derfor å redusere frafallet i videregående opplæring. Det er beklagelig å se at statistikken fra gjennomføringsbarometeret i år, for andre år på rad, viser en nedgang i antall ungdom som fullfører videregående opplæring innen fem år. Med de siste nedslående resultatene fra PISA-undersøkelsen friskt i minne, i sentrale fag som matematikk og naturfag, er det mye som tegner for et behov for en ny kurs i utdanningspolitikken, når vi alle vet at frafallet starter mye før enn i videregående skole.

Et av Høyre-Fremskrittsparti-regjeringens fremste mål er å realisere kunnskapssamfunnet. Da må vi som politikere prioritere de tiltakene som gir størst effekt. Vi må sikre at elever som starter på videregående opplæring, får med seg nødvendig grunnleggende ferdigheter fra grunnskolen.

Tidlig innsats og lærerløftet til regjeringen er helt sentralt om vi skal lykkes i å skape en skole hvor flere fullfører og består. Men vi må også sette inn tiltakene der vi vet at de gir størst effekt. I videregående opplæring velger om lag halvparten av vår ungdom yrkesutdanning. Det er mange dyktige ungdommer, men likevel fullfører bare 15 pst. av årskullet med en yrkeskompetanse. Hvert år står 6 000 elever uten læreplass, samtidig som vi vet at hver tredje bedrift vurderer å ta inn en læring.

Det er derfor svært gledelig at vi endelig har fått en regjering som tar grep og starter en skikkelig satsing på yrkesfagene. I tillegg til lærerløftet, som får stor betydning også for videregående opplæring, får vi nå en etterlenget ekstrasatsing på tilskuddet til bedrifter som tar imot lærlinger, samtidig som vi også får et etableringstilskudd på 50 000 kr. Det er et viktig bidrag for å få flere av bedriftene ned fra gjerdet og inn som lærebedrifter. I tillegg styrkes ordningen med yrkesretting av fellesfagene, sånn at vi faktisk får 900 flere lærere i fellesfagene – med en etterutdanning og yrkesretting av dem.

Praksisbrevordningen styrkes med 10 mill. kr – som en anerkjennelse til at det ordinære utdanningsløpet ikke passer for alle, samtidig som man kan ta fagbrev senere sammen med vekslingsmodellen, som styrkes med 5 mill. kr. Det åpner for at flere kan få et mer yrkesrettet og praksisrelatert utdanningsløp. Og ikke nok med det: Styrking av hospiteringsordningen medfører at flere lærere – og skoler – kan få oppdatert sin kunnskap om det siste innenfor yrkesfagene de underviser i.

Budsjettprosessen de siste ukene må ha vært en krevende øvelse for de rød-grønne. Først etter at de har kommet i opposisjon, velger de å springe etter satsingen på bl.a. lærere og yrkesløftet til Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen. Under finansdebatten ivret de etter å fortelle i hvilken gal retning dette budsjettforliket tar landet og hvil-

ket kaldt samfunn som skapes, for så å springe etter nøyaktig de samme skolesatsingene, med ett unntak. Det er særdeles merkelig at det de rød-grønne ikke velger å prioritere, er nettopp noen av de tiltakene som er rettet mot dem som står bakerst i køen for å få seg læreplass. Det viser dessverre hvor langt det er mellom ord og handling hos enkelte i denne sal.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens satsing på lærlinger med behov for særskilt tilrettelegging viser hvilke partier som ser enkeltmennesker og legger til rette for en skole der flere får muligheten til å fullføre og bestå.

Vi har fått en regjering som vil bygge tillitssamfunnet, en regjering som vil bygge samfunnet nedenfra og som har tillit til enkeltmennesker og lokalsamfunnet, og som vil realisere potensialet langs vår langstrakte kyst – en regjering som bygger kunnskapssamfunnet. Norge kan aldri konkurrere på lønn, derfor må vi bygge tillitssamfunnet hvor ting løses på lavest mulig nivå. Vi må bli et kunnskapssamfunn hvor alle bidrar med sin fagkompetanse, slik at vi løser ting smartere, bedre og mer framtidsrettet.

Tone Merete Sønsterud (A) [12:59:05]: Stortinget kan se tilbake på to stortingsperioder hvor kirkespørsmål har stått sentralt. At alle partiene samlet seg rundt et kirkeforlik i 2008, etter Norges største gruppearbeid, som tidligere kirkeminister Trond Giske har kalt det, er historisk. Det er derfor en samlet komité som ser positivt på at regjeringa vil videreføre en politikk som er i tråd med det inngåtte kirkeforliket.

Det er viktig at Den norske kirke opprettholdes som en åpen, landsdekkende, demokratisk og inkluderende folkekirke. Tro, religion og livssyn spiller en viktig rolle i det norske samfunnet, både for fellesskapet og for enkeltmennesker.

I et stadig mer flerkulturelt samfunn vil dialog og fruktbar sameksistens på tvers av kulturelle og religiøse forskjeller være nært knyttet til den enkeltes kunnskap om egen tro og religiøse identitet.

Komiteen mener at trosopplæringsreformen i Den norske kirke er viktig, men tros- og livssynsopplæringen i andre tros- og livssynssamfunn skal også stimulere til identitetsbygging og forståelse av egen kultur og tradisjoner. Kjennskap og trygghet i forhold til eget livssyn er en forutsetning for toleranse og respekt for andres tro og livssyn.

Kirkebyggene er blant de viktigste kulturhistoriske bygningene landet har, og etterslepet i vedlikeholdet er stort. I tillegg er det viktig å brannsikre bygningene, slik at uerstattelige kulturverdier ikke går tapt. Derfor er det bra at forslaget fra Stoltenberg II-regjeringa om å gi tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 500 mill., kr blir videreført, og støttes av hele komiteen.

Over til noe helt annet – og jeg skal til Hedmark. Dette er ikke noe godt budsjett for mitt hjemfylke. Jeg kunne ha tatt fram mange saker under andre budsjettområder, men la meg bare nevne kutt i midler til regional utvikling, og at 31 statlige arbeidsplasser i Direktoratet for økonomistyring på Hamar forsvinner til neste år.

Situasjonen for et fylke som Gunnar Gundersen, Høyres representant for Hedmark, uttrykker stor bekymring

for i alle taler og i media, blir ikke noe bedre med det budsjettet vi behandler i dag. Jeg viser til to saker: kutt i landbruksforskning og at man stopper igangsettingen av forslaget fra Stoltenberg II-regjeringa om å etablere bachelorstudium i arkivfag ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, som var planlagt desentralisert til Tynset, med oppstart studieåret 2014/2015. Saken blir heller ikke noe bedre av at regjeringa begrunner det med at byggingen av Norsk helsearkiv på Tynset likevel ikke starter opp i 2014.

Dette er en merkelig sak. Først til arkivet: Dette er en godt gjennomarbeidet prosess som har pågått over mange år, hvor viktige vedtak er gjort underveis. Tynset kommune har hatt reelle kostnader, lagt ned mye arbeid ved bl.a. tomtekjøp, frigjøring av bolig, veiprosjektering, reguleringsplan, infrastruktur, anbudsprosesser m.m. Utredninger er i rute. KS2 er ferdig til jul. Det er klart for byggestart mars 2014, ergo om fire måneder.

For å sitere fra et møte jeg hadde med politikere og næringslivet fra regionen:

«Useriøst og respektløst å stoppe en prosess som har kommet så langt. Slik bør ikke staten opptre!»

Så har representanter for Høyre og Fremskrittspartiet sagt at dette handler om en ren utsettelse. Men det har jeg vondt for å tro, for hvorfor kutter man også ut 5,8 mill. kr, som var foreslått til arkivutdanningen i forbindelse med nyetableringen?

Etablering av bachelorstudiet må kunne skje uavhengig av om byggeprosjektet utsettes. Vi vet at det i dag er underdekning av arkivfaglig kompetanse, både i landet og i den regionen vi snakker om. Vi vet også at det tar flere år før studentene er ferdige med studiet. Det er derfor svært uheldig at studiet ikke etableres nå i 2014.

Det eneste man oppnår, er at alt blir dyrere, og det vil bli mer kostnader ved nye utredninger og prosesser. Hvis det da ikke er slik, som jeg mistenker sterkt, at regjeringa rett og slett har tenkt å skrinlegge hele prosjektet.

Det er mulig jeg har dårlig hukommelse, men jeg kan ikke huske at det ved tidligere regjeringsskifter har vært kultur for å starte omkamper på vel gjennomarbeidede og nært forestående prosjekter, slik vi ser her.

For Tynset og fjellregionen nord i Hedmark er det snakk om en nyetablering av 80 statlige arbeidsplasser – utrolig viktig for den delen av landet. Dette er mildt sagt skuffende, og de fine ordene vi har hørt om ønsket utvikling også i distriktene, kan umulig gjelde for regjeringspartiene og samarbeidspartnerne Venstre og Kristelig Folkeparti.

Til slutt: I budsjettet fra Stoltenberg II-regjeringa var det øremerket 1,2 mill. kr til Foreningen Nordens skolevirksomhet. Denne øremerkingen ble dessverre tatt vekk av regjeringa, og det støttes av Kristelig Folkeparti og Venstre. Foreningen Norden, som for øvrig ledes av Høyres Olemic Thommessen, var skuffet over dette i komiteens budsjettføring – etter min mening med rette. Dette er synd for det videre nordiske samarbeidet.

Norunn Tveiten Benestad (H) [13:04:06]: Etter åtte år med rød-grønt styre er det på høy tid med den kursendring som vi nå ser konturene av i utdanningspolitikken. Det er svært tilfredsstillende å se at vi har en statsmi-

nister som tar eierskap til utdanningspolitikken, og som er vår fremste talsmann for kvalitet i skole-, utdannings- og forskningssektoren i hverdag som i valgkamp.

I en globalisert verden beveger kunnskap, kompetanse, studenter og arbeidstakere seg ofte over landegrensene. Det betyr at vi må ha høye ambisjoner for å sikre våre barn og ungdommer muligheter til å lykkes i framtidens arbeidsmarked, og for å sikre arbeidsmarkedet nødvendig kompetanse i framtida.

Alle som kjenner hverdagene ved våre universiteter og høyskoler, vet at skal de lykkes med studentrekrutteringen i framtida, må de også konkurrere med de beste studietilbudene i våre naboland, i Europa og verden ellers. Slik er utdanningssektoren i dag.

Jeg er glad for at denne regjeringa nå legger fram et svært godt forslag til budsjett for utdannings- og forskningssektoren. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa har vært klar på at den ønsker å støtte utvikling av fagmiljøer i verdensklasse. Det er en god ambisjon. En naturlig budsjettkonsekvens er selvsagt et sterkt fokus på deltagelse i den internasjonale kunnskapsutviklingen.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa styrker universitetene og høyskolene gjennom å øke rammen for den resultatbaserte omfordelingen av forskningsmidlene med 100 mill. kr. Økningen kommer de institusjonene til gode som kan vise til gode resultater.

Jeg regner med at dette også vil være positivt for de beste fagmiljøene ved de nye universitetene våre. Det samme håper jeg at fordelingen av de 100 ekstra stipendiatstillingene kan bidra til. Her har kirke-, utdannings- og forskningskomiteens flertall presisert at de nye universitetene bør hensyntas særskilt ved fordelingen av disse stillingene. Det vil bety mye for universitets- og forskningsmiljøene, som har lagt ned betydelige ressurser og innsats for å utvikle kompetanse og veiledningskapasitet, uten at de har blitt tilført ditto antall stipendiatstillinger.

Jeg vil gjerne framheve det løftet som regjeringa nå legger opp til for å modernisere utstyrsparken for universiteter og høyskoler som tilbyr ingeniørutdanninger. Her har vi opparbeidet et etterslep etter åtte år med rød-grønt styre. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa tar nå på alvor rådene fra NOKUTs evaluering av utdanningen. Skal vi sikre ingeniørutdanningen høy kvalitet, med relevans for arbeidslivet, kreves det god tilgang til funksjonelle laboratorier, verksteder og utstyr på universitetene og høyskolene våre. Derfor er også bevilgningene i årets budsjett til oppgraderinger ved NTNU særlig viktig.

Jeg vil også innom satsingen på nærings-ph.d.-er. Utvidelse av denne ordningen til også å gjelde kandidater fra offentlig sektor er både etterlengtet og et godt framtidsrettet tiltak.

Regjeringa vil i dette budsjettet også styrke arbeidet med kvalitetsutvikling av høyere utdanning, fagskoleutdanningen og godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse. Der Stoltenberg II-regjeringa satte av 4,5 mill. kr til implementering av IKT-prosjektet i NOKUT, har den borgerlige regjeringa foreslått at dette intensiveres, og har satt av ytterligere 9 mill. kr i 2014. En ny samhandlingsløsning for NOKUT vil effektivisere ar-

beidet og gi raskere saksbehandling. Det vil være nyttig for hele UH-sektoren.

Da vil jeg til slutt si at studentene faktisk kan se fram til bedre tider med en borgerlig regjering. Sist studentene hadde en reell økning i studiestøtten – har vi hørt tidligere i debatten – var under Kristin Clemet i 2002/2003. Når regjeringa vår nå foreslår å øke studiestøtten med 3,65 pst. fra august 2014, er det den største økningen på over ti år. Under de åtte årene med rød-grønt styre har studiestøtten stått på stedet hvil og bare blitt justert med prisveksten. Da tenker jeg at det i denne budsjetttrunden er bedre med én fugl i handa enn ti på taket. Dette budsjettet viser en klar og tydelig prioritering av kunnskap og viser at regjeringa mener alvor når den sier at kunnskapsnasjonen skal realiseres.

Statsråd Thorhild Widvey [13:09:01]: Religion og livssyn har en viktig plass i det norske samfunnet og betyr mye for mange mennesker. Regjeringen vil føre en tros- og livssynspolitikk som sikrer retten til fri religionsutøvelse og likebehandling av tros- og livssynssamfunn.

Den norske kirke er med sine 3,8 millioner medlemmer det klart største trossamfunnet i Norge. Regjeringen legger vekt på å føre en politikk som gjør at Den norske kirke kan opprettholdes som en folkekirke med plass for alle.

Forholdet mellom staten og Den norske kirke ble grunnleggende endret i forrige storingsperiode, da Grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen fra 1814 ble opphevet. Med grunnlovsendringene er det åpnet for videre selvstendighet for kirken. Regjeringen mener at både samfunnet, kirken og staten er best tjent med et tydelig skille mellom stat og kirke.

Etter grunnlovsendringene har det fra kirkelig hold vært arbeidet med ytterligere reformer som kan gi et klarere skille mellom kirke og stat. Som ledd i dette vedtok Kirkemøtet i april en henstilling til regjering og storting om at det «så raskt som mulig etableres et nasjonalt rettssubjekt for Den norske kirke».

Kirkemøtet ba videre om at virksomhets- og arbeidsgiveransvaret for prestene og andre kirkelig tilsatte overføres slik at de ikke lenger hører inn under statlige forvaltningsorganer.

Departementet har med bakgrunn i dette igangsatt et utredningsarbeid med sikte på å kunne overføre arbeidsgiveransvaret for prestene og andre kirkelig ansatte fra staten til rettslig selvstendiggjorte kirkelige organer.

I møte med de utfordringene som en mer selvstendiggjort kirke står overfor, er jeg svært glad for å kunne være med på å legge fram et historisk godt kirkebudsjett. Jeg er særlig tilfreds med at vi i statsbudsjettet for 2014 fullfører finansieringen av trosopplæringsreformen i Den norske kirke.

Med årets budsjettøkning på om lag 80 mill. kr er de samlede bevilgningene til trosopplæringsreformen kommet opp i 315 mill. kr. Ti år etter at reformen ble iverksatt, er det endelig lagt til rette for at alle menighetene i Den norske kirke skal kunne få ta del i denne viktige reformen.

Samtidig er det funnet plass til flere bevilgningsøknin-

ger som skal sette Kirken i stand til å møte nye utfordringer. Bevilgningene til den kirkelige IKT-satsingen er økt med 9 mill. kr. Investeringsrammen for statlig rentekompensasjon til sikring og istandsetting av kirkebygg økes med 500 mill. kr i 2014. Det bevilges også 3 mill. kr i tilskudd til opprettelse av nye diakonstillinger og 2 mill. kr utover vanlig lønns- og prisjustering til styrking av preste-tjenesten.

Disse økte bevilgningene på kirkebudsjetten medfører tilsvarende økninger i støtten til andre tros- og livssyns-samfunn og er i tråd med prinsippet om økonomisk likebe-handling.

Nye tall fra SSB viser at antall medlemmer og antall trossamfunn utenfor Den norske kirke er økende, og om-fatter nå vel 550 000 medlemmer fordelt på mer enn 600 trossamfunn. Fra 2012 til 2013 var økningen på 8 pst., den største økningen vi har sett fra et år til et annet siden 2005.

NOU 2013: 1 Det livssyns åpne samfunn ble lagt fram i 2013 og har vært på en bred høring. Utredningen drøfter muligheter og utfordringer et stadig mer flerreligiøst sam-funn fører med seg. Departementet vil følge opp utrednin-gen i året som kommer.

Utviklingen av et mangfoldig samfunn øker behovet for dialog. Det å være trygg på egen kultur og kjenne til egne religiøse tradisjoner blir stadig viktigere i møte med et fler-kulturelt og flerreligiøst samfunn. Dialog fremmer gjensi-dig forståelse og respekt for både felles verdier og ulik-heter i samfunnet. Som det går fram av budsjettet, vil jeg fortsatt støtte dialogarbeidet på tros- og livssynsfeltet både nasjonalt og lokalt.

Som statsråd med ansvar for hele tros- og livssynspo-litikken, vil jeg takke komiteen for innstillingen og ikke minst for det grundige arbeidet som er gjort med statsbud-sjettet for 2014. Jeg vil på dette området være opptatt av å finne fram til samlende løsninger som bidrar til å fremme mangfold, dialog og den grunnleggende respekten for tros- og livssynsfriheten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Aasen (A) [13:13:54]: Jeg skal stille et spørsmål om Den norske kirke. Det handler om at Kirken kanskje er en av de mest kompliserte organisasjoner jeg har vært borti. Det er delt arbeidsgiveransvar, det er delt ansvar mellom stat og kommune på mange områder – både hva gjelder eierskap og ansvarlighet på mange ting, og også på budsjett.

I tillegg til dette vet vi at Kirken har store utfordringer ved at noen menigheter blir mindre og mindre på grunn av fraflytting, og noen menigheter vokser og blir større og større.

Denne regjeringen – eller partiene som har dannet re-gjering – har gått til valg på at de skal bekjempe byråk-ra-ti, de skal forenkle, det skal kuttes her og der, og det skal effektiviseres. Hvilke tanker gjør statsråden seg med hen-syn til effektivisering av Den norske kirke og forenkling generelt? Hvilke tanker har hun rundt delt arbeidsgiveran-svar?

Statsråd Thorhild Widvey [13:14:55]: Jeg tror det først og fremst er slik at når vi nå skal gå gjennom denne store reformen – om skille mellom stat og kirke – som det er bred enighet om i Stortinget, tror jeg det er veldig vik-tig at vi stoler på at de kirkelige institusjonene, altså Kirke-møtet, også er en vesentlig del av det arbeidet som nå skal gjøres.

Vi skal gjøre vår jobb med tanke på de forenklingene som trengs, og jeg kommer til å være i en veldig god dia-log med Kirkerådet i den forbindelse for å få de signalene som er viktig å ta med seg. Dette med at arbeidsgiveran-svaret for prestene og andre kirkelig tilsatte skal overføres til et eget rettssubjekt, tar selvsagt litt tid å utrede, men jeg tror det er svært viktig at dette gjøres i samarbeid med de kirkelige institusjonene vi har.

Anders Tyvand (KrF) [13:16:03]: Trosopplæringsre-formen beskrives av Stoltenberg-regjeringen som fullfi-nansiert i neste års budsjett. Nå hørte vi statsråden gjenta dette. Men bevilgningen er kun justert for prisvekst i perio-den fra 2003 og fram til i dag, og ikke for lønnsvekst, selv om Kristelig Folkeparti i forhandlingene fikk gjennomslag for å kompensere den manglende lønnsjusteringen noe.

Etter min oppfatning blir det litt kunstig ikke å regule-re for lønnsvekst når vi vet at kostnadene i trosopplæring i all hovedsak er lønnskostnader.

Jeg lurer på om statsråden deler denne oppfatnin-gen – om hun i framtidige budsjetter vil foreslå at bevilg-ningen lønnsjusteres, og at den manglende lønnsjusterin-gen så langt kompenseres.

Statsråd Thorhild Widvey [13:16:57]: Jeg vil takke for spørsmålet og ikke minst for at arbeidet i Stortinget i forbindelse med budsjettet også har bidratt til at vi har fått mer midler til trosopplæring. Økninger på 80 mill. kr i 2014 er nettopp med på å bidra og legge til rette for at alle menighetene i Den norske kirke nå skal kunne innlemmes i denne reformen. Det synes jeg er veldig positivt.

Spørsmålet om videre bevilgninger får vi ta opp på vanlig måte og komme tilbake til i forbindelse med de kommende budsjett.

Jeg har lyst til å understreke at regjeringen synes det er svært viktig å fokusere på dette. I regjeringsplattformen har vi sagt at vi skal videreføre støtten til trosopplæring. Jeg kommer også til å bidra til det.

Iselin Nybø (V) [13:17:54]: Som jeg var inne på i mitt innlegg, er mange av våre kirkebygg viktige kulturminner som det er viktig å ta vare på for framtiden. Mange av disse byggene har ganske store renoveringsbehov, og det er vans-kelig for kommunene å ta den økonomiske belastningen med dette alene.

Et eksempel på det er Stavanger domkirke, som er fra første halvdel av 1100-tallet og Norges eldste bestående domkirkebygg. For å pusse opp denne kirken må flere gode krefter være med. Kommunen må ta sin del – og nærings-livet – og aller helst må også staten være med på dette spleiselaget.

Kan statsråden fortelle hvordan hun ser for seg at staten

kan bidra, sånn at vi får en tilfredsstillende renovering og oppussing av slike kirkebygg i Norge?

Statsråd Thorhild Widvey [13:18:47]: For det første har jeg lyst til å si at kirkebyggene kanskje hører til våre viktigste kulturhistoriske bygninger. Av landets 1 620 kirkebygg er det nær 1 000 kirker som er utpekt som kulturhistorisk verdifulle. Jeg er veldig glad for at regjeringen har sagt at vi vil bidra til et nasjonalt løft når det gjelder nasjonalt sikringsarbeid av fredede og verneverdige kirkebygg. Hvilken form dette skal være i, får vi anledning til å komme tilbake til.

Jeg tror også det er veldig viktig å si at med den nye rentekompensasjonsordningen er forholdene lagt til rette for at man kan bedre innsatsen når det gjelder istandsetting og rehabilitering av kirkebygg. Vi håper det også kan bidra til at Stavanger kommune, som har et særskilt stort ansvar for dette, kan være med på å bidra til at også domkirken i Stavanger kan bli ivarettatt.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:19:54]: Eg ser at vi no har fått besøk av mange elevar, og dette er eit spørsmål som handlar om elevar. Den nye regjeringa har saman med Kristeleg Folkeparti og Venstre bestemt at ho skal innføre eit nytt KRLE-fag, altså eit fag i staden for RLE – KRLE – der kristendommen skal ha 55 pst. av all undervisning. Dette synest SV er problematisk av mange grunnar, bl.a. er det ei håplaus detaljregulering av kva ein skal drive på med i timane som eg er overraska over.

Men det andre er at dette vil fjerne undervisninga om andre viktige ting som ministeren har ansvar for. Da vil eg spørje ministeren: Kva område av dei følgjande ønskjer ministeren å undervise mindre i – respekt, toleranse, familie, barns rettar, mobbing, rasisme, kjønn og seksualitet, sjukdom, død eller verdsreligionar som islam, jødedom, buddhisme og hinduisme?

Statsråd Thorhild Widvey [13:20:57]: Dette med KRLE og hva som skal være i skolen, er det kunnskapsministeren som har ansvaret for, og som er rette vedkommende til å svare på det. Men så må jeg understreke at der kulturministeren har ansvaret, er på området tros- og livssyn. Vi kommer i hvert fall til å sørge for at den gode dialogen med de ulike miljøene opprettholdes og styrkes i årene som kommer.

Marianne Aasen (A) [13:21:36]: Jeg vil fortsette litt der jeg slapp i det forrige temaet, Kirken. Som kjent er perioden for kirkeforliket over – den tok slutt med det forrige stortinget – så vi er i en ny situasjon når det gjelder hvordan spørsmål rundt Kirken skal håndteres.

Det jeg da lurer på, er hva slags syn statsråden har på hvordan f.eks. dette med eget rettssubjekt og arbeidsgiveransvar skal håndteres opp mot Stortinget. Ønsker hun en dialog med alle partier her på Stortinget, eller er det bare Kirken og et knappest mulig flertall som skal bestemme om man skal gjøre det grepet som handler om å gjøre Kirken til et eget rettssubjekt og endre arbeidsgiveransvaret, og dermed gjøre noe som er i strid med kirkeforliket?

Statsråd Thorhild Widvey [13:22:27]: Jeg er gjort kjent med Kirkemøtets vedtak når det gjelder å sette i gang den utredningen, og vi er i gang med den utredningsreformen, den forvaltningsreformen, og utreder det. Vi kommer til å se på konsekvensene av kirkemøtevedtaket, og saken er av en sånn karakter at det er ulike instanser som skal høres før vi kan trekke endelige konklusjoner i den. Det gjelder ikke minst de kirkelige instansene selv.

Men jeg vil definitivt komme tilbake til Stortinget med saken når tiden er inne for det. Det er veldig viktig for meg at det brede flertallet som sto bak dette vedtaket, også blir informert, og at de er med i den videre prosessen. At vi skaper den konsensusen som allerede har vært, er veldig viktig.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:23:28]: Eg ønskjer å følge opp det spørsmålet eg begynte på her i stad. Vi lever i eit stadig meir fleirkulturelt og fleirreligiøst samfunn. Utviklinga er positiv – veldig positiv. Vi får rett og slett eit meir samansett samfunn. Men vi har utfordringar når det gjeld å forstå kvarandre og dialog. Dette er område som ministeren har ei viktig rolle i, som ansvarleg for truspolitikken til regjeringa. I så måte er det som skjer i skulen på trussida, veldig viktig og noko eg reknar med at ministeren er djupt involvert i, slik det tidlegare har vore da f.eks. religions- og livssynsfaget blei etablert.

Eg klarer ikkje frigjere meg frå at innføringa av 55 pst. kristendom i dette viktige faget vil forskyve mange område som det er viktig at elevane får sett seg inn i. Ser ikkje ministeren problemstillinga knytt til det?

Statsråd Thorhild Widvey [13:24:31]: Som jeg sa i mitt forrige innlegg, mener jeg at når det gjelder hvordan man skal følge opp de ulike livssynene og religionsundervisningen, inkludert det som har med den kristne forståelsen å gjøre, er det kunnskapsministeren som har ansvar for det og vil kunne svare på det spørsmålet siden.

Men jeg har lyst til å understreke at regjeringen er veldig opptatt av at vi selvfølgelig skal legge forholdene godt til rette for at også andre trossyn enn det kristne får anledning til å få plass i det norske samfunnet. Jeg kommer til å opprettholde gode kontakter med de ulike tros- og livssynsmiljøene både på nasjonalt og lokalt nivå i årene som kommer.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Martin Henriksen (A) [13:25:33]: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV foreslår i dag at elleve måneders studiestøtte bør innføres i løpet av stortingsperioden, og jeg tar herved opp forslaget. Vi mener at flere utredninger ikke er nødvendig – dette kan gjennomføres nå. Dersom det er sånn at regjeringa bestemmer seg for at en gjennomsnittlig student skal få en brøkdel så mye økt studiestøtte som en av Norges rikeste får i skatteutt, vil denne debatten være over.

Men jeg vil snakke om noe annet enn studiestøtte i dag. Skal vi gi studentene kvalitet og samtidig vinne kunnskapskampen, må vi være spisset. Vi må tilby studentene

våre en utdanning som gir dem mulighet til å bli så gode som de kan bli. Det er de nesten 250 000 studentene som tar høyere utdanning i Norge i dag, som skal bygge velferdssamfunnet i framtida, også etter at oljebrønnen en dag er tørr.

For å ivareta det mangfoldet som studentene, arbeidslivet, næringslivet og samfunnet trenger, er vi nødt til å ha fagskoler, høyskoler, universiteter som til sammen tilbyr forskjellige utdanninger med forskjellige metoder og ulike utdanningsløp. I dag er det stort sett opp til utdanningsinstitusjonene selv hva de ønsker å satse på. Vi ser nå, ti år etter Kvalitätsreformen, at veldig mange ønsker å satse på det samme. Det er for så vidt ikke noe galt i det, men spørsmålet er om vi som nasjonale politikere nå bør vurdere å gi en klarere, målrettet bestilling fra staten om hva utdanningsinstitusjonene bør levere.

Vår framtidige velstand avhenger av at vi lykkes med å skape næringer og miljøer som lykkes ute. Vi kan ikke være best på alt. Vi kan ikke være billigst. Men vi kan være smartest, og vi kan være verdensledende på noen områder. Vi har allerede bedrifter og gründere som kan ta steget til verdenstoppen. De bedriftene har ikke som mål å delta i NM, de må vinne VM – hver eneste dag. Det vi trenger for å støtte dem, er mer samarbeid og miljøer som kan bygge både bredde og spiss.

Vi som nasjon blir best, og studentene får best kvalitet, når utdanningsinstitusjonene arbeidsdeler og enes om hvem som skal være fremst innen ulike studieretninger. Da må vi spørre oss selv om hvordan vi sprer ressursene. Jeg mener vi som kunnskapspolitikere bør diskutere om vi bør ha en nasjonal plan for hvordan store, men likevel begrensede, ressurser best utnyttes. Det er et ansvar for oss alle å nærme oss denne debatten konstruktivt og lyttende. Jeg håper kunnskapsministeren og regjeringspartiene er med på det, så vi får satt en retning for norsk høyere utdanning som vil stå seg inn i framtida.

Til slutt, til debatten: Vi visste at denne debatten kom til å handle mye om matteløft og om etterutdanning, men vi visste kanskje ikke at det var Høyre og Fremskrittspartiet selv som hadde behov for både matteløft og etterutdanning. Da det ble sagt at det var ingen satsing på kvalitet under de rød-grønne partiene, er det beviselig feil.

For å ta ett regnestykke som til og med Høyre og Fremskrittspartiet kan skjønne: I 2005 var den statlige satsinga på videreutdanning på 20 mill. kr. I 2012 hadde det økt til nær 300 mill. kr. En rask omgang med kalkulatoren viser en femtendobling. Til sammen har den statlige støtten til kompetanseutvikling økt til nesten 500 mill. kr i 2013.

I Høyres verden er dette ingen satsing – opptil 500 mill. kr er ingen satsing. Men fra den første krona Høyre og Fremskrittspartiet selv leverer, når de bygger på det de rød-grønne har kommet med, da skal det plutselig begynne å gi kvalitet. I virkelighetens verden er det ikke sånn. I virkelighetens verden kan man se at da Kristin Clemet gikk ut av statsrådskontoret, var det 20 mill. kr til videreutdanning. Da Torbjørn Røe Isaksen satte seg ned, var det 500 mill. kr til kompetanseutvikling.

Lærerutdanninga er reformert, vi har økt søkning til lærerutdanningen, det er 6 000 flere lærere i skolen, det er

økning i timetallet i matematikk, norsk og engelsk, 1 300 skolebygg over hele landet er rustet opp, osv., osv. Det har ikke vært stillstand! Det har vært satsing på lærere, lærerutdanning og kunnskap i skolen. Det er ikke de rød-grønne som kommer etter Høyre og Fremskrittspartiet; det er Høyre og Fremskrittspartiet som bygger på det den rød-grønne regjeringa har lagt fram over åtte år – et kunnskapsløft der vi også sto sammen om mye. Økningen er gledelig, og vi er med på det meste. Men Høyres historieskrivning og mattekunnskaper står til stryk!

Presidenten: Da har representanten Martin Henriksen tatt opp det forslaget han refererte til.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Stine Renate Håheim (A) [13:30:44]: En av de store utfordringene vi står overfor, er frafallet i videregående opplæring og utfordringen med å rekruttere flere til yrkesfagene. I framtiden er vi avhengig av enda flere dyktige fagarbeidere som kan bygge landet og forbedre velferdsstaten vår. I dag søker halvparten av elevene seg til yrkesfaglige utdanningsprogrammer, men det er bare 15 pst. av det totale elevkullet som fullfører med fag- eller svennebrev, eller med yrkeskompetanse.

Derfor er det bra å øke lærlingtilskuddet, og jeg er glad for at et enstemmig storting går inn for det i dag, men vi må også legge til rette for motivasjon og mestring underveis og fram til elevene går ut i lærlingperioden.

Derfor la jo også den rød-grønne regjeringen fram en egen stortingsmelding som fokuserte på fag- og yrkesopplæringen. Det skulle bli mer fleksibilitet og mer yrkesrettet opplæring: Vi har yrkesrettet fellesfagene, man gir mulighet for tidligere spesialisering i lærefagene, og hvert fylke har en skole som skal være et fyrtårn for yrkesretting. Det er signert en ny samfunnskontrakt med partene i arbeidslivet som skal skaffe flere lærlingplasser. Den forrige regjeringen satte i gang Ny GIV, som skal være en nasjonal dugnad for å øke gjennomføringen i videregående opplæring.

Det ble i forrige periode lagt til rette for vekslingsmodeller, slik at elevene tidligere – og oftere – kunne komme seg ut av klasserommet og inn i bedriftene for å sette teori og praksis i sammenheng tidligere i utdanningen. Det vil bidra til mer læring og bedre motivasjon. I tillegg vet vi at veldig mange skoler ikke har det riktige utstyret, og derfor sa den forrige regjeringen at vi må få i gang en nasjonal gjennomgang av utstyrssituasjonen for yrkesfagene. Jeg regner med at den nye regjeringen kommer til å følge opp det, og jeg er også glad for at man øker utstyrsstipendet.

Jeg synes det er veldig bra at vi har fått en blå-blå regjering som viderefører vår satsing på fag- og yrkesopplæringen, men forskjellen mellom oss og regjeringen er at vi gjennomfører disse satsingene uten å kutte i andre tiltak i skolen eller øke bruken av oljepengene. Forskjellen er at vi har råd til en helhetlig innsats i skolen.

Representanten Vinje fra Høyre sa i replikkordskiftet at politikk handler om å prioritere. Jeg synes det er lite fram-

tidsrettet å gå på epleslang i ungdomsskolen og å kutte ut ambisjonen om 11 måneders studiefinansiering for å finansiere skattecutt i milliardklassen. Jeg synes det er en dårlig kunnskapspolitikk å gjøre full retrett i barnehagesatsingen – for den er viktig for likestillingen, arbeidslinja, valgfrihet og for tidlig innsats. Men det er en ærlig prioritering å velge skattecutt. Vi mener bare at det er en feil prioritering.

Tor Arne Bell Ljunggren (A) [13:34:05]: Stoltenberg-regjeringen løftet fram nordområdepolitikken som sitt viktigste strategiske satsingsområde i utenrikspolitikken, og Solberg-regjeringen understreker nordområdenes betydning og at satsingen skal fortsette. Ut fra mitt perspektiv – kall det gjerne et nordområdeperspektiv – bør nordområdepolitikken bygge på for det første kunnskap- og kompetansebygging, for det andre næringsutvikling, og deretter infrastruktur og sikkerhet og beredskap.

Disse fire elementene henger selvfølgelig nøye sammen. Kompetansemiljøenes rolle er særlig viktig for å skape ny virksomhet i store vekstsektorer, som sjømat, mineraler, reiseliv, industri, energi og petroleumsvirksomhet, samt en mer offensiv klimapolitikk.

Regjeringen har signalisert at en i løpet av høsten 2014 vil legge fram en langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Det er avgjørende at nordområdene blir tungt vektlagt i en slik melding. En helhetlig satsing på kunnskap, næringsutvikling, infrastruktur og sikkerhet og beredskap er ikke en oppgave for én enkelt aktør. Dersom det nordnorske perspektivet skal bli ivaretatt, må det settes et nordnorsk stempel på den nasjonale nordområdepolitikken. Landsdelens universiteter og høyskoler må bidra til å sette det nordnorske fotavtrykket, og ett element i dette vil være å sørge for at de nye universitetene får samme finansieringsmodell som de eksisterende.

Bekymringen jeg vil signalisere, er at jeg frykter at en satsing på sentrale områder i nord skal bli betraktet som distriktpolitikk. Det vil i så fall være en feilslutning fra regjeringens side. Det som utgjør potensialet for nasjonen, er at de nordnorske miljøene får anledning til å bidra til den nasjonale politikken. Alternativet er å være mottaker av fellesgoder. Vi fra nord vil i stedet være bidragsytere – og helst premisseleverandører. For å få dette til må noen tenke nytt, på nytt – åpne for nye ideer og åpne opp for utvikling og innovasjon. I dette tilfellet er det et politisk ansvar som hviler på regjeringen Solberg. Det er akkurat nå vi har en mulighet.

Nord-Norges bidrag til nasjonen må utgjøre en politisk merverdi. Nord-Norge vil *levere* til nasjonen, og for å få til det må forholdene legges til rette i kunnskapssektoren. Nordområdene må betraktes som en kunnskapsbase og politisk ressurs, og ikke bare som et sted med utnyttbare naturressurser. Dette vil bygge ned forskjeller mellom nord og sør, mellom nord og vest, og mellom øst og vest. Det vil binde nasjonen mer sammen.

Bente Thorsen (FrP) [13:37:05]: Dette er muligens siste gang kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har ansvaret for kirkebudsjettet. Fra neste år er det stor sann-

synlighet for at kulturkomiteen har overtatt dette viktige ansvarsområdet.

Mye har skjedd på det kirkepolitiske området de siste årene. Kirkeforliket har gitt Kirken mer frihet til å styre seg selv, uten politisk innblanding. Fremskrittspartiet mener at Kirken og samfunnet er best tjent med et tydelig skille mellom stat og kirke, og vi ser derfor fram til det videre arbeidet med å gi Kirken full frihet som et eget rettssubjekt. Det er den samme friheten som andre trossamfunn har.

I et dansk ordtak sies det: «Det er bedre å sitte på kroen og tenke på kirken, enn å sitte i kirken og tenke på kroen.» Dette er ganske morsomt sagt og viser oss jo egentlig at religion og livssyn har en viktig plass i samfunnet og betyr mye for mange av oss. Derfor er det viktig for Fremskrittspartiet at regjeringens politikk sikrer retten til fri religionsutøvelse og likebehandling av tros- og livssynssamfunn.

Enda det er ti år siden trosopplæringsreformen ble innført, så har ikke alle menigheter hatt mulighet til å tilby dette. Fremskrittspartiet er derfor veldig fornøyd med budsjettøkningen på om lag 80 mill. kr til trosopplæring. Menighetenes mulighet til å tilby trosopplæring er dermed betydelig styrket.

Fremskrittspartiet er også fornøyd med de andre kirkebevilgningene som vi har fått til sammen med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Bevilgningene til IKT-satsing økes med 9 mill. kr. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen gir også 3 mill. kr til opprettelse av nye diakonstillinger. Videre har flertallet bevilget 2 mill. kr utover vanlig lønns- og prisjustering til styrking av prestetjenesten, som vi vet er mangelfull i Norge i dag. Statstilskuddet til det viktige arbeidet som Sjømannskirken gjør, har vi fått økt med 3 mill. kr.

Kirkebyggene er blant våre flotteste og viktigste kulturminner. Fremskrittspartiet er derfor glad for at rentekompensasjonsordningen til sikring og istandsetting av kirkebygg er på plass igjen, og at den økes med 500 mill. kr i 2014. Fremskrittspartiet er også fornøyd med at det i regjeringsplattformen tydelig framkommer at partiene vil bidra til et nasjonalt løft i sikringsarbeidet av fredede og verne- de kirker. Vi ser derfor fram til at regjeringen kommer tilbake med et forslag om oppfølging av dette ved en senere anledning.

At K-en er kommet inn i RLE-faget, er Fremskrittspartiet veldig positiv til. Kristendommen er faktisk en stor og viktig del av vår kulturarv. Majoriteten av befolkningen bekjenner seg til den kristne tro, og det er flest kompetanse- mål i kristendomskunnskap. Det er naturlig og viktig at tidsbruken spiller dette i KRLE-faget.

Anders Tyvand (KrF) [13:40:31]: Kirken og andre trossamfunn er viktige institusjoner i samfunnet vårt, og derfor er det viktig at disse gis rom til å utvikle seg, og at de får gode rammer rundt sin virksomhet.

Trosopplæring er en av Kirkens viktige oppgaver. Stoltenberg-regjeringen slår fast at trosopplæringsreformen er fullfinansiert med en bevilgning på 302 mill. kr. Men denne bevilgningen er kun justert for prisveksten i perioden fra 2003 og fram til i dag, ikke for lønnsveksten – dette

til tross for at kostnadene i trosopplæringen i all hovedsak er lønnskostnader.

Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti i forhandlinger med regjeringspartiene og Venstre fikk gjennomslag for å kompensere for noe av denne manglende lønnsjusteringen, men det er fortsatt et gap igjen som det er behov for å tette. Jeg mener at vi må sørge for at også framtidige bevilgninger til trosopplæringen justeres i tråd med lønnsveksten.

Jeg er også glad for at regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre har blitt enige om å styrke prestetjenesten med 2 mill. kr. Situasjonen i prestetjenesten er enkelte steder prekær, og det trengs mer midler. Dette er ikke veldig mye penger i denne omgang, men det er en begynnelse på en opptrapping jeg håper vi får se.

Vi har også blitt enige om å øke bevilgningene til Kirkens IKT-satsing og bevilgningen til Sjømannskirken. Vi vet at Sjømannskirken gjør en fabelaktig jobb blant nordmenn som oppholder seg i utlandet i kortere eller lengre perioder, og dette er et arbeid jeg er glad for at vi kan bidra med økte midler til.

Det samme gjelder Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep, som får en økt bevilgning på 0,5 mill. kr.

Til slutt vil jeg nevne en bevilgning som jeg er spesielt glad for. Vi vet at jødene er en av de folkegruppene som har vært mest utsatt for forskjellsbehandling, vold og diskriminering opp gjennom historien, og vi vet at det fremdeles finnes antisemittisme i det norske samfunnet. Kristelig Folkeparti foreslo derfor i 2011 en handlingsplan mot antisemittisme, bl.a. med holdningsskapende arbeid rettet mot skolen. Jeg er glad for at det i forhandlingene med regjeringspartiene og Venstre ble funnet midler til å realisere disse forslagene.

Jørund Rytman (FrP) [13:43:22]: Resultatene fra PISA viser at Norge har store utfordringer, særlig innen matematikk og realfag. Derfor er jeg glad for at regjeringen sier at den vil snu norsk skole gjennom en storsatsing på det viktigste for elevers læring, nemlig læreren.

Dette er viktig på alle nivåer – grunnskolen, videregående skole og høyskolen. Men det er ikke bare utfordringer innen matematikk og realfag. Jeg tror også det trengs en holdningsendring og mer kunnskap blant alle lærere om entreprenørskap, og om hvordan man får elever og studenter til å få lyst til å bli gründere. Her gjør Ungt Entreprenørskap en god jobb, og sånn sett er det lys i tunnelen, og jeg er glad for at det er tverrpolitisk enighet om dette.

Men internasjonalt er Norge en sinke innen innovasjon, og det blir færre vellykkede gründere, og få med høyere utdanning blir gründere. Det må vi se nærmere på.

Et eksempel: Ved Norges Handelshøyskole, en av de ledende høyskolene i Norge som utdanner siviløkonomer; de som gjerne blir administrerende direktører i landets bedrifter, er det visstnok kun 1–2 pst. av dem som går ut av skolen, som starter egen bedrift og blir gründere. Er vi fornøyd med det?

Ser vi nærmere på hvilke utdannelser i Norge som fremmer flest entreprenører, skiller tre yrker seg ut: Det er frisører, tannleger og veterinærer.

Et stykke bak disse kommer terapeuter, jurister, leger og yrker innenfor byggsektoren. Utdannelser på masternivå, f.eks. innenfor økonomi, IT, psykologi og vitenskap, fremmer få entreprenører. Det er tankevekkende. Men det som er enda mer tankevekkende, er følgende harde fakta: Norge ligger kun middelmådig an med en 17. plass på Europas ledende innovasjonsindeks, Innovation Union Scoreboard for 2011. Hele syv av ti nye bedrifter dør før de blir fem år gamle, viser annen statistikk.

I Ernst & Youngs vekstskaperprogram, Entrepreneur Of The Year, ble antallet vekstbedrifter halvert fra 2008 til 2011. Det lover ikke godt for framtidens arbeidsplasser i Norge.

Våre naboland satser derimot hardt på utdanning og utvikling av både entreprenører og vekstbedrifter i skjæringspunktet mellom næringsliv og forsknings- og utdanningsmiljøer. Dette er kanskje også med på å forklare hvorfor nettopp Sverige og Finland troner øverst på den nevnte innovasjonsindeksen for Europa.

Tilbake til læreren. Jeg tror det er mye å hente internt på skolene hos læreren når det gjelder holdningsskaping. Lærere og forelesere må signalisere at det er interessant å være gründer. Det må bli større fokus på innovasjon. Det eneste innovative på f.eks. Norges Handelshøyskole kan ikke være kreativ bokføring.

Dette siste var spøkefullt ment.

Sivert Haugen Bjørnstad (FrP) [13:46:34]: Studentvelferd har blitt tatt opp av flere her, og det er bra. At studentene har det bra mens de studerer, og at de kan studere i gode omgivelser og i et faglig godt miljø, er kjempeviktig for å finne motivasjon til å studere videre, og for å gjøre det så bra som overhodet mulig.

Men den historiefortellingen som fortelles av de sosialistiske politikerne, er jo ikke sann. Den er i beste fall unyansert.

Det er verken fysisk eller teoretisk mulig å reverse-re noe som aldri har blitt innført. Det ligger nøyaktig null – null – kroner til 11 måneders studiefinansiering i budsjettet for 2014 fra de rød-grønne. De har hatt åtte år på å gjennomføre et valgløfte alle de tre partiene var enige om.

Jeg har tatt meg bryet med å se på hva de faktisk skrev i de regjeringserklæringene de kom med. I 2005 sto det:

«Studielån og stipend må reguleres i takt med pristigningen.»

I 2009 sto det ingenting.

Da er det kanskje ikke så rart at resultatet etter åtte år med rød-grønn politikk er at studentene aldri har hatt mindre i stipend og lån når man kjøpekraftjusterer støtten.

Det forklarer kanskje også at resultatet etter åtte år med rød-grønn politikk er en realvekst i studiefinansieringen på 0,2 pst. Det er ganske langt unna 10 pst. Det er faktisk 392 år unna løftet om 10 pst.

Vi legger inn den største økningen i studiefinansieringen på ti år. Der det rød-grønne budsjettet hadde en økning på 1,7 pst., har vi en økning på 3,65 pst. Det er mer enn en dobling, og det er mer enn forventet pris- og lønnsvekst. Det har vi også sagt i regjeringserklæringen at vi skal fortsette med i årene framover.

Jeg tror man må gå i seg selv og se hva man selv har fått til eller – rettere sagt – hva man ikke har fått til, før man gir seg i kast med angrep på andre. Det er noe med det berømte glasshuset, steinen og personen som sitter inni.

Når det er sagt: Det er mye bra studentpolitikk i budsjettet som vi kan være enige om på tvers av partilinjene og ideologi – heldigvis. Det kommer faktisk til å komme forbedringer og økninger.

Økningen i antallet studentboliger som blir bygd, har blitt trukket fram av studentene som det aller viktigste for dem. Det får vi til. Det er viktig for bl.a. å dempe prisveksten i det private markedet. Sammen med økt kostnadsramme og høyere tilskuddssats blir det veldig bra.

For å nærme oss målet om at 20 pst. skal bo i samskipnadsbolig, er det viktig og riktig å fortsette å prioritere det arbeidet.

I tillegg til en rekke andre tiltak gjør dette at studentene i sum kommer bedre ut neste år enn i år.

Åsmund Grøver Aukrust (A) [13:49:40]: Den 14. oktober ble en seiersfest for studentbevegelsen. Mange års kamp ble kronet med seier da den rød-grønne regjeringen la fram sitt statsbudsjett. Vi økte antall studentboliger. Vi innførte studiestøtte til førsteårsstudenter i USA, og ikke minst gikk vi inn for elleve måneders studiefinansiering.

Det stemmer ikke at dette er noe som har vært lovet i åtte år. Arbeiderpartiet gikk til valg på det i 2009, og vi gjennomførte det i det siste budsjettet i denne perioden. Det blir litt rart om argumentet er at vi burde gjort det før – noe som jeg også gjerne skulle sett at vi hadde fått til – men vi gjorde det nå i hvert fall i perioden. Man argumenterer først med at vi ikke har gjort det, og når vi først gjør det, kritiserer man oss for å gjøre det.

Forslaget vårt ble møtt med jubel. Studentene var budsjettvinnerne. Men få uker senere ble seiersfest til gravøl. For selv om Fremskrittspartiet og Høyre brukte mer enn 4 mrd. kr mer enn de rød-grønne, kuttet de en hel måned i studiefinansieringen, bl.a. for å kutte skatten til Norges aller rikeste. Erna Solberg sa at man kunne glemme elleve måneders studiefinansiering. Nestlederen i Unge Høyre sa til studentorganisasjonene at de skulle slutte å syte, og aller ærligst var Tony Tiller, politisk rådgiver i Oslo Høyre, som i Dagbladet skrev kronikken «Studentene fortjener ikke én krone mer», der han sa at «studentene har en elendig sak for å få mer offentlig støtte». Det strider vel mot Høyres kommunikasjonsstrategi, hvor man i størst mulig grad skal kamuflere sine kutt i velferden, men det er mulig det er rom for å være mer ærlig nå som man har vunnet valget.

I Arbeiderpartiet sier vi det motsatte. Vi sier til studentbevegelsen at den gjør en viktig jobb, og at den skal fortsette å legge press på politikerne. Med en blå regjering trengs det mer enn noen gang før. Det skrytes av at det er en historisk økning, men man skal være god på spinning i poli-

tikken dersom man klarer å få en måneds kutt til å bli en historisk økning. Sannheten er at det ble lagt fram et forslag fra regjeringen, men at det ble kuttet så drastisk som det det ble denne gangen.

Jeg er glad for at Venstre og Kristelig Folkeparti har et stort engasjement for denne saken, men det ble nesten litt komisk da Venstre stilte spørsmål til kunnskapsministeren om man kunne vente seg elleve måneders studiefinansiering morgenen etter at de, natten i forveien, hadde stemt mot vårt forslag og for Høyre og Fremskrittspartiets statsbudsjett, som prioriterte helt andre ting. De hadde altså fått mer igjen bare ved å stemme for vårt budsjett, og det helt uten å ha forhandlet.

Det er en mager trøst at det er lovet utredning, for hva er det egentlig man skal utrede? Det trengs ikke flere utredninger. Det trengs handling. Men i dag har man sjansen igjen. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har fremmet et forslag om at Stortinget forventer at det blir innført elleve måneders studiefinansiering i løpet av perioden. Når regjeringen er så motvillig, må det legges press på Stortinget. Vi håper at Venstre og Kristelig Folkeparti blir med på å innfri sine egne valgløfter og legger press på regjeringen.

Tone Merete Sønsterud (A) [13:52:58]: Vi hører og leser uttalelser av landbruksministeren. Det skal satses på landbruket. Det skal være livskraftig og dynamisk, og det skal moderniseres og forenkles. I Sundvolden-plattformen står det:

«Regjeringen vil skape et levedyktig landbruk ved å styrke mulighetene for verdiskaping.» (...) «Norske matprodusenter skal ha konkurransedyktige rammebetingelser for etablering og produksjon.» (...) «Landbruket er viktig for mat- og planteproduksjon, bosetting og kulturlandskap i Norge.»

Og videre:

«Landbruket viderefører lange mattradisjoner, og skal ha som hovedoppgave å levere trygg kvalitetsmat. Norsk landbruksproduksjon tåler konkurranse på kvalitet fra andre land.» (...) «Hovedformålet med landbrukspolitikken skal være en kostnadseffektiv matproduksjon.»

Med bakgrunn i dette: Kan noen i regjeringa forklare meg hvorfor de synes det er en god idé å redusere bevilgningene til landbruksforskning?

I replikkordskiftet tidligere i dag tror jeg representanten Vinje sa at det var en misforståelse at det kuttet til landbruksforskning, men at det derimot skulle satses stort. Noen minutter etterpå innrømmet representanten Thorsen kuttet til landbruksforskningen, men Thorsen begrunnet kuttet med at forskningsmidlene nå skal spisses inn mot det som virker. Det hadde vært fint om Stortinget kunne fått en nærmere forklaring på hva det er som virker.

I tilleggsproposisjonen kan vi under Landbruks- og matdepartementet lese om kutt i støtte til fagsentrene for Bioforsk, at Norges forskningsråd får et kutt innen landbruk- og matområder, at det blir kutt i tiltak til kunnskapsformidling om bærekraftig landbruk, naturmangfold og redusert forurensning, og at det blir kutt for Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning og Veterinærinstituttet

på Ås. Videre blir det kutt for Norsk institutt for skog og landskap, som arbeider med kunnskapsutvikling og formidling om arealressurser, skog og landskap. Og som om ikke det er nok, kuttet det også i bevilgningene til Mattilsynet. Forskningsinstitusjonenes Fellesarena sa under høringene at kuttene ville gå ut over forskning på nye produkter, teknologi, omstilling og effektivisering innenfor landbruksområdet.

Det hadde vært fint å få vite litt mer om hva Vinje refererer til i det hun har snakket med statsråd Listhaug om når det gjelder satsingen på dette. Og til representanten Thorsen: Hva er det som skal spisses? Jeg finner svært lite om det i proposisjonen.

Til slutt til studiestøtte. I et replikkordskifte i dag var representanten Nybø fra Venstre krystallklar på at Venstre var for elleve måneders studiestøtte, og Kristelig Folkeparti er i samme gata. I erklæringsdebatten oppfordret statsminister Solberg alle i denne sal til å stemme for det de er for, men i dag skal altså Kristelig Folkeparti og Venstre stemme imot noe de er for.

Henrik Asheim (H) [13:55:52]: Redelighet og raushet i politikken er viktig, og derfor benyttet jeg sjansen i mitt forrige innlegg til å rose den rød-grønne regjeringen for at den gjennomførte det lærerløftet som Kunnskapsløftet la opp til. Det at man bruker 20 mill. kr fra 2005, er ikke så veldig relevant, fordi et bredt flertall i denne sal vedtok et kunnskapsløft som bl.a. sa at man skulle tidoble innsatsen for etter- og videreutdanning av lærere sammenlignet med Reform 97. Det gjennomførte den rød-grønne regjeringen. Det roste jeg dem for. Det som derimot er kritikkverdigg, er at det stoppet der, og at man, til tross for at budsjettene fortsatte å vokse, ikke prioriterte å fortsette å øke etter- og videreutdanningsbudsjettet.

Det er en veldig interessant skoleforsker, som mange skolepolitikere kjenner til, som heter John Hattie, som har laget en liste fra 1–138 over tiltak som skaper bedre læring i klasserommet. På den listen er så å si alle punktene fra 1–10 relatert til gode, faglig oppdaterte lærere. Punkt nr. 123 er ernæring. Vårt poeng er at man prioriterte feil da man lovfestet frukt og ikke lærernes rett og plikt til etter- og videreutdanning. Det er også litt rart å måtte fortelle sosialdemokrater at politikk og politiske valg har noe å si for resultater. Det er slik at når man ikke løfter de budsjettene, så blir det heller ikke flere etter- og videreutdannede lærere. Problemet til de rød-grønne er jo også at det budsjettet som de selv la frem, som de ønsket at skulle vedtas, og som ville blitt vedtatt i denne sal dersom de hadde vunnet valget, ville økt etter- og videreutdanningen med kroner null fra 2013 til 2014.

Jeg ble av en medrepresentant tidligere beskrevet som høy og mørk. Jeg er 1,86 høy og har mørkt hår, og slik sett er dette et objektivt faktum, men jeg ble også i overført betydning «høy og mørk» da den nye regjeringen la frem sin tilleggsproposisjon. For der tok man veldig mange grep, både ved å øke etter- og videreutdanningen og ved å redusere kommunenes andel til etter- og videreutdanning slik at flere kommuner har råd til å satse på det. Da er det litt synd at f.eks. SV ikke er med på den økningen, fordi de sier

at de da heller vil etter- og videreutdanne flere lærere. Da hopper de over to store problemer. Det ene er at kommunene ikke har kapasitet til å prioritere det. Derfor må staten ta en større del av regningen. Det andre er at den rød-grønne regjeringen har etterlatt seg et massivt etterslep på kapasiteten til å etter- og videreutdanne de lærerne. Når man ikke har den kapasiteten, må man prioritere å bygge den ut. Det gjør denne regjeringen – heldigvis.

Det er hyggelig at også de rød-grønne representantene roser det nye budsjettet og sier at de er enig i mye. Det kan nesten virke som de er mer enig i Høyres og Fremskrittspartiets tilleggsproposisjon enn de var i sitt eget budsjett.

Norunn Tveiten Benestad (H) [13:59:08]: For å sikre konkurransekraften og høy produktivitet trenger landet vårt gode fagfolk i alle deler av arbeidslivet. Det er viktig. Samtidig ser vi alle sammen at den største utfordringen vi står overfor i skolesektoren i dag, er frafallet, og særlig frafallet på yrkesfagene i videregående skole, med alle de konsekvensene det har for den enkeltes mestningsopplevelse og muligheter videre i livet. Dette har vært behørig omtalt i debatten, men jeg vil allikevel benytte anledningen til å understreke, noe som også Kent Gudmundsen tok opp i sitt innlegg, den betydelige innsatsen som regjeringas budsjettforslag legger opp til på dette området. 114 mill. kr ekstra betyr mye. Det må være et tankekors for de rød-grønne at det måtte en borgerlig regjering til for å legge et ekstra trykk på dette yrkesløftet.

Økt lærerlønnskudd, en ny ordning for å stimulere flere bedrifter til å bli lærebedrifter og ekstra bevilgninger til opplæring av lærlinger og kandidater med spesielle behov, er kjærkomne virkemidler for å styrke lærerutdanningen. I håndverkerforeningen i min hjemby, Kristiansand, fikk vi for et par uker siden veldig klar tilbakemelding om at regjeringa tar et godt skritt i riktig retning. Det samme hører vi fra skoler og næringsliv over hele landet. Når den borgerlige regjeringa viser vilje til å prioritere dette området, er det i tråd med valgløfter og varslet politikk. Det gir tillit.

Det er særlig grunn til å trekke fram regjeringas forslag om de 10 mill. kr ekstra i tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med særskilte behov. Dette er de lærerlærlingene det kanskje er vanskeligst å få plass til, og det er kanskje også dem som har mest behov for plass.

Et annet av regjeringas forslag som har fått god mottakelse i skole og i næringsliv, er den nye ordningen med tilskudd til nye lærebedrifter som er foreslått. Når en av tre norske bedrifter vurderer å ta inn lærlinger, men av ulike grunner ikke har gjort det, ser vi at det er nødvendig med incentiver. Jeg har selv hatt ansvar for lærlinger i bedrifter jeg har ledet, og vet at terskelen kan være høy. Samtidig har vi god dokumentasjon på at frafallet blant elever som har læreplass, er dramatisk mye lavere enn blant dem som ikke får plass. Derfor er gode incentivordninger for å få flere lærebedrifter viktig. Jeg har et stort håp om at dette er et område som kan videreutvikles i årene som kommer.

Denne regjeringas offensive satsing på yrkesfag kommer ikke et øyeblikk for tidlig.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Lisbeth Berg-Hansen (A) [14:02:09]: Debatten som finner sted i denne salen nå, er etter min mening en av de viktigste budsjettdebattene. Kunnskapsutvikling og kompetansebygging er helt avgjørende for velferdssamfunnets framtid, enten det er innenfor helsesektoren, petroleumsindustrien, verftsindustrien eller sjømatnæringen. Under den rød-grønne regjeringen var det en vekst i forskningsfinansieringen i perioden 2005–2013 på reelt 6,7 mrd. kr. Da er også SkatteFUNN inkludert. Denne veksten tilsvarer en realvekst på 32,1 pst. Jeg hørte fiskeriministeren omtale denne veksten som et hvileeskjær, og jeg må innrømme at jeg virkelig ser fram til å følge regjeringens satsing på forskning hvis en vekst på 32,1 pst. er det som da må defineres som regjeringens hvilepuls.

Fiskeriministeren selv startet i hvert fall på minus på området kunnskap og forskning. Rett nok, som hun også beskrev, har hun et pluss på om lag 35 mill. kr, men når minusen er 46 mill. kr, ja, så blir altså sluttresultatet en minus på 11 mill. kr. Selv uten realfagsutdanning greide jeg altså det regnestykket.

Men jeg registrerte også replikkrunnen mellom fiskeriministeren og representantene Martin Henriksen og Trond Giske, og jeg vil gi fiskeriministeren – til tross for at jeg ser at hun har forlatt salen – en sjanse til å avklare hvem i regjeringen som har det konstitusjonelle ansvaret for marin forskning. Ifølge statsrådsprotokollen fra 16. oktober er bestyrelsen av avdeling for forskning, styring og administrasjon i Fiskeri- og kystdepartementet lagt til statsråd Monica Mæland. Som kjent forholder Stortinget seg til den som er konstitusjonelt ansvarlig, så jeg vil gjerne gi fiskeriministeren en mulighet til å avklare: Er det statsrådsprotokollen som er feil, eller er det statsråd Aspaker som feilinformerer Stortinget?

Heidi Nordby Lunde (H) [14:04:56]: Jeg var russ i 1991, to år etter at muren falt i Berlin og hele det europeiske kartet forandret seg, både politisk og geografisk. Dette var det samme året som forskerne i Bern – som i dag, som noen vil kjenne til, plundrer med big bang-teorier – fant fram til grensesnittet, altså uttrykket, til den teknologien vi i dag kjenner som Internett. Så det året jeg var ferdig med videregående, ble den teknologien som muliggjorde mine arbeidsplasser de siste 20 årene, oppfunnet. I 2009 jobbet over 160 000 mennesker innen IKT i Norge. Vi skal altså utdanne barna våre til jobber som ennå ikke eksisterer, ved å bruke teknologi vi ikke har funnet opp, for å løse problemer vi ikke kjenner til.

Kunnskapsministeren har påpekt at vi har et realfagsproblem. Dette er ikke bare en utfordring når det gjelder forvaltningen av Norges naturressurser, for realfag er ikke bare for blivende ingeniører – f.eks. stryker sykepleierstudenter hvert år i enkel regning med legemiddeldoser. De klarer ikke matematikken som visstnok skal være på ungdomsskolenivå.

Selv valgte jeg språk på videregående, men for å kommunisere menneske til menneske i dag er det et helt annet

språkformat vi trenger for å innovere, skape og realisere det potensialet som ligger i menneskelig samarbeid – det er kode, kommunikasjonen mellom menneske og maskin. Denne uken runder den frivillige bevegelsen Lær Kidsa Koding sin time nr. 5 000 med gratis innføring i koding til lærere og elever i Skole-Norge. Denne timen gir elevene mulighet til å oppleve mestring og skaperglede innen problemløsning, matematikk, kreativitet og innovasjon, og det på en god måte.

Vi skal ikke bli programmerere alle sammen, men vi skal bruke dagens teknologi til å skape jobber som ennå ikke eksisterer, for å løse problemer vi ennå ikke kjenner til, men også problemer vi faktisk kjenner til. For eksempel kan vi redusere CO₂-utslipp gjennom å redusere antall biler på veiene, og dermed redusere kø, kjøretid, veislitasje og ulykker. Verden over akkurat nå bruker millioner av mennesker app-er til å søke etter ledig plass hos noen som skal samme vei som dem. Statens vegvesen har regnet ut at dersom vi økte antall passasjerer i biler i rushtrafikken fra 0,2 passasjerer til 0,5 passasjerer, ville det tilsvart kapasiteten i all kollektivtransport til sammen. Så med de riktige virkemidlene åpner det for uante muligheter innen transport og samferdsel – lær kidsa koding.

Jeg synes det er litt fascinerende at vi under hele valgkampen hørte om den fabelaktige framgangen som norske elever hadde gjort under de rød-grønne i matte, en påstand som det flere ganger ble konkludert med var feil etter avisenes faktasjekk. Enda mer interessant er det at nå som PISA-resultatene har kommet, er de ikke relevante. Jeg er glad for at de rød-grønne etter å ha tapt valget har lagt seg på en retorikk om at vi egentlig er enige i skolepolitikken. Vel, så lenge det er denne regjeringen som står for den faktiske politikken, er jeg glad for det. Det kan bety at våre barn får til jobber som ennå ikke eksisterer, ved å bruke teknologi vi ennå ikke har funnet opp, for å løse problemer vi ennå ikke kjenner til.

Martin Henriksen (A) [14:08:07]: Det er allerede nevnt fra talerstolen at statsminister Erna Solberg i trontaledebatten sa at i denne sal skulle man stemme for det man var for. I dag har vi fremmet et forslag om å innføre elleve måneders studiestøtte i løpet av inneværende stortingsperiode. Da er det interessant å få vite i løpet av debatten hvordan Høyre vil stille seg til stemmegivingen i denne saken. Vil partiet gi Kristelig Folkeparti og Venstre mulighet til å stemme for det de er for når det gjelder tiltak som ikke har budsjettvirkning i 2014, som ikke trenger å ha det i 2015, men i det året regjeringa selv velger? Det må jo være i Venstre og Kristelig Folkepartis egen interesse. Venstre har foreslått elleve måneders studiefinansiering ti ganger de siste årene – det at de har det med i sitt alternative budsjett teller ikke når de ikke fikk det med gjennom forhandlingene med Høyre og Fremskrittspartiet. Kristelig Folkeparti sier i sitt program at de ønsker 1,5 G i studiestøtte. Det utgjør ca. 30 000 kr. De fikk forhandlet fram ca. en tiendedel av det med Høyre og Fremskrittspartiet. Nå har de sjansen til å stemme for det de er for.

Så må jeg si at jeg synes det er veldig interessant, og til og med litt overraskende, at de som snakker mest om

frukt, ikke er SV, men Høyre. Det virker nesten som om sånne negative holdninger til frukt og grønt i skolen hos Høyre må bunne i en slags nær-banan-opplevelse i barnetida – så sterk aversjon virker det som om Høyre har mot frukt og grønt i skolen. Men de snakker som om kuttet i frukt og grønt skal bevise at de satser på kvalitet. Nei, det beviser bare at de bruker oljepengene – 4 mrd. kr mer – til skattekutt, og ikke til skolen.

Representanten Asheim sa at politiske valg har noe å si. Ja, det har det. Derfor har vi prioritert etter- og videreutdanning av lærere og kunnskapsløft i skolen. Han viser også til skoleforskning. Jeg synes det er bra dersom Høyre vil ha en kunnskapsbasert skolepolitikk. Da kan de bl.a. lytte til rådene fra OECD, som egentlig sier at det viktigste Høyre nå kan begynne å tenke på i skolepolitikken, er å ikke gjennomføre en politikk for flere privatskoler, karakterer og nivådeling, som forskerne advarer sterkt mot. Det viktigste rådet synes rett og slett å være ikke å gjennomføre Høyres program – bare gjennomføre de delene man er enig med de rød-grønne om.

Marianne Aasen (A) [14:10:51]: Hvis det er noen som sitter og ser på denne debatten litt utenfra, litt utenfor norsk politikk – enten man kommer fra et annet land, eller fra en annen klode, skulle jeg til å si – må det virke litt rart at man diskuterer etter- og videreutdanning som det store konflikttemaet. Er det noe vi har vært enige om helt siden 2005, er det at vi skal satse på etter- og videreutdanning. Det har i hvert eneste budsjett siden 2005 vært enstemmighet om at vi skal satse på etter- og videreutdanning. Også forslaget fra denne regjeringen er det full enighet om – og så blir det det store. Jeg tror Høyre ønsker seg veldig en debatt om dette for å gjøre det til sitt varemerke – på grunn av at dette er det eneste tiltaket de har i skolepolitikken, og på grunn av et smalt kunnskapssyn.

I tillegg: Det er nå en gang sånn at det er kommunenes hovedansvar – i likhet med alle andre arbeidsgiveres – å sørge for etter- og videreutdanning av sine ansatte. Det betyr, som i all annen skolepolitikk, at vi må ha en god og solid kommuneøkonomi.

I 2005 var norske kommuner sulteføret. Et rekordantall kommuner sto på ROBEK-lista – de hadde hatt svært dårlige kår under Erna Solberg som kommunalminister. Det første vi gjorde, var å legge inn 5 mrd. kr, slik at man i hvert fall fikk på plass egenandeler. Allikevel var det ikke nok. Derfor måtte vi etter hvert endre modellen for hvordan etter- og videreutdanning blant lærere ble finansiert, ved at staten og også lærerne selv tok en litt større andel av finansieringen av dette. Før dette ble ikke plassene fylt opp. At vi skulle ha vedtatt enda flere hundrevis av millioner kroner til et opplegg hvor pengene bare ble stående ubrukt, synes jeg ikke hadde vært klokt.

Nå har vi klart å fylle opp plassene. Både den forrige statsministeren, Stoltenberg, og daværende kunnskapsminister, Kristin Halvorsen, var klare på at med en gang plassene var fylt opp, skulle vi fylle på med mer penger. Det gjør vi nå. Og det er vi alle enige om. Så blir det den store saken! Det synes jeg er underlig.

Dessuten har jeg lyst til å komme med en kommen-

tar til representanten Nordby Lunde, som påsto at det som ble sagt, at vi hadde framgang i matematikk, var feil. Det var ikke feil i det hele tatt. Vi hadde framgang i matematikk i TIMSS-undersøkelsen. Vi hadde størst framgang av alle OECD-land når det gjaldt tiåringers matematikkunnskaper. Vi hadde størst framgang i Norden, og vi var omtrent på samme nivå som Finland. Det som ble sagt som var feil, var at vi lå foran Finland. I rene tall er det riktig, men det er ikke signifikant. Det var dette faktasjekken tok dem på. Vi har framgang i matematikk blant de yngste elevene. Det er forskningsmessig godt belagt, og det synes jeg ikke vi skal snakke ned. Den generasjonen barn som nå går på barneskolen, særlig på 1.-4. trinn, jobber og står på. De har en helt fantastisk god skole – bedre enn den som de som nå har blitt testet i PISA-undersøkelsen, har. Det er min påstand.

Stefan Heggelund (H) [14:13:55]: Jeg har lyst til å berømme Arbeiderpartiet for deres engasjement for skolepolitikk.

Og nå skal de virkelig satse. Etter valgnederlaget satte de Trond Giske til å lede komiteen. Det blir sikkert bra. Han la jo grunnlaget for sin komitéledertilværelse i Debatten på NRK i forrige uke. Da sa han at det er et eller annet rundt dette faget matematikk, måten vi underviser på, måten vi følger opp elevene på, og den kompetansen som lærerne har.

Det er slike maktdemonstrasjoner av innsikt som skal til for at man i Arbeiderpartiet blir komitéleder. Substansen er til å ta og føle på. Da er spørsmålet: Kan det bli bedre? Ja, det kan det. Da den rød-grønne regjeringen la fram sitt forslag til budsjett, var det et typisk utdanningsbudsjett. Så legger Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen fram sitt budsjettforslag, og da endrer de rød-grønne sitt forslag til utdanningsbudsjett. Hvorfor gjør de det? Det er tydeligvis fordi de ikke kan stå inne for sitt opprinnelige budsjettforslag. Er det flaut? Ja, men det er virkeligheten. Allikevel presterer Trond Giske og andre rød-grønne representanter å oppføre seg som om vi i de andre partiene skal sende takkekort og blomster for det de gjorde da de satt i regjering.

Jeg synes vi skal bruke lite grann tid på realitetene. Vårt budsjettforslag var større enn det opprinnelige budsjettforslaget fra de rød-grønne. Jeg skal være den første til å innrømme at penger ikke er alt. Men når vi bruker pengene godt, når vi bevilger mer til etter- og videreutdanning av lærere, til forskning eller til en enorm økning i studiestøtten, er det jammen bra at vi fikk en ny regjering.

De rød-grønne har sagt at de skal være en konstruktiv opposisjon. Det er bra – det trenger vi i et demokrati. Min bønn til de rød-grønne er derfor: Bli flinkere! Det vi har nå, er en komitéleder fra Arbeiderpartiet som løper etter regjeringens budsjett, og som ikke evner annet enn å snakke om utdanning i generelle vendinger. Det er trist for skolen, men det er også trist for politikkutviklingen i landet vårt.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [14:17:11]: Det har vært flere spørsmål her om landbruksforskning. Jeg fikk ikke et slikt spørsmål i min spørreunde, så jeg tenkte jeg skulle adressere det nå.

Departementet har oversikt over hele forskningsbudsjettet. Totalt var økningen innen forskning på ca. 0,5 mrd. kr sammenlignet med det foreslåtte budsjettet. I budsjettforliket i Stortinget lå det inne noen reduksjoner for landbruksforskning – ca. 34 mill. kr i to bolker. Det var altså ikke en nedgang i forskningsinnsatsen generelt – her var det en kraftig oppgang – men i den forskningsinnsatsen som lå under Landbruksdepartementets budsjett. I budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre i Stortinget ble det 30 mill. kr til landbruksforskning. Dette burde med andre ord ikke volde den store bekymringen.

Jeg har lyst til å benytte anledningen til å takke for en god debatt. Jeg tenkte jeg ikke skulle si noe som forlenger debatten, men rett og slett si at jeg synes det har vært en god debatt. Og jeg ser med glede på at flere slutter seg til regjeringens forslag om etter- og videreutdanning, lærlingtilskudd og forskningsløft. Det setter regjeringen selvfølgelig pris på.

Trond Giske (A) [14:19:00]: Først til debatten med fiskeriministeren. Jeg kan ikke konstatere annet enn at hvis statsrådsprotokollen fra 16. oktober er riktig, har statsråden rett og slett feilinformert Stortinget. Hun sto på talerstolen og sa at hun hadde det fulle og hele ansvaret for forskningsområdet innen fiskeri. Det stemmer rett og slett ikke med statsrådsprotokollen. Dette må vi få oppklart i løpet av møtet, for dette er viktig.

Så til debatten i dag. Jeg er veldig glad for at kunnskapsministeren på slutten sa at han var glad for å få støtte for forslagene sine. Det pleier gjerne å være regjeringens holdning at hvis man foreslår noe og får bred støtte for det, er det positivt. I dag kan man nesten oppfatte det som om Høyre er litt skuffet over at et samlet storting er med på økt øremerking av tilskudd til videreutdanning av lærere. La oss også holde fast på at vi snakker jo ikke om at noen her har oppfunnet videreutdanning for lærere – vi snakker om økt øremerking. Høyre har stort sett brukt valgkampen på å snakke mot at man skal øremerke kommunale tilskudd. Vi har ikke vært så demagogiske og fundamentalistiske på dette. Vi bruker øremerking der det er nyttig, og er glad for at Høyre også ser at det verktøyet de arvet der, kunne brukes enda mer aktivt.

Så til dette med pengene. Hvis vi hadde brukt 4 000 mill. kr mer fra oljefondet, fra kommende generasjoners arv, tror jeg vi skulle klart å finne litt mer til utdanning enn det kunnskapsministeren har funnet. Det er jo det vi gjør. Vi bruker ikke oljepenger, men andre anslag, økt utbytte og penger som gir økt handlingsrom, og har dermed også mer penger til utdanning. Vi gjennomfører videreutdannings-satsingen uten å kutte i tilbudet til elevene.

Kunnskapsministeren sa at kuttet i den ellefte måneden i studiefinansiering ikke er et kutt, fordi det ikke har virkning før i 2015. Vel, da må vi tro at Venstre og Kristelig Folkeparti står fritt til å stemme for elleve måneders studiefinansiering, for det er heller ikke en reell påplussing siden det ikke har virkning før i 2015 eller i 2016. Vi antar at med den logikken, står nå Kristelig Folkeparti og Venstre fritt til å stemme for det de er for.

Høyre har drevet litt kreativ historiefortelling her i dag,

bl.a. om studiefinansiering, og har vist til det store løftet under Clemet. Vel, det ble vedtatt mot Høyres stemmer i 2001. Røe Isaksen hadde en litt pinlig seanse under spørretimen, hvor han hardnakket hevdet at dette skjedde i 2003. Det gjorde det ikke, det skjedde høsten 2001, mot Høyres, Kristelig Folkepartis og Venstres stemmer. Da Clemet overtok etter meg, bygde vi 900 studentboliger i året. Da hun gikk ut av kontoret, bygde man 300 studentboliger. Man frøs kostnadsnormen i de årene man laget budsjett – iallfall sammen med Fremskrittspartiet – og nå kutter man den ellefte studiemåneden. Hva vondt studentene har gjort Høyre, vet jeg ikke, men det er i hvert fall en konsekvent linje å svekke studentvelferden.

Kristin Vinje (H) [14:22:12]: Denne høsten ser vi at det betyr noe for kunnskapssamfunnet at vi har fått en ny regjering. For det første har det konkret betydning fordi regjeringen er så tydelige på sine prioriteringer. Den mener det den sier når de sier at de skal realisere kunnskapssamfunnet, og det kommer konkrete forslag til styrking både på skole, høyere utdanning, forskning og innovasjon. Det som også skjer, er at de rød-grønne kommer løpende etter lærerløftet og yrkesfagløftet. Det er positivt. De støtter opp under økte bevilgninger til etter- og videreutdanning, økt lærlingtilskudd, økt satsing på yrkesretting på yrkesfag, og bruk av vekslingsmodeller og mer hospitering i bedrift for lærere.

20. august besøkte Stoltenberg og Giske Kattem skole i Trondheim med et milliardløft til etter- og videreutdanning. Satsingen skulle rett og slett dobles, ifølge TV2. Så kommer budsjettet, og det er kun en videreføring, ikke et økt budsjett. Det er ikke rart det blir debatt om dette da. Samtidig synes jeg det er påfallende at de ikke støtter forslaget om å satse 10 mill. kr ekstra i tilskudd til de bedriftene som tar inn lærlinger med særskilte behov. Dette er de lærlingene det oftest er vanskeligst å finne en lærlingplass til.

Regjeringen styrker forskningen med nesten 0,5 mrd. kr i forhold til den avgåtte regjeringen. Dette er tydeligvis heller ikke noe de rød-grønne ønsker å prioritere. Det betyr altså mye for kunnskapsmiljøene at vi har fått en ny regjering som satser offensivt på forskning. Regjeringen foreslår 50 mill. kr til modernisering av utstyrs-parken i ingeniørutdanningen i 2014, og regjeringen har som mål at Norge skal være blant Europas mest innovative land. Derfor har regjeringen særlig prioritert å styrke den næringsrelevante forskningen, bl.a. økes bevilgningen til Brukerstyrt innovasjonsarena og til SkatteFUNN. Regjeringen foreslår også å styrke innsatsen innenfor petroleumsforskning, marin forskning, nanoteknologi, bioteknologi og IKT. Dette er fagområder som er viktige for å sikre fornyelse og omstilling i nærings- og samfunnsliv.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen prioriterer verdiskaping. Da Stortinget sluttet seg til handlingsregelen, pekte en enstemmig finanskomiteé på at investeringer i infrastruktur, utdanning og forskning er viktig for å få norsk økonomi til å fungere bedre. Den delen av handlingsregelen har den rød-grønne regjeringen rett og slett ikke tatt alvorlig.

Da regjeringen fremmet sin tilleggsproposisjon, ble den godt mottatt, og jeg har hørt utrolig mange gode ord om den. Jeg vil sitere Abelia, som er nevnt her før, som sa:

«Vi har lett med lys og lykte etter noe negativt, men vi har sjelden sett en så tydelig dreining i riktig retning mot mer kunnskap, forskning og innovasjon».

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [14:25:10]: Det har vore ein kreativ debatt, vil eg seie. Eg innleia med å snakke om kreativitet, og det har vore mange teikn til kreativitet også i denne debatten. For det første har det vore ein kreativ omgang med forskning, f.eks. presterer Asheim å bruke den store kunnskapsforskarer Hattie til det som talar for saka hans, men tar ikkje med seg dei tinga som talar veldig sterkt imot Høgre sin måte å tenkje på.

På spørsmål til Hattie om kva som kan betre kvalitet i skulen, svarar han, på engelsk, at betre kvalitet i skulen

«is not going to happen with short-term interventions, by naming and shaping, by more testing, by more accountability».

Vidare er det andre forskarar som går i same retning i spørsmålet som gjeld det såkalla PISA-hysteriet, som kunnskapsministeren og Asheim bidrog til. I NIFU-rapporten 23/2013, Jakten på kvalitetsindikatorer, blir det åttara frå forskarhald mot å overdrive betydinga av enkeltresultat og å styre etter enkeltresultat:

«Når man ser på summen av slike prestasjonsmål, som blant annet inkluderer TIMSS, PISA, de nasjonale prøvene, lokale prøver (f.eks. Osloprøven), prøver for fastsetting av standpunktarakter og eksamener, bør man diskutere hvorvidt dette krever for mye av skolens og elevenes tid, ressurser og fokus.»

På same måte er det andre skoleforskarar som trekker opp det same temaet. Shirley og Hargreaves er i boka «Den fjerde vei», som nå har kome ut på norsk, veldig tydelege på at trua på at testar og karakterar bidreg til betre læring, er eit teknokratisk blindspor. Det same er erfaringa frå Finland. Dette er omtalt i førre utgåve av «Utdanning», der Sahlberg, som har vore leiar av senteret for mobilitet i det finske utdanningssystemet, svarar at

«Finnish Lessons documents how Finland achieved success without going through the arduous and controversial process of implementing competition, school choice, and test-based accountability».

Vi står her i ein situasjon der vi har ei regjering som står på trappene til å innføre det som ein ganske kraftig vegg av forskarar og skolefolk åttvarar mot. Eg synest denne debatten har vist at uansett kor kreative ein er i omgangen med forskinga ein står overfor, er svaret frå marka i skolen og frå forskarverda at den løysinga og dei visjonane som høgresida har for norsk skole, er feil.

Kent Gudmundsen (H) [14:28:34]: Aller først en kort replikk til representanten Trond Giske. Det er faktisk sånn at da Høyre kom inn i regjering i 2002, videreførte man den økningen i tilleggsproposisjonen. Her synes jeg man må forholde seg til korrekt historieskriving.

Det som fikk meg til å ta ordet her i dag, var innlegget fra Marianne Aasen, som la fram at det er fullstendig enig-

het i den satsingen og den strategien vi har innenfor etter- og videreutdanning. Det er selvfølgelig hyggelig – hvis det hadde medført riktighet. Faktum er at da Høyres kunnskapsminister inntok Kunnskapsdepartementet, ønsket man egentlig en enda større satsing på etter- og videreutdanning av lærere enn det som det var mulig å legge fram for Stortinget i tilleggsproposisjonen. Det var rett og slett ikke kapasitet i systemet for den satsingen man ønsket å innføre. Det synes jeg tegner et bilde av den planlagte strategien til den rød-grønne regjeringen for hvilken kapasitet vi i framtiden skulle ha for å møte behovet innenfor etter- og videreutdanning i skolesektoren.

En annen ting er finansieringsordningen vi har innenfor etter- og videreutdanning. Alle vet at kommuneøkonomien er stram. Selv om tilleggsproposisjonen faktisk medfører en vesentlig lettelse i økonomien til fylkeskommunene, som sitter med ansvaret for en masse fylkesveier, og der man fra denne regjeringen har lettet det trykket betraktelig, er det engang slik at man som politiker er nødt til å prioritere. Og i prioritering mellom helse, veier og næringssatsing er det av og til litt tøft å nå det nivået for lærerne som man ønsker, som man har ambisjoner om, og som man har lyst til å få gjennomført.

Det at man nå har en egenfinansiering på 75 pst. – og man vet at læreren jobber 25 pst. under videreutdanningen – medfører i realiteten at vår regjering faktisk gjør kommuneøkonomien helt irrelevant for at man skal kunne satse på videreutdanning av lærere innenfor matematikk og naturfag – fag som siste PISA-rapport for øvrig bekreftet at det er nødvendig å ha et ekstra fokus på.

Jeg vil understreke nok en gang at ambisjonene for denne regjeringen om å bygge kunnskapssamfunnet er store, og vi leverer gjennom den tilleggsproposisjonen som debatteres Stortinget i dag, og som er stadfestet gjennom budsjettforliket.

Christian Tynning Bjørnø (A) [14:31:41]: Den rød-grønne regjeringen har tatt store grep i etter- og videreutdanning av lærere – fra 20 mill. kr til 500 mill. kr – og – ja, det har vært full enighet om dette i Stortinget, akkurat slik det nå er full enighet om de ekstra midlene i tilleggsproposisjonen. Det det ikke er enighet om, er hvordan man prioriterer. Høyre og Fremskrittspartiet har tatt pengene fra elevenes timetall og tiltak for å finansiere egne skoletiltak. Vi trengte ikke å ta fra elevene, vi har klart begge deler fordi vi prioriterer kunnskap – hele eleven – framfor skatteuttak, smålige kutt i elevenes utvidede skoledag og fjerning av frukten. Vi stemmer for det vi er for, og mot det vi er mot, slik statsministeren og halvopposisjonen har prediket. Sånn sett gir vel faktisk våre budsjettprioriteringer mer penger til grunnopplæringen – dersom det var poenget.

Jørund Rytman roser Ungt Entreprenørskaps innsats i skolen. Selv har jeg erfaringer med Ungt Entreprenørskap fra da jeg i første klasse på Porsgrunn videregående skole hadde ungdomsbedrift. UB selskapsformidling het bedriften. Forretningsideen gikk ut på å arrangere skoleball og disko i grenlandsområdet. Det var ikke særlig vellykket, men det var veldig lærerikt. Poenget er at i Telemark – mitt

fylke – brukes en stor andel av de regionale utviklingsmidlene nettopp på Ungt Entreprenørskap. I Telemark ligger regjeringens varslede kutt i regionale utviklingsmidler an til å bli ca. 20 mill. kr. Jeg frykter hva det vil bety for nettopp innsatsen Ungt Entreprenørskap gjør i norsk skole.

Iselin Nybø (V) [14:33:42]: Som jeg sa i mitt tidligere innlegg, er Venstre for elleve måneders studiestøtte, og vi la det også inn i vårt alternative budsjett. Det skal ikke være tvil om at Venstre kommer til å fortsette å jobbe for elleve måneders studiestøtte, men når vi ikke fikk det direkte inn i budsjettavtalen med Høyre og Fremskrittspartiet, er vi fornøyd med at vi har fått inn et punkt, der det står at det skal lages en plan for økning av studiestøtten og studiestøttens lengde. Så dette er noe vi kommer til å følge opp i kommende budsjettprosesser.

Jeg ba om ordet nå fordi jeg ville redegjøre kort for at Venstre på grunn av dette ikke kommer til å stemme for det forslaget som er framlagt av representanten Henriksen.

Tina Bru (H) [14:34:44]: Da kunnskapsministeren presenterte resultatene i den siste PISA-undersøkelsen, var han klar på at vi ikke skulle krisemaksimere i beskrivelsen av norsk skole. Det er ingen grunn til å overdrive eller fargelegge språkbruken. Tallenes tale er klar, sa han. For tallene viser at resultatene ikke er gode nok. Til tross for dette lot mange rød-grønne politikere seg provosere av kunnskapsministerens kommentarer. Hvorfor? Jo, fordi kunnskapsministeren tillot seg å bruke betegnelsen «real-fagsproblem» for å beskrive situasjonen i norsk skole. Jeg skal la være å nevne at representanten Trond Giske brukte samme betegnelsen i debatten på NRK, uten at det ser ut til å ha opprørt de rød-grønne politikerne nevneverdig.

Dersom målet vårt er å oppnå middelmådighet i norsk skole, har vi lyktes. Ut fra det mange arbeiderpartirepresentanter har uttalt fra denne talerstolen her i dag, kan det se ut til at Arbeiderpartiet er fornøyd med det.

Men skal vi politikere lene oss tilbake og si oss fornøyd med at skolen vår er «grei nok»? Jeg mener nei. Vi må ha høyere ambisjoner for norsk skole enn å være i midtsjiktet blant OECD-landene.

Gjennom valgkampen var Arbeiderpartiet mer opptatt av å snakke om hvordan Høyre svartmalte og snakket ned norsk skole, enn selv å presentere nye løsninger på hvordan ting kan bli bedre. Samtidig skrøt de av forbedrede skole-resultater. Sannheten om skolerisultatene har nå kommet med PISA-tallene, men Arbeiderpartiets strategi ser ut til å være uendret. Den eneste endringen jeg kan se, er at de nå plutselig er enige med regjeringen i at vi må bruke mer penger på etter- og videreutdanning av lærere. Det er bra.

En representant fra Arbeiderpartiet sto her på talerstolen i dag og ramset opp flere av landene som har vært med i PISA-undersøkelsen, som gjorde det dårligere enn oss. Jeg vet ikke helt hva poenget med det var, men jeg antar at det var nok et forsøk på å vise at vi ikke er så verst her i Norge. Problemet er bare at med de forutsetningene vi har, er det langt fra bra nok.

Fakta er at Norge har det tredje høyeste utgiftsnivået per elev i OECD. Vi har også en høy lærertetthet sammen-

lignet med andre land. Til tross for dette ser vi en nedgang i resultater. Noen har spurt om nedgangen står som en dom over den rød-grønne regjeringens skolepolitikk. Jeg vil heller si at holdningen de rød-grønne har inntatt etter at tallene fra PISA ble offentliggjort, er det som står til dom over deres skolepolitikk. Å la seg provosere av at noen påpeker at norsk skole ikke er god nok, sier noe om hvor lave ambisjonene for skolen faktisk er i disse partiene.

Heidi Nordby Lunde (H) [14:37:22]: Man lar seg inspirere. For først var representanten Marianne Aasen oppe og sa at vi ikke skal snakke ned den fabelaktige framgangen som norske elever har hatt i matematikk, og som vi hørte om under hele valgkampen. Men deretter var representanten Knag Fylkesnes oppe og sa at vi likevel ikke skal lese så mye inn i resultatene. Det er klassisk rød-grønt: Ta gjerne æren dersom det går bra, men når det ikke går så bra, er det ikke så nøye likevel.

Jeg kom med en påstand, og det var jo nettopp at påstanden om at norske elever er de beste i matte i Norden, ble tatt i faktasjekk. Konklusjonen er: «Med statistikk kan man bevise alt», skriver Bergens Tidende. Det sa også den britiske statsministeren James Callaghan, og han fortsatte: «– også det motsatte». Undersøkelsen Jens Stoltenberg bruker som bevis, viser at barn på femte trinn i Norge scorer høyere enn jevnaldrende finske barn på fjerde trinn i 2011. Men forfatterne av rapporten advarer mot å trekke en bastant konklusjon, og utvalget i tilleggsundersøkelsen om norske femteklasser er lite og ikke representativt. Det er med andre ord god grunn til å problematisere påstanden om at norske tiåringer er best i matte i Norden. I denne faktasjekken vurderte de imidlertid utsagnet i duellen i TV 2 hvor man sa at norske elever er best i matte i Norden. Det er feil. Norske åttendeklassinger scorer, tross framgang, dårligere enn elever på samme trinn i Finland og Sverige.

Presidenten: Representanten Trond Giske har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Trond Giske (A) [14:38:55]: Kent Gudmundsen har tydeligvis gått samme skole som Torbjørn Røe Isaksen, men la oss bare få dette helt klart: Høsten 2001 foreslo Stoltenberg-regjeringen en heving av stipendandelen fra 30 til 40 pst. Det var 1 000 kr i måneden med innføring fra studieåret 2002–2003. Det ble reversert i sin helhet i tilleggsproposisjon nr. 4 for 2001–2002 som ble fremmet 9. november 2001 av den nye Bondevik-regjeringen der Clemet var utdanningsminister. I Stortinget tvang Fremskrittspartiet, Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV dette igjennom, for vi hadde flertall. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre stemte imot, selv etter at det var klart at det var flertall i salen, og ville beholde på stipendandelen på 30 pst. Det ble innført likevel. Som straff sørget Clemet for ikke å kostnadsjustere studiefinansieringen i sin periode og reduserte altså studentboligbyggingen med nesten 70 pst.

La oss nå snakke om framtiden også. Det blir spennende å se om Høyre i dag benytter anledningen til å rette

opp disse tidligere kuttene ved å stemme for en ellefte måned i løpet av perioden.

Presidenten: Representanten Kristin Vinje har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kristin Vinje (H) [14:40:19]: Det er artig å høre filosof Knag Fylkesnes drodle rundt begreper som kreativitet og læring. Men som realist må jeg si at jeg er mer opptatt av konkrete tiltak for å styrke realfagene – og for å styrke realfagene blant lærerne.

I boken til Erik Solheim får SV så hatten passer, nettopp fordi de ikke har evnet å sette lærerne i sentrum. Han sier at SV har svekket sin troverdighet som skoleparti etter åtte år i regjering nettopp fordi de ikke har satt det som er det viktigste, lærerløftet, i sentrum. Det er godt sagt.

Presidenten: Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [14:41:08]: Eg trur Høgre no må bestemme seg, for dei har ein ganske kreativ omgang med ansvar. For det første: Førre gongen, da det gjekk bra på testar, tok dei ansvar for det – det var dei som hadde stått bak det. Men når det går dårleg, spring dei frå ansvaret. Dei må bestemme seg for ei eller anna linje her. No sit dei med ministeren – dei må bestemme seg.

Mi påpeiking av denne PISA-populismen som kunnskapsministeren og fleire andre i Høgre har drive med, er at ein har tatt utgangspunkt i ein prøve – ein prøve – samtidig som vi har mange andre testar som vi også kan sjå på når vi skal ta stilling til korleis det går i den norske skolen. Min kritikk har vore enkel: Du kan ikkje lage hysteri eller drive politikk ut frå ei undersøking. Du kan lære av ho, men du kan ikkje ta utgangspunkt i ho for all vidare politikk.

Dersom det er veldig vanskeleg å forstå for Høgre-politikarar, er eg veldig bekymra for korleis skolepolitikken herfrå kan utviklast, for da kan det hende at ein satsar (...) (presidenten klubber)

Presidenten: Nå er jeg bekymret for at taletiden er over.

Representanten Marianne Aasen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Marianne Aasen (A) [14:42:26]: Jeg tar utfordringen fra representanten Bru, for jeg tror det hun viste til, var at jeg ramset opp diverse land og hvordan de kommenterte PISA-undersøkelsen.

Hovedpoenget mitt var nettopp at PISA, TIMMS, PIRLS, alle disse undersøkelsene, skal man bruke med vett og omhu og se på som forskning, hvilket betyr at det ikke alltid er entydige resultater, og at de må settes inn i en sammenheng, som representanten Knag Fylkesnes var inne på.

Det leder også til denne debatten om tiåringene, som

jeg synes egentlig er et godt eksempel på hvor fordummen de en skoledebatt kan bli – i og for seg for alle dem som har deltatt i debatten, og alle som tar både ære og ansvar for det, inklusiv alle statsministerkandidater og tidligere og nåværende statsministre. Man skal være litt forsiktig med det. Saken er uansett den at det godt kan tenkes at norske tiåringer er best i matematikk, men man vet det ikke, for det er ikke signifikante funn. Det er det forskerne sier, og det er det som er viktig å ha med seg.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. Representanten Christian Tybring-Gjedde, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 2, 3 og 4 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [14:43:42]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2013 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 64 S (2013–2014), jf. Prop. 14 S (2013–2014), unntatt kap. 231)

Sak nr. 3 [14:43:43]

Innstilling fra kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om endringar i statsbudsjettet for 2013 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 66 S (2013–2014), jf. Prop. 17 S (2013–2014), kap. 1137)

Sak nr. 4 [14:43:44]

Innstilling fra kirke-, utdannings og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2013 under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (Innst. 65 S (2013–2014), jf. Prop. 9 S (2013–2014), kap. 1590)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sakene nr. 2, 3 og 4.

Sak nr. 5 [14:44:02]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2014, kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2013–2014), jf. Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 mi-

nutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslås det at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ola Elvestuen (V) [14:45:22] (komiteens leder): Først vil jeg gjerne takke komiteen for arbeidet med budsjettet for Klima- og miljødepartementet, Olje- og energidepartementet og kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Det har vært en intens høst med regjeringsskifte, intense forhandlinger og korte tidsfrister. Fra Venstres side mener vi at vi har kommet fram til et budsjett som har en god miljøprofil, som tar tak i hovedutfordringene som landet står overfor.

For Venstre er det viktig at vi har tatt utgangspunkt i samarbeidsavtalen mellom Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringspartiene. Jeg vil særlig trekke opp noen elementer derfra som er fulgt opp i budsjettarbeidet. Særlig er det viktig at vi har en enighet med det nye flertallet om at vi ikke skal ha petroleumsaktivitet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja i neste stortingsperiode, og også at det ikke er petroleumsvirksomhet utenfor Jan Mayen, i Skagerrak, utenfor Mørekysten og i iskanten. Dette legger grunnlaget for at vi har en politikk overfor olje- og gassnæringen som innebærer at vi tar andre hensyn enn bare de rent økonomiske. Her tas det hensyn til fiskeri, til det klassiske naturvern og også til den nødvendigheten vi har for å ha petroleumsfrie soner, hvor det er andre hensyn som skal veie tyngst.

I samarbeidsavtalen er det grunnleggende at vi skal forsterke klimaforliket i den perioden som nå kommer. I budsjettet legges mange av de tiltakene som går på å styrke klimaarbeidet på andre budsjettområder enn Klima- og miljødepartementets og Olje- og energidepartementets. Her er det forslag om å styrke mineraloljeavgiften, styrking av elavgiften, fjerning av moms på leasing av el-biler, styrking av Transnova og en betydelig styrking av jernbanesatsingen. Til sammen innebærer dette et grønt skatteskifte og et godt anslag inn mot det arbeidet vi må gjøre de neste fire årene for å få en betydelig styrking av klimaforliket og klimaarbeidet i Norge.

I denne enheten ligger det også at vi trenger å få på plass, og det er enighet om at vi skal ha, skattefradrag for enøktiltak. Det som er viktig, er at vi får dette på plass så fort som mulig. Vi i Venstre er veldig glad for at vi nå har et vedtak om at dette skal jobbes fram mot statsbudsjettet for 2015. Det er viktig at vi ikke her får en for lang periode uten at vi har en avklaring, noe som kan gå ut over den næringen som jobber inn mot å få på plass enøktiltak.

Når det gjelder fangst og lagring av CO₂, er Venstre enig med regjeringen, og også den forrige, Stoltenberg-

regjeringen, i at det er riktig å stoppe arbeidet på Mongstad. Samtidig er det helt avgjørende at vi får på plass et fullskalaanlegg for fangst og lagring.

Jeg vil gjerne rette oppmerksomheten mot forslag til XIX, for der er det falt ut to ord. Vi må ha en dialog om hvordan vi skal endre det. Der står det at vi skal ha fullskalaanlegg for fangst, men det skal selvfølgelig være fullskalaanlegg for fangst og lagring.

Det er også avgjørende at i de enkeltbeslutninger som regjeringen må ta i tiden framover, må man hele tiden legge til grunn at vi skal ha tiltak på klimaområdet som står i forhold til oppgavene vi står overfor. Så nødvendig elektrifisering innenfor olje- og gassnæringen, særlig på Utsira-feltene, er det viktig at regjeringen følger opp, sånn at vi ikke får unødige økninger i CO₂-utslippene, som så må kompenseres med andre tiltak i årene framover. Her er det avgjørende at vi har en stødig linje.

I samarbeidsavtalen legges det også til grunn at naturmangfoldloven ligger fast. Her har regjeringen gjort en endring – Venstre er sterkt uenig – nemlig at de flytter plandelen fra Miljødepartementet over til Kommunaldepartementet. Når dette likevel gjøres, påhviler det regjeringen et spesielt ansvar for å sørge for at formålet med naturmangfoldloven – gjennom å ivareta det biologiske mangfoldet, ivareta kulturlandskapet – ivaretas også i denne perioden. Og man vil bli målt på de resultatene man oppnår.

Jeg vil likevel si at det for Venstre har vært viktig å få på plass økninger. Her har vi fått inn økninger enten det er fiskesperre i Driva, det er kulturlandskap, det er verneområder, eller det er styrking av rødlistearter. Jeg vil helt til slutt si at jeg er godt fornøyd med at i arbeidet i komiteen er det også foretatt noen justeringer som styrker fartøyvern, tilskudd til friluftsrådene og ... (presidenten klubber)

Presidenten: Det innebærer ikke en økning av taletiden, som er omme.

Det blir replikkordskifte.

Åsmund Grøver Aukrust (A) [14:50:53]: Vi har fått en ny regjering fordi de rød-grønne tapte flertallet, men vi har fått denne regjeringen fordi Venstre og Kristelig Folkeparti har skiftet syn på Fremskrittspartiet.

For fire år siden sa Venstres ledelse «heller Jens enn Jensen». I dag er halve regjeringen fylt opp med FrP-ere, takket være Venstres og Kristelig Folkepartis støtte. I sommer sa Trine Skei Grande at Fremskrittspartiets klimapolitikk ikke bare er «på en annen planet»; den er «i et annet univers».

I dag har vi fått en regjering der Fremskrittspartiet har de tre viktigste miljøstatsrådene, med unntak av miljøvernministeren, nemlig finansministeren, samferdselsministeren og olje- og energiministeren.

Mitt spørsmål til komitélederen er hvordan han, ut fra et klima- og miljøperspektiv, synes det har vært å være ansvarlig for at vi har fått en regjering hvor halvparten av statsrådene kommer fra Fremskrittspartiet – eller for å bruke deres egne ord: fra et annet klimaunivers.

Ola Elvestuen (V) [14:51:51]: Det som er viktig å ta med som et utgangspunkt, er at det Venstre har drevet en valgkamp på, er en grunnleggende misnøye med den rød-grønne regjeringens klimapolitikk. Det er den stillstanden vi nå har hatt i åtte år, som vi ønsker å endre på, og det som nå er utgangspunktet, er det nye flertallet vi har for å få til en forsterket klimapolitikk. Vi mener med dette budsjettet og med den enigheten Venstre har med regjeringspartiene, at vi har et godt utgangspunkt og et anslag for nettopp å få til det nødvendige temposkiftet, for å få til en forsterket klimapolitikk. Det viktige er at her er det resultatene som teller. Det vi skal måles på, er de resultatene vi får til om fire år. Så langt har vi fått til langt mer enn det den rød-grønne regjeringen la opp til, både gjennom de siste åtte årene og i budsjettet for neste år.

Åsmund Grøver Aukrust (A) [14:52:44]: Jeg merker meg det totale linjeskiftet i Venstres holdning til Fremskrittspartiet. Så sier representanten Elvestuen at man har fått til mer gjennom et samarbeid med Fremskrittspartiet og Høyre, men sannheten er at de fleste seire de har hatt i dette budsjettet, er å reversere kutt som var i de rød-grønnes budsjett. Det er bra at de har klart å reversere en del av kuttene, i alle fall delvis, f.eks. når det gjelder regnskogen, hvor de har fått reversert en del, men de hadde likevel fått mer igjen ved å stemme for vårt budsjett.

Jeg har likevel lyst til å stille spørsmål om naturvern, som er et område hvor det også er stor forskjell mellom Venstre og regjeringen, f.eks. i synet på fri ferdsel og på naturmangfoldloven. Nå ser vi at regjeringen endrer politikk uten å involvere Stortinget, gjennom å kalle det forsøk eller gjennom å kalle det tolkninger. Mitt spørsmål til Venstre er: Hva vil Venstre gjøre for å få disse sakene til Stortinget, for å lage allianser med resten av opposisjonen for å holde regjeringen igjen?

Ola Elvestuen (V) [14:53:48]: Det vi har gjort, rent konkret, er at vi har tatt et initiativ overfor kontrollkomiteen nettopp for å få en avklaring av om det i det hele tatt er mulig å utvide et forsøk fra opprinnelig sju kommuner til nå til enhver kommune som søker om lån når det gjelder scooterkjøring. Det forventer vi å få et svar på og legger til grunn, egentlig, at dette er å gå utover det som loven gir som en mulighet.

Ellers er det helt klart at innenfor budsjettområdet kan det gjøres mye – og det er nødvendig å gjøre mye – for å styrke det klassiske naturvernet. Den rød-grønne regjeringen var heller ikke god på dette, det er betydelig etterslep når det gjelder nødvendige nasjonale investeringer i vernede områder i Norge. En trenger å gjøre mye mer. Så vil Venstre på de områdene der vi har behov for det, bruke de flertallene vi kan få i Stortinget.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [14:54:49]: Vi har i ulike debatter og ikke minst i valgkampen hørt klare spådommer fra de rød-grønne om hvor fryktelig det skulle bli i klima- og miljøpolitikken hvis de mistet flertallet. Kristelig Folkeparti mener at disse spådommene er gjort til skamme, og jeg vil gi representanten en mulighet til å trek-

ke fram spesielle saker fra samarbeidsavtalen eller i budsjettforliket som Venstre ser som positive – eller sagt på en annen måte: Mener representanten at klima- og miljøpolitikken drar i riktig retning?

Ola Elvestuen (V) [14:55:24]: Først vil jeg selvfølgelig trekke fram Lofoten, Vesterålen og Senja og også det andre området hvor det nå ikke blir petroleumsaktivitet, som har vært et stort stridstema over lang tid, og der man nå har fått en avklaring.

Ellers vil jeg holde fast ved at det er et godt anslag for en ny og mer offensiv klimapolitikk, og spesielt legge til at her er det en økning i det grønne skatteskiptet. Men det er et anslag. Det er helt klart at det er helt avgjørende for å få en bedre klimapolitikk at tiltakene må stå i forhold til de oppgavene vi skal utføre.

Når det gjelder klimaforliket, er det slik at vi skal redusere norske klimagassutslipp med 5 millioner tonn fram mot 2020. Dette krever en helt annen vilje ikke bare til å komme med tiltak, men måle resultatene av dem, slik at vi når det nødvendige målet som nå ligger der. Vi skal også forsterke klimaforliket.

Geir Pollestad (Sp) [14:56:25]: Ingen partier er så mye både i opposisjon og i posisjon som det vi har sett fra Venstres side denne høsten. I budsjettet som Venstre er med på å sikre flertall for i dag, blir planavdelingen flyttet fra Miljøverndepartementet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Det er, isolert sett, greit at Venstre er med på det. Men samtidig har partiet behov for å understreke i merknadsform at dette kan føre til en svekkelse av hensynet til bl.a. miljø, natur og jordvern.

Mitt spørsmål er: Synes Venstre det skaper et stabilt inntrykk av Venstres politikk når en først stemmer for noe, og så – i klare ordelag – tar avstand fra det samme? Og: Ser representanten at dette kan medføre uforutsigbarhet om det som er flertallets linje?

Ola Elvestuen (V) [14:57:22]: Jeg tror også vi skal ha en forutsigbarhet med hensyn til i hvor stor grad Stortinget skal blande seg inn i det som er regjeringens indre anliggende, og det er helt klart at når det gjelder å flytte planavdelingen, ville vi ikke ha gjort det i regjering. Vi mener det er feil å dele opp disse fagmiljøene. Men nå har regjeringen allikevel gjort det. Jeg tror det ville være feil hvis Stortinget begynte å blande seg inn i de enkelte disponeringer i en regjering, da er det mange ting det ville bli nødvendig å gå inn i. Når den nå har gjort det, vil det tilligge regjeringen et helt spesielt ansvar for å vise at dette ikke svekker det klassiske miljøvernet. Det vil selvfølgelig Venstre følge nøye med på. Vi vil bruke de handlingsrom vi har – vi har lagt inn forslag når det gjelder jordvern, vi har tatt initiativ overfor kontrollkomiteen når det gjelder snøscooter, og vi vil selvfølgelig bruke også de mulighetene som ligger i budsjettarbeidet i årene framover.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [14:58:25]: Jeg vil bare begynne med å si gratulerer med den første godt gjennomførte budsjettprosessen fra komitélederens side. Jeg vil

også understreke at vi fra SVs side ser på Venstre som en alliert i miljøpolitikken. Men jeg kan ikke la være å komme med en viktig påpeking. Når komitélederen bruker begrepet «stillstand» om de siste åtte årene, og at naturvern ikke var prioritert, føler jeg behov for å poengtere følgende: Den gang Venstre satt i regjering, var det en nedgang i jernbaneinvesteringene, det var en økning i CO₂-utslippene, mens med oss i regjering har det vært en mangedobling av jernbaneinvesteringene og en nedgang i CO₂-utslippene – og på naturvernensiden fikk vi naturmangfoldloven på plass.

Men jeg vil gripe fatt i ett spørsmål. Det er det som går på enøkfradraget. Der har Venstre fått gjennomslag for at det skal komme en eller annen behandling, en gjennomgang og en innføring av dette. Men ser Venstre problemet nå med at når det ikke er en garanti for at dette kommer på plass i revidert nasjonalbudsjett (presidenten klubber), vil det være en dramatisk svekkelse av vilkårene for enøkneringen? (Presidenten klubber igjen.)

Ola Elvestuen (V) [14:59:40]: Dette er hele grunnlaget – og vi er glad for at vi har en enighet – og et viktig virkemiddel for nettopp å nå de klimamålene som vi skal. Men det er helt avgjørende at dette nå går så fort som mulig, sånn at vi får en så liten mellomperiode som overhodet mulig. Så dette er vi enige om. Det er en enighet mellom de fire partiene om at dette skal det legges press på. Det er kanskje noe av det viktigste vi gjør i det året som nå kommer.

Så vil jeg gjerne understreke at for Venstre som for SV må vi dømmes på de resultatene vi oppnår. Det er begge partier som jobber opp mot andre partier, hvor man ikke nødvendigvis alltid får gjennomslag for sine primærstandpunkt, men en må slåss gjennom de mulighetene som man har.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Terje Aasland (A) [15:00:43]: La meg også benytte anledningen aller først til å takke komitélederen for vel gjennomført ledelse av komiteen gjennom budsjettbehandlingen.

Så har jeg lyst til å starte noe tilbake i tid. For litt over hundre år siden var Norge et av de fattigste land i Europa. Fossekraften ble den gang temmet, elektroner ble produsert og verdier skapt. Konesesjonslover ble utformet, nasjonens og folkets interesser ble ivaretatt av framsynte politikere. Evigvarende verdier skulle tilhøre de mange og ikke de få. Gjennom industrireisningen ble folket løftet ut av fattigdom, og det ble gitt økte muligheter for hver og en. Ved å transportere elektroner rundt om i landet fikk folk, bedrifter og industri elektrisitet, vår tids kanskje viktigste innsatsfaktor i et velfungerende samfunn.

Vår historie handler om å bygge opp fellesskapets verdier og styrke folks muligheter. Fra statskraftverkene etablerte vi Statnett og Statkraft, og Statkraft er nå den største på fornybar energi i Europa.

I 1965 ga norske myndigheter for første gang konsesjoner for leting etter petroleum i Nordsjøen. I 1969 så man

resultater, og Ekofisk var første felt som ble åpnet, i 1971, av den gang statsminister Trygve Bratteli. I 1972 opprettet en etter et enstemmig vedtak i Stortinget Statoil, som i dag er verdens største offshoreoperatør, og har gjennom sin 40-årige historie levert betydelige verdier til fellesskapet og har aktivitet i 34 land og over 23 000 ansatte.

Da Norges olje- og gasshistorie startet, måtte vi importere nesten alt vi trengte. I dag er leverandørsektoren vår nest største transportnæring, etter olje og gass. Det er kunnskap fra Norge og norske leverandører som i dag har 50 pst. av verdensmarkedet innen subseaboring og 70 pst. av verdensmarkedet innen seismikk.

I 1972 var Trygve Bratteli den første statsministeren i verden som fikk opprettet et eget miljøverndepartement. Olav Gjærevoll ble vår første miljøvernminister.

Vi har også gjennom vår nære historie plassert oss i fremste rekke for å få gjort noe med store globale utfordringer som miljø og klima. Gro Harlem Brundtland med Brundtland-kommisjonen har satt sine tydelige spor og med et klart ettermæle om at dagens mennesker ikke må forbruke på kommende generasjoners bekostning. Jens Stoltenbergs deltakelse i The Global Commission on the Economy and Climate er også en anerkjennelse av et stort engasjement over lang tid.

Historien har ikke formet seg selv, den er skapt gjennom politiske visjoner og diskusjoner og ofte med til dels sterke kontraster – langt fra enstemmig. Ja, selv i vår helt nære historie har disse historiske linjene blitt drøftet med stor avstand mellom de politiske partiene i Stortinget.

Det politiske flertallet de siste åtte årene har utviklet Norges muligheter og søkt å ivareta framtidens generasjoner i et perspektiv hvor man har bygget på suksessfaktorene fra vår historie. Enorme verdier og store muligheter er skapt, ikke gjennom det budsjettet vi nå behandler, men gjennom den historien som skaper rammer for det budsjettet vi i dag behandler.

Hva er det så vi fikk se etter noen uker med blå-blå verdiorientering av politikken? Hvilke avklaringer kom i budsjettet? Den blå-blå verdiorienteringen var urovekkende. Vår tids store utfordringer – klima og fattigdom – var de områdene som var mest nedprioritert, til fordel for dem som har aller mest her hjemme. Egoisme, eller forherligelse av sine egne, er et passende uttrykk for en slik politisk prioritering. Fattigdomsbekjempelse i verden var nedprioritert gjennom betydelige kutt i bistanden, klimainnsatsen kraftfullt redusert. Det var en verdiorientering vi var vitne til.

Kuttet i regnskogsatsingen var kanskje det mest alvorlige, men kuttet i satsingen på teknologiseret på Mongstad, kutt i Gassnova, kutt i Transnova og kutt i satsing på fornybar energi i utviklingsland, ja dette er en betydelig svekkelse av klimainnsatsen fra en regjering som sier de vil styrke klimaforliket. Det er ikke spor av økt klimainnsats i budsjettet. Så er det bra at Kristelig Folkeparti og Venstre får snudd på noe av dette i budsjettforliket. Men det gir jo ingen stor ære – det er jo de partiene som har innsatt regjeringen, og som er det parlamentariske grunnlaget.

Det er grunn til å være bekymret over de signalene som kommer i budsjettet fra den blå-blå regjeringen.

I debatten i går sa næringsminister Monica Mæland at «deler av konkurranseutsatt virksomhet sliter med høye kostnader. I budsjettet for 2014 legger derfor regjeringen opp til å styrke næringslivets konkurransekraft både på kort og lang sikt.»

Videre la hun til at regjeringen

«bidrar til stabile rammevilkår og en aktiv næringspolitikk som fremmer norsk verdiskaping både for 2014 og i årene som kommer».

Jeg stiller meg høyst undrende til dette utsagnet og denne analysen. Etter at det blå-blå budsjettet ble framlagt, uttalte bl.a. Hydro-direktør Halvor Molland seg slik i Haugesunds Avis 14. november:

«Slike brå og uventede endringer i rammebetingelsene gjør det enda mer krevende å planlegge for fremtiden. Det blir vanskeligere å se for seg store, langsiktige investeringer i Norge – slik vi har sett muligheter for de senere årene.»

Det ble sagt etter at den blå-blå regjeringen uten innsikt i industriens følsomhet praktisk talt hadde revet gulvet ut av CO₂-kompensasjonsordningen for industrien. Det var et forslag som naturlig vekket sterke reaksjoner, og som helt klart avdekket at den blå-blå regjeringen ikke er i nærheten av å forstå industriens meget krevende situasjon.

Hver dag jobber våre industrimiljøer med å tiltrekke seg investeringer som sikrer fremtiden. Det er en krevende jobb, og det er mange land som konkurrerer om framtidens investeringer.

Gode rammebetingelser og forutsigbarhet er et nøkkelord. Usikkerhet ble skapt, og alle signaler understreker at usikkerheten ikke er borte, den ligger der fortsatt. Derfor tror jeg at Stortinget må ha som et overordnet politisk prinsipp og som en politisk rettesnor at norsk industri skal underlegges gode, konkurransedyktige og forutsigbare rammebetingelser. En del av dette vil selvfølgelig være at CO₂-kompensasjonsordningen opprettholdes som en fullverdig ordning i avtaleperioden til 2020.

Det er bra at regjeringen nå går for vårt opprinnelige forslag. Men utfordringen til regjeringen blir allikevel å overbevise norsk industri om at de vil opprettholde de gode rammebetingelsene som kom på plass under den rød-grønne regjeringen. Det er derfor helt nødvendig at regjeringens partiene selv tar ansvar for å fjerne den usikkerheten de selv har skapt for norsk industri, ved å stemme for vårt forslag hvor vi tydelig ber om at regjeringen må sikre forutsigbarhet for norsk industri ved å opprettholde en fullverdig CO₂-kompensasjonsordning i avtaleperioden fram til 2020. Dessverre tror jeg ikke det finnes en felles vilje til å sikre denne forutsigbarheten for industrien ved å gi en garanti.

Garantien fra den blå-blå regjeringen skal ikke gå til viktige industriarbeidsplasser rundt om i landet. Garantien som de blå-blå gir, handler kun om å berike dem som har mest. Budsjettforslaget fra de blå-blå regjeringens partiene var en reflekshandling hvor vi fikk et innblikk i den verdiorienteringen regjeringen kommer til å ha de neste fire år, en blå-blå verdiorientering hvor jeg tror vi kommer til å se i fortsettelsen også at bistanden skal reduseres, en politikk hvor svekket klimainnsats og mindre klimaengasjement

blir kjennetegnet, og hvor skatteuttak til de rikeste prioriteres framfor sikkerhet for norske industriarbeidsplasser.

Det er usolidarisk, det er gammeldags, og det er uforutsigbart å føre en sånn politikk. Dette er en verdiorientering jeg liker svært dårlig, og som bryter med våre historiske suksessfaktorer.

Jeg gleder meg ikke til fremtiden med bakgrunn i de signaler og den verdiorienteringen den blå-blå regjeringen har i sitt budsjett.

Helt til slutt vil jeg ta opp de forslag hvor Arbeiderpartiet er medforlagsstiller. Jeg vil også varsle at under innstillingens C, II, vil vi gjerne få lov til å stemme imot.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Odd Henriksen (H) [15:09:45]: Vi har hørt en ganske god historiefortelling om hvordan energipolitikken har vært ført i Norge de siste årene. Jeg hører hvor viktig forutsigbarhet for næringslivet er for Arbeiderpartiet.

Denne regjeringen vil legge fram en helhetlig stortingsmelding om en helhetlig energipolitikk, hvor både energiforsyning, klimautfordring og næringspolitikk skal ses i sammenheng. Dette er nettopp for å skape den forutsigbarheten som næringslivet etterspør. Forrige regjering la aldri fram en slik melding, og det var vel faktisk slik at de som forsøkte, endatil ble stoppet. Synes Arbeiderpartiet fremdeles at det er unødvendig med en helhetlig energimelding?

Terje Aasland (A) [15:10:26]: Nei, det synes vi ikke, og vi har i våre kommentarer til innstillingen sagt at vi støtter en slik energimelding, for vi mener det er helt avgjørende viktig at en får avklart hvordan regjeringens partiene seg imellom stiller seg, og ikke minst hvordan deres støttepartier forholder seg når det gjelder framtidig energipolitikk. Så langt er historien til den blå-blå regjeringen med støttepartiene bare en understreking av uforutsigbarheten for norsk industri. Så vi imøteser en energimelding, sånn at en kan få avklart forholdet mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:11:12]: Når ein høyrer innlegget til representanten Terje Aasland der han snakkar om verdiorientering, kutt i regnskogsatsinga osv., skulle ein ikkje tru at dette budsjettet er basert på eit stort arbeid som er gjort av den raud-grøne regjeringa – og det er minimale endringar.

Klima- og skoginitiativet blei lansert av den førre regjeringa under FN's klimaforhandlingar i 2007 og er nedfelt i Stortingets klimaforlik. Klima- og skogprosjektet blir også overført i 2014 frå Utanriksdepartementet til Miljøverndepartementet.

I forvaltingsrevisjonen av klima- og skogsatsinga for 2012 har Riksrevisjonen omfattande og til dels svært kritiske merknader til satsingane der, der ein viser til fråvær av mål- og resultatindikatorar, manglande rapporteringskrav og mangelfull informasjon overfor Stortinget.

Har representanten Aasland og Arbeiderpartiet vore naive i si haldning til dei omfattande problema i satsinga, og meiner representanten at det er viktigare å betale ut etter ambisjonsnivå, eller er det viktigast at midlane faktisk blir brukte slik intensjonen frå eit breitt klimaforlik er?

Terje Aasland (A) [15:12:18]: La meg aller først si at jeg er glad for at regjeringen ikke har gjort større endringer enn de har fått til, fordi det kunne fått enda mer dramatiske konsekvenser. Jeg synes det er nok dramatisk i det de har foreslått, med betydelige kutt i klimasatsingen, betydelige kutt i bistand, og ikke minst at de har sørget for å skape tidenes uforutsigbarhet og usikkerhet for norsk industri. Jeg er veldig glad for at de ikke har fått gjort mer ugagn gjennom de ukene de har vært i posisjon enn det de faktisk har fått vist fram til nå.

Så er vi for forutsigbarhet. Vi er også selvfølgelig for å bli målt og testet på de innretningene vi gjør. Vi er opp-tatt av at pengene som vi bruker på klima, går til gode klimatiltak – selvfølgelig.

Det som er viktig for oss, er at vi samtidig som vi har det målet, er tydelige på at vi skal være forutsigbare ved å opprettholde de bevilgningene vi har forpliktet oss til å gi i internasjonal sammenheng når det gjelder klimainnsats.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [15:13:30]: Siste gang det var fremmet en energimelding til behandling i Stortinget, var i 2003 ved olje- og energiminister Einar Steensnæs i Bondevik II. Siden den gang har ulike rød-grønne statsråder, som Åslaug Haga, Terje Riis-Johansen og Ola Borten Moe, lagt rapporter og energiutredninger i skuffen.

Spørsmålet mitt blir da: Hva er det som har endret seg fundamentalt siden tidligere statsråd Borten Moe gikk ut av kontoret, og fram til budsjettbehandlingene nå i desember, som gjør at Arbeiderpartiet nå vil ha en helhetlig energimelding som ifølge Arbeiderpartiet skal oppklare usikkerhet rundt Norges fremtidige energipolitikk?

Terje Aasland (A) [15:14:19]: Det skal jeg prøve å svare veldig enkelt på. Det er fordi vi tapte valget og fikk en uavklart parlamentarisk situasjon omkring framtidens energipolitikk. Den uforutsigbarheten vil vi gjerne være med på å fjerne. Derfor mener vi det er riktig og viktig å få fram en energimelding, sånn at en kan få avklart hvordan det parlamentariske flertallet faktisk plasserer seg i et så viktig spørsmål for Norge som energi faktisk er.

Ola Elvestuen (V) [15:14:58]: Først vil jeg takke for et godt innlegg. Jeg la merke til at representanten Aasland brukte mye tid i sitt innlegg på å angripe regjeringens budsjettforslag. Mye er kritikk jeg faktisk er enig i. Men så er det ikke regjeringens budsjettforslag vi nå skal vedta. Bortsett fra en CO₂-kompensasjonsordning som det jo er bred enighet om at vi skal ha, hørte jeg ikke at nye tiltak ble etterlyst av representanten. Da lurer jeg på, er Aasland enig i at det budsjettet vi nå vedtar, har en mer offensiv klimapolitikk enn den rød-grønne regjeringens budsjettforslag fra begynnelsen av oktober?

Terje Aasland (A) [15:15:41]: Aller først er jeg veldig glad for at komitélederen synes det var mye bra innhold i mitt innlegg, og jeg mener det er viktig punkt én å ta med seg historien og punkt to forholde seg til hva vi kan forvente av regjeringen i tiden framover. Det burde også bekymre representanten og kanskje spesielt Venstre i forhold til det vi har sett av hva regjeringen har valgt, og hvilken verdiorientering de tok i politikken sin da de kom i regjeringskontorene, både når det gjelder reduksjonene i klimainnsatsen, bistand, og ikke minst når det gjelder å skape uforutsigbarhet for industrien.

Så vi må velge å forholde oss til regjeringen når vi skal vurdere de neste fire årene, og ikke til hva en eventuelt kan oppnå gjennom forhandlinger i Stortinget. Men jeg er glad for at Venstre og Kristelig Folkeparti dro regjeringen i riktig retning og nær sagt har landet på vårt opprinnelige utgangspunkt. Så er det noe som er litt bedre, men i det store og hele synes jeg utgangspunktet fra regjeringen Stoltenberg II var det beste å forholde seg til.

Rasmus Hansson (MDG) [15:16:54]: Jeg slutter meg til at representanten Aasland hadde et interessant innlegg, men jeg konstaterer også at han brukte lite tid på å snakke om energi-, klima- og miljøspørsmål. Det er kanskje relativt betegnende for den holdningen som Arbeiderpartiet har hatt til de spørsmålene i de siste åtte årene.

Arbeiderpartiet har sittet ved roret i norsk klimapolitikk de siste åtte årene, i stor grad de siste årene med basis i et klimaforlik. Det klimaforliket er karakterisert ved at det har en lovnad om 30 pst. kutt fra 1990-nivå innen 2020, men så består det av en referansebane og en type kvotekjøp som gjør at realiteten er at det klimaforliket kan oppfylles ved å kutte omtrent 5 pst. av norske klimagassutslipp i forhold til 1990, og resultatet er at vi da vil ligge 7 pst. over 1990-nivået og ikke 1 pst., slik vi forpliktet oss til i Kyotoprotokollen.

Da blir spørsmålet til Arbeiderpartiet, som nå har fyrt av mye: Hva har Arbeiderpartiet tenkt å gjøre annerledes i opposisjon i forhold til det dere gjorde i posisjon på klimaområdet?

Terje Aasland (A) [15:18:12]: Jeg tror det er svært viktig at Arbeiderpartiet i utgangspunktet viderefører det vi har gjort. Vi er inne i en nåtid hvor klimagassutslippene går ned i Norge. Vi er inne i en situasjon hvor nitid og langsiktig arbeid også fra våre representanter har ført til at de får betydelig oppmerksomhet internasjonalt for klimainnsatsen. Det er den veien vi skal fortsette. Vi skal bygge på det som er i klimaforliket, og vi er med på eventuelle forsterkninger som måtte være fornuftige i tilknytning til klimaforliket. Det står først og fremst på regjeringen og at de må komme til Stortinget med en ny stortingsmelding om klima, sånn at vi eventuelt kan få forsterke det. Men så langt er det ingen ting som vitner om at regjeringen kommer til å klare å levere, men vi får vente og se. Arbeiderpartiet skal være konstruktive i et sånt arbeid.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Nikolai Astrup (H) [15:19:26]: Norge har unike naturressurser som må forvaltes og foredles til beste for samfunnet og fremtidige generasjoner, enten vi snakker om flora eller fauna, fossefall eller fossil energi.

Norsk petroleumsindustri står for en fjerdedel av brutonasjonalprodukt – en tredjedel av statens inntekter og halvparten av nasjonens eksportinntekter. Den sysselsetter en tiendedel av arbeidsstyrken og står for en tredjedel av verdiskapingen. Betydningen av petroleumsnæringen for norsk økonomi er åpenbar. Det er derfor positivt at det er bred enighet på Stortinget om veien videre for norsk petroleumsindustri. Samtidig gjør næringens størrelse at vi er mer sårbare for svingninger i oljeprisen enn noen gang før. Den langsiktige omstillingen til et lavutslippssamfunn gjør det nødvendig å ha flere tanker i hodet samtidig.

Derfor er det positivt at regjeringen så klart og tydelig har signalisert en offensiv politikk for å styrke rammevilkårene for næringslivet i Fastlands-Norge, bl.a. gjennom sterkere satsing på vei og jernbane, forskning og utvikling, miljøteknologi og vekstfremmende skattelettelser, men også at klimapolitikken skal forsterkes og integreres i alle politikkområder.

Norge kan aldri bli et lavkostland, men vi kan styrke vår konkurransekraft ved å utvikle og ta i bruk klimavennlig teknologi. Da må vi spille på lag med næringslivet og kunnskapsmiljøene. Grønne tanker må kunne omsettes i sorte tall i bedriftene. Et aktivt og sterkt næringsliv som skaper verdier og arbeidsplasser, er ikke en motsetning, men en forutsetning for å kunne løse miljøproblemene. Det gjelder ikke minst innenfor energisektoren.

Norge har et betydelig potensial for å skape verdier med utgangspunkt i fornybar energi. Det svensk-norske markedet for elsertifikater bidrar til å øke produksjonen med 26,4 TWh frem mot 2020, men hvis kraften skal ha en verdi, må den anvendes. Da er det tre formål som er spesielt viktig.

For det første: fase ut fossil energi der det er mulig og hensiktsmessig. Forbud mot fyring av fossil olje fra 2020 er en god begynnelse, men vi vil også se økt kraftbehov i transportsektoren og i petroleumssektoren i årene som kommer.

For det andre: tilrettelegging for ny miljøvennlig industriproduksjon.

For det tredje: spille en større rolle i kraftforsyningen i våre europeiske naboland som leverandør av balansekraft i markedet med mye sol og vindkraft. De nye mellomlandsforbindelsene til Tyskland og Storbritannia vil være viktig for å oppnå dette.

Det er ikke bare ny fornybar energi som skal til for å redusere klimagassutslippene. Norge har teknologi, kompetanse og kapital til å gjøre en forskjell på mange områder. Vi må prioritere tiltak som kan redusere utslippene hjemme, men som også har en betydning ute. Oljeformuen gir oss handlingsrom til å sette av betydelige midler til teknologiutvikling, bevaring av regnskog, støtte til fornybar energi og en raskere omstilling av transportsektoren.

Som en stor petroleumsprodusent har Norge både et ansvar for og en egeninteresse i å utvikle en kostnadseffek-

tiv teknologi for fangst og lagring av CO₂. Høyre har helt siden 2009 påpekt at det har vært store utfordringer med fullskalaprojektet på Mongstad og har presisert at kostnadene må reduseres betydelig dersom det skal være aktuelt å realisere. Vi ønsker at det første fullskalaanlegget for fangst og lagring av CO₂ som Norge finansierer, skal være til oppmuntring og inspirasjon for andre land og aktører – ikke bli stående til skrekk og advarsel. Dersom CO₂-håndtering skal ha en verdi som utslippsreduserende tiltak, må den på sikt kunne benyttes av flere enn verdens rikeste land. Kompleksiteten i utfordringene knyttet til CO₂-håndtering tilsier at det er fornuftig av regjeringen å utarbeide en ny strategi for Norges arbeid med dette.

Frivillig skogvern er et svært viktig virkemiddel for å ivareta våre nasjonale og internasjonale forpliktelser om å stanse tap av biologisk mangfold. Høyre har lenge etterlyst økte bevilgninger til dette formålet og er glad for at bevilgningen i 2014 gjør det mulig å hente inn deler av etterslepet etter at feltet ble kraftig nedprioritert de første syv årene de rød-grønne styrte.

Den internasjonale skogsatsingen er også svært viktig. Innsatsen for redusert avskoging i regnskogen er et effektivt virkemiddel for å redusere klimagassutslippene i verden, men det er også et viktig bidrag for å opprettholde det biologiske skattkammeret regnskogen utgjør og livsgrunnlaget for svært mange mennesker som lever i eller av det skogen kan by på. Dette er bakgrunnen for at Høyre og de andre opposisjonspartiene den gang foreslo – og fikk gjennomslag for – en internasjonal skogsatsing under forhandlingene om det første klimaforliket. Det er svært positivt at regjeringen har varslet at satsingen skal fortsette helt frem til 2020. Det sikrer forutsigbarhet for mottakerlandene.

Så helt til slutt – la meg si til representanten Aaslands historieskriving: Det var opposisjonspartiene som gjennom to klimaforlik presset den forrige regjeringen til å innta en mye mer offensiv holdning i klimaspørsmålet. Det er veldig interessant når representanten Aasland nå forsøker å fremstille det som om det var Arbeiderpartiet som var pådriver, mens vi andre var bremseklossen. Sannheten er den stikk motsatte. Jeg er glad for at den nye regjeringen ønsker å føre en mer ambisiøs klimapolitikk enn det den forrige regjeringen gjorde, fordi det haster å finne en løsning på klimautfordringene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [15:24:42]: Diskusjonen om klimaforliket og hvem som dro lasset osv. tror jeg vi skal ta ved en senere anledning, men vi får se om det ikke blir en parallell når – eller hvis – den blå-blå regjeringen kommer med en klimamelding til Stortinget, hvor man ønsker å forsterke klimaforliket.

Jeg vil litt innom forutsigbarhet, for jeg har forstått at det er et nøkkelord som Høyre spesielt liker å bruke overfor næringslivet – altså forutsigbarhet i rammebetingelsene, utvikling av gode rammebetingelser, osv. Det er noe vi i hvert fall hører som et politisk mantra fra Høyre.

Derfor er mitt spørsmål: Forstår representanten Astrup at man gjennom regjeringens budsjettforslag når det gjel-

der CO₂-kompensasjonsordningen, skapte betydelige bekymringer for norsk industri, og at de bekymringene fremdeles er der, siden det ikke er avklart at man vil ha en fullverdig ordning i avtaleperioden, fram til 2020?

Nikolai Astrup (H) [15:25:48]: Jeg merker meg at representanten Aasland er opptatt av forutsigbarhet – det er også regjeringspartiene. Jeg regner med at representanten Aasland er enig i at selv om man er opptatt av forutsigbarhet, går det an å gjøre endringer i skatte- og avgiftsopplegget, noe regjeringen Stoltenberg gjorde i forbindelse med revidert når det kom til petroleumsskatten – uten at jeg hørte det samme fra representanten Aasland da.

Når det er sagt, er regjeringspartiene opptatt av å ha en forutsigbar CO₂-kompensasjonsordning. Jeg registrerer at det i noen dager var usikkerhet med tanke på hvilket nivå den skulle ligge på, men jeg tror ikke det er noen usikkerhet om dette nå. CO₂-kompensasjonsordningen blir vedtatt i den formen som opprinnelig var foreslått. Det er denne representanten godt fornøyd med.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [15:27:01]: Kristelig Folkeparti er fornøyd med at det økes i bevilgningene til giftoppydding i sjø. Økt satsing har de fire samarbeidspartiene stått sammen om i statsbudsjetter de siste årene. 19 prioriterte prosjekter er ferdig kartlagt og vedtatt gjennomført lokalt med lokal delfinansiering. For disse prosjektene kan gjennomføringen starte dersom staten stiller opp med sin del av finansieringen.

Da spør jeg: Kan vi forvente at regjeringa vil prioritere giftoppydding i sjø i budsjettene fremover?

Nikolai Astrup (H) [15:27:43]: Jeg er glad for at spørsmålet blir stilt.

Dette er et område som ble kraftig nedprioritert under de rød-grønne gjennom hele perioden, med store reduksjoner i bevilgningene til opprydding i innsjø, havner og fjorder. Dette er et område hvor det er et stort behov for å gjøre mer. Jeg er glad for at regjeringen allerede nå – etter så kort tid – bevilger 4 mill. kr mer til å starte prosjekter, og at man utvider fullmakten for de prosjektene som måtte være klare for realisering, til 182 mill. kr i 2014. Dette er et område hvor også jeg har forventning til at regjeringen kommer til å følge opp, og allerede nå har man hevet ambisjonsnivået sammenlignet med det den rød-grønne regjeringen leverte de siste åtte årene.

Geir Pollestad (Sp) [15:28:43]: Den rød-grønne regjeringen var opptatt av å benytte hele handlingsrommet innenfor EØS-avtalen til beste for kraftkrevende industri i Norge. CO₂-kompensasjonsordningen var en viktig del av dette. Når det gjelder kraftkrevende industri, sammenlignet representanten dette tidligere med endringene for oljenæringen. Jeg tror det er viktig å være klar på at kraftkrevende industri er enda mer sårbar for rammevilkårene – og endringene i dem – enn oljeindustrien.

Jeg hørte på svaret som ble gitt tidligere i replikkrunnen, og jeg vil utfordre representanten på ny: Er det representanten sa en garanti for at regjeringen vil sikre en

fullverdig CO₂-kompensasjonsordning fram til 2020? Kan Høyre gi industrien en sånn garanti?

Nikolai Astrup (H) [15:29:41]: Jeg regner med at representanten Pollestad ikke legger til grunn at jeg skal binde opp seks statsbudsjett i en replikkveksling i Stortinget, men det jeg kan garantere, er at Høyre og regjeringspartiene er svært opptatt av rammevilkårene for norsk industri. Vi er opptatt av å styrke konkurransekraften i Norge, vi er opptatt av å sørge for at det lønner seg å produsere miljøvennlig i Norge, og vi skal legge til rette for det, det kan jeg garantere.

Det er gode forutsetninger for kraftkrevende industri nå. Vi styrer mot et betydelig kraftoverskudd, vi har en betydelig økning i miljøteknologifondet i Enova i vente, vi investerer mer i infrastruktur enn noen gang før, og vi reduserer skattene og bedrer rammebetingelsene for næringslivet. Så jeg føler meg trygg på at vi skal ha gode rammevilkår for industrien, og at den kommer til å blomstre i årene som kommer under den blå regjeringen.

Ola Elvestuen (V) [15:30:52]: Jeg vil først takke for et godt innlegg og fin gjennomgang av hovedområdene der vi må forsterke klimaarbeidet, altså dagens budsjettenighet, som jeg mener er god.

Når det gjelder det klassiske naturvernet, var representanten Astrup inne på det som heter skogvern. Men samtidig er det i regjeringspartiene også et ønske – vi har diskutert plandelen, som har flyttet tidligere – om å flytte mer ansvar ned til den enkelte kommune. Det er en diskusjon omkring scooterkjøring. Det kan være også på andre områder.

Da blir mitt spørsmål: Når man tenker på at det er 429 kommuner av ulik størrelse, mener representanten at det er god nok naturfaglig kompetanse i den enkelte kommune til at man kan delegere mer? Eller er representanten enig med Venstre i at man må bygge opp den kompetansen før man kan delegere mer?

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Nikolai Astrup (H) [15:31:58]: Det er helt sikkert kommuner i Norge som kunne hatt bedre kompetanse på disse spørsmålene, men jeg registrerer at mange av de forsøkskommunene som har hatt ansvar for scooterkjøring siden år 2000 omtrent, er små kommuner, og de har klart å håndtere det ansvaret på en god måte.

Det er viktig også å understreke at den forskriften som følger med det forsøket som regjeringen nå har foreslått, er svært restriktiv. Det betyr at det er veldig mange hensyn som skal ivaretas – hensyn til friluftsliv, hensyn til hytteboere, hensyn til naturvern, det er kartleggingsarbeid som må gjøres, og det bør selvfølgelig kun skje i merkede, avgrensede områder og løyper der dette ikke er til sjenanse for andre.

Det stiller store krav til kommunene – helt riktig. Men klarer de ikke å imøteese disse kravene, vil de jo heller ikke kunne ha den type scooterkjøring.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [15:33:08]: Å styrke klimaforliket er allerede blitt en besvergelse i regjeringkretser. En av de tingene som det er skapt usikkerhet om, og som det var enighet om i klimaforliket, var å sørge for å skaffe fornybar energi til å elektrifisere installasjoner på sokkelen.

Jeg kan referere fra en av de innstillingene som lå fra den rød-grønne regjeringen på akkurat dette. Jeg vil bare nevne én, og det gjelder Gina Krog-innretningen på Utsirahøyden:

«Gina Krog-innretningen er klargjort for kraft fra land, og skal koble seg til en eventuell felles kraftløsning på Utsirahøyden på det tidspunktet denne er på plass, med mindre departementet av særskilte grunner bestemmer noe annet.»

Vil det være akseptabelt for Høyre om man ikke gjennomfører en full elektrifisering av installasjonene på Utsirahøyden?

Nikolai Astrup (H) [15:34:04]: Vi forholder oss til klimaforliket, som ble inngått mellom alle partiene, unntatt Fremskrittspartiet. Der står det at det er en ambisjon å elektrifisere Utsirahøyden. Det mener vi at det fortsatt skal være.

Så har jeg registrert at det har kommet ulike signaler fra lisenseierne i den senere tid. Jeg er ikke kjent med substansen i det, men det er helt åpenbart at vi er opptatt av å følge opp dette punktet i klimaforliket, og jeg legger til grunn at også departementet gjør sitt for å følge opp den ambisjonen.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:34:58]: Stabil energiforsyning, enten det er på basis av fossil eller fornybar energi, er ein føresetnad for eit moderne velferdssamfunn og verdiskaping i næringslivet. Derfor er Høgre–Framstegsparti-regjeringa opptatt av å vidareutvikle energibransjen og gi føreseielege og gode rammevilkår for petroleumssektoren og for fornybar energi i Noreg. Ei betydeleg styrking av petroleumsforskninga gjennom ei auke på 36 mill. kr er eit klart signal på det.

Det internasjonale energibyrået IEA gir Noreg skryt for å vere blant dei fremste når det gjeld utvinning av olje og gass på ein ressurseffektiv og miljøvennleg måte. Den pallplassen er det framleis eit mål å vere på for Høgre–Framstegsparti-regjeringa.

På OG21-konferansen nyleg kom det fram at Noreg sakkar akterut på oljeforskning. Rystad Energys rapport fortel at offentlege løyvingar til forskning og utvikling innanfor petroleum auka fram til 2007, deretter flata dei ut, noko som reelt betyr eit fall sidan kostnadene i petroleumsindustrien steig i same perioden. Tilgangen på forskingskompetanse held rett og slett ikkje tritt med oljeselskapa sine behov, var konklusjonen.

Utanfor Europa har utviklinga vore motsett etter 2007. Dette er svært urovekkjande, og det er derfor Høgre–Framstegsparti-regjeringa si satsing er eit heilt nødvendig grep for at vi framleis skal vere i front på

eit område der bl.a. utstyrsleverandørindustrien eksporterer for store beløp årleg, pluss betydinga det har bl.a. for utvinningsvolumet på dei enkelte felta, for å nemne nokre viktige område.

På fornybarsida er trykket godt gjennom sertifikatorordninga, og regjeringas mål om ei raskare sakshandsaming, er bl.a. at kommunane får ansvar for konsesjonsbehandling av små, mikro- og minikraftanlegg. Energisparing og energieffektivisering har eit stort potensial i hushald, i offentlig sektor, i næringslivet og i industrien.

Private hushald står for om lag 60 pst. av energiforbruket. Derfor er det viktig at også privatpersonar får incentiv til å investere i enøktiltak. Dette blei også varetatt av regjeringas varsla innføring av skattefrådrag for enøktiltak i hushalda i forbindelse med statsbudsjettet for 2015.

Så er det endeleg slik at vi har fått ei regjering som tydeleg ser behovet for ei eiga energimelding, der ein kan presentere visjonar for energinasjonen Noreg etter 2020, visjon og strategi for verdiskaping, for klimaløysing og Noregs rolle i den europeiske energimarknaden, bl.a.

Det underlege er at no har også opposisjonen sett lyset og behovet for ei slik energimelding. Von dess! Stoltenberg-regjeringa heldt altså på i åtte år med til og frå før ein klarte å konkludere. Handlekraft er ikkje akkurat illustrerande for ei slik åtfærd.

Avslutningsvis nokre ord om klimakampen og satsing på karbonfangst. Den raud-grøne regjeringas mageplask når det gjeld fullskalasatsing på Mongstad, er eit faktum, og det er viktig å erkjenne og lære av denne bommerten. Høgre–Framstegsparti-regjeringa meiner derfor det er fornuftig at regjeringa utarbeider ein ny strategi for Noregs satsing på CCS, ved å ta eit skritt tilbake og realitetsorientere seg, samtidig som ein held fast ved målet om eit fullskalaanlegg for fangst og lagring av CO₂ innan 2020. Det er brei einigheit om at dette blir ei kostbar utfordring, og då er det viktig at ein gjer eit grundig stykke arbeid før ein avgjer korleis målet om å realisere fullskala CO₂-handtering skal nåast. Ikkje minst er det avgjerande at Noreg brukar ressursane rett, er resultatorientert, framfor å ha høgtflygande mål som ikkje kan realiserast.

Vi ser at det var mange utolmodige veljarar som ønska eit skifte. Det fekk dei, og vi er no på veg til å endre samfunnet gjennom ei regjering som vil byggje sin politikk i hovudsak på fridom, tillit til enkeltmennesket, familiar, gründeren, lokalsamfunnet og frivilligheita.

Eg må seie det kjenst godt å ha eit slikt verdigrunnlag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsmund Grøver Aukrust (A) [15:39:23]: Vi legger bak oss en historisk uke. Virkeligheten har virkelig slått inn over Fremskrittspartiet.

Forrige uke stemte de for bombenger, på tirsdag stemte de for NRK-lisensen, og senere i dag skal de stemme for Kyoto 2. Det er jo en gledens dag at Fremskrittspartiet har snudd så totalt om, når de før sommeren gikk ut og kalte det ren symbolpolitikk.

Representanten Grimstad fikk – jeg vet ikke om det

var en takknemlig oppgave, men i hvert fall – oppgaven å forsvare dette i media.

Da uttalte han:

«Vi har klimaskeptikere blant oss, og slik skal det være».

Mitt spørsmål til representanten Grimstad er: Hvorfor skal det egentlig være slik? Hvorfor skal Fremskrittspartiet fortsatt være et parti med klimaskeptikere, og er han selv en av disse?

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:40:18]: Eg må seie at spørsmålet minner meg om eventyret om keisarens nye klede. I Framstegspartiet har vi breidd nok i partiet til at vi får lov til å stille kritiske spørsmål til vedtatte sanningar. Vi ser også det at når det gjeld FNs klimapanel, var ikkje alle påstandane som kom fram der, riktige. Ein fann hol sjølv i argumentasjonen til dette panelet som var sett saman av professorar og forskarar. Alle sanningar har godt av å bli utfordra, for det løftar kunnskapsnivået.

Kor vidt eg er ein klimaskeptikar eller ikkje, det er i grunnen irrelevant. Eg tillèt meg å spørje når det er ting eg ikkje heilt forstår, og spesielt tillèt eg meg å spørje når det er mange kritiske stemmer til ei løysing – det var som han gjorde guten, som sa at keisaren har ikkje nye klede.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [15:41:30]: I samarbeidsavtalen står det at partiene skal bygge sin politikk på forvalteransvaret og på føre-var-prinsippet. Vi skal føre en offensiv klimapolitikk, og vi skal til og med forsterke klimaforliket. Det står også at fornybar energi må økes.

Mitt spørsmål til representanten Grimstad blir: Hva vil Fremskrittspartiet i regjering gjøre for å øke fornybarandelen?

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:42:00]: Som representanten Rigmor Andersen Eide seier, har regjeringa ei plattform der ein som eitt av tiltaka vil fremje ei sak om eit ambisiøst og kvantifiserbart nasjonalt mål for energi-effektivisering. Vi vil også sørge for at tida til konseksjonsbehandling går ned, slik at vi får meir ny fornybar straum gjennom at kommunane får konsesjonsbehandle småkraft-, mikrokraft- og minikraftverk.

Sist, men ikkje minst: Dette med styrking av energifondet er også eit tiltak som vil auke fornybardelen. Vi ser heilt klart at vi har store og gode føresetnader for å kunne få til å auke den delen i Noreg. Det er absolutt viktig å fokusere på denne problemstillinga.

Geir Pollestad (Sp) [15:43:03]: Jeg synes ikke det er irrelevant om Fremskrittspartiets fraksjonsleder i denne komiteen er klimaskeptiker eller ikke. Fremskrittspartiet er ett av to regjeringsparti. Dette er det kunnskapsgrunnlaget som en skal bygge politikken på.

Mitt spørsmål er: Tror representanten at klimaendringene er menneskeskapt, eller tror han det ikke?

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:43:38]: Framstegspartiet hadde på sitt siste landsmøte ein god og brei diskusjon om klimaendringane, og vi knesette føre-var-prinsippet. Vi

seier også det at det er mest sannsynleg at menneska påverkar klimaet. Eg som fraksjonsleiar held meg til det partiet står for, men eg held meg også til den avtalen vi har, og den plattformen som er forhandla fram mellom Høgre, Framstegspartiet og dei to andre partia. Eg vil kanskje ikkje stemple meg sjølv som ein klimaskeptikar, men eg tør likevel å utfordre vedtatte sanningar, for det er ikkje alltid at desse sanningane er sanne.

Ola Elvestuen (V) [15:44:35]: Jeg har ikke tenkt å gå inn på hva enkelte medlemmer i Fremskrittspartiet måtte mene. Jeg forsøker å holde meg til hva partier gjør. Nå er Fremskrittspartiet del av et klimaforlik i og med enigheten i samarbeidsavtalen – altså at klimaforliket skal forsterkes.

Da blir mitt spørsmål: Når man er enige om at man skal forsterke et klimaforlik, er da representanten enig i at når man setter seg et mål, må man også være villige til å gjennomføre tiltak som står i forhold til målene, sånn at vi får den nødvendige reduksjonen i CO₂-utslipp fram mot 2020 – noe som ligger i klimaforliket og implisitt i en forsterkning?

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:45:20]: Ja, det er viktig å ha mål, men så er det også viktig å etablere, som representanten Elvestuen her spør etter, dei verktya ein treng for å nå desse måla. Det vi har opplevd så langt, og den kritikken som bl.a. den raud-grøne regjeringa fekk, var at ein hadde ei målsetting, men ein klarte ikkje å få fram det verktøyet som skulle til for å nå desse måla.

Framstegspartiet vil vere konstruktivt og vere med på å vidareutvikle i tråd med den avtalen alle desse fire partia har, slik at vi kan få den reduksjonen som står i klimaforliket. Vi har også sagt at vi skal forsterke det. Det stiller eg meg fullt og heilt bak.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [15:46:13]: Ifølge det jeg har lest i Fremskrittspartiets program, er det sånn at man ikke går inn og bruker føre-var i internasjonale klimaspørsmål. Tvert imot advarer man mot en såkalt ukritisk bruk av føre-var-prinsippet der vi andre, som f.eks. Kristelig Folkeparti og resten av oss, mener at vi bør bruke føre-var-prinsippet – når det er mer enn 95 pst. sannsynlig at klimaendringene er menneskeskapt.

Men la det ligge, for jeg går videre til den andre biten av politikken, nemlig oljepolitikken. Siden representanten henviste til IEAs siste World Energy Outlook, synes jeg det er riktig å påpeke en ting: IEA sier at halvparten av oljen og gassen i verden må bli liggende, og tre fjerdedeler av kullet må bli liggende hvis man skal klare å stoppe de farlige klimaendringene – alle tallene er cirkatall.

Spørsmålet er da: Mener representanten, som støtter opp om regjeringens syn, at all norsk olje og gass skal pumpes opp? Hvilke andre land skal la oljen ligge, hvis ikke verdens rikeste land skal gjøre det?

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:47:23]: Dette er på mange måtar ein litt underleg debatt. Skal det vere slik at det landet som hentar opp oljen på den mest ressurseffektive og miljøvennlege måten, skal vere det som kuttar

sin produksjon og overlèt denne produksjonen til land som har eit betydeleg større fotavtrykk i miljø- og klimasamanheng.

IEA si anbefaling var at Noreg produserer det av olje og gass som ein berre kan. Det er eit mål for denne regjeringa å oppretthalde eit høgt nivå, slik vi såg at SV også bidrog til, og også bidrog bl.a. til at ein i 2012 hadde dei største investeringane som ein nokon gong har hatt innanfor denne sektoren. Vi er ikkje direkte lei oss for det.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [15:48:34]: Kristelig Folkeparti mener målet med all politikk bør være å løse dagens utfordringer uten at det går på bekostning av fremtidige generasjoners behov. Klimapolitikken må derfor gi føringer for andre politiske prioriteringer.

Klimaendringene er globale. Derfor trengs det både nasjonal innsats og internasjonalt samarbeid for å stoppe dem. Fremdriften i arbeidet med å få på plass en internasjonal klimaavtale hvor alle land er med, går saktere enn nødvendig. Heller ikke møtet i Warszawa nå i november, der flere av oss var med, innebar de helt store fremskrittene. Det trengs et betydelig taktskifte i forhandlingene de to kommende årene dersom verdenssamfunnet skal greie å løse klimautfordringene i tide.

Kristelig Folkeparti har en visjon om at Norge skal bli et nullutslippssamfunn. De nasjonale utslippene av klimagasser må reduseres med 80 pst. innen 2050. Dette er gode nyheter for landet vårt. Kristelig Folkeparti tror det grønne skiftet kan innebære store muligheter for Norge dersom vi evner å prioritere riktig og jobbe med endringene i stedet for å motarbeide dem.

Kristelig Folkepartis gjennomslag i dette budsjettet og i samarbeidsavtalen med Solberg-regjeringa vil bidra til å gjøre Norge til et mer bærekraftig og klimavennlig samfunn på sikt.

Før jeg går videre til enkelthetene i budsjettet, vil jeg si litt om samarbeidsavtalen mellom Kristelig Folkeparti og Venstre og regjeringspartiene, som legger føringer for den politikken som skal føres de neste fire årene. De fire partiene er enige om å bygge sin politikk på forvalteransvaret og på føre-var-prinsippet. Utbyggingen av fornybar energi skal økes. Samarbeidspartiene vil føre en offensiv klimapolitikk og forsterke klimaforliket. Det er enighet om at det ikke skal gjennomføres konsekvensutredning eller åpnes for oljevirksomhet i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja i perioden 2013–2017. Det skal ikke iverksettes petroleumsvirksomhet ved Jan Mayen, iskanten, Skagerrak eller på Mørefeltene. Avtalen slår fast at det skal innføres et skattefradrag for enøk-investeringer i hjemmet, og at avkastningen fra miljøteknologifondet skal økes. Satsingen på kollektivtransport i storbyene skal forsterkes.

Budsjettforliket i Stortinget underbygger og styrker enigheten fra samarbeidsavtalen på flere punkter. Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er i felles budsjettinnstilling enige om de overordnede rammene for enøkfradraget, og at det må innføres så raskt som

mulig, senest i statsbudsjettet for 2015. Disse fire partiene er også enige om at det skal utarbeides en tidsplan for økningen i avkastningen fra fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2014.

Budsjettforliket mellom de fire partiene innebærer en betydelig satsing på miljøvennlig transport. Bevilgningene til vedlikehold av jernbanen økes med 400 mill. kr. Det settes av 100 mill. kr til planlegging av intercitystreknin-ger. Det bevilges 47 mill. kr til innføring av momsfritak på leasing av elbiler. Bevilgningene til Transnova økes med 40 mill. kr, bl.a. for å sikre fremdriften i arbeidet med utbygging av ladeinfrastruktur for elbiler.

Miljøteknologiordningen i Innovasjon Norge videreføres med en bevilgning på 30 mill. kr for å fremme norsk miljøteknologi i nasjonale og internasjonale markeder. Vi legger til rette for økt konkurransekraft i norsk kraftkrevende industri, ved at det foreslåtte prisgulvet i CO₂-kompensasjonsordningen for industrien fjernes. Fjerning av prisgulvet innebærer en økt industrisatsing på hele 123 mill. kr. Slik bidrar Kristelig Folkeparti til å hindre karbonlekkasje og utflytting av kraftkrevende industri fra Norge, og vi legger til rette for at det kan etableres nye grønne industriarbeidsplasser i Norge basert på et av Norges største internasjonale konkurransefortrinn, ren fornybar kraft.

Budsjettforliket innebærer også en økt satsing på naturvern. Det bevilges 30 mill. kr til å starte arbeidet med bygging av fiskesperre i Driva, og regjeringas foreslåtte kutt i bevilgningene til verneområder, fjellstyrene og miljøorganisasjonene reverseres.

Et opprinnelig rød-grønt budsjett er blitt både gult, blått og grønt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anna Ljunggren (A) [15:53:58]: I budsjettforliket mellom regjeringen og støttepartiene Venstre og Kristelig Folkeparti opprettholdes regjeringens forslag til kutt i tilskuddet til utjevning av nettariiffer. Det betyr at familier som bor på mindre plasser, vil få dyrere strømregninger. Det er uten tvil dyrere å drifte nettet på mindre plasser, og derfor vil nedprioriteringen i tillegg til å gå ut over husholdninger også gå ut over jordbruket og næringslivet.

Er representanten komfortabel med dette?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [15:54:34]: Som representanten er klar over, står Kristelig Folkeparti sammen med Arbeiderpartiet i denne merknaden, og vi deler samme bekymring som Arbeiderpartiet har. Det er ikke til å stikke under stol at det er mange kutt Kristelig Folkeparti ikke ville vært med på i dette budsjettet, men det gjør oss også engasjert og ivrig etter å jobbe videre sammen i kommende budsjett.

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:55:07]: Gjennom forhandlingene mellom dei borgerlege partia og Kristeleg Folkeparti og Venstre valde man å gi gjennomslag for Kristeleg Folkeparti og Venstre sitt ønske om å frede Lofoten

og Vesterålen. Vi veit at dette området har eit relativt ein-sidig arbeidsliv, og håpet om arbeidsplassar knytt til petroleumssektoren svann med den avtala. Det betyr at denne regionen mistar arbeidsplassar ein trudde ville kome ved at ein etablerte petroleum der. Kva ser Kristeleg Folkeparti føre seg av alternative arbeidsplassar når desse fell vekk?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [15:55:58]: For det første vil jeg si at jeg er veldig glad for at vi fikk på plass akkurat den politikken vi nå har, for om vi ikke akkurat verner, så i hvert fall stopper vi utbyggingen i Lofoten og Vesterålen. Det er vi veldig glade for.

Kunnskapsinnhenting viser at en slik virksomhet ville kunne gitt 400–1 100 nye arbeidsplasser. Trolig ville ikke de arbeidsplassene engang kommet i Lofoten, de ville mest sannsynlig kommet i Harstad og i Bodø. Det er 1 800 fiskere i regionen, og vi har en rik reiselivsnæring i samme område. Vi ser at effekten av å forsterke både fiskeri og reiseliv vil gi det mangedobbelte av det oljenæringen vil gi av arbeidsplasser i dette området.

Geir Pollestad (Sp) [15:57:04]: Det er flere ting i dette budsjettet som skal vedtas i dag, som er distriktsfiendtlige. Utjevning av nettariffer er kanskje den tydeligste prioriteringen. Der har man altså kuttet fra 120 mill. kr til 30 mill. kr.

Likevel har en valgt å ta inn penger fra strømkundene. Det er en generell økning for alle i Norge på 0,56 øre. Det framstår som ganske urimelig at man tar en svært liten økning fra alle kunder, mens de over 100 000 som har de høyeste nettleiene i utgangspunktet, altså får en økning i prisen på 5–6 øre.

Synes representanten dette er god distriktspolitikk, og hvorfor kunne ikke alle nettkunder i Norge være med og dele på regningen gjennom en økning i elavgiften?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [15:58:01]: Som jeg svarte representanten fra Arbeiderpartiet, står vi sammen i den merknaden som gjelder utjevning av tariffavtalene. Vi ønsket heller ikke at det skulle reduseres. Vi har i alle år stått sammen med de andre partiene om å øke dette i budsjettet, og vi har også stått sammen med Stoltenberg-regjeringa angående denne saken.

Det er mange kutt Kristelig Folkeparti ikke ønsker at skulle vært der. Men sånn er det når man er et samarbeidsparti og ikke har den innflytelsen man har når man sitter i regjering, sånn som Senterpartiet har gjort. Dette er en sak vi er nødt til å jobbe videre med i kommende budsjett.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [15:59:04]: Jeg oppfatter at vi fra SVs side deler Kristelig Folkepartis grunnleggende verdier som angår både internasjonal solidaritet, og det som handler om å sørge for rettferdig fordeling og å ta vare på kloden vår. Derfor synes jeg det er greit at representanten er så ærlig å si at det var mange kutt som ligger både i dette budsjettet og i andre deler av budsjettet, som hun egentlig ikke skulle ønsket. Men så har hun vært med på å sette inn denne regjeringen, som har gjennomført disse kuttene for å sørge for skatteletter for de rikeste

her i landet, og som i tillegg prøvde å kutte i budsjettet på utviklingssiden.

Men jeg hadde likevel et spørsmål til henne om en av de tingene hun ikke er med på av det vi i opposisjonen sier. Representanten er gjennom dette budsjettet nå med på å bremse opp det arbeidet som har skjedd med CO₂-fangst og -lagring, sammen med resten av regjeringspartiene. Hvorfor er hun det?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [16:00:08]: Når det gjelder CO₂-fangst, så ønsker vi at dette skal økes, men vi ser jo regjeringas behov for å ta en tenkepause – etter det mageplasket vi så på den rød-grønne siden. Så kan det være greit å ta en tenkepause og få på plass kunnskap om hvordan man skal jobbe videre fremover med dette. Vi er veldig fornøyd med at vi skal ha minst ett CO₂-fangstanlegg innen 2020 – så der vil jo da selvfølgelig teknologien måtte komme.

Rasmus Hansson (MDG) [16:00:54]: Representanten Andersen Eide understreker, meget betimelig, behovet for en økt klimainnsats, og det er jo ikke tvil om at Kristelig Folkeparti har hjertet på rett plass i klimaspørsmål. Samtidig er Kristelig Folkeparti del av et klimaforlik som faktisk ikke har hatt effekt – vi kjøper kvoter som ikke virker, og det er en del av årsaken til at Norges klimagassutslipp praktisk talt ikke har gått ned. Og Kristelig Folkeparti er del av en regjering som har gjort det glassklart at de vil satse alt de kan på videre høy oljevirksomhet. Det står altså i skarp motsetning til behovet for å avvikle oljevirksomheten lenge før den tar slutt av seg selv.

Og spørsmålet er: Vil Kristelig Folkeparti i Stortinget samarbeide med Miljøpartiet De Grønne om en systematisk avvikling av norsk oljevirksomhet innen de neste 20 årene?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [16:01:50]: Representanten har ambisiøse mål og det er prisverdig, men Kristelig Folkeparti kan ikke være med på det hurtigtoget som Miljøpartiet De Grønne har satt i gang for seg selv. Vi ønsker å ha en restriktiv oljepolitikk, men å gå så langt som Miljøpartiet De Grønne, kan vi dessverre ikke være med på.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Geir Pollestad (Sp) [16:02:30]: Jeg vil starte med å takke komiteen, komitélederen og komitésekretæren for en ryddig budsjettprosess, en budsjettprosess i tre etapper.

Hovedtrekket i den innstillingen vi har levert, er at de rød-grønne partiene står samlet, at flertallspartiene er enige om tallene, men spriker i politikken. Det gir en utfordring for forutsigbarheten på dette politikkområdet framover, og det er krevende for dem som skal forholde seg til politikken.

Det overordnede for Senterpartiet i energipolitikken er heimfallsretten: Vi skal sikre nasjonalt og lokalt eierskap til naturressursene, inntektene skal komme fellesskapet til gode, og det skal bidra til vekst i hele landet.

Økt utbygging av fornybar energi har vært prioritert i åtte år i regjering, og vi har oppnådd betydelige resultater: Vi har en god finansieringsordning på plass, konsesjonsbehandlingene er det blitt fart på, og nettutbyggingen er i gang. Det er mye å glede seg over, og vi er på vei inn i en energirevolusjon. Da er det litt påfallende at det som de nye flertallspartiene er mest opptatt av, er ikke å si at «nå skal vi kjøre på og fortsette denne positive utviklingen». Nei, en er mest opptatt av å snakke om en ny energimelding som skal komme. Mitt ønske er iallfall at en ikke bremser satsingen på fornybar energi i påvente av denne meldingen.

En av hovedutfordringene i energipolitikken er at politikken har vært vellykket. Det vil si at vi har produsert så mye energi at prisene nå er rekordlave, og det er en utfordring. En annen utfordring er at alle stort sett er for vindkraft – mange er for vindkraft, men mot vindmøller. Det henger ikke sammen. I mitt eget fylke, Rogaland, har Høyre nå satt ned foten for videre utbygging av vindkraft. Det er svært beklagelig.

Mange ting i budsjettet er positivt, men det er definitivt også mange mørke ting. Vi har tidligere vært inne på nettleie. De over 100 000 nettkundene som fra før av har høyest nettleie, skal av Fremskrittspartiet – av alle partier – bli påført en ekstraøkning på 5–6 øre per kWh. Det er det samme partiet som fikk allergi av vårt forslag om en økning i elavgiften på 1,12 øre. Men for disse 100 000 i distriktene er tydeligvis 5–6 øre mer per kWh ikke noe problem.

Olje- og gassvirksomheten er viktig for verdiskapingen i Norge. 250 000 arbeidsplasser kommer fra næringen, og Senterpartiet står bak de føringene i olje- og gasspolitikken som ligger i petroleumsmeldingen som ble behandlet i forrige periode. Økt utvinning i modne områder og i eksisterende felt er et sentralt stikkord framover.

Klima er vår tids største utfordring. Ny kunnskap fra FNs klimapanel gir oss både sikrere og mer bekymringsfull informasjon om tilstanden til klimaet vårt. Vi ser fram til nye runder i Stortinget med å styrke klimaforliket, og Senterpartiet er innstilt på å bidra positivt til det arbeidet.

Senterpartiet vil ta vare på naturressursene, det biologiske mangfoldet og ulike naturtyper. Vi vil kort og kort ta vare på skaperverket. Men vi mener at samfunn bygges best nedenfra. Vi må ha tillit til lokalsamfunn, og staten må spille på lag med lokalsamfunnene og ikke *mot* lokalsamfunnene. Aktiv bruk er det beste vernet. Vi må ha tillit til at enkeltpersoner og samfunn både kan ta ansvar og forvalte naturen på en god måte.

Oppsummert: Et godt rød-grønt budsjett har først blitt mye dårligere, og så – i siste runde – blitt noe bedre igjen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tina Bru (H) [16:07:19]: Representanten Pollestad har uttalt at han ønsker seg tusen vindmøller i Rogaland. Jeg tror representanten Pollestad og jeg kan være enige om at vi trenger mer satsing på fornybar kraft i Norge og flere vindmøller, men Rogaland er et fylke som frem til nå er

blitt tildelt svært mange konsesjoner for vindkraft. 19 pst. av alle vindkraftkonsesjoner gitt i Norge finnes i Rogaland, og mange av disse i områder med stort press på arealbruk og forventet befolkningsvekst.

Representanten Pollestad er også en uttalt forsvarer av et sterkt jordvern i Rogaland. Mitt spørsmål til representanten er derfor: I behovet for å balansere mellom å verne landbruksjord, begrense naturinngrep og samtidig sikre areal til flere boliger – hva vil Pollestad prioritere først? Vil representanten Pollestad fortsatt ønske seg tusen vindmøller i Rogaland dersom det fører til nedbygging av landbruksjord, og hvor ser han i så fall for seg at disse skal bygges?

Geir Pollestad (Sp) [16:08:13]: Ved inngangen til 1900-tallet var det 500 vindmaskiner i Stavanger Amt. Tusen vindmøller kan høres svært mye ut, men da snakker vi om både store vindmøller og de såkalte gårdsvindmøllene. Det er det rom for i et fylke som Rogaland.

Høyre, og representanten Bru, legger også til grunn at alle konsesjoner blir bygd ut, men det er en kjensgjerning at en må gi betydelig flere konsesjoner enn det en vil oppnå å se bli ferdig utbygd. Dette er markedsbaserte systemer, og det er ingen som tror at alle konsesjoner vil bli bygd ut.

Når det gjelder konflikten mellom vindmøller og jordvern, er den for så vidt litt ny for meg. Jeg mener vi har tilstrekkelig areal i fylket til å bygge ut vindmøller, og jeg tror det er helt andre ting enn vindmøller som er utfordringen for matjorda i Rogaland.

Oskar J. Grimstad (FrP) [16:09:26]: Budsjettet som vi diskuterer i dag, er jo på basis av ei raud-grøn regjering der Senterpartiet hadde olje- og energiministeren, Ola Borten Moe, og dei hadde naturlegvis i den samanheng ei hand på rattet.

I desse dagar er det ein sterk strid, bl.a. på oljebasen i Florø, der ein rasar over nedgang og redusert aktivitet, og når ein går inn i det raud-grøne budsjettet, ser vi at her valde ein altså å kutte både i Oljedirektoratet og i Petoro. Spørsmålet det da er naturleg å stille, er: Ønskjer Senterpartiet og Pollestad å redusere aktiviteten på sokkelen, med dei konsekvensane det får for å bruke – som han seier i innlegget sitt – heile landet?

Geir Pollestad (Sp) [16:10:16]: Som jeg sa i innlegget mitt, legger vi til grunn og støtter de føringene som ligger i petroleumsmeldingen, En næring for framtida. Det er en melding som legger opp til at man fortsatt skal ha stor aktivitet på norsk sokkel, og selvsagt er vi opptatt av at dette skal gi ringvirkninger på land.

Vi mener at en del av utfordringene man ser i leverandørindustrien i Norge, skyldes bl.a. EØS-avtalen, som gjør det vanskeligere å prioritere norske arbeidsplasser når felt skal bygges ut.

Med Senterpartiet, som kanskje er ett av partiene som har hatt flest olje- og energiministre, har det vært en stabilitet i politikken. Vi har lagt langsiktighet til grunn, og det vil vi fortsette å gjøre også i årene framover.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [16:11:22]: Jeg vil fremføre den samme replikken til Senterpartiet som jeg gjorde til Arbeiderpartiet.

Sist gang det ble fremmet en energimelding til behandling i Stortinget, var i 2003. Da hadde Kristelig Folkeparti olje- og energiministeren, Einar Steensnæs, i Bondevik II. Siden den gang har ulike senterpartistatsråder som Haga, Riis-Johansen og nå senest Borten Moe lagt rapporter og energiutredninger i skuffen.

Spørsmålet mitt blir da:

Hva har endret seg fundamentalt fra da tidligere statsråd Borten Moe gikk ut fra kontoret, og fram til budsjettbehandlingen nå i desember, som gjør at Senterpartiet nå vil ha en helhetlig energimelding som, ifølge Senterpartiet, skal oppklare usikkerhet rundt Norges fremtidige energipolitikk?

Geir Pollestad (Sp) [16:12:17]: Svaret mitt blir ikke ulikt det som Arbeiderpartiet ga. Jeg er svært fornøyd med retningen på energipolitikken de siste åtte årene. De viktigste overordnede føringene har ligget i Soria Moria-erklæringene, som det har blitt styrt ut fra.

Man har fått på plass elsertifikater, og man har fått fart på konsesjonsbehandlingen.

Nettutbyggingen er det full trøkk på.

De nødvendige rammevilkårene er på plass.

Det er rett at det har vært litt planer fram og tilbake, men det grunnleggende har vært et fokus på handling og stø kurs.

Nå ser man behovet for en energimelding, og det skyldes kort og godt at landet ikke lenger har en flertallsregjering. Man har en regjering med et parlamentarisk grunnlag som spriker svært mye i disse spørsmålene. Det viser budsjettinnstillingen. Da mener vi det er grunnlag for å ha en energimelding som fjerner den tvilen.

Ola Elvestuen (V) [16:13:20]: Takk for innlegget, som ble avsluttet med påstanden om at et forslag fra regjeringen hadde blitt bedre ved behandlingen i Stortinget, og som nå er budsjettet som skal vedtas.

Et viktig element i endringen etter at budsjettet ble lagt fram for Stortinget, er at man har en betydelig satsing på et grønt skattesifte. Det er en stor start på et grønt skattesifte. Det er noe den rød-grønne regjeringen de siste åtte årene knapt har gjennomført overhodet.

Er representanten Pollestad enig i at et stort og betydelig grønt skattesifte er nødvendig for å nå klimamålene vi har satt oss, og at det å velge miljøvennlig – som det innebærer – skal bli billigere, men også at hvis man ikke velger miljøvennlig, må man betale mer for det, noe som gjelder den enkelte bruker?

Geir Pollestad (Sp) [16:14:22]: Senterpartiet er enig i at det er behov for å bruke avgiftene svært aktivt for å endre holdninger. Jeg mener at det som har blitt gjort på f.eks. bilavgifter de senere årene, er et svært godt eksempel på det.

Vi ønsket å legge inn en større økning i elavgiften enn det som det ble til slutt.

Jeg ber representanten merke seg at jeg først sa at et veldig godt budsjett hadde blitt en del dårligere, før det ble noe bedre igjen. Det har ikke blitt så godt som utgangspunktet.

Samtidig skal vi være forsiktige med å strekke dette for langt, for jeg ser jo at én av tingene som er satt opp som grønt tiltak i budsjettavtalen, er kutt i tunnelvedlikehold på veinettet vårt. Det er å dra dette litt for langt i en annen retning.

Men overordnet: Vi må bruke avgifter hvis vi skal nå klimamålene våre.

Rasmus Hansson (MDG) [16:15:30]: Jeg og Miljøpartiet De Grønne er helt enig med Senterpartiet i at bruk av natur er en svært vesentlig del av forvaltningen, og at de som bruker og forvalter norsk natur, er ekstremt viktige aktører i dette spillet.

Samtidig er det et ubestridelig faktum at en massiv mengde forskning, i Norge og internasjonalt, slår fast at vern også er et svært viktig element i å bevare natur for framtida. Derfor har også Norge, ved den regjeringen som Pollestads parti var en del av, forpliktet seg til økt vern i Norge.

Likevel gjentar Pollestad Senterpartiets spesialmantra: Bruk er det beste vern.

Hva er det vitenskapelige grunnlaget for den påstanden?

Geir Pollestad (Sp) [16:16:21]: Jeg tror ting blir dratt litt langt her. Senterpartiet støtter jo også opp om at vi skal bruke vern som et virkemiddel, men vi må erkjenne at bruk, i et land som Norge, hvor folk bor spredt, også er en viktig verdi, og den kan ikke gjennomføres om man verner alt.

Vi er opptatt av at man skal ha fokus på hva som er formålet med vernet og hvordan man forvalter vernet. Det er ikke bare én oppskrift på hva som er vern. Det er mange måter å gjennomføre et vern og en verneprosess på.

For å sikre legitimitet er det viktig at lokalbefolkningen opplever at vernet er noe som de selv er med på når det blir bestemt og gjennomført – ikke at det er noe som tres nedover dem. Det er grunnleggende sett vår holdning til vern.

I store deler av Norge er – for å ta vare på det aller meste av naturen vi har – en aktiv bruk viktig. Sauebeite kan være ett eksempel på det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [16:17:42]: Alt ligger til rette for at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen kan bli en katastrofe for naturen i Norge.

De skal åpne for mer bygging i strandsonen.

De skal åpne for mer inngrep i inngrepsfri natur.

De skal åpne for scooterkjøring, slik at det blir mindre stille natur, noe som har utløst ramaskrik og den største underskriftsaksjonen jeg kan huske siden protestene mot byggingen av sterkt forurensende gasskraftverk.

På toppen av det hele har man fått et kutt i tilsynet med de forsøkene som nå settes i gang.

I budsjettene ser vi at de kutter i oppryddingen etter gruvedrift og gruvegifter og heller bruker pengene på å legge til rette for mer gruveaktivitet.

Jeg vil gjerne ha svar fra miljøvernministeren på om hun vil være like tydelig som vår rød-grønne miljøvernminister var imot gruvedeponier i Norges flotte fjorder – noen av dem ligger like ved nasjonale laksefjorder.

Ikke bare har miljøvernministeren blitt fratatt ansvaret for planvedtak og det overordnede planansvaret gjennom dette budsjettet, noe som er et av de viktigste styringsredskapene for å ta vare på miljø og natur, men i forrige uke kunne vi også høre at energiministeren bramfritt sa at naturmangfoldloven, som han ikke har ansvaret for, men som miljøvernministeren har ansvaret for, blir praktisert altfor strengt og skal gjennomgås.

I tillegg så vi at miljøvernministeren ønsket å kutte regnskogbevaringen, noe som også ville svekke det internasjonale arbeidet for å ta vare på verdens vakreste skattkammer, som er i regnskogen.

Da jeg leste at Kristelig Folkeparti og Venstre slo seg på brystet over samarbeidsavtalen med Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen og var kjempefornøyd med miljødelen, stusset jeg, for det var så tydelig at naturen var taperen.

Vi har fått et bedre miljøbudsjett nå enn det som den nåværende regjeringen la fram for Stortinget, men det skulle også bare mangle. Jeg synes det er bra at det kommer nye grep for å hjelpe folk med enøk selv om man har skapt en fullstendig uforholdsmessig situasjon i bransjen gjennom å varsle det, men ikke gjennomføre det samtidig. Det er bra med både elbilmomsfritak, togsatsing og det paradoksale ved at Fremskrittspartiet med entusiasme stemmer for både fyringsoljeavgiftsøkning og alkoholavgiftsøkning, men det er knapt sann at det samlede budsjettet går i riktig retning.

I valgkampen snakket statsminister Solberg om todelingen av økonomien, men da regjeringen la fram budsjettet, var grepet å øke oljepengebruken for å finansiere skattelette til de rikeste, det var å flagge full gass i oljesektoren og kutte i støtte til øvrig industri selv om Fremskrittspartiet og Høyre i valgkampen lovet det motsatte. Når det gjelder klima, sier Det internasjonale energibyrået at halvparten av verdens olje- og gassområder må bli liggende hvis vi skal nå målet om å hindre farlige klimaendringer, og at mye mer av kullet må bli liggende. Da er det etter min oppfatning uforvarslog og dypt usolidarisk å legge opp til at alle andre land enn Norge skal kutte i sin oljeutvinning. Økonomisk sett mener i tillegg Holden-utvalget at vi bør bremse aktiviteten. Ekspertutvalget av våre fremste økonomer sier at vi ikke kan sette i gang enorstilt gasspolitikk, som det bl.a. legges opp til av olje- og energiministeren.

Oljeinvesteringer fortrenger andre investeringer. Lønningene i oljesektoren forplanter seg i annen konkurranseutsatt næringsliv og reduserer konkurranseevnen på sikt. Verden er rammet av farlige klimaendringer og er vær-syk. Norge er rammet av norsk syke. Derfor kan vi ikke gi

full gass i oljen, men begynne nedtrappingen i stedet for å øke i årene som kommer, og det mener jeg at olje- og energiministeren må ta inn over seg.

Jeg vil ta opp én ting til slutt. Det er skapt usikkerhet av både Statoil og miljøvernministeren om elektrifisering av plattformene på Utsira-høyden. Klimaforliket har ambisjon om elektrifisering, og den rød-grønne regjeringen og Ola Borten Moe la alt til rette for elektrifisering gjennom de vedtakene som ble fattet. Dette er et spørsmål som olje- og energiministeren selv kan avgjøre i møte med selskapene. Mitt spørsmål til olje- og energiministeren er: Vil ministeren sørge for at det blir stilt krav til full elektrifisering og en fordeling av økonomiske byrder, sånn at vi får gjort det som er helt nødvendig for å nå Norges klimamålsettinger?

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirik Milde (H) [16:22:58]: Jeg vil først takke representanten Eidsvoll Holmås for svært hyggelige dager i Warszawa da vi var der under klimaforhandlingene sammen med resten av komiteen. Polen er et EU-land og har, i likhet med EØS-landet Norge, påtatt seg forpliktelse i forbindelse med EUs vanndirektiv. Ved innlemmelsen av vanndirektivet i EØS-avtalen ble det lagt opp til en finansieringsplan, som ikke er blitt fulgt opp av den rød-grønne regjeringen. Det har hopet seg opp et stort etterslep. Jeg har hørt tall på rundt 300 mill. kr siden 2008. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har begynt å ta grep ved å bevilge 15 mill. kr ekstra til dette formålet i 2014.

Mitt spørsmål til representanten er: Mener han at SV har vært nok opptatt av vannkvaliteten i våre vassdrag de åtte årene de har sittet i regjering?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [16:23:52]: Jeg mener vi har gjort veldig mye bra for vannkvaliteten. Jeg mener vi har gjort mye bra for å sørge for at vi tar vare på naturen i forbindelse med de vannkildene vi har. Vi har også gjennomført en offentlig utredning som ser på hvordan klimaendringene vil påvirke nettopp behovet for å sørge for regulering av hvordan vann skal tas vare på, og hvordan nedbør vil fordele seg. Så, ja, jeg mener vi har gjort en ordentlig jobb med dette.

Det er klart at vi nå står overfor kjempesvære revisjoner i de forskjellige vannkraftverkene vi har. Det er vel om lag 300 forskjellige vilkårsrevisjoner som skal gjøres. I den forbindelse er det klart at det er viktig å finne en god balanse mellom hensynet til natur og miljø, og hensynet til å sørge for å få produsert kraft.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [16:24:58]: Selskapet Rock Energy, med kontor i Norge, bruker erfaringer fra boring og produksjon på norsk sokkel i arbeidet med utvikling av geotermisk energi. Geotermisk energi er avgjørende for Filippinene. Det er avgjørende for at lokalbefolkningen skal få strøm og nå også avgjørende for at nødhjelpsarbeidet skal fungere godt.

Mener representanten Eidsvoll Holmås fremdeles at

norsk petroleumsindustri tar liv på Filippinene – etter åtte år med en miljøvernminister fra SV?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [16:25:42]: På Warszawa-møtet var Verdens meteorologiorganisasjons sjef veldig tydelig da han sa at klimaendringene bl.a. har ført til høyere vannstand i området rundt Filippinene, noe som gjorde at Filippinene ble mye hardere rammet av den stormen som var der. I tillegg sier FN's klimapanel at det er sannsynlig – «likely» – at det vil komme sterkere stormer som følge av klimaendringene.

Det som er det spesielle med klimaendringene, er at det ikke spiller noen rolle hvor på jordkloden utslippene kommer, eller hva det er som har forårsaket dem. De vil uansett bidra til å skape den samme typen ødeleggelser og på samme måte ta liv. Norge, av alle rike land i verden, er det landet som ligger i toppen når det gjelder å ta ut mest fossile ressurser per innbygger. Norsk olje, på lik linje med all annen olje i verden som brennes, tar liv – selvsagt.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [16:27:01]: Da jeg skulle forberede meg til replikk, laget jeg en liten oljeoversikt over hva SV har vært med på. På åtte år har SV doblet tildelingen av leteaktivitet på sokkelen. De har mangedoblet investeringsnivået, åpnet Barentshavet sørøst og satt i gang åpningsprosesser ved Jan Mayen – ja, kanskje er det mer.

Spørsmålet mitt blir da: Er fristilte SV nå fornøyd med den oljepolitikken som har blitt ført, eller er det noe SV mener burde ha vært gjort annerledes?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [16:27:37]: Det er ingen tvil om det, og det er en velkjent sak at oljepolitikken kanskje var ett av to politikkområder der avstanden mellom regjeringspartiene var størst, med oss på den ene siden og Arbeiderpartiet på den andre. Det var veldig tydelig i alle valgkampene, der vi gikk til valg bl.a. på å verne Lofoten, Vesterålen og Senja, og bl.a. på å redusere oljeutvinnings-tempoet i Norge. Dette sier vi veldig tydelig fra om i alle valgkamper, og jeg tror det har vært kjent for alle.

Det som er litt spesielt, er at Kristelig Folkeparti likevel valgte å gå til valg på å felle den regjeringen som vi var en del av, og i stedet innsette en regjering av Høyre og Fremskrittspartiet, som til og med gikk til valg på å åpne de områdene som SV i regjering klarte å hindre at vi åpnet. Men det får være Kristelig Folkepartis valg, og så får vi begge stå sammen utenfor regjering om å stoppe oljeutvinning som er skadelig for klimaet på kloden, og for mennesker som rammes av klimaendringene.

Ola Elvestuen (V) [16:28:47]: Nå blir det heldigvis ingen aktivitet utenfor Lofoten, Vesterålen, Senja eller det andre området som ble nevnt tidligere. Jeg er enig med SV i den bekymringen som uttrykkes over todelingen i norsk økonomi. Samtidig, som det ble påpekt av representanten Andersen Eide, har man aldri økt oljeaktiviteten mer, også ved å åpne flere nye områder, enn det man har gjort de siste åtte årene med SV i regjering. SV har vist at de i regjering ikke har klart å ta tak i den todelingen.

Er det ikke egentlig et paradoks at SV nå er avhengig av at Venstre og Kristelig Folkeparti bruker sin posisjon for å ta tak i todelingen i norsk økonomi, og at Venstre og Kristelig Folkeparti kan gi SV en posisjon, hvor det kan stå fritt med sine primærstandpunkt i stedet for å ta ansvar for en politikk de ikke har delt i regjering?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [16:29:52]: Jeg kan ikke se hva Venstre har gjort i dette budsjettet for å redusere todelingen i norsk økonomi.

Nikolai Astrup (H) [16:30:11]: Jeg kunne si veldig mye om det. Vi har styrket rammebetingelsene for fastlandsindustrien, vi har satset på infrastruktur, vi har senket skattene, vi satser mer på forskning og utvikling enn den forrige regjeringen – i det hele tatt, det satses betydelig på industrien i Fastlands-Norge. Men det var ikke det spørsmålet mitt gjaldt.

Spørsmålet mitt er knyttet til representanten Eidsvoll Holmås' moralske fordømmelse av oljevirkomheten. La meg minne om at det under Bondevik II-regjeringen ble utstedt 74 utvinningstillatelser. Under Stoltenberg II-regjeringen ble det utstedt 470 utvinningstillatelser. I petroleumsmeldingen skriver den regjeringen som representanten Eidsvoll Holmås var en del av, at økt utvinning fra felt, utbygging av funn og påvisning av uoppdagede ressurser er viktige mål. Og så sier representanten Eidsvoll Holmås at dette er dypt usolidarisk og uansvarlig. Mener representanten Eidsvoll Holmås at den politikken hans eget parti førte i åtte år, er dypt usolidarisk og uansvarlig?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [16:31:14]: Jeg vil gjerne understreke at i løpet av den perioden vi satt i regjering, gikk CO₂-utslippene ned fra norsk side.

Samtidig er det helt riktig, som Nikolai Astrup sier, at mengden CO₂ som slippes ut i atmosfæren som følge av at norsk olje og gass brennes, er vesentlig større, omtrent tingen så stor, som de samlede utslippene fra norsk sektor. Det er altså sånn at vi, med en befolkning på 5 millioner mennesker, forårsaker større CO₂-utslipp i verden enn hele Afrikas befolkning på over 1 milliard mennesker. Dette mener jeg det er nødvendig å gjøre noe med, men jeg vil gjerne understreke en ting: Jeg har aldri gått til noen moralsk fordømmelse av oljeindustrien, men jeg har påpekt det enkle faktum at når vi pumper opp norsk olje og gass, som brennes ute i verden, er det med på å bidra til klimaendringene. Det er ingen land i verden som har større fossile opphopinger per innbygger enn det vi har i Norge. Det er det nødvendig å gjøre noe med.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Rasmus Hansson (MDG) [16:32:41]: Vi debatterer nå budsjettet til et regjeringsflertall som understreker at de vil føre en kunnskapsbasert politikk, og det er bra. Vi støtter regjeringens satsing på forskning og utvikling av et nytt og bærekraftig næringsliv. Men når vi diskuterer klima- og miljøspørsmål, er det ekstra viktig å starte med den kunnskapen vi faktisk har, for da handler det til syvende

og sist om fysikk og natur. Vi vet at hvis verden vil unngå 2 graders oppvarming, må verden la være å bruke mer enn 900 milliarder tonn CO₂-ekvivalenter fram til 2050. Spørsmål nr. 1 blir da: Hvor mye av dette har Norge tenkt å slippe ut? Den blå regjeringens viktigste svar på dette er maksimal satsing på mest mulig langvarig olje- og gassvirksomhet. Norge skal slippe ut så mye som mulig av det som gjenstår for verden å slippe ut. Dette har Venstre og Kristelig Folkeparti hatt full politisk frihet til å si nei til, isteden står de som medansvarlige for denne politikken i dag.

Samtidig står Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV for niende år på rad samlet om en politikk som – jeg siterer fra innstillingen side 24:

«har lagt til rette for høy aktivitet osv.».

Dette er altså SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiets politikk også i 2014.

Senere i dag skal Stortinget diskutere en ny Kyoto-avtale. Da får vi konstatert faktum i norsk klimapolitikk – som er høytt travende, internasjonal retorikk, kombinert med en politisk allergi mot planmessige og konkrete utslippskutt, både i rød-grønn blokk og i blå blokk.

Norge har forpliktet seg til å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2020. Årsaken er at med den politikken som ulike regjeringer har ført til nå, taper vi biologisk mangfold. Spørsmålet er derfor: Hva vil regjeringen gjøre for biologisk mangfold i Norge? Svaret har vi allerede fått. Regjeringen innleder sin periode med et historisk angrep på norsk natur. Både statsminister Solberg og Fremskrittsparti-lederen har lenge sagt ting av typen: Det er vel og bra med sommerfugler, men de kan jo ikke komme i veien for hus og veier. Dermed har de gjort det klart at de ikke har skjønt essensen i moderne naturvern. La det ikke herske et fnugg av tvil: Regjeringen har omsatt dette synet på naturvern i praktisk politikk gjennom en systematisk svekking av naturvernets posisjon i planlegging og bruk av natur. Flytting av planavdelingen fra Kommunaldepartementet fratar Miljøverndepartementet det viktigste redskapet for å sikre naturhensyn i norsk arealplanlegging og -bruk. Sammen med en drastisk ekspansjon av prøveordningen for snøscootere og åpning for mer bygging i strandsonen osv. varsler dette et økt, ikke et redusert, press på norsk natur. Disse inngrepene blir irreversible. Vi vet at hovedårsaken til artstap i norsk natur er måten vi bruker arealer på. Vi vet at vi ikke får vekk igjen hytter og veier som er bygd, og snøscootere som har fått kjøretillatelse, som fortrenger tradisjonelt norsk friluftsliv.

I NRKs Politisk kvarter i morges sa miljøvernminister Sundtoft at det ikke spiller noen rolle for miljøvernet hvor planavdelingen ligger, eller om det er henne eller kommunalminister Sanner som har hovedgrepet om plan- og bygningsloven. Blir det neste å flytte rovdyrforvaltningen til landbruksminister Listhaug? Vi vet jo allerede at regjeringen vurderer å flytte villaksforvaltningen til Fiskeridepartementet.

Miljøpolitikk som virker, krever konkrete mål og konkrete forpliktelser. Det er mangelen på begge deler som er årsaken til at Norge taper biologisk mangfold, fortsatt knapt reduserer sine egne utslipp, og fortsatt øker global oppvarming gjennom olje- og gassvirksomheten. Er

det betegnende for regjeringens kunnskapsbaserte politikk at miljøvernminister Sundtoft i morges trakk fram vekstfremmende skattelettelser som et eksempel på regjeringens miljø- og klimatiltak? Vi venter fortsatt på regjeringens konkrete mål for klima og miljø, og vi venter på en bred, aktiv miljøopposisjon i Stortinget som tør gå foran med forpliktelser.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anna Ljunggren (A) [16:37:31]: I Sundvolden-erklæringen slår Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen fast at de vil opprette et FME-senter for thorium. Miljøpartiet De Grønne står sammen med de rød-grønne partiene og Kristelig Folkeparti og Venstre om en merknad som tydelig avviser dette punktet, bl.a. vises det til miljøorganisasjonenes motstand mot dette forslaget. Siden det kun er regjeringspartiene som vil opprette dette senteret, er det vel tvilsomt om det blir noe ut av, men jeg skal gi Miljøpartiet De Grønne muligheten til å utdype og begrunne hvorfor partiet, sammen med oss, er skeptisk til dette forslaget.

Rasmus Hansson (MDG) [16:38:06]: Takk for det gode spørsmålet. Årsaken til at vi er skeptiske til dette er først og fremst at klimaløsningen ligger i å utvikle fornybar, bærekraftig energi. Det er det vi må satse midler på, det er det vi må prioritere politisk. Innsats for å utvikle en teknologi som i beste fall vil komme om veldig lenge, som sannsynligvis vil bli meget dyr, og som slett ikke har særlig høy sannsynlighet for å bli vellykket, f.eks. mye lave sannsynlighet for å bli vellykket enn de klimaløsningene vi allerede har, som sol, vind osv. – en sånn satsing er en avsporing. Og en sånn avsporing har vi ikke råd til i klimakampen.

Tina Bru (H) [16:39:04]: Miljøpartiet De Grønne skriver i en merknad til budsjettet at de vil

«føre en energipolitikk som starter en gradvis og kontrollert utfasing av norsk petroleumsindustri i løpet av en tjueårsperiode».

Som vi vet, står petroleumsnæringen for en tredjedel av statens inntekter i dag. For 2013 betyr det om lag 350 mrd. kr. For at velferdssamfunnet i Norge skal kunne fortsette som i dag også om 20 år, og uten olje, forutsetter det at flere hundre milliarder kroner må dekkes inn gjennom andre inntekter. Mener Miljøpartiet De Grønne at deres satsing på alternativ energi fullt ut skal erstatte inntektene fra petroleumsvirksomheten om 20 år? Hvis svaret er nei, hva slags velferdsgoder mener representanten at vi bør klare oss uten?

Rasmus Hansson (MDG) [16:39:56]: Mange takk for et godt spørsmål.

Det første jeg må gjøre, er selvfølgelig å returnere spørsmålet, nemlig: Forestiller noen i denne salen seg at Norge ikke om få tiår er nødt til å basere velferd, arbeidsplasser og økonomi på et bærekraftig næringsliv? Spørsmålet er utelukkende når skal det skje, ikke om det skal skje.

Det fascinerende med disse spørsmålene, som hele tiden rettes til Miljøpartiet De Grønne, er at de bare rettes til oss og ikke til regjeringer som sitter med makt og ansvar for den framtida vi alle står overfor – at vi skal leve uten olje.

Spørsmålet må besvares av flere enn Miljøpartiet De Grønne.

Svaret er selvfølgelig: Ja visst kan vi ha og opprettholde et velferdssamfunn i Norge også uten olje! Det er bare å ta en titt over grensa til Sverige, så ser man at det er fullt mulig. Og det er bare å ta en titt inn i framtida, så ser vi at det ikke er noen alternativer.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [16:41:04]: Til Aftenposten den 17. august uttaler daværende førstekandidat Hansson:

«Det går an å ha det riktig fint med litt lavere kjøpekraft enn i dag.»

Videre:

«Det betyr at hver og en av oss etter hvert vil kjøpe litt færre ting. Kjøpe litt færre importerte varer, (...). Kombinert med at vi bruker mer av ressursene våre på grunnleggende ting som mat.»

I MDGs partiprogram står det at partiet vil bruke «mer av norske bistandsmidler på tiltak for økt landbruksproduktiviteten og bedre vanntilgang».

Hva vil representanten si til de mange tusen fattige bøndene i u-landene som ønsker å eksportere sine landbruksprodukter til Norge?

Rasmus Hansson (MDG) [16:41:59]: Takk for et godt spørsmål.

Til bønder i fattige u-land som vil eksportere produkter, vil vi si: Det må de i svært stor grad få lov til. Det må være en del av en internasjonal orden – i både u-lands og andre lands interesse – for å kunne opprettholde matproduksjon og arbeidsplasser innenfor landbruket i ethvert land. Det er en selvfølgelig forutsetning for all politikk.

Det er ingen motsetning mellom dette og det å drive internasjonal handel. Tvert om, det er et spørsmål om ikke bare å la reven løpe løs i hønsegården – reven er ensidig store, globale matvarekonserner – men heller prioritere interessene til land hvor vanlige småbønder har bruk for et anstendig inntektsnivå.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [16:43:04]: Miljøpartiet De Grønne kuttet i sitt budsjett mye i SDØEs investeringer på sokkelen for å redusere oljetempoet. Det var ikke overraskende.

Kristelig Folkeparti mener dette må være feil måte å gjøre det på, det er feil medisin. Vi mener at tempoet må styres gjennom konsesjonspolitikken. Er ikke Miljøpartiet De Grønne enig i at det er bedre å la være å åpne nye områder og å være restriktive i tildelingen av letetillatelser, enn å stryke statens investeringer – som partiet nå gjør – i letetillatelser som allerede er vedtatt?

Rasmus Hansson (MDG) [16:43:56]: Miljøpartiet De Grønne er i hvert fall helt åpne for å diskutere med både

Kristelig Folkeparti og alle andre partier nøyaktig hva som er de beste virkemidlene. La det være helt klart.

Neste svar er at Miljøpartiet De Grønne går inn for å begrense eller stanse antall nye letetillatelser. Men det er etter vår mening meget fornuftig å kombinere det med å redusere investeringsnivået, som i dag er eksepsjonelt høyt, og heller bruke disse midlene på andre og viktigere måter å bygge opp et bærekraftig samfunn på. Det er dessuten både en måte å ta vare på oljeverdier på – oljeverdier som kanskje blir lavere i en framtid hvor oljesektoren kommer under et hardere press i markedene – og en måte å begrense oljeselskapenes evne til å sette press på viktige områder på, f.eks. slike områder som Kristelig Folkeparti nå er nødt til å forsvare politisk opp mot regjeringen, og mot presset fra en oljenæring som har altfor stor investeringskapasitet.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [16:45:10]: Jeg tenkte jeg skulle stille ett spørsmål.

Det er en ting som undrer meg. Det er at Miljøpartiet De Grønne ikke vil være med på å finansiere fangst og lagring av CO₂. Når det gjelder et av forslagene, som har bred tilslutning, går hele komiteen inn for at vi skal ha en ambisjon om å få på plass CO₂-rensing innen 2020. Det er greit.

I tillegg sier vi i de rød-grønne partiene at dette må være noe staten er med på å finansiere – noe som har vært forutsetningen fra vi startet med dette programmet – men det vil ikke Miljøpartiet De Grønne være med på. Kan Rasmus Hansson redegjøre for hvorfor?

Rasmus Hansson (MDG) [16:45:48]: Jeg skal forsøke – takk for spørsmålet.

Svaret er ganske enkelt at vi nå er i en situasjon hvor Norge har brukt betydelig politisk prestisje og betydelige midler på å forsøke å få i gang en CO₂-satsing, som vi for det første ikke har fått til, og som for det andre til dels har bekreftet noen av motforestillingene mot satsing på CO₂-fangst og -lagring, nemlig at det fungerer som pudde på den pasienten som heter oljevirkksomheten, og at det tar oppmerksomheten bort fra de mye viktigere tiltakene for å avvikle den oljevirkksomheten som representanten Heikki Eidsvoll Holmås og jeg er helt enige om at vi må begynne å avvikle.

Derfor ønsker vi en tenkepause. Vi ønsker ikke å forplikte oss til at vi skal ha på plass den nye satsingen innen 2020, før vi har vært med på en bedre faglig belagt diskusjon om hvor veien går for CO₂-fangst og -lagringsspørsmålet.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at verken representanten Hansson eller representanten Eidsvoll Holmås har tatt opp forslag nr. 3, som Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne står sammen om. Presidenten vil foreslå at representanten Hansson tar opp dette forslaget.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [16:47:02]: Et veldig godt forslag, det gjør vi.

Rasmus Hansson (MDG) [16:47:05]: Jeg tar opp forslaget.

Presidenten: Representantene Rasmus Hansson og Heikki Eidsvoll Holmås har da tatt opp det forslaget de refererte til.

Replikorkordskiftet er omme.

Statsråd Tine Sundtoft [16:47:28]: Klimaendringene er ikke noe som skjer en gang i framtiden. Klimaendringene skjer nå. Med dette budsjettet starter regjeringen arbeidet med å forsterke klimaforliket.

Budsjettet for 2014 viser at innsatsen på klima- og miljøområdet for alle departementene økes betraktelig, og sammenlignet med 2013 anslås denne økningen til hele 4,8 mrd. kr. Samlet sett behandler Stortinget nå et budsjett på over 8,2 mrd. kr, større enn noen gang tidligere. Budsjettforliket på Stortinget var også viktig for vår samlede miljøinnsats. Samarbeidet mellom Kristelig Folkeparti, Venstre, Fremskrittspartiet og Høyre gjør at Norge går fire grønne år i møte.

Sammenlignet med 2013-budsjettet foreslår regjeringen å øke den generelle satsen i CO₂-avgiften på mineralolje og gass med ca. 100 kr. Grunnavgiften på mineralolje økes også. Samtidig reduserer vi skattene på arbeid og verdiskaping. Det er en god pakke for både miljøet, næringslivet og arbeidstakere. Det grønne skiftet er i gang.

Vi forsterker klimaforliket når vi øker bevilgningene til jernbane. Vi forsterker klimaforliket når vi varsler en grønn skattekommissjon. Vi forsterker klimaforliket når vi arbeider med å innføre et fradrag for ENØK-tiltak i husholdningene. Fornybarproduksjonen skal opp, og saksbehandlingstiden skal ned. Vi vil også satse mer på ny klimavennlig teknologi og forskning. Regjeringen arbeider nå med en ny strategi for karbonfangst og -lagring, med ambisjon om fullskala rensing i 2020. I 2014 vil regjeringen også øke satsingen på miljøvennlige kjøretøy, bl.a. fordi merverdiavgiften på leasing av elbil forsvinner.

Karbonlekkasje er et økende problem. Det aller viktigste svaret på denne utfordringen er å sørge for gode rammebetingelser og gunstige skatteregler for norsk industri. Men det kan også være nødvendig med spesielle tiltak. Ordningen med CO₂-kompensasjon for industrien er et slikt spesialtiltak. Ordningen løper fra 2014 til 2020 og er et målrettet virkemiddel mot karbonlekkasje. Jeg er tilfreds med innretningen den nå har fått. At den ligger i Klima- og miljødepartementet understreker klimadimensjonen i ordningen.

Jeg var nylig på klimaforhandlingene i Warszawa, der det ble vedtatt en kjøreplan for veien framover. Ugandas finansminister, Maria Kiwanuka, var sentral i arbeidet med finansiering. Måten hun formidlet det på, at klima nå vektlegges i all planlegging i hennes land, ga meg inspirasjon. Grunnlaget for en ny klimavtale må utarbeides i 2014 for å gi muligheter for forhandlinger i Paris i 2015. Norge skal fortsatt spille en aktiv og konstruktiv rolle internasjonalt.

Hovedutfordringen vår er å få ned CO₂-utslippene, men økt innsats for å redusere utslipp av kortlivede klimadrivere, som metan og sot, kan på kort sikt være avgjørende for å overholde togradersmålet. I tillegg vil redusert avskoging gi store reduksjoner i utslipp av klimagasser.

Klimatoppmøtet i Warszawa vedtok et fullstendig

regelverk for regnskogbevaring. Det er en milepæl og et viktig gjennombrudd. Vi skal bruke 2,8 mrd. kr for å redusere klimagassutslipp fra avskoging i 2014, og det at regjeringen vil videreføre satsingen fram til 2020, bidrar til forutsigbarhet. Utviklingslandene får nå et sterkt signal om å fortsette arbeidet med å redusere avskogingen.

Klima- og miljøspørsmål er også lokale. Vi skal bevare skog i Norge. Bevilgningen til nytt skogvern øker med 100 mill. kr i 2014. Det gjør det mulig å inngå avtaler om frivillig vern med skogeiere. Norge har et nært forhold til kyst, sjø og vann, derfor vil vi prioritere oppryddingsaktiviteter i forurenset sjøbunn og øker den bevilgningen med 4 mill. kr.

Raske klimaendringer og økende aktivitet i nordområdene øker behovet for mer kunnskap, og derfor foreslår vi styrking på 43 mill. kr til klima- og miljøforskning.

Norge er velsignet med en oljeformue som gir oss store muligheter. Men oljeformuen gir oss også et stort ansvar – et ansvar for å skape et bærekraftig samfunn. Lavutslippssamfunnet er ingen luftig visjon. Det grønne skiftet er nå i gang. Det handler om at vi griper mulighetene nå, og budsjettet vi skal vedta i dag, bidrar til at flere kan gjøre nettopp dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [16:52:47]: La meg starte med å ønske klima- og miljøministeren velkommen til Stortinget. Det er hyggelig å kunne ta en klima- og miljødiskusjon her. Jeg kan også gratulere med at en – ut fra det jeg forstår – har konkludert med en viktig sak for klima- og miljøministeren; at forvaltningen av villaksen fortsatt skal være under klima- og miljøministeren.

Jeg registrerer at en var tilfreds med den ordningen som nå foreligger for CO₂-kompensasjon for industrien. Jeg er opptatt av at det ikke bare er den tilfredsheten klima- og miljøministeren nå utviser, som er viktig, det er også viktig å forsikre seg om at industrien er tilfreds med ordningen i avtaleperioden. Ut fra det vi også hørte representanten Nikolai Astrup sa her tidligere i dag, kan klima- og miljøministeren garantere for at vi får en fullverdig kompensasjonsordning i avtaleperioden fram til 2020?

Statsråd Tine Sundtoft [16:53:49]: Takk for hyggelige ord. Representanten Terje Aasland vet også at budsjettforslaget som kom til Stortinget fra Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre, var på det nivået som Stoltenberg II foreslo.

Det jeg kan garantere, er at regjeringen skal føre en fullverdig næringspolitikk fram til 2020, som sikrer konkurranseevnen til norsk industri. Det jeg også sa, er at jeg er tilfreds med slik ordningen nå er, og jeg tror vi sammen skal klare å skape en god politikk slik at vi beholder den viktige prosessindustrien i Norge.

Terje Aasland (A) [16:54:30]: Tusen takk for svaret. Jeg forstår at klima- og miljøministeren kanskje gjerne vil gi en garanti, men ikke tør å gi det til industrien når det gjelder en fullverdig CO₂-kompensasjonsordning,

så jeg våger meg på å stille spørsmålet på ny: Kan klima- og miljøministeren garantere for at vi i avtaleperioden fram til 2020 kan ha en fullverdig CO₂-kompensasjonsordning for industrien, sånn at vi en gang for alle klarer å slå vekk enhver tvil som måtte være der ute om framtidige investeringer?

Statsråd Tine Sundtoft [16:55:09]: I dag behandler vi statsbudsjettet for 2014. Det ligger inne at ordningen løper fra 2014 til 2020, og det med CO₂-kompensasjon er et målrettet virkemiddel. Det jeg kan garantere, er at regjeringen skal føre en fullverdig næringspolitikk fram til 2020, som også sikrer konkurranseevnen til norsk prosessindustri.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [16:55:34]: Jeg vil takke statsråden for sist. Da var vi i Warszawa sammen, og hun gjorde en iherdig innsats der.

Nå til spørsmålet. Regjeringas utviding av forsøksordninga for snøscooterkjøring har skapt mye usikkerhet og støy om hva som blir fremtidens politikk, selv om det i regjeringas plattform står at man vil ha en endring i motorferdselloven, og at kommunene skal ha myndighet til å etablere snøscooterløyper.

Kristelig Folkeparti har gitt til kjenne i budsjettet at vi ber om at forsøksordningen stoppes. Vi kan ikke skjønne hvorfor det er hensiktsmessig å gjennomføre forsøket dersom det allerede er igangsatt en prosess med endring av lov om motorferdsel. Spørsmålet mitt er: Når vil statsråden komme til Stortinget med en endring av motorferdselloven?

Statsråd Tine Sundtoft [16:56:36]: La meg understreke at det var den forrige regjeringen som inviterte til forsøksprosjektet med 40 kommuner. Det vi har gjort, er å utvide antall kommuner. De samme kommunene har fått en ganske streng forskrift hvor de i sin planlegging skal ta hensyn til friluftsliv, støy og vernede områder. Det er ikke et frislipp dette er snakk om.

Det vi har sagt, er at vi skal bruke dette forsøket til å få mer kunnskap. Det å vite mer om dette, er viktig når vi nå også skal starte lovarbeidet. Der skal vi ha et normalt lovarbeid med normale høringer – gjerne også ha et samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti på det – og ta oss nødvendig tid til det lovforslaget som kommer.

Geir Pollestad (Sp) [16:57:28]: I regjeringens budsjettforslag ble støtten til Folkeaksjonen for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja kuttet med 2,4 mill. kr – til null. Det ble heldigvis reversert i forhandlingene her i Stortinget, men det skapte en usikkerhet.

Det jeg har bitt meg merke i, var at Miljøverndepartementet først argumenterte for kuttet med at det ikke var snakk om en landsdekkende organisasjon. Det viste seg senere at det var en landsdekkende organisasjon. Så ble det begrunnet med at det ikke blir noen konsekvensutredning av disse områdene, og at det derfor ikke er behov for organisasjonen.

Mitt spørsmål er: Mener statsråden dette er en god begrunnelse? Er det en generell holdning at en kun skal

gi statsstøtte til organisasjoner som ikke får det som de vil?

Statsråd Tine Sundtoft [16:58:23]: Vi tar til etterretning at stortingsflertallet nå vil noe annet når det gjelder dette.

Ola Elvestuen (V) [16:58:41]: Jeg vil også takke statsråden for innlegget. Det har vært nevnt tidligere at man har lagt opp til å delegere mer ansvar for snøscooterkjøring til kommunene. Det er en uenighet om dette kan gjøres innenfor forsøksordningene eller ikke. Regjeringen har også uttrykt ønske om at mer av miljøarbeidet skal delegeres ned til kommunene. Da lurar jeg på følgende: Hva vil statsråden gjøre for å sikre at de 429 kommunene vi har, har den nødvendige miljøkompetanse til å kunne få mer delegert ansvar?

Statsråd Tine Sundtoft [16:59:19]: Jeg er litt usikker på hva Elvestuen her sikter til med «å delegere mer», men for denne regjeringen er det viktig at det lokale selvstyret legges til grunn. Derfor er det vi nå sender ut, forskriften på snøscootere, ganske omfattende. Vi vil ikke at det skal være fritt fram for kommunene å boltre seg i dette eller andre spørsmål. Det må være tilstrekkelig kompetanse og kjøres ordentlige runder på dette for at det skal kunne forsvares.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [17:00:04]: Jeg vil gjerne følge opp spørsmålet fra Kristelig Folkeparti, for en av de tingene som sies fra ministerens side, er at vi bare utvider forsøket til den rød-grønne regjeringen fra 40 til over 100 kommuner. Da er det så enkelt at den store forskjellen er at den rød-grønne regjeringen sa tydelig og klart fra om at dette er et forsøk vi har tenkt å gjennomføre for å sjekke ut hva konsekvensene vil være med den type lokal forvaltning av dette. Men det er jo ikke miljøministeren gjør. Miljøvernministeren sier: Ja, nå åpner vi vidt opp for forsøksordningen, men vi har ikke egentlig tenkt å ta oss tid å evaluere forsøksordningen, før vi gjennomfører innføringen av en endret lov om motorferdsel.

Holder man ikke da befolkningen for narr? Holder man ikke miljøvernere, grunneiere og kommuner for narr når man later som man gjennomfører et stort og utvidet forsøk, men i virkeligheten ikke har tid og ressurser til å vente på at forsøket er over før man innfører loven?

Statsråd Tine Sundtoft [17:01:09]: Det er jo lov å gjøre to ting samtidig. Vi sender ut den samme forskriften som den rød-grønne regjeringen sendte ut i mai, og har fått en masse innspill til det. Vi utvider ordningen. Forsøket går i prinsippet fra 2014 til 2018, men vi sier at vi også nå skal starte et lovarbeid, med den tiden det tar.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Anna Ljunggren (A) [17:01:48]: Det første de fleste av oss gjør når vi våkner om morgenen, er å sjekke om mobilen er ladet i løpet av natten. Deretter står vi opp, slår

på lyset og kaffemaskinen. De færreste av oss tenker noe videre på hva som gjør at mobilen lades, lyset blir slått på når vi slår på bryteren, eller kaffen traktes. At strømmen kommer fra en plass, at noen jobber med å sørge for at vi får strømmen dit vi bor, tar vi som en selvfølge uavhengig av hvor vi bor, om vi bor nær eller langt fra der strømmen produseres.

I et velfungerende samfunn er sikker energiforsyning kritisk. Vi har jo alle opplevd å miste strømmen over lengre eller kortere tid, og det er jo først da vi blir minnet om hvor avhengige vi er av energi. Det er viktig at vi sikrer effektiv, leveringssikker, robust og miljøvennlig energiforsyning i Norge.

Gjennom de siste åtte årene har det vært en positiv utvikling innenfor hele energiområdet, og dette ser vi at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen i all hovedsak viderefører: innføring av elsertifikater, økt kapasitet i konsekssjonsbehandlingen av fornybar energi, en historisk satsing på utbedring og fornyelse av strømmettet samt økt satsing på miljøvennlig omlegging av energibruk og -energiproduksjon, for å nevne noe.

Når det gjelder elsertifikater, er vi godt i rute i Norge. Regjeringen har varslet å vurdere tilpasninger i ordningen med elsertifikater, men hva innebærer dette? Skal en inkludere fornybar kraft bygd før ordningen med elsertifikater trådte i kraft? Og hvordan vil det føre til mer fornybar kraft? Det er spesielt at en regjering bestående av markedsliberalister varsler endringer som vil påvirke markedet, uten å gjøre noe med det. Det er viktig at regjeringen snart avklarer hva slags justeringer de vil foreslå i elsertifikatordningen. Elsertifikater er én ting, men å varsle innføring av skattefradrag for enøktiltak i husholdninger uten å gjøre noe med det er enda mer alvorlig.

I all hovedsak er Norge forsynt med fornybar energi, og det meste kommer fra vannkraft. Det at vi får strømmen vår fra vannkraft, gjør at vi i enkelte perioder er særlig sårbare. Det må kontinuerlig jobbes for at kraftforsyningen blir mer robust mot perioder med redusert tilsig og uforutsette hendelser.

Vår regjering la til rette for mellomlandsforbindelser til både Tyskland og Storbritannia, og de ligger til konsekssjonsbehandling nå. Dette er viktig for å sikre forsynings-sikkerheten, nå våre offensive klimamål og bidra til grønn verdiskaping. Erfaringer fra de siste årene har vist at vi har vært avhengige av forbindelser til utlandet for å sikre oss i perioder med lite nedbør og lave temperaturer. Flere forbindelser vil styrke kraftutvekslingen og dempe svingninger i kraftprisene gjennom året. Vi vil fortsette å bygge samfunnsøkonomisk lønnsomme kabler.

I Sundvolden-erklæringen varsler Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen at de vil endre energiloven, slik at andre aktører enn Statnett skal kunne eie og drive utenlandskabler. Vi i Arbeiderpartiet er imot en slik endring. Vi frykter at dette vil bety at staten får redusert kontroll over nettinvesteringene og viktige kapasitets- og markedsforhold, og at det vil bety økt sårbarhet i det norske markedet. Bygging av utenlandskapasiteter vil få konsekvenser for det nasjonale kraftnettet. Derfor bør ikke private aktører slippe til.

At regjeringspartiene har fått støtte hos Kristelig Folkeparti og Venstre for fortsatt kutt i tilskuddet til utjevning av nettariffer, er overraskende, og det vitner om et stortingsflertall med lave ambisjoner for distriktene. Kutt i utjevningen av nettariffer gir økte utgifter for husholdninger, jordbruk og, ikke minst, næringsliv. Det rammer særlig de delene av landet som har de absolutt høyeste kostnadene ved overføring og distribusjon av elektrisk kraft, på grunn av utfordrende naturgitte forhold og nærings- og bosettingsstruktur.

Når en ser dette budsjettet i sin helhet og spesielt forslaget om å fjerne regionale utviklingsmidler og forslaget om å endre CO₂-kompensasjonsordningen, som ville ha rammet industrien hvis det hadde fått flertall, er det vanskelig å se på budsjettet som spesielt distriktsvennlig.

Det å beholde de mindre nettselskapene betyr mye for leveringssikkerheten for folk flest – i tillegg til at det gir lokale arbeidsplasser og lokal kunnskap. Hvis regjeringen har som mål å redusere antall nettselskaper, starter den i helt feil ende. Konsekvensen vil i første rekke ikke bli færre nettselskaper, men dyrere regninger for innbyggerne i distriktene.

Hans Andreas Limi hadde her overtatt presidentplassen.

Odd Henriksen (H) [17:06:52]: Når det gjelder fornybar energi, er vi en del av et kraftmarked i Norden. I tillegg ser vi at Europa holder på å utforme sitt nye energimarked. Det skal fases inn veldig mye ny, fornybar energi i EU – i det alt vesentlige sol og vind. Tyskland er i ferd med å komme opp i 25 pst. fornybar energi. Problemet – i den grad det er et problem – er at den energien må produseres og brukes når det er vind og sol. Det betyr at det trengs topplast og selvfølgelig andre energikilder for å dekke resten av behovet samt være reserve når det ikke er vind og sol.

Per i dag er CO₂-kvoteprisen lav. USA har i stor grad gått over fra kull til gass. Når vi da vet at gassprisen i Europa er høyere enn i USA, betyr dette noe for konkurransekraften i EU når det gjelder energiintensiv produksjon.

Ifølge sjefsøkonom doktor Birol i Det internasjonale energibyrået vil denne skjevheten sannsynligvis vedvare helt fram mot 2030. Det betyr at kull i Europa er billig, og vi ser en tendens til at kull blir foretrukket framfor gass.

EUs fornybarhetssatsing medfører videre behov for å bygge nytt nett og nye strukturer. I tillegg står vi overfor en innføring av tredje EUs elmarkedspakke.

Med dette som bakteppe er det derfor bra at regjeringen har signalisert at den vil komme med en energimelding med en helhetlig tilnærming hvor en ser klima, energi og næringsutvikling under ett.

Selv om bakteppet er noe uklart, er og blir fornybar energi viktig, og den billigste og mest miljøvennlige utbyggingen av kraft skjer gjennom tiltak for energieffektivisering. Det å få oss forbrukere til å bruke mindre og bare fornybar energi er og blir viktig. Regjeringen har i dette budsjettet satset på å redusere vårt forbruk ved effektivisering gjennom økt satsing på forskning og utvikling.

Det arbeides også med gode rammevilkår for enøktiltak til husholdningene. I samarbeidsavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti slås det fast at det skal innføres et skattefradrag for enøkinvesteringer i hjemmet. Denne ordningen skal på plass så raskt som mulig.

Som følge av forsømt utbygging og vedlikehold av el-nettet må det en storsatsing til i årene som kommer. Nesten uansett hva vi gjør i et moderne samfunn, er vi avhengige av strøm og stabil strømforsyning. For å forbedre dette er det signalisert fra Statnett at det vil komme en investering på mellom 50 og 70 mrd. kr. I tillegg kommer ditto investeringer i regionalnettene. Videre er det behov for forsterkning av distribusjonsnettet, bl.a. gjennom innføring av avansert måle- og styringssystem i alle husstander. Mye av disse investeringene må gjøres på grunn av forsyningssikkerhet. I tillegg kommer innfasing av ny, fornybar energi og petroleumssektorens behov for mer kraft. Investeringen skal betales, og nettkostnadene kommer til å måtte gå opp. I dette bildet er det viktig å ta vare på konkurransekraften til vår industri. Det gjør vi ved å gi industrien en stabil energiforsyning og gode rammevilkår, noe som regjeringen legger opp til i årets budsjett. I tillegg legges det videre opp til å sikre god balanse i energiforsyningen gjennom å planlegge å bygge ut mellomlandsforbindelser, i første omgang to nye kabler til Europa.

Hva så med fornybar energi? Regjeringen legger opp til økt produksjon av vannkraft, vindkraft, bioenergi og andre fornybare energiformer. Med andre ord: Det legges opp til en storsatsing på utbygging av fornybar energi i landet i året som kommer. Vi har tro på at framtiden er fornybar, og da må vi bygge fornybar energi. Skal vi nå våre klimamål, er vi alle enige om at vi må bygge ut. Vi må bygge ut nett for å frakte ut strømmen, vi må bygge ut industri som foredler kraften på verdens mest miljøvennlige måte.

Vi er i dag inne i et regime med Sverige knyttet til grønne sertifikater. Vi har tatt på oss å bygge ut 13,5 TWh innen 2020. Tiden begynner å bli knapp. Større investeringer må være vedtatt i løpet av 2014 og tidlig 2015 for at de skal kunne nå sertifikatmarkedet. Ordningen går fram til 2020, og mange investeringer vil være avhengig av at de når denne ordningen.

Alle investeringer som skal gjøres i sentralnettet og regionalnettet fram til 2020, er betydelige, og vi tror at for å få dette til på en god og effektiv måte trenger vi mer rasjonell nettstruktur med færre og mer robuste nettselskaper – dette for å kunne ivareta forbrukernes interesser og behov. Et av tiltakene som enklest kan gjøres, er å fjerne kompetanseforskriftens bemanningskrav og erstatte denne med generelle kvalitets- og sikkerhetskrav. Vi har tillit til at de som vi har gitt konsesjon til å drifte vårt elnett, også innretter sin drift på en sikker og god måte innenfor egne HMS-rutiner som oppfyller sikkerhetskravene.

Så til slutt noen ord om flom og skred. Regjeringen øker satsingen på dette området i årets budsjett. Dette er viktig. Her er det viktig å ha fokus på å sikre eksisterende bygg og infrastruktur og ikke minst ha fokus på framtidig planlegging og nybygging.

Statsråd Tord Lien [17:12:17]: Olje- og energidepartementet kommer både neste år og i årene som kommer, til å jobbe med tre viktige ting. Det ene er karbonfangst og lagring, som vi må få på spor igjen etter krasjlandingen under den rød-grønne regjeringen. Vi skal jobbe med å produsere mer fornybar energi, og vi skal jobbe for å opprettholde aktiviteten på sokkelen.

Petroleumsvirksomheten er Norges største næring målt i verdiskapning, statlige inntekter og eksportverdi. Næringen sysselsetter om lag 250 000 personer, og Statens pensjonsfond utland passerte sist uke 5 000 mrd. kr i markedsverdi. Det er høy aktivitet i næringen. I 2012 ble det investert om lag 171 mrd. kr på sokkelen, og statens inntekter var om lag 400 mrd. kr.

Investeringsnivået forventes å være høyt også i de aller nærmeste årene, men siden oljeproduksjonen på norsk sokkel nådde sin topp i 2001, har produksjonen falt. Det må arbeides hardt og målrettet for å motvirke framtidige fall i investeringer og produksjon. Forutsigbarhet og langsiktighet er svært viktig for en næring som er så kapitalintensiv og har så lange ledetider som oljenæringen har. Derfor er det en styrke for norsk sokkel at det er bred enighet om de store linjene i petroleumpolitikken.

Jeg har lyst til å minne forsamlingen om denne meldingen som ble lagt fram av den rød-grønne regjeringen, som heter En næring for framtida. En næring for framtida – og den var lagt fram av den rød-grønne regjeringen. Derfor gir ikke et regjeringsskifte særlig store endringer i denne politikken. Også SV står bak de store linjene i norsk petroleumpolitikk.

Det er enighet om å utvikle potensialet på sokkelen gjennom å satse parallelt innen flere områder: på økt utvinning fra eksisterende felt og på fortsatt aktiv leteaktivitet i modne områder, som Johan Sverdrup-feltet er et godt eksempel på at er fornuftig. Det er enighet om tildeling av nytt areal for leting, bl.a. i Barentshavet sørøst, som ble åpnet av et betydelig flertall i Stortinget tidligere i år.

Regjeringen øker bevilgningene til Oljedirektoratet og Petoro for å sette dem i stand til å følge opp prioriterte oppgaver knyttet til å realisere verdipotensialet fra felt i drift og for å sikre at vi får mest mulig ut av feltene som allerede er i produksjon. Regjeringen vil fremme norsk olje og gass som et viktig bidrag for å møte verdens energibehov og norsk gass som et virkemiddel for å gjøre Europa mindre utslippsintensivt.

Når det gjelder fornybar energi, står Norge i en særstilling. I motsetning til de fleste land i Europa kommer 98 pst. av all norsk kraft fra fornybare kilder. Regjeringens mål for 2020 er at andelen fornybar totalt skal økes til 67,5 pst., noe som vil være den suverent største andelen i EU. Men regjeringen er likevel opptatt av å øke produksjonen av fornybar kraft i Norge. I denne sammenhengen er elsertifikatordningen viktig.

Man kan gjerne som rød-grønn politiker være høy og mørk og stå på denne talerstolen og fortelle om hvor mye fantastisk man har gjort, men faktum er at 0,55 TWh er det vi har klart å levere på grønne sertifikatordninger. Svenskene slår oss med åtte ganger mer. Det noterer jeg meg at de rød-grønne stortingsrepresentantene er fornøyd med,

men det mener jeg det ikke er grunn til å være. Vi har større ambisjoner enn det. Det vil også være til fordel for industrien, som vil nyte godt av økt kraftoverskudd i Norge.

Norsk industri vil også ha nytte av de store ambisjonene Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har for energieffektivisering. Der er Enova det viktigste virkemiddelet. Målet der er å redusere bruken av elektrisk kraft med mer enn seks TWh, som også vil bidra til å øke kraftoverskuddet til fordel for norsk industri og til fordel for norske forbrukere, som får både billigere og mer miljøvennlig varme i husene sine.

Så skal vi legge fram en energimelding. La meg bare gjøre det klart for representanten Pollestad at vi skal bruke tid på den. Hadde vi skullet legge fram en melding som den rød-grønne regjeringen gjorde, en fornybarmelding på fire A4-sider, skulle jeg klart å levere den før jul. Jeg har lyst til å gjøre en ordentlig jobb med den. Derfor må vi bruke litt tid på det, men det skal ikke bli noen hvilepute.

Så får jeg komme tilbake til karbonfangst og lagring i mitt 3-minuttersinnlegg.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Per Rune Henriksen (A) [17:17:31]: Den rød-grønne regjeringen førte en offensiv politikk for å åpne nye områder. Vi gjennomførte en kunnskapsinnhenting for det nordøstlige Norskehavet, vi satte i gang en konsekvensutredning for Jan Mayen, og vi fikk åpnet Barentshavet sørøst.

Statsråden har nylig vært i Nord-Norge og uttalt seg om oljevirkksomhet i nord. Til Harstad Tidende sa han:

«Vi må fortsatt styrke røsten fra nord, slik at konsekvensutredningen av Lofoten og Vesterålen kan komme.»

Dagen etterpå kunne vi lese i bladet Vesterålen at områdene utenfor Vesterålen og Lofoten bør åpnes. Tatt i betraktning at den nye regjeringen satte foten ned for både konsekvensutredning og fortsett arbeid på både Jan Mayen og Lofoten, står dette i skarp kontrast til det.

Er disse uttalelsene et uttrykk for at statsråden ønsker seg en ny regjering til jul, eller er det bare et uttrykk for at statsråden ønsker å være en privatpraktiserende statsråd uten bindinger til egen regjerings politikk?

Statsråd Tord Lien [17:18:36]: Jeg har til alle jeg har snakket med, både i foredrag og til journalister, vært tydelig på at jeg selvfølgelig står fullt og helt bak den avtalen som er inngått. Det er en avtale som også gir uttrykk for at i denne stortingsperioden skal ikke disse områdene åpnes for petroleumsaktivitet. Det står jeg bak.

Så betyr ikke det at hvis man skal legge det langsiktige perspektivet, som et betydelig flertall i Stortinget står bak, på norsk petroleumsaktivitet, er det naturlig at vi på et eller annet tidspunkt også ser på disse områdene som nå er holdt unna for aktivitet i denne perioden.

Men i denne perioden er representanten utmerket godt klar over at avtalen står fullstendig fast.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [17:19:42]: Statsråden ble i Klassekampen ganske nylig fremstilt på en måte som

at han ikke tar inn over seg det som har kommet fram i Holden-utvalget, som anbefaler å dempe oljeavhengigheten ved å holde litt igjen på oljeaktiviteten, noe som er helt i tråd med Kristelig Folkepartis politikk.

Er det slik som det sto i Klassekampen, at statsråden har tenkt å gi «bånn gass» i oljevirkksomheten i årene fremover? Da er regjeringa og Kristelig Folkeparti virkelig på kollisjonskurs.

Statsråd Tord Lien [17:20:21]: Jeg må gjenta det jeg sa fra talerstolen i stad, at den rød-grønne regjeringen valgte å holde et høyt tempo. Vi ser at aktiviteten i 2012 og 2013 har vært rekordhøy og kommer til å bli det i 2014. Jeg mener, i likhet med Holden, at jevn aktivitet på norsk sokkel er fornuftig, men jeg mener at det blir krevende å ligge på det nivået vi har ligget på de siste årene. Men det er et mål for Fremskrittspartiet og Høyre å opprettholde aktiviteten på sokkelen opp mot dagens nivå. Det er også i tråd med Holden-utvalget, det er i tråd med det som kommuniseres fra LO, og det er i tråd med det som kommuniseres fra NHO – og det bør heller ikke være en stor overraskelse for Stortinget at Fremskrittspartiet og Høyre mener at aktiviteten på norsk sokkel bør forsøkes opprettholdt.

Geir Pollestad (Sp) [17:21:25]: Statsråden var inne på det felles norsk-svenske sertifikatmarkedet og virkningene av det og lovet at en større andel av de framtidige investeringene skulle komme på norsk side, og at vi skulle ta igjen svenskene på dette området.

I regjeringens plattform står det at en skal «vurdere tilpasninger i ordningen med el-sertifikater». Dette er et markedsbasert system, så det bør ikke være usikkerhet om de framtidige ordningene for lenge.

Jeg vil utfordre statsråden på å si hvilke grep i ordningen med elsertifikater han ser for seg, og hvor raskt disse vil være på plass for å nå det målet som han presenterte fra talerstolen, om at vi skulle ta igjen svenskene når det gjaldt utbygging av kraft.

Statsråd Tord Lien [17:22:29]: Jeg noterer meg at representanten ikke kommenterte hvorvidt han var fornøyd med det den rød-grønne regjeringen har levert på dette feltet, men det får vi komme tilbake til senere i debatten.

Representanten vil være kjent med at det er en kontrollstasjon for dette arbeidet i 2015, som selvfølgelig må gås opp av Norge og Sverige sammen. Når det arbeidet er i mål og vi i løpet av 2015 vet mer om hvor vi er på vei, hvor mange prosjekter som er på linje, er det naturlig å se på hvorvidt det er naturlig å gjøre grep. Mitt håp er at vi vil vite i 2015 – i hvert fall i 2016 – hvorvidt vi vil nå de målene som vi har forpliktet oss til, nemlig 26,4 TW. Hvis ikke må selvfølgelig regjeringen, sammen med Stortinget, se på hvilke grep vi skal gjøre. Det er i hvert fall helt sikkert at ordningen kommer ikke under noen omstendighet til å bli svekket.

Ola Elvestuen (V) [17:23:38]: Takk for et godt innlegg.

Jeg la merke til at statsråden trakk fram tre prioriterte

områder. Det var karbonfangst, det var økt produksjon av fornybar energi, og det var å opprettholde produksjonen i olje- og gasssektoren. Nå mener nok Venstre, av hensyn til norsk økonomi, at vi bør redusere/dempe nettopp den aktiviteten i olje- og gasssektoren. Men det er ikke det jeg skal spørre om.

Jeg skulle ønske det var et fjerde mål her, og det er at man ville bruke den økte fornybare energien aktivt for å redusere CO₂-utslipp og klimagassutslipp. Er statsråden enig i at vi må strekke oss langt for å bruke den ekstra energien, den fornybare energien, for å unngå økte utslipp og redusere eksisterende utslipp, og at dette også må gjelde innenfor petroleumsnæringen, ikke minst med hensyn til den beslutningen som om kort tid må tas i forbindelse med Utsirahøyden?

Statsråd Tord Lien [17:24:32]: Takk til komitélederen for et godt spørsmål.

Selvfølgelig mener jeg at hele poenget med faktisk å satse så vidt hardt, både på å bygge infrastruktur for innfasing av ny fornybar energi og bygge de anleggene som skal produsere fornybar energi, er i veldig stor grad motivert av at vi skal ha et mer fornybart samfunn og fase ut fossil energibruk. I det arbeidet er jeg veldig glad for at både Venstre og stort sett alle de andre partiene som har hatt ordet i dag, har vært veldig tydelige også på behovet for å bygge utenlandskabler. Det å kunne fase ut kull i Europa gjør Europa til et mer fornybart område.

Så er det helt klart at det også er både regjeringens ambisjon og en del av samarbeidsavtalen, en del av klimaforliket, at det skal jobbes videre med elektrifisering der det er mulig.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [17:25:39]: Takk for innlegget fra statsråden.

Jeg var i debatt med miljøvernministeren i morges, som ikke kunne garantere at man vil legge til rette for elektrifisering på Utsirahøyden. Derfor stiller jeg det samme spørsmålet til statsråd Tord Lien som jeg gjorde til miljøvernministeren i morges. Det er jo slik at miljøvernministeren har ansvaret for klimaforliket og for å legge til rette for områdeutvikling av elektrifisering av sokkelen, men det ligger til olje- og energiministeren å avgjøre disse spørsmålene i forbindelse med den enkelte utbygging. Der har vi fra den rød-grønne siden lagt alt til rette for at regjeringen skal kunne sørge for elektrifisering av Utsirahøyden, gjennom at vi i forbindelse med behandlingen av dette sier veldig klart at de forskjellige innretningene klargjort for kraftbalanse skal «koble seg til en eventuell felles kraftløsning på Utsirahøyden på det tidspunktet denne er på plass, med mindre departementet av særskilte grunner bestemmer noe annet».

Kan statsråd Tord Lien garantere at vi får på plass elektrifisering av Utsirahøyden?

Statsråd Tord Lien [17:26:48]: Jeg noterer meg at representanten begynte med å spørre om vi skal legge til rette for det. Ja, det skal vi. Så kom det et spørsmål om en garanti. Nå har jeg lyst til å minne representanten om at det

er mange anlegg på norsk sokkel som allerede er elektrifisert, både før den rød-grønne regjeringen kom til makta, og etterpå. Det er bra. Det har ikke skjedd fordi man har gjort vedtak i Olje- og energidepartementet, men fordi lisensene har bedt om det. Jeg vet at det nå pågår et arbeid med den lisensen – forhandlinger mellom partene i den lisensen – om hva de skal be regjering og storting om å få lov til å gjøre. Når de tallene kommer inn til Olje- og energidepartementet, kan olje- og energiministeren ta stilling til det – ikke før vi har fått den informasjonen.

Rasmus Hansson (MDG) [17:27:43]: Takk til statsråden for et sterkt og klart innlegg, hvor han selvfølgelig også gjorde det helt klart at hans og regjeringens ambisjon er en fortsatt sterk satsing på videre og langvarig norsk oljevirksomhet.

Jeg skal ikke forsøke å overbevise statsråden om at det er en dårlig idé – det tror jeg er et litt mer langsiktig prosjekt – men det som er litt mer mystisk for meg, er den norske offisielle klokkestroen på at Norge er det landet som skal utnytte sine ressurser til siste slutt, i en verden der det ikke er plass til at alle fossile ressurser på noen som helst måte blir brukt – troen på at det er et syn som vil møte gjenklang hos andre aktører som også har lyst til å utnytte sine ressurser.

Kan statsråden forsøke å forklare hvordan Norge argumenterer overfor Kina, Sør-Afrika og tilsvarende land for vår spesielle posisjon i dette globale klimaregnskapet?

Statsråd Tord Lien [17:28:42]: I likhet med et flertall i denne salen har jeg tro på at vi på et eller annet tidspunkt vil lykkes med å få etablert teknologi – og innfase teknologi – for fangst og lagring av karbon som vil nulle ut mye av det representanten spør etter.

Så vet vi at når vi produserer elektrisitet av gass, gir det halvparten så mye utslipp som fra kull, og vi ser at kullforbruket i Europa går opp. Norsk gass kan være en del av svaret på de utfordringene i et langt perspektiv. Vi ser at USA har halvert sine CO₂-utslipp til kraftproduksjon bare på få år på grunn av rikelig tilgang på gass. Og vi vet at verden har et stort behov for energi, og å klare det IEA peker på, nemlig bare 10 pst. reduksjon i oljeproduksjonen i et tiårsperspektiv, kommer til å bli krevende.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Per Rune Henriksen (A) [17:30:07]: Petroleumsnæringen er den største og viktigste enkeltnæringen i Norge. Den kjennetegnes av store og langsiktige investeringer som gir enorme inntekter til fellesskapet, og den gir 250 000 arbeidsplasser over hele landet. Stabile rammevilkår er svært viktig for denne næringen. Det er derfor positivt at den nye regjeringen viderefører petroleumspolitikken fra den rød-grønne regjeringen med fokus på økt utvinning, utbygging av funn og høy leteaktivitet. Den fjerde stolpen i petroleumspolitikken, åpning av nye områder, har man imidlertid valgt å overse.

Så sent som i mai i år skrev dagens regjeringspartier i Innst. 288 S om varig vern av Lofoten:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil understreke betydningen av å holde et forutsigbart og høyt tempo når det gjelder å åpne nye områder for petroleumsaktivitet.»

Videre sier de:

«Disse medlemmer vil igangsette en konsekvensutredning av olje- og gassaktivitet i Nordland VI, Nordland VII og Troms II.»

«... betydningen av å holde et forutsigbart og høyt tempo» viste seg ikke å være større enn at dette ble droppet allerede i sonderingene med Venstre og Kristelig Folkeparti. Dette er ett av mange områder hvor denne regjeringen går tilbake på hva partiene sa før valget.

I regjeringens retorikk om klima sies det at de vil forsterke klimaforliket. I deres første budsjett svekker de det. I forslaget til XIX foreslo regjeringen å gå bort fra klimaforlikets ambisjon om å realisere minst ett fullskala anlegg for fangst av CO₂ innen 2020, og de ville erstatte dette med en ambisjon om å realisere et demonstrasjonsanlegg. Jeg er glad for at en samlet komité avviser dette og fremmer den rød-grønne regjeringens forslag på dette punkt.

På bevilgningssiden har regjeringen kuttet Gassnovas budsjett med 10 mill. kr med den begrunnelse at planleggingen av fullskala fangst og lagring avsluttes. Men dette var jo vitterlig også forutsatt i den rød-grønne regjeringens budsjett.

Videre kuttet det 100 mill. kr i lån til TCM. Dette reduserer mulighetene for bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur. Likeledes reduseres mulighetene for økte testmuligheter, og TCM blir mindre attraktiv for teknologi-leverandører og industripartnere.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har altså satt alle bremsen på utviklingen av teknologi for fangst og lagring av CO₂. Vi vet alle at dette er den viktigste enkeltstående teknologien tilgjengelig for å redusere klimagassutslipp. Vi vet også at det haster med å få til utslippsreduksjoner som monner for å nå målet om å redusere global temperaturøkning til to grader over førindustriell tid.

Regjeringen har tatt «time out» i teknologiutvikling for å kunne lage en ny strategi. De sier ikke noe om når denne strategien skal komme på plass, og de kutter dramatisk i budsjettene for teknologiutviklingen. Dette fører til forvitring av kompetanse og forsinkelse av arbeidet. Den globale oppvarmingen har ikke tatt «time out», og regjeringens klimapolitiske ambisjoner framstår som svake.

CO₂-kompensasjonsordningen er et viktig element i en klimapolitikk som virker. Vi sikrer at vår vannkraft-baserte prosessindustri konkurransekraft ikke svekkes som følge av en effektiv klimapolitikk. Denne ordningen ble framholdt som helt avgjørende for industribedriftene som jeg besøkte i Hardanger under valgkampen. Gode og stabile rammebetingelser ga grunnlag for planene om milliardinvesteringer på Tizir i Tyssedal, og de ga grunnlag for håp om lønnsom drift på Sørøya på Husnes. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens forslag får ikke flertall, og det er den rød-grønne regjeringens forslag som blir vedtatt her i dag. Det er bra.

Likevel står industrien igjen med usikkerheten. Vil CO₂-kompensasjonsordningen lide samme skjebne som

nettolønnsordningen for sjøfolk? Den måtte krises igjennom i Stortingets budsjettbehandling to ganger i året under den forrige borgerlige regjering. Slikt blir det ikke stabilitet av, slikt legger ikke grunnlaget for investeringer, slikt blir det ikke konkurransekraft av.

På Sørøya i Kvinnherad måtte 60 mann gå i våres, på grunn av markedssituasjonen. De 230 ansatte som er igjen, fortjener forutsigbare rammevilkår når de kjemper for å sikre lokalsamfunnets hjørnesteinsbedrift. Tizir i Tyssedal trenger forutsigbare rammevilkår når de skal legge om til en produksjonsteknologi som skal doble produksjonen, skape 100 nye arbeidsplasser og redusere CO₂-utslippene med 90 pst. Dette krever investeringer i milliardklassen.

Det er dette som er bakgrunnen for at vi inviterer Stortinget til å gjøre vedtak om å be regjeringen sikre forutsigbarhet for en fullverdig CO₂-kompensasjonsordning i avtaleperioden til 2020. Det er trist å høre at regjeringen og miljøvernministeren ikke er i stand til å gi et klart svar på dette. De gir klare svar og klare bindinger på regjeringens andre ordninger, men dette vil de altså ikke garantere for. Derfor må vi fremme forslaget.

Tina Bru (H) [17:35:28]: Norges historie som olje- og gassnasjon er på mange måter et eventyr. Frem til 1970-tallet var BNP per innbygger i Norge under gjennomsnittet i Vest-Europa. Etter den tid har Norge opplevd betydelig raskere og mer stabil vekst enn de fleste andre land. Mens den økonomiske veksten har gått opp og ned i de fleste andre industrialiserte land, har den nesten bare gått opp og frem i Norge.

Etter at Norges nye fremtid som oljenasjon hadde blitt en realitet, ble det som skulle bli kjent som de ti oljebud skrevet i 1971. Allerede i denne tidlige fasen av vår nye rolle som olje- og gassnasjon hadde vi heldigvis fremsynte politikere i Stortingets industrikomité som visste hva slags betydelig ansvar vårt gullfunn under havet brakte med seg.

Det første oljebudet sier som følger:

«At nasjonal styring og kontroll må sikres for all virksomhet på den norske kontinentalsokkel.»

Dette er et viktig prinsipp, som Norge har holdt seg til siden starten på oljeeventyret. Gjennom opprettelsen av Oljedirektoratet og Statoil i 1972, Petoro og Gassco i 2001, samt Petroleumstilsynet i 2004, har ønsket om full nasjonal styring og kontroll blitt ivaretatt.

Regjeringen er opptatt av å bevare og styrke statens mulighet til å sikre størst mulig verdiskaping fra våre fossile ressurser. Nettopp derfor styrker regjeringen både OD og Petoro i dette budsjettet. Slik blir ODs anledning til å bidra i arbeidet med økt utvinning større og Petoros mulighet til å følge opp statens eierinteresser, særlig rettet mot tiltak på eksisterende felt, bedre. Økt utvinning og kontinuerlig investering er nødvendig for at vi skal kunne opprettholde et jevnt aktivitetsnivå over tid.

Heldigvis er det stort sett bred enighet om viktigheten av, og retningen videre for, den norske petroleumsnæringen. Fortsatt ligger de ti oljebud som et kart for veien videre.

Dette er bra, for forutsigbarhet og langsiktighet er svært viktig for denne næringen. Petroleumsnæringen er moto-

ren i norsk økonomi. 250 000 mennesker er direkte eller indirekte sysselsatt her. Staten henter en tredjedel av sine inntekter herfra – nesten 350 mrd. kr for 2013. Det er ingen tvil om at Norge som vi kjenner det i dag, ville sett svært annerledes ut uten olje- og gassnæringen.

Noen vil hevde at vi må fase ut og legge ned norsk petroleumsnæring for å bekjempe verdens klimaendringer. Jeg mener klimaendringene er noe vi må ta på ytterste alvor. Norge må også gjøre sin del, og har et ansvar. Men jeg er ikke enig i at nedleggelse av norsk olje- og gassvirksomhet er løsningen på problemet. Klimautfordringene må ses i et globalt perspektiv. Verden har et stadig økende behov for mer energi. Stadig flere løftes ut av fattigdom, og flere og flere land opplever økonomisk vekst. Jeg mener vår petroleumsindustri er et viktig bidrag for å løse verdens energi- og klimautfordringer.

Allerede i 1971 var vi opptatt av miljøhensyn i oljepolitikken. Det fjerde oljebud sier:

«At utviklingen av en oljeindustri må skje under nødvendig hensyn til eksisterende næringsvirksomhet og natur- og miljøvern».

Det har vi vært opptatt av siden. Norsk kontinentalsokkel står for verdens mest klimavennlige olje- og gassproduksjon. Utslippene per produsert enhet olje og gass fra norsk sokkel er betydelig lavere enn fra andre lands petroleumsprovinser. Dette har ikke skjedd av seg selv. Det ligger betydelig vilje til omstilling og evne til å utvikle ny og mer miljøvennlig teknologi bak dette. Norsk gassproduksjon, nettopp på grunn av god teknologi, er betydelig mer miljøvennlig enn gassproduksjon mange andre steder i verden. Derfor er det viktig at vi øker innsatsen på forskning, slik at vi kan fortsette å bruke oljeformuen vår på å utvikle ny teknologi som skal bidra til at verden når sine klimamål. I dette budsjettet ligger det 36 mill. kr mer til petroleumsforskning, det er en god start.

Mindre tilgang til olje og naturgass vil sannsynligvis føre til økt bruk av kull i mange land. IEA slår fast at energimiksen også i det grønne scenarioet for fremtiden vil ha et betydelig innslag av fossil energi. Spørsmålet er først og fremst hvor stor andel som skal komme fra kull eller fra olje og naturgass.

Norsk petroleumsvirksomhet er en del av løsningen. Det betyr ikke at vi ikke skal satse videre på fornybar energi og andre miljøvennlige løsninger. Dette handler ikke om enten-eller, men det handler om både-og.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [17:40:11]: Aller først har jeg lyst til å takke komiteens medlemmer for det arbeidet som er blitt utført. Jeg vil understreke at på de aller fleste områder er det faktisk stor grad av enighet, selv om det selvfølgelig er slik at på enkelte områder er det ulike løsninger på hvordan vi skal takle våre klimautfordringer.

Fremskrittspartiet sendte allerede i vår ut klare signaler på vårt ønske om å delta i et bredt klimaforlik. Dessverre ønsket ikke SV og Arbeiderpartiet av taktiske årsaker å akseptere Fremskrittspartiet ved forhandlingsbordet. Kanskje ikke så klokt valg når vi ser hvilke partier som sitter i regjering i dag. Det må være helt klart at selv om vi ønsker å forsterke klimaforliket og aksepterer Kyoto-avtalen,

må det forstås i en sammenheng at denne regjering, med Høyre og Fremskrittspartiet, vil praktisere virkemidler på en annen måte enn det den forrige regjeringen ønsket, både overfor bedriftenes behov og overfor privatpersoners interesse. Vi ønsker ikke utflagging av næringsliv til andre land med bakgrunn i særnorske krav overfor bedriftene.

Høyre og Fremskrittspartiet understreker at man har et særlig ansvar overfor klimaendringer, tap av biologisk mangfold og spredning av miljøgifter. Jeg vil her særlig vise til at regjeringen ønsker å tenke helhetlig og framtidrettet innenfor miljø. Om vi vil eller ikke, er det et must for framtiden at bevilgninger til jernbane, kollektivsatsing og effektive, sikre veier inngår som en del av et miljøperspektiv. I framtiden vil vi frakte langt flere mennesker med jernbane, med kollektivløsninger og med veitrafikk enn det vi gjør i dag. Det er både riktig og framtidrettet å sikre gode løsninger for å redusere utslippene sentralt i landet, i våre byer, samtidig som våre veier blir effektive og kan løse våre transport- og miljøutfordringer ellers i landet.

Uavhengig av ønsker om fredning og vern vil det for denne regjeringen også være viktig å ivareta privat eiendomsrett. Privat eiendomsrett er viktig både som prinsipp og som virkemiddel for å sikre en klok og langsiktig forvaltning av ressursene.

Jeg vil gjerne vise til at villaksen er et prioritert område, og at bekjempelse av *Gyrodactylus salaris* er blitt prioritert. Derfor bevilger regjeringen 10 mill. kr Driva-prosjektet og vil også gå i gang med en opplysningskampanje rettet mot spredning av gyro fra Nord-Finland.

Jeg har lyst til å takke alle i komiteen som ønsket å prioritere miljøsamarbeid med Russland. Norilsk Nickel ved den norsk-russiske grense slipper ut 100 000 tonn svovel-dioksider og tungmetaller årlig. Norilsk Nickel er med stor sannsynlighet en av, eller kanskje den verste, forurenseren i Vest-Europa. Jeg må bemerke at etter at SV i åtte år har styrt Miljøverndepartementet, var ikke Vest-Europas verste forurenser nevnt med et ord i innstillingen fra den forrige regjeringen. Den forrige regjeringens satsing på symbolpolitikk – nær sagt uten forbehold – har helt klart gått på bekostning av realpolitiske løsninger. Dette viser seg ikke minst i nord – deres viktigste strategiske satsingsområde, hvor Norilsk Nickel er fullstendig utelatt. Og ikke nok med at Norilsk Nickel er utelatt: I den siste tiden kommer det også fram at norsk bistand og hjelp over mange år for å sikre og vedlikeholde russiske atomkraftverk på Kola-halvøya har ført til at russiske myndigheter har forlenget levetiden for atomkraftverkene med mange år – atomkraftverk som er av samme dato som Tsjernobylverket. Bistand fullstendig uten motkrav er sjelden av det gode. Dette er ikke gode nyheter og er en bjørnetjeneste overfor Nordkallottens befolkning generelt og Øst-Finnmarks befolkning spesielt. Jeg må spørre: Hvor har de rød-grønne vært i åtte år når man har kunnet sitte stille og akseptere denne type utvikling?

Åsmund Grøver Aukrust (A) [17:45:40]: Klimadiskusjoner ender altfor ofte opp med bare å handle om kjøp og salg av kvoter, CO₂-pris og tekniske detaljer. Det er viktig fordi det er en del av løsningen, men det kan også gjøre

at vi glemmer hva det egentlig handler om. Det handler om at på Filippinene har de så mange tyfoner at de ikke lenger har et navn på dem, at millioner av mennesker drives på flukt, at rismarkene i Bangladesh kan havne under vann, slik at mennesker mister sitt levebrød. Det handler ikke om tekniske detaljer, det handler om mennesker. Det er derfor det haster med at vi handler.

Klimakrise er på mange måter to kriser. Den ene er global oppvarming og mer ekstremvær. Den andre krisen er at vi alle vet om det, men at vi ikke klarer å løse det. Derfor trenger vi mer ambisiøse politikere.

Det kan høres ut som en klisjé, men det er jo faktisk det som er sannheten: Klimaendringen er vårt tids aller største utfordring. Da skulle man sett for seg at når den nye regjeringen ga åtte utfordringer til seg selv, var det utfordring nr. 1. Men det var ikke nr. 1, det var ikke nr. 2 – det var ikke en av utfordringene i det hele tatt. Er det her Fremskrittspartiet fikk gjennomslag? Er det her de nye statsrådene som har påstått at klimaendringene nærmest er et sosialistisk påfunn for å få innført skatter og avgifter, fikk gjennomslag? Var det byttehandelen at man anerkjente klimaendringene mot at man sa det ikke var en så viktig sak?

Statsministeren sa at nå skulle man i klimaarbeidet gå fra ord til handling. Men handlingen skulle vise seg å være kutt. For når Siv Jensen la fram et nytt statsbudsjett, ble det kutt til CO₂-håndtering, kutt til Transnova, kutt til miljøorganisasjonene, og aller størst ble kuttet til regnskogen, på 400 mill. kr. Høyre og Fremskrittspartiet sier til det kjedsommelige at de bare hadde tre uker på seg, men desto verre er det hva de faktisk valgte å bruke tiden sin på. Jeg skjønner at vår nye miljøvernminister lojalt må forsvare budsjettet, men jeg håper virkelig ikke at det var sånn at når de møttes til regjeringsskonferanse, og de først bestemte seg for å bruke 4 mrd. kr mer enn det de rød-grønne la opp til, rakk miljøvernministeren opp hånden og foreslo kutt til regnskogen på 400 mill. kr. Hvis det var tilfellet, og hun beklager at Stortinget har rettet opp en del av kuttene, blir jeg virkelig bekymret for regjeringens klimapolitikk. Jeg tror ikke det var sånn. Jeg tror ministeren tapte kampen internt i regjeringen, bl.a. mot en finansminister som aldri har vært særlig opptatt av klima eller utvikling. De kuttet for å bruke penger på andre ting, f.eks. skattekutt til Norges rikeste. Jeg skjønner at finansministeren gjorde den prioriteringen – for hvorfor skal hun løse et problem hun knapt tror på? Jeg tror dessverre at vi vil få merke at om lag halve regjeringen kommer fra et parti som fortsatt har et slags løpende seminar om de tror på de menneskeskapte klimaendringene eller ikke.

Gro Harlem Brundtland ble hele verdens miljøvernminister. Hun lanserte slagordet: tenk globalt, handle lokalt. Det er nettopp det vi må gjøre. Vi må tenke på det store bildet. Vi må gjøre alt det vi kan ute i verden, men samtidig må vi handle her hjemme i Norge. Vi i Arbeiderpartiet er fornøyd med det vi fikk til da vi satt i regjering. Under oss gikk klimagassutslippene ned, og de er lavere nå enn på veldig lenge. Men ingen politikere kan si at man har gjort nok, man kan aldri bli selvtilfreds, for utfordringen er så stor. Derfor vil vi alltid jobbe for en enda bedre miljøpolitikk – nå fra opposisjon.

Miljøpolitikk handler om mer enn klima. Det handler om naturvern og biologisk mangfold. Også her er vi bekymret for retningen til den nye regjeringen. Miljøvernministeren åpner for fri ferdsel i utmark, og olje- og energiministeren vil ta mindre hensyn til naturmangfoldloven. Begge disse forslagene kjører de igjennom uten at de behandles i Stortinget ved å kalle det forsøk og tolkninger. Det er mulig de er redd for å tape saker her i Stortinget, hvor det kan være langt mellom regjeringen og dens støttepartier.

Et annet forslag hvor det er stor avstand, er i synet på thorium. Dette står det om i regjeringserklæringen, men nå på Stortinget har alle partier – med unntak av Høyre og Fremskrittspartiet – skrevet i sine merknader at det ønsker man ikke å gå videre inn på. Vi forventer jo da at regjeringen innser at det ikke er flertall for dette forslaget, og at forslaget legges i en skuff.

Regjeringen har bare sittet i to måneder, men den retningen den har valgt, er et dårlig tegn for klimapolitikken, både den her hjemme i Norge og vår klimapolitikk ut mot verden.

I miljøpolitikken har løftet til Høyre om nye ideer og bedre løsninger så langt blitt til gamle ideer og dårlige løsninger.

Eirik Milde (H) [17:50:54]: Når ny politikk skal utformes, er det nødvendig å ha et generasjonsperspektiv med seg i tankene. På en enda bedre måte enn i dag må inntektene som vår generasjon får fra petroleumsvirksomheten, utnyttes til å skape varige verdier, til det beste både for oss som er litt over middagshøyden, og for våre barn og deres barn igjen. Jeg er derfor svært godt fornøyd med at samarbeidsavtalen mellom de fire partiene og regjeringserklæringen har generasjonstanken som en rød tråd gjennom mange politikkområder.

Det er viktig at ungdommen har tillit til at de skal ha noe å leve av i framtiden. Dette var et stadig tilbakevendende tema blant de unge, men også blant mange besteforeldre som jeg snakket med under den lange valgkampen.

Mange vil hevde at Norge har vunnet i lotto på flere områder. Vi har naturressurser andre land kan misunne oss, som olje, vannkraft og fisk – for å nevne noen.

Utbygging av fornybar energi må økes, og regjeringen vil føre en offensiv klimapolitikk og forsterke klimaforliket. Vi skal også bygge vår politikk på forvalteransvaret og føre-var-prinsippet. Den kloden vi skal overlate til våre barn, skal være i minst like god stand som den vi overtok fra våre forfedre.

Norge er heldig stilt med en variert, frodig og ren natur. Vi har sterke tradisjoner for jakt, fiske og friluftsliv, med utgangspunkt i allemannsretten til fri ferdsel i utmark. Det biologiske mangfoldet i Norge ivaretas best gjennom en kombinasjon av bærekraftig bruk og frivillig vern. Det er her viktig å understreke verdien av privat eiendomsrett og at grunneiere får full erstatning for de økonomiske konsekvenser av et vernevedtak.

Min erfaring er at private grunneiere føler et historisk ansvar for å ta vare på den eiendommen som ofte har vært nedarvet gjennom slektsledd, og at de setter sin

ære i en klok og langsiktig forvaltning av ressursene. Jeg er fornøyd med at det er foreslått en økning i bevilningene til nytt skogvern på 100 mill. kr sammenlignet med 2013. Dette gjør det mulig å fatte vernevedtak for mange områder der det alt er inngått avtaler om frivillig vern.

En god forvaltning av vår natur er også viktig for friluftslivet, som har en lang og god tradisjon i Norge. Selv kommer jeg fra et fylke der barna kanskje ikke lenger er født med ski på beina. Det har vært lite snø i Østfold de siste tiårene, men skogen og naturen benyttes flittig her også. Det å komme seg ut i frisk luft jevnlig er godt for helsa og kan i tillegg spare helsevesenet for unødige behandlinger. Det er derfor fornuftig å bevilge 15,3 mill. kr mer til friluftsmål sammenlignet med 2013. Regjeringen har også varslet at den vil utarbeide en stortingsmelding for å styrke friluftslivet, noe jeg håper blir høyt prioritert.

Et godt vannmiljø betyr også mye for friluftsliv og næringsutvikling. I mitt hjemfylke Østfold er mye av den historiske utviklingen basert på vannveier og utnyttelsen av disse. Selv om tømmer i dag fraktes for det meste på vei, skip og bane fram til fabrikkene på Borregård og Norske Skog Saugbrugs, benyttes fortsatt vassdragene flittig. For å følge opp EUs vanndirektiv og sørge for renere vassdrag trengs mer enn planer og fine ord, det trengs konkrete tiltak som virker. Dette arbeidet har vært systematisk underfinansiert de siste årene og har et økonomisk etterslep på flere hundre millioner. Regjeringen øker denne posten med 15 mill. kr, noe jeg håper vil være en start på å intensivere dette viktige arbeidet.

Til slutt vil jeg knytte noen kommentarer til bevilningene under Riksantikvaren. Vern av kulturminner er viktig for å forstå norsk kulturarv og historie og betyr også mye i et generasjonsperspektiv. Mange private eiere av bygninger gjør en stor innsats for å bevare disse og andre kulturminner. Flertallet i komiteen har en forventning om at regjeringen kommer tilbake i statsbudsjettet for 2015 med en gjennomgang av ulike virkemidler for å styrke de økonomiske rammebetingelsene på dette området.

Flertallet ønsker også å styrke fartøyvernet, samtidig som man ønsker å holde fast på det viktige prinsippet om at forurenser betaler. Derfor økes bevilgningen til fartøyvern over Riksantikvarens budsjett med 5 mill. kr, samtidig som kompensasjonen for CO₂-avgift fjernes. Dette forutsetter at regjeringen legger til rette for at denne økningen kommer fartøyene som skulle hatt denne kompensasjonen, til gode.

Det er et godt budsjett som legges fram i dag, og jeg vil takke hele komiteen for konstruktivt samarbeid ved behandlingen av den.

Ferhat Güven (A) [17:55:58]: På Soria Moria lovet Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet å føre en politikk basert på rettferdighet og fellesskap. Vi dannet regjering sammen i 2005 for å gi mennesker i Norge frihet, trygghet – frihet til å leve meningsfulle liv, trygghet for å jobbe, få en egen økonomi og solide velferdstjenester. Vår visjon var å overlate til neste generasjon noe mer verdifullt enn det vi selv overtok.

Åtte år med trygg styring har bidratt til en sterk vekst i velstand og velferd, samtidig som forskjellene i samfunnet har blitt redusert og mangfoldet har økt. Vi avsluttet vår vakt med Europas laveste ledighet og over 350 000 flere i arbeid, en aktiv klimapolitikk, historisk satsing på vei og bane, full barnehagedekning til enrimelig pris, en skole som blir stadig bedre, befolkningsvekst i alle deler av landet og en styrket innsats for forskning, innovasjon og næringsutvikling i hele landet.

Få – om noen – land har ført en så aktiv nasjonal klimapolitikk som Norge, med så sterke virkemidler og med så høye ambisjoner. Få – om noen – land fører dessuten en mer aktiv internasjonal klimapolitikk enn Norge. Arbeiderpartiet har hatt en troverdighet i klimapolitikken. Framover er det dessverre litt mer usikkert, med en ny blå-blå regjering. Siden 2005, da regjeringen Stoltenberg tiltrådte, har de årlige utslippene av klimagasser blitt redusert med 1,2 tonn per innbygger i Norge. Utslippsintensiteten i den norske økonomien – altså utslipp av klimagasser per enhet BNP – har falt med over 40 pst. siden 1990.

Norsk økonomi er i dag om lag halvparten så utslippsintensiv som det europeiske gjennomsnittet. Vår andel fornybar energi er nest høyest i Europa, etter Island. Dette er resultatet av en aktiv nasjonalpolitikk, som har blitt skjerpet i løpet av de siste åtte årene. Dette forteller om en klimapolitikk som har virket.

For eksempel har utslippene fra nye personbiler falt med nesten 30 pst. Analyser som Finansdepartementet har gjennomført, viser at størstedelen av nedgangen skyldes at regjeringen har lagt om bilavgiftene til å legge sterk vekt på bilens miljøegenskaper. Få – om noen – land har i dag så gode vilkår for biler med lave CO₂-utslipp som Norge. Vi selger veldig mange biler som går på elektrisitet, og hybridbiler.

De tallene betyr ikke at vi er framme, at vi er fornøyd. Mye arbeid gjenstår for å redusere utslippene og gjøre Norge til et lavutslippssamfunn. Så må vi aldri glemme at klimaproblemet ikke er et norsk problem, men til de grader er et globalt fellesproblem. Vi kan bare klare å løse klimaproblemene gjennom bredt internasjonalt samarbeid. Mislukkes vi, vil det gå sterkest ut over dem som har minst skyld i å ha forårsaket problemet. Derfor har den avgåtte regjeringen de siste åtte årene lagt stor vekt på også å jobbe internasjonalt med klima.

Den rød-grønne regjeringen har gjennomført en rekke tiltak for å få ned utslippene av klimagasser og for å skape teknologiutvikling. Noen av de viktigste tiltakene er et nytt klima- og energifond, økt CO₂-avgift på sokkelen og satsing på kollektivtransport.

Vi tar ansvar for klimatiltak både ute og hjemme gjennom samarbeid med andre land om regnskogvern, kvotekjøp og gjennom satsing på fornybar energi og kollektivtiltak hjemme. Utfordringen er at den nye regjeringen nå kutter betydelig i et av de viktigste tiltakene vi har globalt, nemlig regnskogssatsingen. Den er delvis reversert av sentrumspartiene. Men poenget mitt er regjeringens ambisjonsnivå. Å redde regnskogen er et av de mest effektive tiltakene for å få store utslippsreduksjoner raskt. I tillegg til at vi bidrar med tiltak til fattige land, kuttes utslippe-

ne av farlige stoffer i utlandet. Det gir store gevinster for lokalmiljøer og for folks helse.

I Trondheim har de tatt miljőtiltak på alvor gjennom Miljøpakken. Med en pakke på nærmere 10 mrd. kr ønsker de å bidra til bedre veier og bedre, billigere og raske buss. Men dette er en pakke som er underfinansiert med ca. 300 mill. kr. Derfor vil Trondheim Arbeiderparti sende en interpellasjon til bystyret hvor de ber om at stortingsflertallet – i og med at de har forpliktet seg til økt satsing på kollektivtrafikk og vei – støtter miljøpakken med økt statlig medfinansiering.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil tre minutter.

Hårek Elvenes (H) [18:01:04]: Å feie for egen dør er ingen dum idé når man svært gjerne vil feie for andres dør.

Den rød-grønne regjeringen har yndet å framstille norsk klimapolitikk som vellykket, og Norge som et foregangsland. Sannheten er at det har haltet på en del områder.

Troen på at det man først og fremst kunne oppnå, var det man kunne oppnå internasjonalt, og var det som monnet, har vært framtreddende i norsk miljø- og klimapolitikk, mens det man kunne oppnå på hjemmebane, har på sett og vis vært mer underordnet.

«Hva du evner, kast av i det nærmeste krav» skal være ledetråden i norsk klimapolitikk.

70 pst. av klimagassutslippene i hovedstadsområdet kommer fra transport. Det burde tilsi en kraftig satsing på kollektivtransporten i området. Men nei, på Fornebu bygges en by med 25 000 mennesker på størrelse med Lillehammer. Historien om Fornebubanen er en samferdselspolitisk og en miljøpolitisk misere. Daglig reiser 750 busser utover til Fornebu og bringer 12 000 arbeidstakere til arbeidsplassene. Altfor lenge har denne banen befunnet seg i limbo.

Historien om Fornebubanen er historien om statens spill mot Akershus fylkeskommune, Bærum kommune og Oslo kommune. Altfor store byrder har vært lagt på disse for å oppnå Fornebubanen. Historien om Fornebubanen er historien om gjentatte løftebrudd, rød-grønn ansvarsfraskrivelse og amatørmessig transportplanlegging. Allerede i 2002 lovet samferdselsminister Terje Moe Gustavsen fra Arbeiderpartiet 600 mill. kr til banen – penger som aldri kom.

Med 350 000 nye innbyggere i hovedstadsområdet må staten simpelthen ta et større ansvar i kollektivutbyggingen, ellers kneler transportsystemet. Derfor vil Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen sørge for at staten dekker 50 pst. av kostnadene ved å bygge ut skinnegående kollektivtransport i hovedstadsområdet, herunder Fornebubanen.

Det måtte en rød-grønn regjering til for å ta knekken på godstransporten på jernbanen. I dag fraktes det 1 million tonn mindre gods på jernbanen enn det ble gjort i 2008. Det tilsvarer 300 000 vogntog. Derfor satser regjeringen så stort – opp til flere hundre millioner kroner mer på jernbane enn de rød-grønne. Det er klimapolitikk, og det er å ta klimaforliket på alvor.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [18:04:10]: For Kristelig Folkeparti har dette vært en spesiell budsjettthøst. Den formen for parlamentarisk samarbeid som våre fire partier nå prøver ut, er sjelden, ja så godt som uprøvd i norsk sammenheng. Vi har en mindretallsregjering bestående av Høyre og Fremskrittspartiet som styrer på basis av en samarbeidsavtale med Kristelig Folkeparti og Venstre.

Våre partier er enige om å forvalte det politiske flertallet i fellesskap og samtidig er Kristelig Folkeparti tydelig på sin rolle som et konstruktivt opposisjonsparti i Stortinget. I den spesielle politiske situasjonen med regjeringsskifte, budsjettforslaget fra den avgåtte regjeringa og Solberg-regjeringas tilleggsproposisjon, har Kristelig Folkeparti valgt ikke å fremme et eget alternativt budsjettforslag. Vi har i stedet utarbeidet egne, interne prioriteringer som vi har fremmet i forhandlingene med regjeringspartiene både i finanskomiteen og i de enkelte fagkomiteene.

Jeg var derfor spent i forkant av budsjettbehandlingen i vår komite. Erfaringene når vi nå er ferdige, er at regjeringspartiene har vist positiv vilje til samarbeid i budsjettprosessen. Kristelig Folkeparti har fått gjennomslag for saker som er viktige for oss, også i komiteen. Jeg er spesielt glad for at vi fant rom for økte bevilgninger til friluftsliv, fartøyvern og Nasjonalparksenteret ved omprioriteringer innenfor komiteens ramme.

Kristelig Folkeparti har hvert år med rød-grønn regjering understreket friluftslivets betydning for trivsel og folkehelse og etterspurt en mer offensiv satsing. Derfor er jeg nå glad for at vi startet satsingen med 3 mill. kr i økte bevilgninger til frilufsorganisasjonene og Skjærgårdstjenesten. Jeg har store forventninger til et løft for friluftslivet i stortingsmeldingen om friluftsliv som er varslet i regjeringsplattformen. Jeg er også glad for den økte bevilgningen til fartøyvern på 5 mill. kr. Vi fastholder forurenser-skal-betale-prinsippet og fjerner kompensasjonen for CO₂-avgift, men øker altså bevilgningene over Riksantikvarens budsjett til de fartøyene som skulle hatt avgiftskompensasjon.

Kristelig Folkeparti er opptatt av å sikre raskest mulig innføring av skattefradrag for enøk ved å hindre midlertidig svikt i enøkmarkedet. En ordning med skattefradrag for enøktiltak må være enkel å administrere for ligningsmyndighetene og enkel å forholde seg til for skattyterne. Enøkfradraget må innføres uavhengig av vurderinger av et eventuelt ROT-fradrag. Regjeringa bes om å innføre ordningen så snart som mulig, og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2015.

Dette er en viktig avklaring som Kristelig Folkeparti nå forventer blir fulgt opp av regjeringa.

Ingrid Heggø (A) [18:07:25]: Er rett medisin for å minske todelinga i norsk økonomi å bruka endå meir oljepengar og såleis gjera Noreg endå meir avhengig av olja?

Er det rett medisin og vekstfremjande å kutta i viktige vekstpakkar og tiltak til f.eks. fiskeri eller skogindustri?

Er det rett medisin og eit teikn på stabile rammevilkår for den kraftforedlende industrien å rokka ved CO₂-kom-

pensasjonsordninga, eller er det vekstfremjande? Sjølsagt ikkje.

Arbeidarpartiet har jobba hardt for å få ordningar som sikra industrien sin tilgang på kraft til anstendige prisar. Krona på dette verket var CO₂-kompensasjonsordninga.

Den vasskraftbaserte industrien vår vart skjerma for den delen av kraftprisen som kom av at europeiske kraftverk må kjøpe kvotar for CO₂-utslippa sine.

Då Høgre og Framstegspartiet la fram budsjettet sitt, fekk vi høyra mykje retorikk om konkurransekraft, mindre oljeavhengigheit og vekstfremmande skattekkutt. Realiteten er at den blå-blå politikken er ein trussel for arbeidsplassane og busetjinga i heile landet.

Kuttet i CO₂-kompensasjonsordninga utløyste sterke reaksjonar frå industrien, fagrørsla og lokalpolitikarar rundt i heile landet. Over natta fekk dei tilsette og leiinga ved Hydro i Høyanger og Årdal ny usikkerheit, og sjansen for investering minka.

Sjølvs om trussel om streik og massiv motstand førte til at regjeringa no held seg til Stoltenberg-regjeringa sitt framlegg, har det blå-blå budsjettframlegget likevel skapt usikkerheit om industrien sine rammevilkår.

Hydrodirektør Halvor Molland sa til Hagesunds Avis den 14. november:

«Slike brå og uventede endringer i rammebetingelsene gjør det enda mer krevende å planlegge for fremtiden. Det blir vanskeligere å se for seg store, langsiktige investeringer i Norge – slik vi har sett muligheter for de senere årene.»

Talsmenn for regjeringa forsvarte iherdig kutt i ordninga fram til siste minutt, og regjeringspartia vil heller ikkje støtta ein merknad der

«Stortinget ber regjeringen sikre forutsigbarhet for norsk industri ved å opprettholde en fullverdig CO₂-kompensasjonsordning i avtaleperioden til 2020.»

Vi kan altså frykta at dette framlegget dukkar opp att i neste sving, og vi kan alt konstatere at langsiktige rammevilkår er berre ord – det er berre ord – frå denne regjeringa.

Stortinget må ha som prinsipp og politisk rettesnor at norsk industri skal vera underlagd gode, konkurransedyktige og føreseielege rammevilkår. Ein del av dette er nettopp at CO₂-kompensasjonsordninga vert halden ved lag som ei fullverdig ordning.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [18:10:35]: Det er flere spørsmål som står ubesvart etter den debattrunden vi har hatt, og etter svarene og innleggene som er kommet fra de to statsrådene i regjeringen. Jeg vil ta opp flere av de ubesvarte spørsmålene.

La meg begynne med elektrifisering av Utsirahøyden. Det sentrale spørsmålet for Tord Lien er ikke behandlingen av den enkelte beslutningen som kommer i det øyeblikket man sitter på lisensen og leverer inn et forslag til hvordan dette skal løses. Det sentrale poenget er at Tord Lien opprettholder kravene til alle dem som allerede har fått tillatelser, om at de skal sørge for å ta i bruk fornybar energi fra land.

Problemstillingen er nemlig som følger: Alle de som

har fått tillatelser, vil selvfølgelig helst slippe å ta nye kostnader. Det gjelder Lundin, og det gjelder Det norske. Men er Tord Lien villig til å trykke på og si til de oljeselskaperne som sitter på Utsirahøyden og har fått tillatelse, at dere må komme fram til en kostnadsfordeling, for ellers kommer jeg til å bestemme hvordan den kostnadsfordelingen kommer til å bli, for å sikre at man får på plass elektrifisering av Utsirahøyden? Derfor er de sentrale signalene som må komme fra Tord Lien her i dag, at han har tenkt at hele Utsirahøyden skal elektrifiseres, og at de kravene vil bli stilt – sånn som den rød-grønne regjeringen la til rette for i vår behandling av dette tidlige.

Det andre spørsmålet er om en ting som ikke har vært oppe i debatten, det som går på kuttet i Miljødirektoratets arbeid for miljøvennlige innkjøp i offentlig sektor. Der lå det inne et forslag til kutt fra miljøvernministerens side. Jeg oppfattet det dit hen at det var flagget veldig tydelig fra regjeringspartiene at man ønsket å satse på mer miljøvennlige innkjøp fra det offentliges side, men de valgte altså – så vidt jeg forsto – å kutte hele avdelingen som faktisk jobber med dette. Er det realiteten? Vil den avdelingen bli nedlagt? Hvordan går det i så tilfelle med mer miljøvennlige offentlige innkjøp?

Det siste jeg vil ta opp, er spørsmålet om scooterkjøring. Heller ikke der kom det en tydelig avklaring fra miljøvernministerens side. Dette var fra den rød-grønne regjeringen ment som et forsøk, avgrenset til 40 kommuner. Forsøket er utvidet til 100 kommuner, men forsøket er ment å gå fra 2014 til 2018. Men før forsøket er avsluttet og man kan innhente erfaringer fra forsøket, har man fra regjeringens side tenkt å gjennomføre en lovendring som åpner for mer scooterkjøring. Hvordan kan man sette i gang et forsøk der man ikke har tenkt å vente på resultatene av forsøket før man bestemmer seg for å gjennomføre lovendring?

Presidenten: Presidenten må påpeke at personen Tord Lien ikke er til stede i salen, mens derimot statsråd Tord Lien er representert.

Anna Ljunggren (A) [18:14:00]: Den rød-grønne regjeringen var opptatt av å føre en langsiktig, bærekraftig og forutsigbar politikk for næringslivet, et næringsliv som kunne være til stede over hele landet. Prosessindustrien er f.eks. en industri som sysselsetter mange tusen arbeidstakere og skaper store eksportverdier for landet, men også er veldig konkurranseutsatt. For industrien har det vært spesielt viktig å få på plass en CO₂-kompensasjonsordning. Det fikk vi til – helt til regjeringen Solberg foreslo å halvere den.

Heldigvis fikk Venstre og Kristelig Folkeparti reversert dette, men troen på at regjeringen kan regnes som forutsigbar, er betydelig svekket, og det er skapt stor usikkerhet om hva slags rammebetingelser som skal gjelde i fremtiden. Internasjonale eiere er skeptiske til investeringer, fordi dette har skapt stor usikkerhet.

Debatten i dag har heller ikke skapt noe mer sikkerhet – tvert imot. Forslaget Arbeiderpartiet sammen med andre har om å vedta her i denne salen at regjeringen skal

sikre forutsigbarhet for norsk industri ved å opprettholde en fullverdig CO₂-kompensasjonsordning i avtaleperioden til 2020, ser ikke ut til å få støtte, heller ikke fra Venstre og Kristelig Folkeparti. Høyre og Fremskrittspartiet liker å framstille seg som næringslivets fremste talspersoner og garantister for gode rammebetingelser for næringslivet, men her ser vi dessverre det stikk motsatte.

Det virker som om Fremskrittspartiet sliter litt med å finne seg til rette i posisjon. I samarbeidsavtalen er det enighet om følgende:

«Ikke å åpne for petroleumsvirksomhet, eller konsekvensutrede iht petroleumsløven, havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja i perioden 2013-2017».

Olje- og energiministeren har vært på tur i Nordland og Troms. Der har han uttalt:

«Vi må klare balansen mellom fiskeri og olje. Områdene utenfor Vesterålen og Lofoten bør åpnes på en måte som er trygg både for fiske og olja.»

Det kan faktisk virke som om et av olje- og energiministerens viktigste budskaper da han besøkte Harstad, var at nå måtte røstene fra nord styrkes, og at befolkninga måtte mobiliseres for utvinning.

I debatten i dag hører vi også representanten Oskar J. Grimstad i det ene øyeblikket forsvare samarbeidsavtalen på dette punktet, for så å angripe Kristelig Folkeparti om hvorfor de så sterkt har kjempet for å sette Lofoten og Vesterålen på vent. Det er jo Grimstads regjering som har nedfelt dette i erklæringen sin, og det er han som må komme med løsninger for hva de nå skal gjøre i Lofoten og Vesterålen, ikke Kristelig Folkeparti.

Geir Pollestad (Sp) [18:17:04]: Statsråd Lien etterlyste i replikkordvekslingen svar på om jeg var fornøyd med de rød-grønnes satsing på fornybar energi. Svaret på det er ja. Vi fikk på plass elsertifikater og tempo i konsesjonsbehandling, nettutbyggingen er i gang – det er all grunn til å være fornøyd og ha store forventninger til at den satsingen blir videreført.

Jeg vil også utfordre statsråd Lien til å avklare en ting. Det gjelder thorium. Et flertall har sagt at man ikke ønsker et FME-senter for thorium. Kan statsråden nå si at thoriumdrømmene til Fremskrittspartiet og Høyre blir lagt i en skuff, eller vil vi få dette tilbake igjen i en eller annen form? Jeg tenker at thorium ligger bra i skuffen.

Så til statsråd Sundtoft: Det har vært snakk om motorferdsel i utmark med scooter. For Senterpartiet er det sånn at vi har programfestet lokal forvaltning, og vi er sterkt mot et frislipp. Jeg er glad for at man har valgt å videreføre den prøveordningen som vi startet, men jeg synes det tas litt enkelt på at det er en ganske komplisert strategi man har lagt opp, med både en så omfattende prøveordning samtidig som man skal ha en lovprosess. Jeg kunne godt tenkt meg at statsråden utdypet litt mer hvordan dette var tenkt.

Senterpartiet er et parti som er positivt til økt lokal forvaltning, men vi mener at vi må gjøre dette på en rett måte. Da vil det være sentralt å få vite hvor tidlig en endring av motorferdselloven kan være på plass. Er det mulig å ha den på plass i 2014? Snakker vi om 2015? Sakker vi om 2016? Fra mitt ståsted er det nok sånn at når ordningen har blitt så

vid, er det viktig å få på plass en varig løsning. For hvis en ordning som omfatter alle scooterkommuner, varer i kanskje fire pluss ett år, vil det være vanskelig å reversere den hvis man ønsker at den permanente løsningen skal være noe annerledes. Det kan jeg godt tenke meg noen svar på.

Så har det vært litt snakk om samferdsel, som er viktig for klimaet. Representanten Hårek Elvenes skrøt av Fornebubanen som skulle komme straks. Vi har senere fått vite at det er en gang borti 2017–2018 at det er byggestart.

Til slutt: Det mest oppsiktsvekkende i denne debatten har nok representanten Oskar J. Grimstad stått for, når han sier at han i større grad bygger sitt klimasyn på det som står i den politiske plattformen og programmet til Fremskrittspartiet. Det stoler han på og forholder seg til, men han stoler altså ikke på FNs klimapanel. Jeg synes det har vært en underlig opplevelse å høre det, men vi har notert oss det standpunktet.

Lisbeth Berg-Hansen (A) [18:20:25]: Mange ser på Nordland som et sjømatfylke. Det er vi, og det er vi stolt av. Men Nordland er også et viktig industrifylke. Det har vi absolutt også planer om fortsatt å være. Ja, vi har faktisk ambisjoner om å bli et enda større og viktigere industrifylke.

Dessverre gjør regjeringen nå alt den kan for å fork lure mulighetene for industriell utvikling og vekst. Mest bekymret er jeg for den kraftintensive industrien. Vi snakker om høyteknologiske bedrifter, som står i en meget tøff internasjonal konkurranse. Det finnes nok av land som gjør alt de kan for å få lokalisert denne produksjonen hos seg.

Jeg besøkte selv en av disse bedriftene, Elkem Salten, den dagen CO₂-kompensasjonsordningen ble presentert. Å si at den ble godt mottatt, er ingen overdrivelse. Vi mottok meldinger fra hele landet om ny optimisme i norsk prosessindustri.

Så kom regjeringsskiftet og etter hvert tilleggsproposisjonen fra regjeringen. Å si at den samme industrien fikk sjokk, er heller ingen overdrivelse, for å bruke en kjent beskrivelse fra representanter i hvert fall fra det ene av regjeringspartiene. Det stormløpet vi da ble vitne til mot regjeringen, bidro heldigvis til at regjeringen snudde. Men hadde dette enda kun handlet om kroner og øre, hadde alt vært vel. Dessverre handler det også like mye om forutsigbarhet, og om man kan stole på politiske lovnader. Alcoa i Mosjøen beskriver nå en usikkerhet som har bidratt til, som de selv sier, å lage krøll i investeringsplanene.

Jeg utfordrer herved regjeringen til å garantere at de vil opprettholde en fullverdig CO₂-kompensasjonsordning, slik at eierne med trygghet kan gjennomføre de investeringsplanene de har.

Jeg hørte klima- og miljøvernministeren svare i replikkordskiftet med representanten Aasland, så det har jeg ikke noe ønske om å få repetert. Det som er enda viktigere, og det industrien og disse bedriftene trenger å høre, er at en fullverdig kompensasjonsordning blir videreført. For å gjenopprette tilliten må regjeringen gi en slik garanti.

Statsråd Tord Lien [18:23:22]: Da jeg tegnet meg på talerlisten, trodde jeg det gikk mot slutten av debatten, men

det ser jeg at det ikke gjør. Jeg har likevel lyst til allerede nå å takke Kristelig Folkeparti og Venstre for det samarbeidet vi har hatt i Stortinget, men også selvfølgelig våre egne for den jobben de har gjort.

Så til forutsigbare rammevilkår for industrien. Vi, både Høyre og Fremskrittspartiet, men også våre venner i Stortinget, har store ambisjoner om å øke produksjonen av fornybar energi i Norge. Det vil gi oss et kraftoverskudd på sikt, som vil være en fordel for industrien.

Så er det også sånn at den kraftforedlende industrien som på sikt vil stå seg best, er den kraftforedlende industrien som driver mest fornybart – det gjør den i Norge – og mest energieffektivt. Derfor er en styrking av arbeidet til Enova bl.a. med å redusere utslipp av CO₂, men også med å bruke energien mer effektivt, av stor betydning.

Så er jeg blitt utfordret på nettutjevningsordningen bl.a. av representanten Ljunggren, som sier at dette ikke vil bidra til å gjøre netteierskapet mer robust. Det tror jeg er feil. Vi har sørget for at de kundene som blir hardest rammet, blir beskyttet i det løpet som står igjen. Men det har i hvert fall vært mitt mål å sende signal om at vi ønsker fortgang i arbeidet med å gjøre nettselskapene mer robuste i framtiden. Det er helt nødvendig hvis vi skal møte både klimaendringene og bygge mer robuste nett. Og hvis vi skal få fasen inn mer fornybar energi og få lansert AMS, avanserte måle- og styringssystemer, som jeg har en ambisjon om å gjøre, i motsetning til den rød-grønne regjeringen, må dette på plass.

Så spør representanten Eidsvoll Holmås meg om elektrifiseringen av Utsirahøyden. Han viser hele tiden til at den rød-grønne regjeringen la til rette for det. Ja, det skal vi gjøre. Så ber han meg om å stille krav. Det er ikke noe anlegg som er blitt elektrifisert på grunn av krav fra myndighetene så langt. Det pågår nå forhandlinger blant lisenspartnerne på Sverdrup-feltet. Min holdning til det er at vi skal lage en løsning som er best mulig med tanke på sikkerhet, miljø og økonomi, og vil selvfølgelig holde Stortinget orientert om det på vanlig måte.

Så synes jeg det er litt søkt – det bør jeg kanskje ikke si – men litt overraskende, at noen synes det er rart at Fremskrittspartiet og Høyre har et annet utgangspunkt når det gjelder spørsmålet om Lofoten og Vesterålen enn det Venstre og Kristelig Folkeparti har. Men det er altså sånn at vi forholder oss til den avtalen som er inngått.

Ola Elvestuen (V) [18:26:43]: Jeg synes debatten så langt har vist at med det nye Stortinget er mye av makten flyttet tilbake til Stortinget – ikke minst når så mange partier påpeker at det budsjettet vi nå vedtar, er blitt et bedre miljøbudsjett og med en langt bedre miljøprofil enn det som ble lagt fram av den nåværende regjering og, etter Venstres mening, langt bedre enn det den rød-grønne regjeringen la fram.

Jeg vil også takke komiteen, for i og med at det nå er større makt i Stortinget, har også arbeidet i komiteen fått større betydning. Du kan gjøre nødvendige justeringer der det er behov for det, bl.a. med vedtak når det gjelder enøk, å få skattefradrag for enøktiltak, med en tydelig framdriftsplan. Vi har fått til en styrking bl.a. av fartøyvernet, som

gjør at Skibladner kan seile som normalt til neste år. Vi har fått inn en sum til nasjonalparksentre og andre naturinformasjonssentre som gjør at man f.eks. kan få til en styrking av informasjonssenteret på Runde, og en rekke andre ting som gjør at komitéarbeidet er viktig helt inn i siste del av budsjettarbeidet. Det er alltid slik i budsjettene, at det er noe som må på plass også i detaljene helt til slutt.

Ellers viser debatten at det er vel ingen som bruker mer tid på å skape en usikkerhet omkring CO₂-kompensasjonsordningen enn Arbeiderpartiet. I innlegg etter innlegg framstår det nærmest som om man ønsker denne usikkerheten for å ha et retorisk poeng, noe som er underlig når det jo er et flertall for at vi skal beholde CO₂-kompensasjonsordningen. Den skal ligge fast.

Så legger jeg også merke til skuffelsen i Arbeiderpartiet for at det nye flertallet i fire nye år har sikret at vi ikke skal ha petroleumsaktivitet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, noe som understreker, i hvert fall i Venstre, betydningen av at vi nå har fått et flertall på borgerlig side, som kan gi den tryggheten, og hvor vi har fått et nødvendig gjennomslag for at vi ikke skal ha petroleumsaktivitet der.

Ellers synes jeg debatten har vist to ting: Det er en betydelig vilje i hvert fall i det som sies når det gjelder å forsterke klimaforliket, og vi trenger en langt mer offensiv klimapolitikk i årene framover. Budsjettet er et godt anslag for det. Det er resultatet vi må måles på, og resultatet handler om hvilke målsettinger vi setter oss. Men det handler også om hvilke konkrete beslutninger vi tar når enkeltsakene kommer. Utsirahøyden er et eksempel på hvor du må ta den riktige beslutningen.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [18:30:08]: Grunnen til at jeg tar ordet igjen, er svaret som jeg fikk fra statsråd Sundtoft når det gjaldt snøscooterforsøket, for det oppleves som uryddig. Det statsråden sier, er at forsøket skal vare fram til 2018, samtidig som hun skal starte lovendringsprosessen. Betyr det at lovendringene først kommer etter forsøket er ferdig evaluert, eller skal man endre loven samtidig som forsøket pågår – et forsøk som har som formål å finne ut konsekvensene og om det er fornuftig å gjøre en lovendring? Det er skapt uro og usikkerhet om når lovendringen vil komme. Blir det i denne eller blir det i neste periode? Dette virker svært udemokratisk.

Statsråd Tine Sundtoft [18:31:07]: Jeg hadde forberedt innlegget før siste spørsmål kom, så jeg kommer tilbake i et nytt treminuttersinnlegg om snøscooter.

Det er gledelig at debatten om klimaspørsmål vekker et sterkt engasjement i Stortinget. Det er også gledelig at det er så stort engasjement for å finne politiske løsninger sammen. Det er riktig som Ola Elvestuen sier, makten ligger nå i Stortinget. Men regjeringen er klar på at vi skal forbedre

noen av tiltakene som står i klimaforliket, og vi skal også innføre noen nye tiltak – det skal lønne seg å velge grønt. Vi vil også gi direkte statlige investeringstilskudd til store kollektivtransportprosjekter som dekker opp halvparten av kostnadene. Vi må legge opp til en politikk som også dekker storbyenes behov. Vi har begynt med et grønt skattesifte og prinsippet om at forurensere skal betale, er et godt utgangspunkt.

Så er det kommet noen angrep når det gjelder klima og skogsatsingen. Jeg tror det er en styrke for det prosjektet at det også her er stor og bred politisk enighet om nivået og forutsigbarheten fram til 2020. Det betyr mye for utviklingslandene, og det betyr mye for arbeidet med å redusere klimagassutslippene. Men vi vil også ha en trygghet for at pengene brukes, slik Riksrevisjonen også var opptatt av. Derfor har vi sagt at vi vil ha en gjennomgang. Regjeringen sa at vi skulle bruke inntil 3 mrd. kr hvis det var behov for det. Nå er det endret til en fast bevilgning på 2,8 mrd. kr, og det kaller jeg en enighet om nivået.

Energi- og miljøkomiteen har gitt en klar marsjordre i saken om rask avklaring på enøk-skattefradraget. Det skal regjeringen følge opp.

Så er det også stilt spørsmål om mineralnæringen. Forurensningsansvaret ligger i Miljødirektoratet, og vi sier at vi skal ha en streng miljøovervåkning av gruvedrift og deponi.

Og så er det kommet opptil flere kommentarer til flytting av planavdelingen. La meg igjen understreke at vi er én regjering med et helhetlig ansvar. Det er den samme loven med samme formål og en tydelighet på forvalteransvaret som nå skal ivaretas i et annet departement. Klima- og miljødepartementet skal med naturmangfoldloven følge opp ansvaret for miljøet. Det er mulig å ha miljøkrav i offentlige innkjøp uten å bevilge penger til Difi til dette formålet. Det å forsterke klimaforliket er ikke gjort i en håndvending, det krever både store og små politiske grep. Vi har nå startet dette arbeidet i årets budsjett, og vi vil i de kommende årene følge det opp og gå fra ord til handling sammen med våre samarbeidspartier, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Magne Rommetveit (A) [18:34:02]: For to år sidan var eg med på å debattera stortingsmelding om petroleumsverksemda. Ho hadde fått som tittel Ei næring for framtida. Ein god og dekkjande tittel det, men eg vil òg kalla det Velferdsmeldinga.

Mykje av velferda vår i dag skriv seg frå petroleumsaktiviteten opp gjennom dei siste 40 åra, og då ikkje berre det faktum at olja og gassen vart funnen utanfor kysten vår. Endå viktigare har det vore at me har forvalta ressursane på ein klok måte, som har vore til beste for heile samfunnet. Og når me nå debatterer neste års budsjett innan dette politikkområdet, er det òg på sin plass å minna om dette viktige grunnlaget.

Både finansdebatten og budsjettdebattane nå i etterkant innan dei ulike politikkområda dreier seg langt på veg om fordeling og bruk av midlar som har vorte genererte av olje- og gassaktiviteten vår.

Eit av suksesskriteria for den norske petroleumsnærin-

ga, og for heile den maritime næringa vår for den del, er at me er sterke i heile verdikjeda. Heile landet er involvert i dette, med rundt 250 000 som er knytte til industrien.

I mitt heimfylke, Hordaland, reknar me med at over 30 000 har sitt daglege arbeid – med kompetanse i verds-klasse – knytte til utforsking, leiteverksemd, fabrikkasjon, prosessering, drift og vedlikehald, og ikkje minst med forsking, utvikling og utdanning.

Me har med ei næring å gjera som langt på veg er global. For at me òg i framtida skal kunna vera verdsleiane som komplett petroleumsnasjon, er det overmåte viktig at me sikrar heile verdikjeda, òg med kontraktsformer som fremjar norsk industrivekst.

Eg er veldig glad for at komiteen i sine fleirtalsmerknader så klart uttrykkjer bekymring over at me har opplevd at mange store verftsoppdrag i det siste har gått til asiatiske verft, og at norske verft og engineeringsselskap har tapt konkurransen. Her må oljeselskapa tenkja meir langsiktig, òg med tanke på kor dei rekrutterer sine fagfolk.

Når komiteen så klart føreset at regjeringa aktivt følgjer opp det arbeidet som vert gjort i KonKraft-regi for å styrkja norsk leverandørindustri i deira situasjon, vil det nå verta avgjerande for å sikra ei komplett norsk verdikjede og konkurransekraft i ei næring som verkeleg er for framtida.

Eg håper verkeleg at statsråden merkjer seg dette og følgjer sterkt opp.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [18:36:50]: Aller først vil jeg betrygge representanten Anna Ljunggren og si at Fremskrittspartiet er i toppform, og vi nyter den situasjonen som vi er i, sammen med Høyre i regjering.

For noen er det slik at snøscootersaken blir en sak som veldig fort blir sort-hvitt. Jeg vil i hvert fall understreke at i min verden er det utrolig mange flotte farger, og min verden vil aldri bli sort-hvitt.

Jeg har bestandig elsket å dra på tur. Det kan være med scooteren, og det kan være uten scooter. For å fortelle en liten historie fra Finnmark, der vi i 30 år har hatt løyper – vi har hatt mulighet til å kunne nyte naturen:

Jeg pakker og gjør meg klar på morgenen til å dra på tur. Jeg har vel aldri i hele mitt liv opplevd at min datter synger mer enn når vi skal på tur. Man kommer over den første stigningen, man ser vidda ligger foran en i et fantastisk flott sollys, og man hører skien skjærer gjennom skaren. Jeg ser ned på speedometeret på scooteren, det viser at man ligger i 50–60 km/t, og man nyter virkelig dagen. Rundt neste odde på vannet tar vi til høyre og kjører inn i en bukt. Der er det veldig fort både 20 og 30 familier som er ute i godværet og koser seg. Ungene er på isen sammen med foreldrene. De lærer seg å bore fiskehull, de lærer seg å fiske. De litt større holder på med kjelkeaktiviteter eller brett. De største ungene holder på med snøbord eller står på ski. Vi voksne er veldig ofte rundt kaffebålet, hvor praten sitter løst. Man kan tydelig se at det er mennesker som storkoser seg ute i naturen. Men tiden går fort, plutselig er kvelden der og det er på tide å dra tilbake. Jeg hører igjen datteren min synge. Så stopper jeg bestandig på et utkikkspunkt, hvor jeg ser den lille fjorden jeg bor ved og

noen hus, og jeg tenker: Gud, tusen takk for en nydelig dag.

Det beste med oss i Finnmark er faktisk at vi unner den øvrige befolkningen i Norge som har lyst, å ta del i en slik opplevelse – den deler vi med alle. Noen tror at dette er aktuelt for Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim. Det er vel lite sannsynlig. Men for de kommunene som ønsker det, og som har søkt om det, er det ingen som har tvunget det på dem. Men for noen er det slik at de mener at eliten skal rå over distriktene der ute. For Fremskrittspartiet er det veldig enkelt: Vi tror på lokaldemokrati, og derfor ønsker vi en lokal løsning som er streng, men som er fornuftig og som alle kan ta i bruk.

Karin Andersen (SV) [18:40:15]: Jeg vil si at den historien som representanten nå fortalte, minner meg veldig om noen av de skiturene jeg har hatt både med barn og barnebarn – det var bare det at jeg kunne høre at de sang hele tiden, for det var ikke noe motorbrøl som ødela de skiturene.

Vi har nå fått en klima- og miljøminister som er nødt til å ha ansvar for at klimamålene nås på alle sektorer. Derfor deler jeg bekymringen for at den samme ministeren ikke har hånda på en del viktige områder for klimaet, men har gitt dem fra seg til andre. Det er bekymringsfullt.

Et av de områdene som har lidd i dette budsjettet, er satsingen på bioenergi. Målsettingene på bioenergi er en økning på 14 TWh. Der har regjeringen kuttet ordningen for energiflis. Eidsiva Energi, Viken og Mjøsen Skog, flere av disse, sier at nå stopper satsingen på skogsflis som kilde til bioenergi. 8 av de 14 TWh som skulle nås på dette området, skulle altså nås med skogsflis. Ordningen er nå borte. Næringen sier at det ikke er lønnsomt å drive med dette uten tilskudd, mens regjeringen i sine dokumenter sier at det er hensynet til konkurransen på sagspon som er det viktigste. I Stortinget i går hørte vi også at det var en midlertidig ordning, som derfor skulle bort, og noen mente også at markedet kan klare dette alene, sjøl om bransjen sier at det går ikke an. Det går i hvert fall ikke an hvis ikke regjeringen har tenkt å heve prisen på strøm eller olje kraftig i forhold til i dag, og det har jeg ikke hørt den har sagt. Ikke én representant hørte jeg i går fra regjeringspartiene som var opptatt av at vi skal nå målene på bioenergi.

Jeg vil spørre klima- og miljøvernministeren om hvordan hennes plan er for å nå målene på bioenergi, når en av de ordningene som virkelig har satt fart på dette området, og som får opp volumet på dette, er fjernet. Jeg vil si at gjort riktig – jeg vil understreke det, gjort riktig – er en satsing på bioenergi fra f.eks. skogsflis et kinderegg, også fordi det gir arbeidsplasser i distriktene, der det ikke er så stor virksomhet fra før. Skognæringen har et stort potensial for mange arbeidsplasser. Akershus fylkeskommune har f.eks. regnet ut at det kan bli 4 500 til 6 000 nye arbeidsplasser på dette hvis man gjør det riktig. Det er ikke til å kimse av, og i mange av fylkene er potensialet større. Så hva vil ministeren gjøre?

Per Rune Henriksen (A) [18:43:29]: Betydningen av karbonfangst og -lagring er enorm. Det er ikke som repre-

sentanten Hansson nærmest antydnet, at dette er noe vi driver med for å gjøre det mulig fortsatt å kunne produsere olje og gass fra norsk sokkel, men det er en erkennelse av at fossil energi kommer til å være den kanskje viktigste energibæreren i de neste tiårene og en viktig energibærer i verden i overskuelig framtid.

Vi har i dag en situasjon hvor kull og andre fossile energikilder står for brorparten av kraftforsyningen. Disse utslippene vil fortsette, fordi de er bortimot innelåst i eksisterende utslippskilder. Jeg så nå i India, der har de ute på anbud to kullkraftverk som til sammen vil ha like stor kapasitet som all installert fornybar energi i India for framtiden. Dette blir installert uten at fangsteknologi følger med på lasset. Dette sier noe om betydningen av at vi utvikler en teknologi som kan dempe klimagassutslippene innenfor det som allerede eksisterer. Jeg kan tilføye at jeg hørte også at i Tyskland er det ti nye kullkraftverk på gang, så det er en utvikling. Fangst og lagring av CO₂ er en umåtelig viktig teknologi å utvikle. Jeg beklager at den utviklingen stopper, bremses, i Norge nå, og det henger fortsatt i luften hva statsråden egentlig tenker i forbindelse med at det sies at man vil utvikle en ny strategi. Når kommer denne strategien på plass? Er statsråden overhodet bekymret for at vi kan få en forvitring av både vår kapasitet og vår kompetanse på dette feltet, som vi har bygd opp gjennom en ganske offensiv og tøff innsats fra den rød-grønne regjeringen?

Mongstad blir av noen framstilt som en fiasko. Det vil jeg bestemt avvise. På Mongstad har vi brukt tid, krefter og masse penger for å utvikle kompetanse som kan brukes generisk på andre områder. Dette prosjektet ble stoppet før vi gikk inn på helt Mongstad-spesifikke kostnader. Kunnskapen ligger der. Vi vet f.eks. at man i forbindelse med CCS-prosjektet på Boundary Dam i Canada nå etterspør kunnskap om aminer som ble framskaffet i arbeidet med Mongstad. Dette arbeidet som har blitt gjort, er viktig. Vi må passe på at vi ikke mister momentum, og at vi fortsatt er en av de ledende nasjonene i verden på å utvikle en teknologi som er helt nødvendig for framtiden. Når kommer strategien på plass?

Statsråd Tord Lien [18:46:44]: Vi får vel bare kvittere ut at den nye regjeringen, Høyre og Fremskrittspartiet, leverer raskt og effektivt.

Jeg synes på en måte det er litt morsomt – jeg har hørt mange representanter, inkludert Henriksen, fra de rød-grønne partiene, som har vært veldig fornøyd med innsatsen til den rød-grønne regjeringen på klimaspørsmålet. Det finner jeg vel litt overraskende – det hadde kanskje vært tid for litt selvkritikk. Flertallet – det rød-grønne, så vidt jeg vet – i kontroll- og konstitusjonskomiteen er så i tvil om hva de skal synes om det som har skjedd på Mongstad, at de ikke bare har innkalt fire olje- og energiministre til høring om Mongstad, men også en tidligere statsminister. Så kanskje man skal prøve å være litt selvkritisk.

Jeg mener at man har prøvd den kjappe veien for å få til fullskala karbonfangst og -lagring. Jeg mener at nå må vi bruke den tiden som skal til. Jeg synes representanten Astrup illustrerte målet vårt på en forbilledlig måte. Det

vi skal bidra til å få bygd, må bli et eksempel til etterfølgelse, tror jeg var ordene han brukte. Vi har en ambisjon om å levere minst ett fullskala demonstrasjonsanlegg for CO₂-fangst innen 2020. Det vet vi alle sammen blir krevende. Da er det desto viktigere at vi allerede når vi starter denne prosessen, velger gode, robuste løsninger. Dette trenger vi naturligvis noe tid på å finne ut. Så er jeg enig med representanten Henriksen i at testsenteret på Mongstad til dels har levert varene, og det er noe vi vil inkludere i arbeidet med en strategi. Stortinget vil bli holdt orientert om arbeidet, og det vil man bli i løpet av 2014.

Så til representanten Pollestad, som sa at «nettutbyggingen er i gang». Ja, det er mulig at man har begynt, det er rett. Nå styrker vi også Statnetts egenkapital i årets budsjett. Men la meg minne om at vi begynte prosessen med Ørskog–Fardal i 2005 for å forsyne Midt-Norge med strøm. Den er ennå ikke ferdig. Sima–Samnanger husker vi alle sammen. Da sto olje- og energiministeren i Oslo og sa at vi måtte styrke forsyningssikkerheten til Bergen – noe jeg er helt enig i – mens halvparten av de rød-grønne stortingsrepresentantene svirret rundt og mente at det var fullstendig unødvendig. Så det er ikke noen tvil om at det arbeidet må styrkes ytterligere.

Så har jeg lyst til å minne salen på at denne regjeringen leverer på energi- og klimaspørsmål på mange fronter. Vi har i dag etter litt over to måneder i stolen levert et felles innspill til EU, noe den rød-grønne regjeringen ikke klarte på åtte år.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Geir Pollestad (Sp) [18:50:02]: Jeg registrerer at statsråd Lien nå virkelig er i siget når det gjelder å snakke om rød-grønn politikk. Jeg har prøvd å utfordre statsråden på å si noe om regjeringens politikk framover, og har etterlyst et svar på hvordan han oppfatter den merkningen som stortingsflertallet har om thorium. Vil regjeringen og statsråden jobbe videre med thorium, eller tar han dette som et klart signal om at et flertall på Stortinget mener at Norge ikke skal bruke ressurser på videre forskning på thorium, i form av å opprette et FME-senter? Vil dette da komme tilbake i en annen form? Det synes jeg er viktigere at statsråden gir et svar på, enn å drive historiefortelling, som jeg heller ikke alltid kan gå god for, når det gjelder hva som har skjedd de siste åtte årene.

Martin Kolberg (A) [18:51:13]: Lederen i miljøkomiteen, Elvestuen, har tidligere i debatten sagt at kontrollkomiteen har sendt et brev til statsråden vedrørende denne spesielle loven, forsøksloven knyttet til bruken av snøscootere. Det er riktig at så har skjedd. Jeg viser da til denne debatten og skal selvfølgelig ikke si noe om debatten i kontrollkomiteen, men det er helt åpenbart at når regjeringa først får et representantsspørsmål, og nå også har fått et brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité om bruken av en lov som Stortinget har vedtatt, formoder jeg at regjeringa håndterer det på en veldig seriøs måte.

Jeg er orientert om det svaret som miljøvernministeren har gitt til representanten Terje Aasland. Jeg vil benytte anledningen i denne debatten til å si at hvis regjeringa svarer kontroll- og konstitusjonskomiteen på samme måte som statsråden har svart representanten Terje Aasland, vil det bli nødvendig for Stortinget å håndtere dette som en spesiell sak, på egnet måte. For det er helt åpenbart at de i dette svaret omgår det som er realiteten, nemlig omfanget av forsøksordningen. Det omtales ikke, og det er jo det som er saken. Saken er at regjeringa trekker denne forsøksordningen så langt som de overhodet kan, dvs., etter min mening, for langt. Og hvis ikke regjeringa innser det, blir det, som sagt, helt nødvendig for Stortinget å håndtere det på egnet måte.

Med det mener jeg å si at jeg gir miljøvernministeren en sjanse i denne debatten, men også i sitt svar til kontrollkomiteen, til å redegjøre for dette på en slik måte at det er mulig å håndtere det eventuelt innenfor loven, og er det ikke mulig, er det helt nødvendig at regjeringa omgjør dette, eller at Stortinget må reagere.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [18:53:37]: Jeg er fortsatt ikke beroliget av de svarene som er gitt av ministrene på de spørsmålene vi fremmer.

La meg begynne med det første, som er Utsirahøgden. Der svarer statsråd Tord Lien at man skal vente på de debattene som foregår, og komme tilbake og se på lønnsomhet, og alt, i dette prosjektet. Men hele poenget er jo følgende: Da den rød-grønne regjeringen ga tillatelse til utbyggingen bl.a. av Gina Krog, sa vi veldig klart og tydelig at da får de lov til å bygge ut med gassturbiner, men de må være klargjort for elektrifisering. Det er helt åpenbart at da har man allerede tatt så store kostnader at det er fullt mulig for Gina Krog å drive videre uten elektrifisering. Så ser man bare på lønnsomhet, vil det aldri bli et prosjekt som blir gjennomført, fordi man har alternativet installert allerede. Men der ligger jo poenget, i pressmiddelet, som var veldig tydelig overfor disse aktørene: De måtte på plass.

Til slutt vil jeg bare si at når statsråd Tord Lien sier at det er sendt et felles brev til EU om hva som er politikken, uten at man er sikker på at man hadde flertallet i Stortinget bak seg, (presidenten klubber) synes vi det er spesielt.

Statsråd Tine Sundtoft [18:55:05]: Først til Karin Andersen: På generell basis er det betydelig bioenergisatsing i budsjettet, men det er på budsjettet til Landbruks- og matdepartementet, så det kan ikke jeg gå inn på i detalj her.

Så til snøscooter-saken. Forsøksordningen og utkastet til forskrift for forsøket var bredt omtalt i et høringsbrev fra Miljøverndepartementet våren 2013. Da ble mange av de innspillene som kom, vurdert, og er også tatt inn i arbeidet med forskriften. Dette er en midlertidig ordning som snart skal avsluttes i 2018. Så har vi sagt at vi da også skal starte lovarbeidet. Jeg kan ikke si nå om Stortinget får lov-

forslaget i 2014 eller i 2015, men det blir definitivt i denne perioden.

Så var det et viktig innlegg Martin Kolberg nå hadde, som vi selvfølgelig tar seriøst, men det brevet er sendt til kommunal- og moderniseringsministeren, så jeg kan vanskelig gå inn og kommentere det her. Men de rød-grønne skrev selv i sitt høringsbrev i vår at det skulle evalueres løpende, så det er jo mulig å gjøre det samtidig som vi starter et lovarbeid.

Terje Aasland (A) [18:56:38]: Aller først: Jeg ble litt urolig av klima- og miljøministerens siste svar i forhold til forsøksloven. I svaret til meg på spørsmålet om lovligheten i forsøksloven og bruken, slik den ligger nå, blir det lagt til grunn at erfaringene med den utvidete forsøksordningen skal danne grunnlaget for utarbeidelsen av en ny lov. Hvordan en skal klare det hvis en ny lov skal komme til Stortinget i løpet av 2014 eller tidlig i 2015, stiller jeg i hvert fall spørsmål ved.

Så er det greit å ta noen avklaringer. Det ble sagt at vi hadde hatt en gedigen snuoperasjon siden vi var for en energimelding. Jeg vil bare understreke hva jeg sa i replikkordskiftet: Det er fordi det er helt nødvendig at regjeringspartiene og det parlamentariske grunnlaget for regjeringen får avklart hvilket syn de har på energipolitikken. Det er derfor vi er for en energimelding. Det er ikke en snuoperasjon, men det er en nødvendighet å få avklart regjeringspartienes og det parlamentariske grunnlagets syn på energipolitikken.

Så til klimaambisjonene. Det kunne vært interessant å få vite når en eventuelt får seg forelagt en ny klimamelding, som det var diskusjoner om i Stortinget tidligere i høst. Vi har ikke hørt et ord om det, og det vil være en stor styrke hvis klima- og miljøministeren kan si noe om det til Stortinget.

Så har vi vært innom naturmangfoldloven. Vi har en olje- og energiminister som ser for seg at den loven har en tolkningsskala fra null til ti, alt etter hvordan det passer olje- og energiministeren. Jeg lurer på om klima- og miljøministeren er tilfreds med den vurderingen av naturmangfoldloven som olje- og energiministeren legger opp til? For hvis en er det, stiller jeg meg undrende til den måten å tolke naturmangfoldloven på. Det må da være riktig, hvis en mener at loven er for streng, at en kommer til Stortinget med oppmykninger av naturmangfoldloven i stedet for å spille på noen strenger som ikke er der.

Så har Tord Lien som olje- og energiminister snakket om at han har store ambisjoner. Jeg har ikke hørt om én eneste ambisjon fra olje- og energiministeren i denne debatten på vegne av olje- og energipolitiske saker. Den eneste ambisjonen jeg har hørt ham snakke om, er faktisk naturmangfoldloven, og det kom lenge før denne debatten startet her i salen. Nettutvikling, målingssystemer, sertifikater, olje- og gassforholdene, som har vært mye diskutert, ligger helt fast. Han har ikke hatt ett nytt komma å komme med i løpet av denne kvelden.

Så må jeg avslutte med CO₂-kompensasjonsordningen. Det at komitélederen prøver å skyve ansvaret over på oss, aksepterer jeg overhodet ikke. Det er både frekt og freidig.

Jeg vil ha meg frabedt at det er vi som må bære belastningen for en usikkerhet den blå-blå regjeringen til de grader har påført norsk industri. Det er deres oppgave å avklare hvordan de ser på dette, og hvilken langsiktighet de legger for norsk industri.

Rasmus Hansson (MDG) [18:59:57]: Jeg savner, for det første, et mer utfyllende svar fra statsråd Sundtoft på spørsmålet om hvordan regjeringen ser for seg at man skal ivareta det hensynet til norsk naturmangfold som har vært ivarettatt gjennom den ordningen for forvaltning av naturmangfoldet, og ikke minst gjennom håndteringen av plan- og bygningsloven, som hittil har vært praktisert. Å henvise til at det er uvesentlig hvor i forvaltningen et viktig organ er plassert, virker så apolitisk at det er litt vanskelig å tro at en statsråd i en regjering mener at dette faktisk gjelder.

Så vil jeg over til noe mer spennende: I forbindelse med at Europakommisjonen legger fram et nytt rammeverk for energi- og klimapolitikk i januar, melder UD at man fra norsk side ønsker å gå inn for at det nye målet til EU skal samsvare med 2-gradersmålet, slik at EU altså setter et nytt utslippstak som faktisk sørger for at hele EU-området – inklusiv Norge – leverer på 2-gradersmålet. Regjeringen påpeker – helt riktig – at et slikt mål vil gi en rekke utslippsreducerende tiltak, og det vil jeg gratulere regjeringen for å understreke!

Så er det altså to viktige ting ved dette. For det første bekrefter regjeringen med dette at det kvotekjøpsverktøyet som i dag er et hovedvirkemiddel i norsk klimapolitikk, jo ikke virker. For det andre bekrefter man at det er behov for et helt konkret, forpliktende, fysisk 2-gradersmål som gjør at alle land i EU leverer en politikk som fører til at verden, og EU, og Norge, klarer det 2-gradersmålet. Og det betyr selvfølgelig at også norske utslipp må ned i et langt større omfang og i et langt høyere tempo enn det dagens politikk og regjeringens varslede politikk legger opp til.

Da blir det to spørsmål til statsråd Sundtoft, og det ene er: Dersom EU *ikke* senker taket tilstrekkelig til at det faktisk samsvarer og leverer på 2-gradersmålet – hvilket er meget sannsynlig at EU ikke kommer til å gjøre: Vil da regjeringen i sitt arbeid med klimameldingen og nytt klimaforlik revurdere bruken av kvotemekanismer som et hovedvirkemiddel i Norge?

Det andre spørsmålet er: Kan regjeringen med det samme bekrefte at man i en ny energimelding og i et nytt utspill til klimaforlik vil forplikte seg til en fysisk sikring av at vi leverer på 2-gradersmålet?

Åsmund Grøver Aukrust (A) [19:03:25]: Miljøvernministeren sa at hun var glad for at det var enighet om nivået på regnskogsatsingen, men da blir spørsmålet: Hvorfor foreslo hennes egen regjering – hvorfor foreslo hun selv – så dramatiske kutt som det de faktisk var med på å foreslå? Jeg leser statsråden dit hen at hun er glad for at Stortinget har økt satsingen, at hun er glad for at det av Venstre og Kristelig Folkeparti har blitt forhandlet inn en økning som er om ikke like stort som hennes eget kutt var, så iallfall nærmere det rød-grønne forslaget. Jeg leser henne dit hen at hun var enig med oss, men rett og slett

tapte internt i regjeringen. For som ministeren utmerket godt vet, er noe av grunnen til at internasjonale forhandlinger strander, at de rike landene ikke er villige til å være med og betale nok, og da var det jo et veldig dårlig signal at verdens rikeste regjering valgte å foreslå et kutt på området.

Så var det et spørsmål om miljøorganisasjonene som fikk store kutt. Representanten Pollestad spurte om det nå er endringer i måten vi skal støtte organisasjoner på i Norge, uten egentlig å få et svar. Men mye tyder jo på at man *har* politisert støtten, at man gir mest til dem man er enig med og mindre til dem man er uenig med. For mens mesteparten av frivilligheten har fått kutt – og da aller mest miljøorganisasjonene, og særlig Folkeaksjonen for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja – så fikk den innvandringskritiske organisasjonen Human Rights Service mye mer støtte. Lederen deres uttalte: «Vi trenger ikke engang å søke om støtte. Vi får bare pengene slengt etter oss.» Så når det gjelder støtte til frivilligheten, støtten til organisasjonene, er det noe vi kommer til å følge opp her i Stortinget.

Så har regjeringen gjort seg veldig høy og mørk over lang tid på at det er i Stortinget makten skal ligge – som om ikke det har vært Stortinget som har fattet vedtak de siste fire årene! Det er jo *denne* regjeringen som flytter makt ut av Stortinget og inn i regjeringen. Vi har sett det i skolepolitikken, hvor de ser at det ikke er flertall for karakterer i barneskolen, og da åpner de opp for forsøk. Når det gjelder scooterkjøring, ser vi at de kanskje vil ha problemer med å innføre ordningen her i Stortinget, og da sier de: Forsøk til alle som vil.

Samarbeidserklæringen sier at naturmangfoldloven skal ligge fast. Fremskrittspartiet er uenig, og i regjeringen foreslår de å tolke den annerledes. Jeg lurte på om Venstre og Kristelig Folkeparti er særlig fornøyd med den politikken.

Til slutt: Det mest oppsiktsvekkende er jo at vi har et regjeringsparti som ikke får seg til å si fra Stortingets talerstol at de anerkjenner menneskeskapte klimaendringer uten å komme med en masse forbehold. Det viser jo at Fremskrittspartiet fortsatt er det samme partiet i miljøpolitikken som det de alltid har vært, og hvilken stor feil det var av sentrumspartiene å åpne opp for at de nå skal ha halve regjeringen.

Så jeg vil bare avslutte med å si lykke til til miljøvernministeren. Vi ønsker deg alt godt i dine forhandlinger, med statsråder som ikke engang anerkjenner klimaproblemene, når du sitter i regjeringskonferanser for å forhandle fram en bedre klimapolitikk.

Karin Andersen (SV) [19:06:36]: Jeg vil slutte meg til forrige taler. Grunnen til at jeg tar ordet igjen, er at klima- og miljøvernministeren ikke svarer på de spørsmål vi stiller når det handler om klima og miljø, og jeg stilte et spørsmål som gjelder klima. Vi har satt oss noen målsettinger. Nå håper vi at også EU setter klare målsettinger, og at vi skal nå dem. Hvis vi skal nå slike målsettinger, må vi ikke bare ha et overordnet mål, men vi må ha klare og forpliktende mål og virkemidler på ulike sektorområder. Og hvem

skal passe på det i regjeringen? Hvis ikke det betyr noe at man har en klima- og miljøvernminister, må det vel bety at en har et overordnet ansvar for å sikre at virkemidlene fra regjeringen når de målsettingene man har satt seg?

Det er derfor jeg spør om klima- og miljøvernministeren nå har oversikt over om man har virkemidler på plass som gjør at vi kan nå målsettingene f.eks. på bioenergi, når de i budsjettet har kuttet en ordning som bransjen sjøl sier vil føre til at de må stenge ned? Og fordi akkurat den bransjen er så avgjørende for at vi skal nå målsettingene på dette området, mener jeg det er viktig at klima- og miljøvernministeren kan svare klart i Stortinget: Ja, her er virkemidlene, slik vil vi nå målsettingene på dette området.

Jeg fikk ikke et eneste svar på det. Det ble henvist til Landbruksdepartementet, som altså skriver i sin begrunnelse at dette ikke har noe med klima å gjøre eller med våre målsettinger på disse områdene, men at det tvert imot har noe med prisen på spon å gjøre, og at der er det deler av industrien som er opptatt av at prisen ikke skal gå opp for da blir det dyrt for dem.

Det er viktig at vi får et svar på dette, også ut fra det helhetlige ansvaret som ministeren har – og jeg minner da om at vi har forpliktet oss til å øke bioenergivolumet med 14 TWh innen 2020. Det målet når vi ikke av oss sjøl, fordi energiprisene er såpass lave som de er i dag, og jeg regner heller ikke med at ministeren vil gå ut og si at hun har tenkt å øke strømprisene så mye at dette blir lønnsomt. Og det blir ikke lønnsomt uten støtte, og hva vil ministeren gjøre med det?

Så til slutt til forsøksordningen med scooter: En forsøksordning kan ikke omfatte hele landet, og man kan heller ikke evaluere etter én sesong. Det er useriøst å gjøre det. Derfor må denne saken håndteres på en helt annen måte enn det regjeringen har lagt opp til.

Nikolai Astrup (H) [19:09:58]: Til det siste innlegget fra representanten Andersen kan det være verdt å minne om at vi har hatt en forsøksordning som har vært evaluert, og som viste at fem av seks delmål, som man evaluerte, ble helt eller delvis innfridd. Det var altså en vellykket forsøksordning.

Det ble også snakket om mål for bruk av bioenergi, og jeg er helt sikker på at denne regjeringens politikk kommer til å klare å innfri målene langt lettere enn den forrige regjeringen gjorde, fordi man er villig til å ta i bruk kraftige virkemidler for å få det til, f.eks. ved å stille krav om at offentlige kjøretøy skal gå på null- eller lavutslippsdrivstoff. Det kommer til å bidra til å skape et marked.

Jeg tror også at utfasingen av fyringen med fossil olje fra 2020 kommer til å skape et betydelig marked for bioolje.

Alt dette er bioenergi som til sammen bidrar til å nå målene.

Der den forrige regjeringen var flink til å sette mål, kommer denne regjeringen til å være flink til å nå dem, og jeg foretrekker det siste.

Representanten Per Rune Henriksen – det er flere Henriksen i salen i dag – har gjort noen billige poenger av at

vi først skrev fullskala «demonstrasjonsanlegg» om CO₂-anlegget i stedet for fullskala «anlegg».

Det første fullskala anlegget vil jo være et demonstrasjonsanlegg, og det viktige er jo at det er fullskala – ikke om ordet «demonstrasjon» forekommer før ordet «anlegg».

Med en gang vi ble gjort oppmerksom på dette, sa vi at vi selvfølgelig legger klimaforlikets formuleringer til grunn. Det er helt uproblematisk.

Jeg vil også få lov til å si, som også ble tatt opp av komitélederen, at det i forslag til vedtak XIX skal stå «fangst og lagring», og flertallet støtter dette. Det bør inn i innstillingen.

Representanten Henriksen har også vært opptatt av at vi tar en «time out» i arbeidet med CO₂-håndteringsteknologi. La meg si det slik: Det er helt nødvendig å ta en «time out» etter at det største prosjektet Norge hadde, ble skrinlagt, med de utfordringer som vi vet det prosjektet hadde. Da er det forsvarlig og nødvendig å ta en «time out» og komme tilbake med en helhetlig strategi for hvordan vi skal klare å innfri våre mål. Det er nærmest useriøst å kritisere det at man skal komme med en helhetlig og bred strategi for å nå disse målene.

Det er flere representanter som har vært opptatt av andre ting, men jeg ser at min tid løper ut. Det betyr at jeg blir nødt til å tegne meg til et nytt innlegg, og det er en glede å få lov til å forlenge debatten.

Presidenten: Vi har forskjellige gleder.

Neste taler er representanten Ola Elvestuen. Ola Elvestuen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ola Elvestuen (V) [19:13:09]: Representanten Aasland gjorde at jeg måtte ta ordet én gang til. Jeg skal ikke kommentere hvem som er frekk og freidig, men jeg skal ta opp spørsmålet om CO₂-kompensasjonsordningen.

Når vi fra Venstres side nå går inn for at den skal videreføres, gjør vi ikke det med tanke på at det skal gjøres ett år av gangen. Da er det selvfølgelig et standpunkt om at det skal videreføres, og at det er etablert et flertall for det, som slik sett bør skape ro omkring situasjonen.

Til slutt vil jeg benytte anledningen til å takke for debatten. Jeg synes det har vært en god debatt. Det er helt klart at det er mange ting som må defineres når det gjelder hvilket konkret klimamål man setter seg og hvilke tiltak man skal gjøre. Her er det mange ting som må utmeisles, både til neste år og framover. Jeg håper også at regjeringen tar med seg den forventningen som finnes når det gjelder klassisk naturvern og formålet og innholdet i naturmangfoldloven.

Statsråd Tine Sundtoft [19:14:24]: Regjeringen tar med seg også forventningen rundt det klassiske naturvernet.

Naturmangfoldloven skal bestå. Vi skal ikke endre loven, men vi vil ha en mer enhetlig praksis. Jeg tror innimellom det kan være en fordel for miljøet også at miljøproblemstillingene nå kommer raskere inn i planarbeidet – ikke slik man noen ganger nå kan se: at de kommer

på slutten, og at mange da oppfatter det som at det er miljøet som stopper planene. Jeg tror det er en fordel også for miljøet at problemstillingene kommer noe raskere inn.

Til spørsmålet om klimamelding: Regjeringen har ikke bestemt om vi skal lage en ny klimamelding eller om vi skal ha en klimapolitisk redegjørelse i Stortinget, men at Stortinget i 2014 skal involveres i klimaarbeid, er definitivt.

Vi må for en stor del selv definere hva vi skal gjøre i 2014, for å levere våre bidrag inn til de internasjonale klimaforhandlingene.

Vi har en regjering som ser en ganske nær sammenheng mellom klimapolitikk og energipolitikk. Derfor har vi klart å samle oss om å sende et innspill til EUs rammeverk fram til 2030.

Når vi sier at vi skal forsterke klimaforliket, er det å gi et tydelig innspill til EU, der vi støtter et ambisiøst mål om utslippsreduksjoner og støtter opp under fortsatt satsing på fornybar energi og energieffektivisering, også en del av å styrke klimaforliket.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Terje Aasland (A) [19:16:18]: Jeg er veldig glad for komitélederens avklaring om at Venstres utgangspunkt er at man skal opprettholde en fullverdig CO₂-kompensasjonsordning helt fram til 2020. Jeg har heller ikke betvilt Venstres vilje til å jobbe for det. Årsaken til at vi framsetter forslagene, er jo at regjeringen har skapt usikkerheten. Det er de som nå burde sørge for at forutsigbarheten knyttet til det, ble avklart for industrien.

Jeg skal ikke dra det lenger. Jeg skjønner at regjeringen ikke kan forplikte seg og vil forplikte seg på industriarbeidsplasser. Det er andre ting de heller vil forplikte seg på i tiden framover.

Jeg tror egentlig det er grunn til å tenke mer på det klima- og miljøministeren nå sa om at de nå har utarbeidet et felles innspill om klima og energi til EUs rammeverk. Jeg tror vi må komme tilbake til det i neste sak, som på en god måte tar det temaet opp i seg.

Presidenten: Representanten Nikolai Astrup har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Nikolai Astrup (H) [19:17:37]: Jeg trodde man hadde rett til to 3-minuttersinnlegg og ett 1-minuttsinnlegg, men reglementet er kanskje endret, for jeg har bare hatt ordet én gang til et 3-minuttersinnlegg.

Men jeg har lyst til å begynne med siste taler, representanten Aasland, som har vært veldig opptatt av at grunnen til at han nå trenger en energimelding, er at det er så stort sprik mellom hva regjeringspartiene og den konstruktive opposisjonen mener i energipolitikken.

Men er det noen som har erfaring med sprik i energipolitikken, må det være de rød-grønne. Hvis det var et tidspunkt vi hadde behov for en energimelding, var det vel

under de rød-grønne. Men selv ikke innenfor Senterpartiet klarte man å bli enige om man skulle ha en energimelding eller ikke.

Først foreslo Åslaug Haga en energimelding. Det ble avlyst av Terje Riis-Johansen, som så foreslo en ny melding, som så ble avlyst av Ola Borten Moe, som mente at han hadde gjort alt på området, så det var ikke nødvendig å gjøre noe mer. Men sannheten er at vi er i startgropen av de viktige investeringene vi skal gjøre fremover, og da er det nødvendig å ha et omforent syn på nettopp klima-, nærings- og energispørsmål.

Presidenten: Representanten Per Rune Henriksen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Rune Henriksen (A) [19:18:52]: Det er åpenbart et behov for å komme med en liten oppklaring til representanten Astrup.

Min kritikk av regjeringens «time out» handler ikke først og fremst om at man setter seg ned og tenker på hvordan man skal jobbe videre med et fullskala renseprosjekt i Norge. Det er ingen tvil om at man må gjøre det når man stopper det ene.

Det jeg kritiserer, er at man stopper arbeidet på test-senteret på Mongstad også, som statsråden selv har sagt er en suksess, at man kutter bevilgningene til det med 100 mill. kr, og at det ikke er noen som helst refleksjoner rundt hva denne stansen og «time outen» vil bety for kompetansen på utviklingen av denne teknologien i Norge.

Vi har kort og godt spurt om å få et tidsspenn: Hvor lang tid trenger regjeringen på å tenke ut en strategi om det som handler om nytt fullskala anlegg? Jeg går ut fra at man fortsetter arbeidet med den totale fangst- og lagrings-teknologien etter de samme sporene som har vært fulgt hittil.

Karin Andersen (SV) [19:20:07]: Det var representanten Astrup som fikk meg til å ta ordet. Poenget her er at man fjerner viktige virkemidler for å nå målsettinger på bioenergi i dette budsjettet – ikke for Miljøvern-departementet eller Olje- og energidepartementet – men for Landbruksdepartementet. Etter at disse støtteordningene ble satt i verk, er produksjonen flerdoblet, og bransjen sier at den er avhengig av dem for å øke, fordi prisene ellers vil være for lave. Det er ingen uenighet om de virkemidlene som representanten Astrup tar til orde for, men problemet med dette budsjettet er jo at man ikke legger noen nye virkemidler på bordet, men fjerner virksomme virkemidler. Da spør jeg: Hva har man tenkt å gjøre for å nå målsettingene på dette området? Dette området er et kindereg, fordi det bidrar både til fornybar energi og til svært mange arbeidsplasser i områder av landet som ikke har så mange arbeidsplasser fra før. Det er ikke mye som gjør det.

Statsråd Tord Lien [19:21:22]: La meg først kvitte ut det representanten Per Rune Henriksen sier om at vi stopper aktiviteten på testsenteret på Mongstad. Representanten vet at det ikke er riktig. Aktiviteten vil videreføres

på dagens nivå, og fra myndighetenes side jobbes det med å rekruttere nye brukere i tiden som kommer.

Så til dette med støtte til flis og flisfyring. Representantene som stiller spørsmål til de to statsrådene som er her nå, olje- og energiministeren og klima- og miljøvernministeren, er veldig klar over at det ansvarsområdet ligger et annet sted enn hos oss, men la meg bare minne om det som representanten Astrup startet med. Vi har lagt på bordet tøffe ambisjoner for utfasing av mineralolje i stasjonær energiproduksjon. Forskjellige typer biodrivstoff er viktige supplement til å erstatte det. I tillegg minner jeg om at det har vært bred politisk enighet i Stortinget om at det viktigste virkemidlet for å få innfasert ny fornybar energi, er – og skal være – grønne sertifikater, som er en teknologinøytral ordning som sikrer at vi får levert mest mulig effekt. Også der vil forskjellige typer bioenergi kunne spille en rolle.

I tillegg har Enova virkemidler for å øke bruken av forskjellige typer bioenergi i Norge. Så virkelighetsbeskrivelsen stemmer ikke helt, og landbruksministeren får svare på spørsmål om akkurat det ene instrumentet som det nå er blitt endret på.

Jeg har også lyst til å minne om – i diskusjonen om industrien – at vi styrker arbeidet til Enova i forhold til industri, men også når det gjelder å redusere elforbruket i husholdninger og næringsbygg. Det vil gjøre at kraftprisene på sikt går ned. Samtidig gjør Statnett et arbeid for å sikre en tariffing som ivaretar de store kraftbrukerne, som ligger i områder av landet som trenger å ha kapasitet som kobles ut. Begge disse virkemidlene har full støtte fra regjeringen og vil være viktige for industrien i årene som kommer.

Oskar J. Grimstad (FrP) [19:24:14]: Eg hadde for så vidt ikkje tenkt å ta ordet, men her kjem det så mange påstandar i slutten av debatten at ein ikkje kan unngå å kommentere noko av det som kjem fram, bl.a. når det gjeld skuterforsøket. Dette var eit skuterforsøk som gjekk langt utover den tida som lova seier, og den raud-grøne regjeringa klarte faktisk ikkje å avslutte det innanfor den tida som lova set, men ein valde å endre det og la fleire få ta del i det.

No vel vi å opne for dei 108 som vel har meldt seg på. Det blir gjort innanfor plan- og bygningslova, noko som har vist seg å vere ein suksessfaktor. Det skulle berre mangle at ein ikkje skulle dra erfaring frå det forsøket som har vart heilt fram til dags dato, og ein fortset også.

Det er tydeleg at her er det ein frustrasjon når det gjeld påstandar om kutt i regnskogsatsinga. Eg sa noko om det i eit tidlegare innlegg og knytte det til Riksrevisjonens kritikk. Det kan ikkje vere slik at ein heilt ukritisk løyver pengar når til og med Riksrevisjonen, på fleire punkt, påpeikar at pengane blir utbetalte utan at det er konkrete prosjekt å bruke dei på. Eg skal ikkje gå inn på det meir i detalj, men det verkar meiningslaust når det berre er om å gjere – ei form for avlat – å pøse ut pengar utan at det er konkrete prosjekt ein kan bruke dei på.

Så til dette med «time out» og Mongstad. Der er påstandene no at ein har stansa løyvingane til testsenteret. Det er så langt frå sanninga som ein kan kome. Løyvinga på 100 mill. kr var tenkt til eit bygg på ei tomt som

stod der ledig, og som ikkje hadde noko med testsenteret å gjere i det heile tatt. Å påstå at den reduksjonen influerer på testsenterets drift, er rett og slett kunnskapslaust.

Heilt til slutt til dette med Framstegspartiets haldning i klimaspørsmål. Vi har inngått ei avtale. Vi har ein regjeringspartner som heiter Høgre, og vi har to samarbeidsparti. Vi har inngått ei avtale. Framstegspartiet er tydeleg på ein ting, og det er at vi held alle avtaler som vi har inngått. Denne regjeringa er klar når det gjeld å forsterke klimaforliket, og den avtala vil vi halde.

Presidenten: Representanten Jan-Henrik Fredriksen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [19:26:58]: Det er faktisk slik at når det gjelder skuterkjøring, klarte altså SV i regjering å trenere den saken i fem år. I fem år var den forrige regjeringen fullstendig handlingslammet. Det er mulig de synes at dagens regjering faktisk leverer. Kanskje er det det man er redd for? Det finnes mange forsøkskommuner, og hvis man mener at det grunnlaget ikke er nok, er det slik at seks kommuner i Nord-Troms og alle kommunene i Finnmark har hatt denne ordningen i 30 år. Ordningen er faktisk godt utprøvd.

Presidenten: Representanten Åsmund Grøver Aukrust har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Åsmund Grøver Aukrust (A) [19:27:53]: Jeg tok ordet helt til slutt rett og slett for å minne representantene fra Fremskrittspartiet om at de faktisk sitter i regjering. Tidligere i dag angrep de Kristelig Folkeparti for å spørre om hva man skulle leve av i Lofoten nå som det ikke åpnes opp for oljeboring der. Vel, det er Fremskrittspartiet som sitter i regjering. Nå var de oppe på talerstolen og nærmest argumenterte mot at vi skulle bruke penger på regnskogsatsing, selv om de nå har økt regnskogbudsjettet i budsjettforliket med nesten 300 mill. kr. Det er nå bare 100 mill. kr som skiller oss og Fremskrittspartiet. Det er heller ikke sånn at det er mangel på prosjekter. Det som det er mangel på, er derimot land som er villige til å være med på å finansiere klimatiltak i u-land.

Helt til slutt: Jeg hører gang på gang at Fremskrittspartiet henviser til samarbeidsavtalen når de blir spurt om hva de mener; om de tror på de menneskeskapte klimaendringene eller ikke. Vi hører jo at de har forpliktet seg til å si dette, men det er klart det gjør noe med hvilken innsats man er villig til å yte, om man egentlig tror på det eller ikke. Derfor har svaret vært veldig klart fra representantene for Fremskrittspartiet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [19:29:08]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til godkjenning av endringer av 8. desember 2012 i Kyoto-

protokollen av 11 desember 1997 (Innst. 60 S (2013–2014), jf. Prop. 173 S (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Terje Aasland (A) [19:30:09]: Aller først kan jeg gi uttrykk for at jeg synes det har vært veldig mange gode klimainnlegg i den foregående debatten, og sånn sett kunne jeg vel langt på vei bare vist til behovet for å forsterke innsatsen nettopp mot det store problemet og den store utfordringen som ligger i klimaendringene. Men jeg velger allikevel å bruke min tilmålte tid til å snakke litt om saken.

Aller først er det ingen tvil om at klimaproblemet er, som det har blitt understreket, et felles problem. Vi må søke å finne en internasjonal løsning på utfordringene. Dessverre viser det seg at FN-forhandlingene ikke har vært noen stor suksess, men de har ført oss videre til Kyoto 2, som er en avtale som på ingen måte er perfekt, men den bidrar til å videreføre viktige institusjoner og måter å tenke på. Den inneholder mange teknikaliteter og er sånn sett en videreføring, om ikke den beste. Derfor er jeg svært glad for at vi nå, med en enstemmig komité og forhåpentligvis et enstemmig vedtak i Stortinget, kan gå inn for de endringene i Kyoto-protokollen av 11. desember 1997 som er foreslått og framlagt.

Jeg er også svært glad for at Stortinget er med på et forslag, som opprinnelig ble framsatt av Arbeiderpartiet, hvor en samlet komité nå ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om innretningen av Norges internasjonale klimainnsats i løpet av vårsesjonen 2014. Det er jeg svært glad for, for jeg mener det er svært viktig at en får anledning til å drøfte det i Stortinget. Jeg tror det er veldig viktig at vi kan klare å samle oss om de synspunktene som det norske politiske miljøet har i et så viktig spørsmål, så det er jeg veldig glad for at en har fått oppslutning om.

Det som jeg i tillegg vil ta opp, og som ligger litt utenfor saken, er det at vi kan lese på Utenriksdepartementets hjemmesider at regjeringen i dag har drøftet norsk holdning til EUs rammeverk for klima og energi fram mot 2030, og de har en målsetting om å sende sitt innspill til Europakommisjonen i løpet av kort tid. Det er for så vidt greit, men i den prosessen mener jeg det mangler noe vesentlig, og det er diskusjonen og drøftingen i Stortinget. I tilknytning til at regjeringen velger å sende et så viktig innspill på vegne av nasjonen Norge til Europakommisjonen, hadde jeg egentlig forventet at regjeringen hadde lagt fram en drøfting av dette forholdet for Stortinget. Det har, så vidt jeg vet, ikke skjedd. Det synes jeg er høyst merkelig, ikke minst på bakgrunn av at regjeringen når det gjelder sin tilnærming til å stadfeste sin egen europapoli-

tikk, så tydelig har sagt at den vil involvere Stortinget tidlig i avklaringen av viktige EØS-prosesser eller EU-saker. Så der er det et punkt som må være uteglemt. Det kan være greit om klima- og miljøvernministeren kan svare litt på hvordan en før en sender avgårde dette brevet, eventuelt vil involvere Stortinget. Jeg er kjent med at det er drøftet i Europautvalget i dag, men energi- og miljøkomiteen, som er ansvarlig fagkomité, var ikke invitert. Så vidt jeg er kjent med, var det snakk om en orientering kun om prosess, ikke om innhold. Det synes jeg i så fall er litt forunderlig. Som jeg sa, det har vært vektlagt at en ønsker å involvere Stortinget, og den vektleggingen forutsetter jeg faktisk at regjeringen følger opp ved å legge til rette for at Stortinget får muligheten til å drøfte et så pass viktig innspill.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Nikolai Astrup (H) [19:34:49]: Til det siste som ble tatt opp av representanten Aasland, er det verdt å nevne at Europautvalget er regjeringens arena for å drøfte disse sakene med Stortinget, den konsulterer Stortinget gjennom Europautvalget, slik at nå etterlyser en altså noe som har funnet sted i dag. I tillegg var dette et viktig tema i EU- og EØS-debatten som vi hadde i denne salen for kort tid siden. Personlig benyttet jeg da sjansen til å komme med mine innspill til hva regjeringens innspill til kommisjonen skulle være, og mange andre representanter gjorde det samme. Så det gjelder også å kjenne sin besøkestid på de arenaene som Stortinget faktisk har stilt til disposisjon for å komme med synspunkter på dette, og Europautvalget og debatten om EU- og EØS-redegjørelsen er blant dem.

Så til det som egentlig er saken i dag, det er Kyotoprotokollen. La oss fastslå at dette er ingen revolusjon. Kyoto 2 omfatter for få land til å kunne ha noen særlig betydning. Den inneholder ikke forpliktelser utover det som de landene som har sluttet seg til, allerede hadde inngått. Men den var nødvendig for å komme videre med arbeidet med en internasjonal klimaavtale, som forhåpentligvis skal være bred, og omfatte mange land, og som man skal komme til enighet om i Paris i 2015.

Det var ikke vanskelig for oss å være enig i at regjeringen skulle komme til Stortinget og berette om den internasjonale klimainnsatsen i løpet av vårsesjonen 2014, all den tid regjeringen selv har varslet at den kommer til å gjøre det, så dermed var det også naturlig å gå inn for det forslaget.

Det er viktig at vi får på plass internasjonale mekanismer for å redusere utslippene. Lyspunktet er at mange land og regioner nå tar etter EU og deres kvotehandelsystem, noe som på sikt kan gjøre det lettere å få en felles, internasjonal prismekanisme. Kina oppretter nå syv regionale kvotemarkeder, hvorav det største, Guangdong, kommer til å omfatte 400 millioner mennesker. Vi vet at Sør-Korea jobber med det samme. Mexico har etablert et kvotemarked som er frivillig å delta i, men hvis en ikke deltar, må en betale CO₂-avgift. Det er et høyst virkningsfullt virkemiddel for å få bedriftene til å delta. Vi vet at Quebec og Cali-

fornia allerede har denne type mekanismer på plass, og en jobber nå med å koble dem sammen.

Så det er tross alt noen lyspunkter. I tillegg skal alle landene melde inn hva de har lyst til å bidra med til denne internasjonale klimadugnaden, innen klimamøtet med Ban Ki-moon i september. På sikt kan det bli noe som gir mer effekt enn det Kyoto-avtalen gjør. Det er ikke noen tvil om, som Høyre og Fremskrittspartiet også understreker i en merknad, at denne konvensjonen omfatter for få land til at den kan få noen særlig effekt, men det var som sagt viktig å rydde dette spørsmålet av veien for å kunne bli enige om en bredere internasjonal avtale. Med det avslutter jeg.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [19:38:35]: For Fremskrittspartiet har realpolitikk alltid kommet før symbolpolitikk, og vi har som parti vært skeptiske til å ratifisere Kyotoprotokollen. Det har vært mange grunner til det. Det er en stor svakhet at flere sentrale land ikke har forpliktet seg i henhold til Kyoto-avtalen med hensyn til kvantifiserbare reduksjoner og målsettinger – for øvrig noe jeg tror de fleste er enig i. Dette er sentralt for å oppfylle klimakonvensjonens og Kyotoprotokollens intensjoner om å få gjennomført nødvendige utslippsreduksjoner.

Når vi velger å gi vårt samtykke til godkjenning av endringer av 8. desember 2012 i Kyotoprotokollen, må det ses i en sammenheng. Det er ingen tvil om at Fremskrittspartiet har vært skeptisk til hvordan virkemidlene ville blitt praktisert av den tidligere rød-grønne regjeringen, og SV spesielt, i form av særnorske krav overfor næringslivet og økte beskatninger overfor befolkningen. Vi vet hvor kreative sosialistene er når det gjelder å bruke andres penger gjennom økte skatter og avgifter. I denne saken er det liten tvil om at de rød-grønne virkelig kunne ha boltret seg ganske vilt med andres penger.

Denne skepsisen fra Fremskrittspartiet er i dag borte. Fremskrittspartiet vil i samarbeid med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre sørge for at virkemidlene som blir tatt i bruk for å oppnå reduksjon av de totale klimagassutslippene, ikke skal slå negativt ut overfor næringslivet eller overfor befolkningen gjennom særlige, norske krav.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [19:40:55]: Kyotoprotokollen ble vedtatt på den tredje partskonferansen under Klimakonvensjonen i Kyoto i 1997. For første gang ble det vedtatt en juridisk bindende internasjonal avtale på klimaområdet, med tallfestede utslippsforpliktelser for de landene som den gang ble klassifisert som industriland.

Norge ratifiserte Kyotoprotokollen i 2002 og har en utslippsforpliktelse knyttet til første forpliktelsesperiode, 2008–2012. Gjennomføringen av Kyotoprotokollen er en viktig del av norsk klimapolitikk. Systemet med åpning for fleksibel gjennomføring og samarbeid med land gjør det mulig for Norge å påta seg større forpliktelser og bidra til større globale reduksjoner enn det som ville være mulig utelukkende gjennom nasjonal gjennomføring.

Kristelig Folkeparti har hele tida ment at fleksibel gjennomføring skal være et supplement til nasjonale tiltak. Den rød-grønne regjeringa, som satt med ansvaret hele forrige forpliktelsesperiode, gjorde samarbeid og kvotehandel til

hovedvirkemiddel. Norges utslipp i dag ligger fortsatt nesten 6 pst. over 1990-nivået. Ved utløpet av Kyotoprotokollens første forpliktelsesperiode, 31. desember 2012, måtte regjeringa gjennomføre betydelige kvotekjøp i utviklingsland for å innfri våre nasjonale forpliktelser, i tillegg til overoppfyllelsen på 10 pst. Dette var fordi vi ikke hadde greid å redusere de nasjonale utslippene i tråd med våre forpliktelser. Det inngir ikke troverdighet.

Norge ligger også dårlig an for å nå målet om å redusere utslippene tilsvarende 30 pst. av Norges utslipp i 1990 innen 2020, og da spesielt målet om at om lag to tredjedeler av utslippsreduksjonene skal tas nasjonalt. Det er mindre enn åtte år igjen til 2020, og utslippskurven viser få tegn til å begynne å peke nedover.

Våre naboland Danmark og Sverige har til sammenligning greid å redusere sine nasjonale utslipp av klimagasser med henholdsvis 20 og 16 pst. sammenlignet med 1990-nivå. I Sverige diskuteres det hva som skal gjøres med det ganske betydelige overskuddet av kvoter landet nå sitter med, etter å ha overoppfyllt sine internasjonale forpliktelser med mer enn 10 pst.

På FNs klimakonferanse i Doha i desember 2012 ble det vedtatt endringer i Kyotoprotokollen som fastsetter utslippsforpliktelser for perioden 2013–2020. For Norge innebærer vedtaket en ny utslippsforpliktelse, som er i tråd med målsettingen om å redusere utslippene med 30 pst. i 2020 sammenlignet med 1990-utslippene.

Den nye forpliktelsen innebærer at Norges utslipp av klimagasser i perioden 2013–2020 i gjennomsnitt må være 16 pst. lavere enn Norges utslipp i 1990.

Jeg er glad for den brede enigheten i innstillingen om at regjeringa skal involvere Stortinget i en diskusjon om innrettingen på Norges internasjonale klimainnsats, og at det skal komme en sak til Stortinget om «innretting av Norges internasjonale klimainnsats i løpet av vårsesjonen 2014».

Ola Elvestuen (V) [19:44:55] (komiteens leder): Det mest gledelige i denne saken er at det er et enstemmig storting som går inn for Kyoto 2-avtalen, og at dette slik sett danner grunnlaget for de forpliktelsene vi påtar oss fram mot 2020.

Men så begynner den egentlige jobben: Hva innebærer det for Norge å skrive under på Kyoto 2-avtalen? Med Kyoto-avtalen fra 1997 fikk vi en forpliktelse om at det bare skulle være 1 pst. økning fram mot 2012. Vi har en større økning, 6–7 pst., av CO₂-utslipp. Det som gjør at vi kan holde Kyoto-avtalen, er at den åpner for en fleksibel gjennomføring når det gjelder kjøp av kvoter. Men det er viktig – som også representanten fra Kristelig Folkeparti påpekte – at dette skal være et supplement og ikke en hovedregel. Hittil har det vært hovedregelen og måten å løse forpliktelser innenfor Kyoto-avtalen på.

Fra 2013 til 2020 skal utslippene i gjennomsnitt – etter forpliktelsene i Kyoto 2-avtalen – ned 16 pst. fram mot 2020. Her er det helt avgjørende at dette må innebære at man også tar store kutt i Norge. I klimaforliket ligger den konkrete kuttforpliktelsen på ca. 5 millioner tonn, dvs. 10 pst. reduksjon. Når vi nå skal forsterke klimaforliket, som det er bred enighet om, også utover den samarbeidsav-

talen som regjeringen har med Venstre og Kristelig Folkeparti, må det resultere i en målsetting og i tiltak som står i forhold til målsettingen, slik at kvotekjøp kan være det som det i utgangspunktet skulle være, kun et supplement.

Det er viktig å ta med at dette slett ikke er noen perfekt avtale. Med Kyoto 2-avtalen når vi i hvert fall ikke en reduksjon på 85 pst. fram mot 2050, som er nødvendig for å nå togradersmålet. Men avtalen er et nødvendig grep for å komme videre også i de internasjonale klimaforhandlingene. Og nettopp for å komme videre er det viktig for Norge å vise at vi ikke bare er villig til å bruke den formuen, den pengesekken, vi har, for å kjøpe kvoter internasjonalt. Vi må også vise vilje til å drive fram både den teknologiske utviklingen og konkrete utslippskutt i Norge. Derfor mener jeg det er gledelig at Stortinget er enstemmig i denne saken.

Et langt viktigere forslag til vedtak er forslaget der man «ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om innretting av Norges internasjonale klimainnsats i løpet av vårsesjonen 2014». Det er i denne saken Stortinget må utmeisle sin egentlige vilje til å gjennomføre nye klimatiltak. Det er i denne saken vi må ha et flertall hvor vi konkret forsterker klimaforliket. Klimaforliket, med 5 millioner tonns reduksjon fram mot 2020, krever en betydelig større innsats enn i dag. Skal vi forsterke dette i henhold til intensjonen i Kyoto 2-avtalen, krever det enda mer.

Helt til slutt: Når det gjelder redegjørelsen i Europautvalget i dag og den pressemeldingen som nå er sendt ut, hvor regjeringen varsler at den ønsker å anbefale overfor EU – man ser da fram mot 2030 – at man bare skal ha ett hovedmål, nemlig reduksjon i CO₂-utslipp, og at dette først og fremst skal basere seg på tiltak som handler om et så bredt kvotemarked mulig, er Venstre uenig i det. Vi mener at man trenger flere målsettinger. Det arbeidet som er gjort innenfor EU fram mot 2020, viser at det er andre målsettinger og tiltak enn kvotemarkedet som har hatt større effekt. Jeg mener det er feil å basere seg på det tiltaket som egentlig virker dårligst.

Vi trenger målsettinger når det gjelder både energieffektivisering og fornybar energi. Vi skal ikke bare drive fram en reduksjon, vi skal drive fram en nødvendig teknologisk utvikling, som vi må ha hvis vi skal nå togradersmålet. Vi skal dra med oss ikke bare resultater innenfor Europa og i Norge, vi skal også dra med oss tiltak i resten av verden. Da må vi ha ambisiøse mål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [19:50:09]: Jeg er veldig glad for det siste Ola Elvestuen, komitélederen, sa. Jeg mener det bare nødvendiggjør at vi får opp en egen debatt om det punktet. Vi får diskutere hvordan vi skal gjøre det på en egnet måte, men det som skal være Norges innspill til EU, bør altså være forankret i det som er Norges oppfatning. Når regjeringen så klart har sagt at den ønsker å involvere Stortinget på en skikkelig måte, kommer jeg stadig tilbake igjen til at jeg mener vi bør gjøre det samme som de gjør i Danmark. Regjeringen bør, i alle saker der de har en posisjon overfor EU, legge fram en sak for Stortinget, som blir behandlet i den angjeldende komiteen. Dette har presidentskapet gjort en meget god utredning på på et tid-

ligere tidspunkt, og det mener jeg denne saken viser at det er nødvendig at vi gjør også i Norge.

Jeg tenkte jeg skulle benytte anledningen til å gratulere to. Den ene jeg vil gratulere, er Bård Vegar Solhjell, som var med på å framforhandle Kyoto 2, og gjorde en glitrende jobb. De andre jeg vil gratulere, er Fremskrittspartiet, som – jeg skal ikke si på mystisk vis – har landet på at de slutter å se på Kyoto-avtalen som symbolpolitikk, og begynner å se på den som et virkemiddel for å gjennomføre klimapolitikk. Enten det betyr at det etter hvert er begynt å sive en anerkjennelse inn i Fremskrittspartiet av at klimændringene er menneskeskapte, og at det er verdt å gjøre noe med det, eller det skyldes at klimaskeptikerne i Fremskrittspartiet har gått på et heidundrende nederlag, er det like fullt god grunn til å gratulere Fremskrittspartiet med at de i dag stemmer for Kyotoprotokollen.

Jeg synes det er riktig å understreke det komitéleder Ola Elvestuen var inne på, nemlig at Stortinget enstemmig ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om innrettingen av Norges internasjonale klimainnsats i løpet av vårsesjonen 2014. Hvorfor er det viktig? Det er viktig fordi verdens ledere skal samles, og det vi trenger, er helt åpenbart en ny «drive» i klimapolitikken internasjonalt, der land forplikter seg til hva det er de er interessert i å gjøre. For alle som var på Warszawa-konferansen, og alle som fulgte med i etterkant av den, bør det en gang for alle være klart at troen på og ideen om at vi skal få en internasjonal klimaavtale som er ambisiøs nok til at den setter en CO₂-pris som er sterk nok til å gjennomføre og tvinge fram den omstillingen som er nødvendig, er steindød. Det kommer til å bli en internasjonal klimaavtale, men vi vet at innholdet i den ikke kommer til å bli ambisiøst nok. Det gjør at hver enkelt er nødt til å se seg selv i speilet og spørre: Hva har vi tenkt å bidra med for å komme i mål?

Norge er giganter. Vi er de som pumper opp mest fossile ressurser per innbygger i verden, og på CO₂-utslippsiden ligger vi langt over det verden tåler per innbygger. Den forrige regjeringen hadde som et grunnleggende mål for sin politikk at vi må ta utgangspunkt i at hvert enkelt menneske skal ha like stor rett til å forurense kloden, og bruker den allmenningen som muligheten for å skape energi og slippe ut CO₂ for å skape økonomisk utvikling, er. Det betyr at vi må drastisk ned. Spørsmålet er når den erkjennelsen går opp for Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet har – som vi hørte tidligere i debatten – en veldig tydelig politisk ambisjon om at man ikke skal gjøre noe som er særnorsk. Det eneste som skal få lov å være særnorsk i Fremskrittspartiets oppfatning, er de høye utslippene, det høye forbruket av fossile ressurser og den høye uthenting av fossile ressurser. Det går altså ikke hvis vi alle sammen skal kunne komme fram til en rettfærdig fordeling av jobben med å få til det grønne skiftet.

Derfor er det veldig bra at vi får framlagt en sak der Fremskrittspartiet og Høyre i fellesskap kan gi Stortinget en mulighet for å diskutere hvordan vi skal gjøre vår rettfærdige og rimelige andel av jobben, som er den klimadugnaden hele Norges befolkning – iallfall store deler av Norges befolkning – ønsker å være med på. Lord Nicholas Stern sa om det veldig tydelig på møtet sist gang jeg snak-

ket med ham og lyttet til ham, at det trengs lederskap for å gjennomføre dette.

Siden klima- og miljøvernministeren tidligere var inne og snakket om at hun vurderte redegjørelse eller sak – stortingsmelding – på klimasiden, vil jeg bare si at når Stortinget her vedtar at vi ønsker en sak om innretting, betyr det at det ikke er åpning for en muntlig utgreiing etter § 45 i Stortingets forretningsorden. Det betyr at vi forventer å få en ordentlig sak som vi kan ha til behandling i komiteen.

Rasmus Hansson (MDG) [19:55:22]: Kyoto-avtalen handler dypest sett om én ting, nemlig å kutte utslipp. Derfor er det for det første ganske viktig å ta utgangspunkt i hva Norges avtale, som vi nå går videre fra, var, nemlig at vi fikk lov til å øke utslippene våre. Når vi nå går inn i en ny avtaleperiode, synes jeg det er litt skremmende at opp til flere representanter omtaler det som om det bare er å rusle videre, som om ingenting er skjedd. Jeg mener tvert imot at når Stortinget skal gå inn i en internasjonal klimaavtale, bør vi stoppe opp og spørre: Hva er status, og hva er regnskapet for det vi har gjort hittil?

Status og regnskapet for det vi har gjort hittil, må også ses i forhold til de to hovedelementene i norsk klimaretorikk, nemlig at vi skal være internasjonalt ledende, og at internasjonale klimaavtaler må være virkemiddelet som skaper klimaløsningen. Hva kan man da vente av et land som mener det? Jo, at vi er mer nidkjære med å oppfylle forpliktelsene våre enn noen andre.

Status er som kjent noe helt annet. Vi har ikke engang greid å holde oss innenfor den lille veksten på 1 pst. som vi forpliktet oss til. Vi har vokst med en 6–7 pst. og slipper i dag ikke ut de rundt 50 millioner tonnene vi skulle sluppet ut, men 53 millioner tonn. Når vi da samtidig har et klimaforlik som det viktigste virkemiddelet til å levere på våre klimaforpliktelser, og vi vet hva det virkemiddelet faktisk består av, nemlig en kombinasjon av de tingene vi gjør hjemme, men ikke oppfyller, og de tingene vi skal gjøre ute gjennom en klimakremnologisk mekanisme som relaterer seg til hva norske utslipp ville ha vært hvis vi hadde gjort enda mindre enn det vi gjør nå, og som baserer seg på å kjøpe kvoter i et marked som ikke virker, vet vi at utgangspunktet for å oppfylle neste avtale, som stiller mye større krav i praksis til norske utslippskutt, er dårlig. Det er det faktisk ganske viktig at denne salen erkjenner, for ellers er sannsynligheten for at vi klarer å komme i mål med neste avtale veldig liten.

Det er også ganske god grunn til å minne om Norges eget klimapolitiske flaggskip internasjonalt, nemlig regnskogsatsingen, og hva slags mekanisme den bruker. Den bruker en beinhard «no cure, no pay»-mekanisme. Det betales ikke ut en eneste norsk regnskogskrone hvis det ikke er dokumentert nitid vitenskapelig at kutt har skjedd. Den slags krav stiller vi altså overhodet ikke til Norges egen klimainnsats. Vi nøyer oss derimot med å oppfylle forrige avtale rent formalistisk, samtidig som det ikke er fnugg av dokumentasjon for at de svære kvotekjøpene vi kjøper internasjonalt, har noen som helst reell kutteffekt.

Miljøpartiet De Grønne kommer til å stemme for å for-

plikte oss til den nye Kyoto-avtalen, fordi vi ønsker å gjennomføre en politikk som faktisk leverer de kuttene den avtalen krever av oss. De partiene som ikke har tenkt å jobbe og forplikte seg til konkrete, fysiske, store utslippskutt på norsk territorium, som Kyoto-avtalens intensjon faktisk er, burde stemme mot denne forpliktelsen. De partiene som planlegger å oppfylle også denne avtalen rent formelt – og bare det – gjennom kvotekjøp i andre land, i markeder som ikke virker, burde stemme mot å forplikte seg til denne avtalen.

Miljøpartiet De Grønne har foreslått en rekke konkrete tiltak som vil levere de kuttene denne avtalen krever at vi skal gjøre. Vi har hørt mange gode innlegg i salen i kveld, og i den tidligere debatten, med ønsker om faktisk å gjennomføre sånne kutt. Vi gleder oss veldig til en konkret debatt om faktisk å gjennomføre de tiltakene, men det er nødvendig at vi, før vi skriver under på en ny avtale, erkjenner at vi er veldig langt fra den typen tiltak nå.

Statsråd Tine Sundtoft [20:00:27]: Klimaendringene er i gang.

Vi må øke den samlede innsatsen på verdensbasis hvis vi skal klare nå målet om å begrense oppvarmingen til to grader. De utslippsreduksjonene som nå er gjennomført eller planlagt, er ikke tilstrekkelige.

Ifølge FNs klimapanel må globale utslipp nå toppen senest i 2020. Vi trenger forsterket innsats både på kort og lang sikt.

En ny forpliktelsesperiode under Kyotoprotokollen er viktig av flere grunner. For det første er Kyotoprotokollen den eneste juridisk bindende avtalen på klimaområdet som setter tallfestede utslippsforpliktelser for land.

For det andre har Kyotoprotokollen et robust system med felles regler for hvordan land gjør opp sine klimaforpliktelser. Dette er noe Norge vil arbeide for også i en ny klimaavtale.

For det tredje har Kyotoprotokollen også et FN-godkjent kvotemarked for kostnadseffektiv gjennomføring. Dette innebærer at land kan bidra til større utslippsreduksjoner globalt. Muligheten til kvotekjøp og samarbeid med andre land gjør det mulig for Norge å bidra til større globale reduksjoner. Dette er noe av hensikten med internasjonale avtaler – at de skal bidra til at land sammen kan gjøre mer enn det land kan gjøre alene.

En ny forpliktelsesperiode vil bety tallfestede utslippsforpliktelser for flere land fram til 2020 og videreføring av de gode systemene som er etablert under Kyotoprotokollen, og som er en viktig del av norsk klimapolitikk.

En ny forpliktelsesperiode var også en forutsetning for å bli enige om mandatet for framforhandling av en ny, bredere klimaavtale som skal gjelde fra 2020. Den er derfor et viktig skritt på veien mot et bredere klimasamarbeid under klimakonvensjonen.

Det er et tankekors at ikke flere land har forpliktet seg til å tiltre Kyotoprotokollens andre forpliktelsesperiode.

Det er desto viktigere for tilliten i forhandlingene at land går foran og følger opp de politiske beslutninger som er tatt om styrket innsats på klimaområdet.

Det gleder meg derfor at komiteen tilrår at Stortinget

get samtykker i å godkjenne endringene i Kyotoprotokollen.

For perioden etter 2020 arbeider Norge for en bred, ambisøs og forpliktende avtale i tråd med togradersmålet. I Warszawa ble det besluttet en kjøreplan der alle land skal gjøre hjemmeleksen for å forberede den nye klimaavtalen, som skal vedtas i 2015.

Her har Norge også en viktig hjemmelektse å gjøre, noe jeg vet at komiteen har merket seg. Derfor blir 2014 et viktig år i oppbyggingen fram til 2015.

Det er avtalt flere møter på politisk nivå i 2014 for å diskutere økte ambisjoner og for å skape et politisk trykk fram til 2015.

Det er avtalt et ministerrundebord for å diskutere økte ambisjoner under Kyotoprotokollen. Det er også avtalt et ministermøte for å diskutere økte ambisjoner før 2020 mer bredt. Dette er ledd i å følge opp arbeidsprogrammet for økte ambisjoner under klimakonvensjonen. Det er også avtalt et møte for verdens statsledere i september 2014 som FNs generalsekretær har invitert til. Det møtet er viktig for å mobilisere politisk vilje fram til 2015.

Det kommende året blir altså viktig for det internasjonale klimaarbeidet, og jeg har merket meg Stortingets ønske om at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en sak om innretting av Norges internasjonale klimainnsats i løpet av vårsesjonen 2014. Det vil regjeringen selv sagt følge opp.

Svaret mitt i forrige debatt til Heikki Holmås var mer generelt om klimamelding – om det skulle være en melding eller en redegjørelse. Her har jeg skjont at det er en sak.

Så til spørsmålet som også ble stilt om brevet som nå går om EUs grønnbok. Regjeringen var i Stortingets europautvalg. Der var også energi- og miljøkomiteen invitert, da olje- og energiministeren, europaministeren og jeg selv var der den 4. november i år. Dialogen har vært med Stortingets europautvalg som er det organ Stortinget har, for dialog med regjeringen på dette området.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsmund Grøver Aukrust (A) [20:05:01]: Det er jo en historisk dag. Vi skal gjøre et enstemmig vedtak, hvor også Fremskrittspartiet er med på laget. Jeg vil jo anta at Høyre skal ha litt av æren for det, så jeg får starte med å gratulere ministeren med gjennomslag på det feltet. Så ser vi fram til den saken som skal komme.

Men mitt spørsmål til ministeren gjelder hvilken rolle hun ser for seg at hun skal ha i internasjonale forhandlinger. Og hvilken rolle skal regjeringen ha?

Den rød-grønne regjeringen prioriterte jo ofte å reise med både statsministeren og flere andre ministre, og tidligere miljøvernminister Bård Vegar Solhjell spilte jo en nøkkelrolle i sluttminuttene i Doha. Men i Warszawa dro ministeren hjem og var på NRK Dagsrevyen mens sluttforhandlingene pågikk. Verdens miljøvernministre sto i klynger for å forhandle, mens den norske miljøvernministeren sa at det bare var tekniske detaljer som gjensto. De tekniske detaljene var f.eks. at man gikk fra å bruke ordet «forplik-

telser» til «bidrag». Så mitt spørsmål til ministeren er om hun ser på dette som en rent teknisk detalj. Og hvilken rolle ser hun for seg at hun skal ha i framtidige forhandlinger?

Statsråd Tine Sundtoft [20:06:10]: Jeg ser for meg at Norge fortsatt skal spille en aktiv rolle i dette, og jeg kommer også personlig til og være med å spille den rollen. Årsaken til at jeg dro hjem fra Warszawa på det tidspunktet jeg gjorde, var at det ikke var avtalt noen flere ministerdialoger, og vår forhandlingsleder var på plass og deltok i de siste rundene. Når det gjelder Lima i 2014 og 2015, skal jeg love å være til siste slutt.

Ola Elvestuen (V) [20:06:50]: Jeg er som sagt også glad for at vi nå får en enighet om Kyoto 2.

Mitt spørsmål går egentlig på hvor langt ministeren har kommet i å tenke på hva dette skal innebære av forpliktelser. For ifølge Kyoto 2 skal vi ned med 16 pst. Det vil si at vi kan ha et gjennomsnittlig utslipp i Norge på 43 millioner tonn – pluss noen desimaler. I henhold til klimaforliket skal vi gå fra 52 millioner tonn til 47 millioner tonn. Det er fram mot 2020.

Da lurer jeg på om ministeren nå har noen formening om hvor langt hun mener vi bør ned – og skal ned – for å forsterke klimaforliket og også forsterke politikken i tråd med Kyoto 2.

Statsråd Tine Sundtoft [20:07:39]: Nå har jo Stortinget akkurat vedtatt ambisiøse mål for 2014 når det gjelder vårt eget budsjett. Vi vet at vi har en forpliktelse internasjonalt, og vi må ned på det nasjonale. Jeg tenker at vi må komme tilbake til det i saken til Stortinget til våren.

Bård Vegar Solhjell (SV) [20:08:15]: Gratulerer med Kyoto 2! Eg vil òg nytte anledninga til å stille spørsmål om ei ufatteleg viktig sak framover, nemleg EU sitt vidare arbeid med klima- og energipakka og dei norske innspela til det.

Det var eit møte i Europautvalet tidlegare, der eg og andre deltok og hadde høve til å kome med synspunkta våre. Eg gav uttrykk for ei rekkje synspunkt. No har det vore eit nytt møte i Europautvalet, der det er lagt fram for oss kva som er avgjort. Det som står på saklista til det møtet, er «Redegjørelse for status i regjeringens forberedelse av norske innspill til EUs arbeid med å utvikle et rammeverk for klima- og energipolitikken fram mot 2030.» Energi- og miljøkomiteen var ikkje invitert. Ein av representantane stilte følgjande spørsmål: Korleis veit regjeringa at dei har fleirtal for det dei der presenterte? I alle fall er eg og SV er sterkt kritiske. Så la meg spørje om det her òg: Korleis veit klima- og miljøvernministeren at regjeringa har forankring i Stortinget, fleirtal i Stortinget, for det dei der presenterte?

Statsråd Tine Sundtoft [20:09:16]: Regjeringens konsultasjon med Stortinget om den type politikk er jo i Europautvalget. Vi hadde en redegjørelse 4. november, og så har det vært en redegjørelse nå i dag, så jeg mener at det er ivarettatt gjennom de redegjørelsene der.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [20:09:47]: Jeg vil bare følge opp det spørsmålet fra Bård Vegar Solhjell.

Jeg vil stille følgende enkle spørsmål til klima- og miljøvernministeren: Vil klima- og miljøvernministeren oppfatte det som en fordel om man har Stortinget bak seg når man fremmer saker overfor EU?

Statsråd Tine Sundtoft [20:10:06]: Jeg merket meg det representanten Eidsvoll Holmås sa litt tidligere i dag om at en kanskje bør jobbe på en annen måte med dette.

Men det vi har per i dag, er regjeringens konsultasjon med Stortingets europautvalg – det er det vi har per i dag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [20:10:28]: La meg starte i en litt annen ende. Jeg var til stede på det samme møtet, og det er sånn sett utfordrende når energi- og miljøkomiteen ikke kan være til stede når en så viktig sak diskuteres.

Derfor vil jeg utfordre miljøvernministeren: Hva er fordelene med kun å velge ett mål kontra det å løfte fram at en skal ha målsettinger på områdene fornybar energi og energieffektivisering?

Statsråd Tine Sundtoft [20:10:55]: Jeg tror det er en stor fordel nå å se energi og klima i en nær sammenheng, som også det regjeringsnotatet viser.

Det å ha ett felles mål som er så tydelig på å nå togradersmålet, mener vi er viktig. Det er helt klart at for å nå det må man jobbe godt med energieffektivisering. Men det å samle seg om ett mål og få alle mulige virkemidler for å nå togradersmålet mener vi er viktig.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Bård Vegar Solhjell (SV) [20:11:51]: Eg synest både klima- og miljøvernministeren og andre har argumentert ganske godt for kvifor det er riktig med Kyoto 2-avtalen.

Men det er eitt argument til som eg har lyst til å leggje til. Det er at Kyoto 2 er ein del av den «dealen» verda gjorde i Durban, om korleis vi skal klare å bringe dette spørsmålet framover – der rike land tok på seg det som kan sjå litt urimeleg ut, sett frå utsida, nemleg at ein skal lage ein avtale for ein såpass liten, avgrensa del av verda der berre ein del rike land deltar, og der mange andre ikkje slepp til. Men då tok mange andre, som Kina, India, Brasil osv., på seg å vere med i den prosessen mot 2015, som er den andre sida av den «dealen».

No har vi oppfylt den eine delen av det. No er det løpet mot 2015 som avgjer. Og la meg sjølv sagt vere heilt krysstallklar på at Kyoto 2 jo ikkje er i nærleiken av det som trengst for å løyse klimaproblemet. Det er berre ei bitte lita brikke i eit større bilde fram mot 2015.

Då er vi ved den prosessen som skal skje no. Det er veldig bra at det kjem ei sak her i salen om Noregs internasjonale forpliktingar no i vår. Det vert ei kjempeviktig sak. Men Noreg og EU har eit svært tett samarbeid, og EU er ei av dei store, tunge drivkreftene for å få ein

sånn avtale. Dermed vert klima- og energipolitikken i EU og deira prosess no i vår ein avgjerande del, som vil vere med på å avgjere kva det er mogleg å få til i ein ny avtale i 2015. Norske innspel dit er viktige.

Regjeringa avgjer heilt sjølv i kva grad ho vil involvere Stortinget. Men Stortinget kan òg be om å verte involvert og få saker til behandling. På vegner av SV ber eg, som eg gjorde i Europautvalet før i dag, om at Stortinget faktisk får lov til å behandle den svært viktige saka om kva for klima- og energipolitikk vi skal anbefale EU å ha.

Eg gjer det fordi eg på fleire viktige punkt er kritisk til det som vart presentert, men eg gjer det òg fordi det er ein av dei tyngste politiske prosessane vi no er inne i, og ikkje minst fordi noko av det mest positive den nye regjeringa har kome med til no, er europaminister Helgesens klare initiativ om å vere tidlegare inne, om å bruke Stortinget som ein aktiv arena for debatt og innspel.

Det som vart presentert for oss i dag, var altså at det skulle vere ein rein prosessrunde. Energi- og miljøkomiteen var ikkje til stades. Vi fekk presentert det slik at ein snart ville sende innspel. Så viser det seg at pressemeldinga er ute omtrent før vi er ferdige med møtet.

Eg ber klima- og miljøvernministeren om å involvere Stortinget, og at det no vert teke som ei sak, at det vert ein runde i Stortinget som òg kan klare opp: Er det støtte for det, og kva er Noregs innspel?

Terje Aasland (A) [20:15:01]: Jeg synes debatten har vært grei, og det er et storting i litt lykkerus som kan konstatere at det er enstemmighet om Kyoto 2, og at vi får diskusjoner om klima tilbake igjen i Stortinget.

Så er jeg også glad for at Fremskrittspartiets Fredriksen sier at de nå er mer opptatt av å realitetsorientere seg enn å drive med symboler. Det er veldig bra. Det var vel ikke tilfelle for ett års tid siden, da klimapolitisk talsperson den gang, Per-Willy Amundsen, sa at CO₂ har erstattet Karl Marx. Det kan vel være et godt tegn på at symbolpolitikken da var til stede. At de nå er realitetsorientert, er bra.

Så til diskusjonen – det kan godt hende at vi har sovet litt i timen, slik Nikolai Astrup framstiller det, eller at vi ikke brukte muligheten. Det får vi gå litt etter i ettertid. For det første er det ingen tvil om at den saken som det nå refereres til, om innspillene som ble gitt om energi og klima til Europakommisjonen for Norge, er en særdeles viktig sak. I Europautvalgets møte den 4. november 2013 sa Helgesen følgende:

«Også vi fra norsk side må gå inn i de spørsmålene grønnboken og nye dokumenter vil trekke opp. Vi må ta debatten, bredt, med berørte parter og miljøer i Norge – også i det politiske miljøet. Og vi må gjøre våre avveininger i spenningen mellom energipolitiske og miljøpolitiske interesser, hensyn og mål. Slike spenninger eksisterer i Norge, og slike spenninger eksisterer i EU.

Regjeringen tror at vi står bedre rustet til å foreta disse avveiningene og til å spille inn i EUs pågående prosess om vi har en bred og åpen debatt, både i dag og fremover, etter hvert som problemstillingene blir klarere formulert, og konturene av en fremtidig europeisk

klima- og energipolitikk blir tydeligere. Derfor kommer ikke vi hit nå med regjeringsposisjoner, men med noen utgangspunkter til dialog med Europautvalget.»

Videre sa olje- og energiminister Tord Lien den gang at han var svært bevisst på de norske interessene i denne sammenhengen, og naturligvis ville holde Stortinget informert og inkludert. Det var resultatet fra Europautvalgets redegjørelse, fra regjeringens medlemmer, 4. november.

At Europautvalget i dag får seg forelagt nærmest en oppsummering om regjeringens konklusjoner på det feltet, uten at fagkomiteen i Stortinget er til stede, synes jeg er litt merkelig. Det kan være invitasjonen til energi- og miljøkomiteen som ikke har kommet. Men jeg tror det er klokt at også hele Stortinget blir involvert og inkludert i denne diskusjonen i tiden framover, og ikke minst før en sender av gårde sitt endelige innspill.

Det kan godt tenkes at Arbeiderpartiet er enig i det regjeringen vil sende av gårde, men jeg tror det vil være en betryggelse for regjeringen å vite at Arbeiderpartiet eventuelt er enig med regjeringen.

Nikolai Astrup (H) [20:18:12]: La meg først si at jeg synes det er litt spesielt at man bruker denne saken om Kyoto til å diskutere noe helt annet, en helt annen prosess, som har pågått i Europautvalget bl.a. i dag. Jeg mener at når man først diskuterer Kyoto 2, bør man holde seg til Kyoto 2, men når nå Arbeiderpartiet først har åpnet dette ballet, er det også nødvendig å kommentere det.

Det som skjedde på europautvalgsmøtet 4. november, var jo nettopp at det kom tre statsråder fra regjeringen for å konsultere Stortinget om EUs grønnbok. Det var nødvendig fordi den rød-grønne regjeringen jo ikke hadde klart å sende noe innspill – å samle sammen noe innspill – innen den tid. Så har regjeringen jobbet, og igjen involvert Stortinget gjennom møtet i Europautvalget i dag. Det er også et møte i Nasjonalt europaforum i morgen, hvor partiene fra Stortinget er invitert, og man vil bli hørt. Så var det i tillegg til dette EU-/EØS-debatten i Stortinget for et par uker siden, hvor alle representanter hadde mulighet til nettopp å komme med innspill her i åpen sal.

Jeg synes det er merkelig når representanter fra SV krever at det blir lagt frem en sak for Stortinget om europapolitikken, all den tid de i løpet av de åtte årene de satt, aldri la frem noen sak om dette, bortsett fra stortingsmeldingen om europapolitikken i sin helhet, som for øvrig var en tynn sak, som etterfulgte den 911 sider lange Europautredningen.

Regjeringen har altså benyttet de arenaer som finnes for kontakt med Stortinget, konsultasjoner med Stortinget, om europaspørsmål i denne saken, og man har konsultert Stortinget to ganger, i tillegg til at det er møte i Nasjonalt Europaforum i morgen.

Jeg merker meg at man åpenbart endrer syn etter hvor man sitter, for det var jo ikke noe krav fra noen fra SV om at det skulle legges frem saker for Stortinget i plenum – som en stortingsmelding, antar jeg de mener – om viktige europaspørsmål. Tvert om var det slik at Europautvalget heller ikke ble konsultert da Stortinget sendte brev til EU. Den praksisen er nå endret ved at statsråden kommer oftere til

Stortinget og redegjør oftere for europapolitikken, og det mener jeg Stortinget skal være fornøyd med. Så kan man selvsagt alltid bli enda bedre, og Stortinget kan involveres i enda større grad. Men det er i alle fall en klar forbedring fra slik det har vært de siste åtte årene.

Bård Vegar Solhjell (SV) [20:20:54]: Det som er spesielt her, er at mens energi- og miljøkomiteen sit og diskuterer budsjettet i salen, held ein eit møte i Europautvalet som handlar om ei svært viktig sak for den same komiteen. Og det står under ei såkalla diversesak, nr. 4 på sakskartet, og eg les igjen:

«Redegjørelse for status i regjeringens forberedelse av norske innspill til EUs arbeid med å utvikle et rammeverk for klima- og energipolitikken».

Status var altså at det var ferdig, og så det var ei orientering om at slik vart det. Det er regjeringas fulle rett å operere på den måten, men det er stikk i strid med dei signala dei sjølve har gjeve om korleis dei har tenkt å operere i europapolitikken.

Så var eg til stades både her i debatten under utgreiinga og på det førre møtet i Europautvalet – eg var innom begge stader og snakka om energi- og klimapolitikken og gav uttrykk for SV sitt syn. Det var lett å forstå av dei to debattane at både eg og andre parti ville ha heilt andre syn på vesentlege delar av det som vart lagt fram, som òg har kome fram under debatten her i salen i dag. Grunnen til at det vert ein debatt under Kyoto 2, er at ein har valt ikkje å leggje fram ei eiga sak for Stortinget, og òg at det føregår eit anna møte om dette, som energi- og miljøkomiteen openbert burde ha vore på – kommunalkomiteen var der, justiskomiteen var der. Så eg ber igjen – eg krev det ikkje, men eg ber – om at klima- og miljøvernministeren i det minste tek ordet og svarer på om ho kan tenkje seg å leggje fram ei sak eller på annan måte ta ein ny runde i Stortinget om den saka. Det er òg fordi det er ein viktig innholdsdebatt, og det føregår ein knallhard kamp om dette i EU no. Skal det vere eitt overordna mål, eller skal ein framleis ha mål på område som fornybar og energieffektivisering, som har drive fram endring i dei enkelte landa i EU? Det er mykje å seie om subsidiane, men dei har i alle fall vore med på å drive fram fornybarrevolusjonen i ein del EU-land. Dei er under tungt press no. Skal dei fortsetje, eller skal dei vekk, slik mange kjempar for? Og kva rolle skal gassen ha i dette? Det er blant dei debattane som er viktige.

Så i ein meir forsonande tone heilt til slutt: Eg gløymde å takke for dei hyggelege orda frå Heikki Eidsvoll Holmås her frå talarstolen når det gjaldt Kyoto 2 og mi deltaking der. Men eg vil nytte sjansen til å sende takken vidare til dei to som sit her, og til alle dei andre som jobbar i det norske forhandlingsteamet. No jobbar dei for den nye klima- og miljøvernministeren, før jobba dei for meg, og om nokre år jobbar dei for ein annan klima- og miljøvernminister. Under alle desse regima gjer dei ein fantastisk jobb. Dei jobbar med noko av det mest komplekse i verda, nemlig å få til ein internasjonal avtale. Dei har fått mykje kjeft i media etter møtet i Warszawa, men dei er blant Noregs flinkaste embetsmenn og -kvinner.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [20:24:34]: Jeg ville også tegne meg for bare å følge opp litt av den innholdsdebatten som Nikolai Astrup dro opp, som er en viktig debatt, og som jeg synes det er viktig å få bredt og spesifikt diskutert, fordi innholdet i dette er helt avgjørende for denne politikken og for muligheten til å legge en ordentlig linje framover.

Jeg må innrømme at hvis en ser på energipolitikken i EU og på hvilke ting som har drevet fram endringer, hva som har drevet fram det grønne skiftet innenfor deler av EU, men som også har påvirket verden på en skikkelig måte, så er det ikke noen tvil om at tyskernes målrettede satsing på fornybar energi, tyskernes målrettede satsing på solceller og solcellepaneler, har vært med på å drive fram den omleggingen som nå gjør at solceller er konkurransedyktige med fossile energikilder i en veldig stor andel av verdens markeder.

Dette har ikke vært drevet fram av CO₂-priser. To ganger i løpet av den tiden EUs kvotemarked har fungert, har CO₂-markedet kollapset. Først var det på grunn av at man har hatt nedgangstider i EU, som har ledet fram til at etterspørselen har vært mye, mye lavere enn det den ellers hadde vært – ikke på grunn av at det har vært en voldsom omstilling og rivende utvikling, men rett og slett på grunn av at det har vært nedgangstider. Det har med andre ord ikke vært med på å drive fram det grønne skiftet som vi vet det er helt nødvendig at vi får til. Hvorfor? Jo, hvis du er investor og lur på om du skal investere i en teknologi som gjør at du sparer masse CO₂-utslipp i framtiden, er det avgjørende for deg å se på hvordan kostnadsbanen blir i framtiden – hvor mange penger du egentlig sparer. Hvis prisen svinger så mye som den har gjort innenfor EUs kvotemarked i dag, og den er nede på rundt 3,50 euro, med andre ord ikke særlig mye penger, så er ikke det tilstrekkelig. Det er et disincentiv for investorer. En kvotepris, et pålegg om en satsing på fornybar energi, en klar pris som ligger fast – alt det er forskjellige incentiver som har fungert på en bedre måte enn det ene generelle incentivet – eller det ene generelle systemet, kvotepris.

Derfor er jeg helt enig med Ola Elvestuen i at det innspillet vi burde gitt til EU, var å gå for flere mål – ikke ett mål, men flere mål. Derfor mener jeg at det er viktig at vi får en forankringsprosess i Stortinget for dette som er det avgjørende spørsmålet for hvordan vi forbereder oss i den saken som klima- og miljøvernministeren skal legge fram til våren, der våre målsettinger og våre innspill til klimatoppmøtet i september skal være. Derfor er det viktig å få en ordentlig diskusjon om og forankring av det.

Presidenten: Representanten Nikolai Astrup har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Nikolai Astrup (H) [20:27:52]: Hvis representanten Eidsvoll Holmås hadde tatt seg bryet med å møte opp på europautvalgsmøtet den 4. november, kunne han formidlet disse synspunktene til statsrådene.

Jeg skjønner at representantene Solhjell og Eidsvoll Holmås er misfornøyd med at regjeringen har et annet

syn enn dem, men det betyr ikke at Stortinget ikke har vært konsultert. Det betyr bare at regjeringen har et annet syn.

Når det gjelder virkemiddelbruk, la meg bare si det slik: Ja, utviklingen i solcelleprisene har vært viktige for verden, men utslippene i Tyskland går opp, og det er tross alt utslippene vi skal måles på, og så er det mange ulike virkemidler for å få utslippene ned. Det kan være fornybar energi, og det kan være energieffektivisering. Men det viktigste vi skal måles på, er om vi faktisk klarer å redusere utslippene. Det er det regjeringen nå har samlet seg om; at man skal ha et mål om utslippsreduksjoner, og så skal man selvfølgelig benytte ulike virkemidler for å nå det målet. Men det må også være opp til nasjonalstatene å avgjøre hvordan man skal komme i mål.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [20:29:02]: Som Bård Vegar Solhjell sa, var det absolutt innspill som var gitt, der man ikke nødvendigvis sa at det var tilstrekkelig å konsultere Stortinget og deretter bare konkludere på en annen måte, fordi det absolutt var en debatt. Og muligens i motsetning til Nikolai Astrup føler jeg meg veldig godt representert av Bård Vegar Solhjell, men jeg forstår at Nikolai Astrup ikke føler seg godt representert av Bård Vegar Solhjell.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Vi skal nå behandle sakene nr. 7–12, som er annen gangs behandling av lovsaker. Presidenten foreslår at disse sakene behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 7 [20:29:35]

Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingsloven mv. (heving av strafferammen ved brudd på innreiseforbud) (Lovvedtak 24 (2013–2014), jf. Innst. 48 L (2013–2014) og Prop. 181 L (2012–2013))

Sak nr. 8 [20:29:35]

Stortingets vedtak til lov om endringer i pengespillloven (endring av tippenøkkelen m.m.) (Lovvedtak 25 (2013–2014), jf. Innst. 45 L (2013–2014) og Prop. 205 L (2012–2013))

Sak nr. 9 [20:29:35]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lønnsgaranti-loven, permitteringslønsloven, forskotteringsloven og folketrygdloven (Lovvedtak 26 (2013–2014), jf. Innst. 62 L (2013–2014) og Prop. 23 L (2013–2014))

Sak nr. 10 [20:29:35]

Stortingets vedtak til lov om endringer i havressurslova (avgift til fiskeriforskning og overvaking) (Lovvedtak 27 (2013–2014), jf. Innst. 55 L (2013–2014) og Prop. 28 L (2013–2014))

Sak nr. 11 [20:29:35]

Stortingets vedtak til lov om endringer i rettsgebyrloven, kraftledningsregisterloven og tinglysingsloven (Lovvedtak 28 (2013–2014), jf. Innst. 63 L (2013–2014) og Prop. 5 L (2013–2014))

Sak nr. 12 [20:29:35]

Stortingets vedtak til lov om endringer i tinglysingsloven (Lovvedtak 29 (2013–2014), jf. Innst. 59 L (2013–2014) og Prop. 6 L (2013–2014))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til noen av disse sakene.

Etter at det var ringt til votering, uttalte
presidenten: Da er vi klare til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Til denne saken er det satt fram i alt to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Anders Tyvand på vegne av Kristelig Folkeparti
 - forslag nr. 2, fra Martin Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- Forslag nr. 2 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det votes over forslag nr. 1, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan skoledagen kan organiseres slik at elevene sikres minst én time fysisk aktivitet hver dag, innenfor dagens timetall.»
Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 92 mot 9 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 20.37.37)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre elleve måneders studiestøtte i løpet av inneværende stortingsperiode.»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 59 mot 42 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 20.38.04)

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 16
(Kirke, utdanning og forskning)

I

På statsbudsjettet for 2014 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	250 767 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	11 342 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ..	2 687 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	258 322 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	153 231 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	53 706 000	
221		Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene		
	1	Driftsutgifter	14 548 000	
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	1	Driftsutgifter	89 363 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ..	1 411 000	
223		Sametinget		
	50	Tilskudd til Sametinget	39 043 000	
224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Driftsutgifter	58 798 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	32 866 000	
225		Tiltak i grunnsopplæringen		
	1	Driftsutgifter	21 382 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	89 773 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	191 091 000	
	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv	22 290 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnsopplæringen, <i>kan overføres</i>	57 533 000	
	64	Tilskudd til opplæring av unge asylsøkere og barn av asylsøkere	155 542 000	
	65	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i>	533 300 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	45 433 000	
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	8 136 000	
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	246 870 000	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	227 538 000	
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lærekandidater med spesielle behov	48 798 000	
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	17 876 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner	5 604 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	10 726 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner	23 214 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	795 173 000	
	22	Videreutdanning for ledere og skoleledere	563 600 000	
	50	Nasjonale sentre i grunnsopplæringen	93 559 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	38 432 000	
	62	Tilskudd for økt lærertetthet	372 168 000	
	70	Tilskudd til NAROM	7 668 000	
	71	Tilskudd til vitensentre	44 090 000	
	72	Tilskudd til utviklingsprosjekter i grunnsopplæringen	2 070 000	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	60	Tilskudd til Moskvaskolen og Murmanskskolen	2 111 000	
	61	Tilskudd til voksenopplæring i Andebu kommune	4 797 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	5 716 000	
	70	Tilskudd til Den franske skolen i Oslo	7 121 000	
	71	Tilskudd til internatdriften ved		
		Krokeide videregående skole	24 615 000	
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	31 045 000	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya	1 309 000	
	74	Tilskudd til Signo og Briskeby	38 649 000	
	75	Tilskudd til opplæring i rusinstitusjoner	10 000 000	
228		Tilskudd til private skoler mv.		
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 601 993 000	
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 410 920 000	
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i		
		voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	148 666 000	
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	111 458 000	
	74	Private videregående skoler i utlandet,		
		<i>overslagsbevilgning</i>	25 858 000	
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever,		
		<i>overslagsbevilgning</i>	224 305 000	
	76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	45 272 000	
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	12 688 000	
	78	Kompletterende undervisning	43 360 000	
	79	Toppidrett	38 964 000	
	80	Privatskoleorganisasjoner	691 000	
	81	Elevutveksling til utlandet	1 780 000	
	82	Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd	10 000 000	
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører		
	1	Driftsutgifter	22 778 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold,		
		<i>kan overføres</i>	1 096 000	
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Driftsutgifter	623 407 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	58 410 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold,		
		<i>kan overføres</i>	8 400 000	
252		EUs utdannings- og ungdomsprogram		
	70	Tilskudd	290 360 000	
253		Folkehøyskoler		
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	738 219 000	
	71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	4 533 000	
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	1 291 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
254		Tilskudd til voksenopplæring		
	70	Tilskudd til studieforbund	196 671 000	
	71	Tilskudd til nettskoler	15 700 000	
	72	Tilskudd til studiesentre	6 342 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	12 006 000	
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre		
	70	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter	30 170 000	
	71	Falstadsenteret	17 064 000	
	72	Stiftelsen Arkivet	6 831 000	
	73	Nansen Fredssenter	5 682 000	
	74	Narviksenteret, <i>kan overføres</i>	70 048 000	
	75	Det europeiske Wergelandsenteret	7 623 000	
	76	Raftostiftelsen	2 755 000	
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk		
	1	Driftsutgifter	51 132 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	16 521 000	
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	5 511 000	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	134 093 000	
258		Tiltak for livslang læring		
	1	Driftsutgifter	5 488 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	55 658 000	
	60	Tilskudd til karriereveiledning	30 000 000	
260		Universiteter og høyskoler		
	50	Statlige universiteter og høyskoler	28 148 145 000	
	70	Private høyskoler	1 141 772 000	
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter		
	71	Tilrettelegging for internasjonal mobilitet	16 174 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	77 436 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	358 981 000	
276		Fagskoleutdanning		
	72	Annen fagskoleutdanning	69 679 000	
280		Felles enheter		
	1	Driftsutgifter	75 646 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 000	
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	67 016 000	
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	146 896 000	
	71	Tilskudd til UNIS	117 935 000	
	72	Tilskudd til UNINETT	25 626 000	
	73	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	23 905 000	
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	160 216 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	61 523 000	
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	101 849 000	
	70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i>	47 236 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	71 060 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	15 755 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
283		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	290 629 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	55 991 000	
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene		
	1	Driftsutgifter	17 236 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	1 414 725 000	
	53	Overordnede forskningspolitiske prioriteringer	1 003 605 000	
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	299 363 000	
	55	Administrasjon	268 936 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	10 803 000	
	53	NUPI	4 494 000	
	56	Ludvig Holbergs minnepris	9 729 000	
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	191 478 000	
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	219 000 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	39 268 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	13 668 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	6 707 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	206 002 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	1 347 234 000	
	74	Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi, <i>kan overføres</i>	11 511 000	
	75	UNESCO-kontingent	18 909 000	
	76	UNESCO-formål	3 105 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	60	Tilskudd til livssynsnøytrale sermonirom	10 330 000	
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	255 943 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	9 622 000	
	78	Ymse faste tiltak	5 923 000	
340		Den norske kirke		
	1	Driftsutgifter	1 166 716 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	37 069 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	85 035 000	
	75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	290 979 000	
	77	Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke	152 700 000	
342		Kirkebygg og gravplasser		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	54 750 000	
	60	Rentekompensasjon kirkebygg, <i>kan overføres</i>	55 600 000	
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	10 665 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd	1 522 000 000	
	51	Tilskudd til marin forskning	238 450 000	
	52	Basisbevilgning primærnæringsinstitutter	126 890 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
925		Havforskningsinstituttet		
	1	Driftsutgifter	363 340 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	297 470 000	
	70	Erstatningsutbetaling	6 000 000	
926		Drift av forskningsfartøyene		
	1	Driftsutgifter	132 480 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	76 750 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	300 000 000	
927		NIFES		
	1	Driftsutgifter	77 850 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	86 650 000	
928		Marin forskning og utvikling		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	151 000 000	
	50	Tilskudd Veterinærinstituttet	47 130 000	
	70	Tilskudd til sjømat- og rekrutteringstiltak, <i>kan overføres</i>	10 350 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	6 900 000	
	72	Tilskudd Nofima, <i>kan overføres</i>	85 090 000	
	74	Tilskudd marin bioteknologi mv., <i>kan overføres</i>	27 000 000	
	75	Tilskudd Akvariet i Bergen	3 860 000	
1137		Forskning og innovasjon		
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	251 651 000	
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	177 774 000	
	52	Innovasjonsaktivitet m.m.	5 000 000	
	53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	3 379 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	334 991 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	85 220 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	5 424 320 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	3 140 390 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	745 268 000	
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	961 380 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	488 349 000	
	74	Tap på utlån	259 000 000	
	76	Startstipend for kvotestudenter, <i>overslagsbevilgning</i>	8 860 000	
		Totale utgifter		64 546 434 000
Inntekter				
3220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 845 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 128 000	
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	2	Salgsinntekter mv.	4 898 000	
3224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 553 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3225	4	Tiltak i grunnsopplæringen Refusjon av ODA-godkjente utgifter	73 882 000	
3229	2	Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører Salgsinntekter mv.	1 637 000	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 069 000	
3230	1	Statlig spesialpedagogisk støttesystem Inntekter ved oppdrag	58 410 000	
	2	Salgsinntekter mv.	14 641 000	
3256	1	Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk Inntekter ved oppdrag	10 698 000	
	2	Salgsinntekter mv.	329 000	
3280	1	Felles enheter Eksterne inntekter NOKUT	10 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 253 000	
3281	2	Felles tiltak for universiteter og høyskoler Salgsinntekter mv.	10 000	
3287	87	Forskningsinstitutter og andre tiltak Avkastning – Regionale forskningsfond	219 000 000	
3288	4	Internasjonale samarbeidstiltak Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 684 000	
3340	2	Den norske kirke Ymse inntekter	42 610 000	
	3	Inntekter ved oppdrag	37 069 000	
3342	2	Kirkebygg og gravplasser Ymse inntekter	17 467 000	
	3	Leieinntekter m.m.	3 460 000	
3925	3	Havforskningsinstituttet Oppdragsinntekter	297 470 000	
3926	1	Drift av forskningsfartøyene Oppdragsinntekter	76 750 000	
3927	1	NIFES Oppdragsinntekter	86 650 000	
5310	4	Statens lånekasse for utdanning Refusjon av ODA-godkjente utgifter	21 100 000	
	29	Termingebyr	30 420 000	
	89	Purregebyrer	117 600 000	
5617	80	Renter fra Statens lånekasse for utdanning Renter	3 868 062 000	
		Totale inntekter		4 995 705 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2014 kan:

1.

overskride bevilgningen på	mot tilsvarende merinntekt under
Kap. 200 post 1	Kap. 3200 post 2
Kap. 220 post 1	Kap. 3220 post 2
Kap. 222 post 1	Kap. 3222 post 2
Kap. 224 post 1	Kap. 3224 post 1
Kap. 229 post 1	Kap. 3229 postene 2 og 61
Kap. 230 post 1	Kap. 3230 post 2
Kap. 256 post 1	Kap. 3256 post 2
Kap. 280 post 1	Kap. 3280 post 2
Kap. 281 post 1	Kap. 3281 post 2
Kap. 287 post 60	Kap. 3287 post 87
Kap. 2410 post 1	Kap. 5310 post 3

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
3. bruke inntekter fra salg av eiendommer ved universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter blir tilført Forskningsrådets eiendomsfond.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2014 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme (i mill. kroner)
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	30
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	20
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	22,5
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	184

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

2. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2015 (andre halvdel av undervisningsåret 2014–15) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2014 (første halvdel av undervisningsåret 2014–15), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
 3. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2015 (andre halvdel av undervisningsåret 2014–15) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2014 (første halvdel av undervisningsåret 2014–15), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50, Avsetning til utdanningsstipend.
 4. gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 1 mrd. kroner under kap. 225 Til- tak i grunnopplæringen, post 65 Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg.
1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen skal betale 403 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 826 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale 826 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 653 kroner ved senere forsøk.
 2. Kunnskapsdepartementet i 2014 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a) opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - b) bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinn-

skudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.

- c) bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
- d) bruke inntekter fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdrags-

virksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2014 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 925 post 21	kap. 3925 post 3
kap. 926 post 21	kap. 3926 post 1
kap. 927 post 21	kap. 3927 post 1
kap. 928 post 21	kap. 5574 post 74

VI

Fullmakt til overskridelse mot etterfølgende inntekter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2014 kan overskride bevilgningen under kap. 925 post 21, kap. 926 post 21 og kap. 927 post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene i 2015 under henholdsvis kap. 3925 post 3, kap. 3926 post 1 og kap. 3927 post 1. Ved beregning av

beløp som kan overføres til 2015 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal regnes med alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2014 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 340 post 1	kap. 3340 post 1
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 2
kap. 342 post 1	kap. 3342 postene 1 og 2

VIII

Investeringsramme kirkebygg

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2014 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 0,5 mrd. kroner over kap. 342 Kirkebygg og gravplasser, post 60 Rentekompensasjon – kirkebygg.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 57 mot 42 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 20.38.33)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2013 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r			
222	1	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	
		Driftsutgifter, n e d s e t t e s med	55 000
		fra kr 88 740 000 til kr 88 629 000	
225	1	Tiltak i grunnopplæringen	
		Driftsutgifter, f o r h ø y e s med	3 955 000
		fra kr 174 420 000 til kr 178 375 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 52 919 000 til kr 49 890 000	3 029 000
	64	Tilskudd til opplæring av unge asylsøkere og barn av asylsøkere, nedsettes med fra kr 125 975 000 til kr 125 658 000	317 000
	67	Tilskudd til opplæring i finsk, nedsettes med fra kr 7 958 000 til kr 7 518 000	440 000
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner, forhøyes med fra kr 5 296 000 til kr 5 489 000	193 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 158 190 000 til kr 1 156 190 000	2 000 000
	50	Nasjonale sentre i grunnopplæringen, forhøyes med fra kr 72 382 000 til kr 74 382 000	2 000 000
	62	Tilskudd for økt lærertetthet, nedsettes med fra kr 157 000 000 til kr 150 235 000	6 765 000
227		Tilskudd til særskilte skoler	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya, nedsettes med fra kr 1 186 000 til kr 763 000	423 000
228		Tilskudd til private skoler mv.	
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 397 510 000 til kr 1 524 042 000	126 532 000
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 300 775 000 til kr 1 319 133 000	18 358 000
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 133 667 000 til kr 137 555 000	3 888 000
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 97 338 000 til kr 102 252 000	4 914 000
	74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 23 619 000 til kr 24 219 000	600 000
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 207 412 000 til kr 220 825 000	13 413 000
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 12 137 000 til kr 11 967 000	170 000
231		Barnehager	
	61	Investeringsstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 10 000 000 til kr 2 560 000	7 440 000
	64	Tilskudd til midlertidige lokaler, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 6 500 000 til kr 330 000	6 170 000
252		EUs program for livslang læring	
	70	Tilskudd, forhøyes med fra kr 242 402 000 til kr 249 695 000	7 293 000
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 15 962 000 til kr 16 962 000	1 000 000
260		Universiteter og høyskoler	
	50	Statlige universiteter og høyskoler, nedsettes med fra kr 26 462 684 000 til kr 26 460 584 000	2 100 000
280		Felles enheter	
	21	Spesielle driftsutgifter, bevilges med fra kr 107 337 000 til kr 107 384 000	10 000
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver, forhøyes med fra kr 107 337 000 til kr 107 384 000	47 000
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i> , forhøyes med fra kr 146 341 000 til kr 152 341 000	6 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i> , nedsettes med fra kr 121 132 000 til kr 117 232 000	3 900 000
	73	Tilskudd til internasjonale program, <i>for høyes med</i> fra kr 18 296 000 til kr 20 586 000	2 290 000
283		Meteorologiformål	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, nedsettes med fra kr 52 619 000 til kr 51 700 000	919 000
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i> , nedsettes med fra kr 11 114 000 til kr 9 705 000	1 409 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner, <i>for høyes med</i> fra kr 196 956 000 til kr 203 480 000	6 524 000
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres, for høyes med</i> fra kr 1 462 128 000 til kr 1 576 390 000	114 262 000
	74	Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi, <i>kan overføres</i> , <i>for høyes med</i> fra kr 18 811 000 til kr 20 220 000	1 409 000
2410		Statens lånekasse for utdanning	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i> , <i>for høyes med</i> fra kr 314 223 000 til kr 314 844 000	621 000
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning, for høyes med</i> fra kr 5 454 730 000 til kr 5 454 768 000	38 000
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning, nedsettes med</i> fra kr 3 096 177 000 til kr 3 092 595 000	3 582 000
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning, for høyes med</i> fra kr 705 379 000 til kr 705 412 000	33 000
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning, for høyes med</i> fra kr 859 063 000 til kr 914 759 000	55 696 000
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning, nedsettes med</i> fra kr 485 620 000 til kr 456 140 000	29 480 000
	74	Tap på utlån, <i>for høyes med</i> fra kr 259 000 000 til kr 289 558 000	30 558 000
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning, for høyes med</i> fra kr 20 725 285 000 til kr 20 725 469 000	184 000
Inntekter			
3225		Tiltak i grunnopplæringen	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, <i>for høyes med</i> fra kr 45 477 000 til kr 53 719 000	8 242 000
3256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	
	1	Inntekter ved oppdrag, <i>for høyes med</i> fra kr 10 336 000 til kr 11 336 000	1 000 000
3280		Felles enheter	
	1	Eksterne inntekter NOKUT, <i>bevilges med</i> fra kr 0 til kr 10 000	10 000
5310		Statens lånekasse for utdanning	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 24 000 000 til kr 22 290 000	1 710 000
	90	Redusert lån og rentegjeld, nedsettes med fra kr 7 788 856 000 til kr 7 774 075 000	14 781 000
	93	Omgjøring av studielån til stipend, nedsettes med fra kr 2 939 183 000 til kr 2 073 428 000	865 755 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning	
	80	Renter, <i>for høyes med</i> fra kr 3 491 960 000 til kr 3 585 906 000	93 946 000

II

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2013 gir tilsagn om et statlig tilskudd på 54,6 mill. kroner til organisasjonen for forberedelse og gjennomføring av Euroskills i 2018 på Lillehammer. Det forutsettes at Worldskills Norway tildeles arrangementet.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

III

Stortinget samtykker i at bevilgningen i statsbudsjettet for 2013 under kap. 255 Tilskudd til freds- og menneskerettssentre, post 70 Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter, tilføyes stikkordet «kan overføres».

Komiteens hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2013 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
<i>Utgifter</i>			
1137	50	Forskning og innovasjon Forskningsaktivitet, Noregs forskingsråd, v e r t a u k a med frå kr 233 893 000 til kr 235 393 000	1 500 000

Votering:

Votering i sak nr. 4

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2013 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
<i>Utgifter</i>			
1590	1	Kirkelig administrasjon Driftsutgifter, n e d s e t t e s med fra kr 229 916 000 til kr 229 816 000	100 000
	96 (Ny)	Aksjer, bevilges med	100 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Det voteres over forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvikle en plan for etablering av nye nasjonalparker både på land og til havs, for å møte forpliktelsen om et økologisk representativt nettverk av verneområder. Planen skal være et viktig virkemiddel for å stanse tapet av arter og natur innen 2020.»

Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, fra Rasmus Hansson på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 92 mot 2 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 20.40.02)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV. Forslaget lyder:

«Stortinget samtykker til etableringen av et CO₂-håndteringsprogram som har som mål å realisere fullskala CO₂-håndteringsprosjekter i Norge. Stortinget legger til grunn at staten skal sikre økonomiske og andre rammevilkår som kan utløse minst ett slikt prosjekt.»

Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne vil stemme imot.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV ble med 59 mot 41 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 20.40.28)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne, Senterpartiet og SV. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre forutsigbarhet for norsk industri ved å opprettholde en fullverdig CO₂-kompensasjonsordning i avtaleperioden til 2020.»

Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre vil stemme imot.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV ble med 58 mot 43 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 20.40.54)

Komiteen hadde innstilt:

A Rammeområde 12 (Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2014 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	163 859 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 og 72</i>	30 445 000	
	70	tilskudd til internasjonale organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	1 400 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	12 000 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 000 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	253 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	150 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon	311 000 000	
	71	Unitisering, <i>kan overføres</i>	24 000 000	
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS ..	3 500 000	
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, <i>kan overføres</i>	6 500 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	485 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	76 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 72</i>	196 300 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	19 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	2 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	6 600 000	
	75	Tilskudd til fjellskredovervåking, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	42 000 000	
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	50	Overføring til Energifondet	1 216 000 000	
1830		Forskning og næringsutvikling		
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	24 000 000	
	50	Overføring til Norges forskningsråd .	673 600 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	19 400 000	
	71	Tilskudd til forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	4 000 000	
	72	Tilskudd til INTSOK	16 500 000	
	73	Tilskudd til INTPOW	4 000 000	
1840		CO ₂ -håndtering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	50	CLIMIT	200 000 000	
	70	Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 73</i>	154 300 000	
	71	Forskningstjenester, TCM DA, <i>kan overføres</i>	1 877 000 000	
	72	Lån, TCM DA, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	73	Fullskala CO ₂ -håndtering på Mongstad, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	28 000 000	
	75	Tilskudd, CO ₂ -håndtering internasjonalt, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer	30 000 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2442		Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
2490		NVE Anlegg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-63 000 000	
		2 Driftsutgifter	57 400 000	
		3 Avskrivninger	4 800 000	
		4 Renter av statens kapital	800 000	
		5 Investeringsformål	1 000 000	
		6 Reguleringsfond	-1 000 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
		Totale utgifter		36 114 604 000
I n n t e k t e r				
4800		Olje- og energidepartementet		
	3	Oppdrags- og samarbeidsinntekter ...	1 502 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 200 000	
4810		Oljedirektoratet		
	3	Oppdrags- og samarbeidsinntekter ...	1 502 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 200 000	
4810		Oljedirektoratet		
	1	Gebyrinntekter	25 000 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter ...	71 400 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 000 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter	68 000 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter ...	70 000 000	
	40	Flom- og skredforebygging	16 300 000	
4825		Energiomlegging, energi- og climateknologi		
	85	Fondsavkastning	1 216 000 000	
4829		Konsesjonsavgiftsfondet		
	50	Overføring fra fondet	50 000 000	
4840		CO ₂ -håndtering		
	80	Renter, TCM DA	100 000 000	
	86	Avdrag, TCM DA	1 114 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	179 300 000 000	
		2 Driftsutgifter	-33 700 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 400 000 000	
		4 Avskrivninger	-22 800 000 000	
		5 Renter av statens kapital	-4 900 000 000	115 500 000 000
	30	Avskrivninger		22 800 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	80	Renter av statens kapital	4 900 000 000	
5490		NVE Anlegg		
	1	Salg av utstyr mv.	165 000	
	30	Avsetning til investeringsformål	1 000 000	
		Totale inntekter		145 944 567 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1800 post 21	kap. 4800 post 3
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 1830 post 22	kap. 4830 post 10
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 1

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2014 kan:

- overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.
- godkjenne utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel og overskride bevilgningen med inntil 5 mrd. kroner under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen under kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen, post 70 Tilskudd.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1825	50	Energiomlegging, energi- og klimateknologi Overføring til Energifondet	400 mill. kroner
1840	75	CO ₂ -håndtering Tilskudd, CO ₂ -håndtering internasjonalt	1 mill. kroner

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800	21	Olje- og energidepartementet Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810	21	Oljedirektoratet Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	22	Flom- og skredforebygging	50 mill. kroner
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1830		Forskning og næringsutvikling	
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	10 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Gassnova SF	20 mill. kroner»

VII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan gi Gassco AS garanti innenfor en samlet ramme på inntil 1 mrd. kroner for skader og tap ved mottaksterminalene på kontinentet som har oppstått som følge av forsettlige handlinger hos ledende personell i Gassco AS.

VIII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

IX

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2014 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

X

Forpliktelser for plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

XI

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2014 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XIV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003–2004) kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å

tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XV

Overdragelse av andeler i rørledninger til Gassled

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger med SDØE-andel i Gassled. Statens andel i Gassled skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XVI

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen

skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

XVII

Lån til TCM DA

Stortinget samtykker i at lån til TCM DA aktiveres i statens kapitalregnskap.

XVIII

Nettoføring av refusjoner

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2014 kan nettoføre refusjoner for fellestjenester som utgiftsreduksjoner under kap. 1810 Oljedirektoratet, post 1 Driftsutgifter.

XIX

Realisering av fullskalaanlegg for CO₂-håndtering innen 2020

Stortinget samtykker i ambisjonen om å realisere minst ett fullskalaanlegg for fangst av CO₂ innen 2020.

B

Rammeområde 13 (Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2014 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal -geografisk infrastruktur		
	1	Driftsutgifter	246 399 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	459 234 000	
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	215 314 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	85 755 000	
	61	Framtidens byer og bærekraftig byutvikling, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
	62	Den naturlige skolesekken	3 500 000	
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser	58 005 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	52 120 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	33 050 000	
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning ..	14 993 000	
	81	Byutvikling, lokalt miljøvern og universell utforming, <i>kan overføres</i> ..	8 957 000	
1406		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	4 132 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1408		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	12 599 000	
1409		Mareano		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	27 500 000	
1410		Miljøvernforskning og miljøovervåking		
	21	Miljøovervåking og miljødata	181 021 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	163 338 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	201 468 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøvernforskning	6 794 000	
	54	Artsprosjektet m.m.	30 000 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	33 773 000	
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	11 900 000	
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 433 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	709 049 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	137 224 000	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	199 700 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	44 080 000	
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	55 693 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	164 528 000	
	35	Statlige erverv, nytt skogvern, <i>kan overføres</i>	331 091 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	23 558 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	39 845 000	
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	20 800 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	150 755 000	
	73	Forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovviltforvaltningen, <i>kan overføres</i>	64 600 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	243 000 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	346 320 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	57 000 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	7 149 000	
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	106 588 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	1 264 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	24 700 000	
	82	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	33 089 000	
	84	Internasjonalt samarbeid	1 434 000	
	85	Nasjonalparksentre og andre naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	45 700 000	
1425		Vilt- og fisketiltak		
	1	Driftsutgifter	15 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 600 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	11 500 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	27 600 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	135 348 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	37 735 000	
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 307 000	
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	2 000 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	30 005 000	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	120 402 000	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	58 821 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	41 997 000	
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	56 712 000	
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene, <i>kan overføres</i>	6 726 000	
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i> ..	8 264 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	49 202 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	63 590 000	
1471		Norsk Polarinstitut		
	1	Driftsutgifter	205 903 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	69 542 000	
	50	Stipend	498 000	
1472		Svalbard miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	12 320 000	
1474		Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	4 298 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 01 og 70</i>	20 000 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 01 og 50</i>	28 000 000	
1481		Kjøp av klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	306 300 000	
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	71 900 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 794 000 000	
2465		Statens kartverk		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-1 136 033 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> ..	1 117 449 000	
		3 Avskrivninger	16 674 000	
		4 Renter av statens kapital	1 910 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 288 000	
		Totale utgifter		8 988 310 000
I n n t e k t e r				
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Gebyrinntekter tinglysing, borettslag	57 900 000	
	2	Gebyrinntekter tinglysing, fast eiendom	320 000 000	
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter	383 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet ..	1 576 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter ..	1 363 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	29 759 000	
	6	Gebyrer, fylkenes miljøvern avdelinger	27 000 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	10 600 000	
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet ...	4 298 000	
	9	Internasjonale oppdrag	29 084 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	4 020 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 139 000	
4471		Norsk Polarinstitutt		
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 038 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	55 327 000	
	21	Inntekter, Antarktis	12 358 000	
		Totale inntekter		564 845 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2014 kan:

1.

overskride bevilgingen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1420 post 1	kap. 4420 postene 1, 4, 6, 8 og 9
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

III

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at:

1. Klima- og miljødepartementet i 2014 kan overskride bevilgningen på kap. 1481 Kjøp av klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.
2. Klima- og miljødepartementet i 2014 kan overskride bevilgningen på kap. 1481 Kjøp av klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som til-

svarer inntekter fra salg av klimakvoter som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2014 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	40,0 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder	3,0 mill. kroner

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2014 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger,

men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55,0 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	3,9 mill. kroner
	35	Statlige erverv, nytt skogvern	116,4 mill. kroner
	78	Friluftsmål	18,0 mill. kroner
	85	Nasjonalparksentre og andre naturinformasjonssentre	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	30,0 mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalder og brannsikring	10,0 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	12,0 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	1720,0 mill. kroner»

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2014 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 182,2 mill. kroner.

VII

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2014 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter ved bruk av Kyoto-mekanismene innenfor en samlet ramme på 2 000 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Kjøp av klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2014 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsved-

tak av 8. november 1984 ved utbetaling av tilskudd til Brasils Amazonasfond (FundoAmazonia) i henhold til avtale med den brasilianske utviklingsbanken (BNDES) som fondsforvalter.

IX

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Klima og miljødepartementet i 2014 kan fravike bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med overføring av midler til Den brasilianske utviklingsbanken vedrørende klima- og skogsatsingen i Brasil.

X

Klima- og skogsatsingen

Stortinget samtykker i at klima- og skogsatsingen videreføres på minst dagens bevilgningsnivå fram til 2020 basert på føringene i klimameldingen.

XI

Opprettelse av post uten bevilgning

Stortinget samtykker i at kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter, opprettes i statsregnskapet for 2014 uten bevilgning.

XII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan:

1.

overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 595 post 1	kap. 3595 post 1

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarende regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubrukte inntekter fra slikt salg kan tas med ved utregning av overført beløp.

XIII

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan omdisponere inntil 15 mill. kroner mellom kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 1 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

XIV

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan fravike spesifikasjonene under kap. 2465 Statens kartverk, post 24 Driftsresultat, ved bruk av reguleringsfondet.

XV

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2014 kan foreta bestillinger av kartgrunnlag over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

XVI

Kostnadsramme for prosjektet «Jordobservatorium i Ny-Ålesund»

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan gjennomføre prosjektet «Jordobservatorium i Ny-Ålesund» innenfor en kostnadsramme på 355 mill. kroner.

Presidenten: Det votes over komiteens innstilling til A I–XVIII og B.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til A I–XVIII og B ble bifalt med 56 mot 43 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 20.41.20)

Presidenten: Det votes så over A XIX.

Her vil presidenten gjøre oppmerksom på en rettelse som representanten Elvestuen tok opp i sitt innlegg under debatten. Korrekt forslag til vedtak skal lyde:

«XIX

Realisering av fullskalaanlegg for CO₂-håndtering innen 2020

Stortinget samtykker i ambisjonen om å realisere minst ett fullskalaanlegg for fangst og lagring av CO₂ innen 2020.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 1 stemme mot og 95 stemmer for komiteens innstilling til A XIX – med den foretatte rettelse.
(Voteringsutskrift kl. 20.42.00)

Stefan Heggelund (H) (fra salen): President! Min stemme ble ikke registrert.

Presidenten: Da tar vi voteringen på nytt.

Votering:

Komiteens innstilling til A XIX – med den foretatte rettelse – ble bifalt med 100 stemmer mot 1 stemme.
(Voteringsutskrift kl. 20.42.42)

Videre var innstilt:

C

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber regjeringen legge frem en tidsplan for økningen i avkastningen fra fondet for klima, forny-

bar energi og energiomlegging i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2014.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

II

Stortinget ber regjeringen fremme en ordning med skattefradrag for ENØK-tiltak i husholdningene så snart som mulig og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2015.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 59 mot 41 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 20.43.14)

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt:

I

Stortinget samtykker i godkjenning av endringer av 8. desember 2012 i Kyotoprotokollen av 11. desember 1997.

II

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om innretting av Norges internasjonale klimainnsats i løpet av vårsesjonen 2014.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sakene nr. 7–12:

Presidenten: Sakene nr. 7–12 er andre gangs behandling av lovsaker.

Det foreligger ingen forslag til anmerkning til noen av sakene. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

S a k n r. 13 [20:43:47]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.
Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 20.44.
